

Cumhuriyet Halk Partisi

CHP PARTİ MECLİSİ

TOPLANTISINA SUNULAN

MERKEZ YÖNETİM KURULU RAPORU

(Ankara, 12 Haziran 2009)

İÇİNDEKİLER

CHP PARTİ MECLİSİNE SUNULAN MYK RAPORU

(12 Haziran 2009)

İÇİNDEKİLER

I.- SİYASİ GELİŞMELER

1.1.- “KÜRT SORUNUNA” ÇÖZÜM,“AYRIŞTIRICI DEĞİL, KAYNAŞTIRICI” NİTELİKTE OLMALIDIR

1.1.1.- SN. CUMHURBAŞKANI'NIN, KÜRT SORUNUYLA İLGİLİ “TARİHİ BİR FIRSAT YAKALADIK, BU İŞLERİ ÇÖZÜYORUZ” AÇIKLAMASI NE ANLAMA GELİYOR?

1.1.2.- ÖNÜMÜZDE İKİ YOL VAR VARDIR:

1.1.3.- BİZ 20 YIL EVVEL DOĞRU TEŞHİSLER YAPTIK. AMA İÇ VE DIŞ DİNAMİKLER FARKLI GELİŞTİ. AYRIŞMAYA YÖNELİK DİNAMİKLER DEVREYE GİRDİ.

1.1.4.- DEVLETİN GÖREVİ “BİREYSEL KÜLTÜREL HAKLARIN TAM OLARAK KULLANIMI İÇİN GEREKLİ ÖZGÜR VE YASAL ORTAMI” SAĞLAMAKTIR

1.1.5.- DEVLETİN, DOĞU VE GÜNEYDOĞU ANADOLU'YA, BÖLGENİN İNSANLARINA, BÖLGENİN KALKINMASINA “POZİTİF AYRIMCILIK” İLKESİ İLE YAKLAŞILMASI GEREKİR.

1.2.- TERÖR İLE TÜRKİYE'YE HİÇBİR İDDİA DAYATILAMAZ; TERÖR İLE HİÇBİR AMACA ULAŞILAMAZ

1.2.1.- TERÖR HİÇBİR ŞEKİLDE BİR SİYASİ MÜCADELE YÖNTEMİ OLARAK GÖRÜLEMEZ AF TERÖRLE MÜCADELENİN YÖNTEMİ OLAMAZ.

1.2.2.- ACABA TARİHİ BİR FIRSAT MI, YOKSA TARİHİ BİR MECBURİYET Mİ SÖZ KONUSUDUR ?

1.2.3.- DEVLET GÜÇ KULLANMA TEKELİNE SAHİP OLAN TEK TARAFTIR

1.2.4.- TÜRKİYE'DE BİR BARIŞ VE UZLAŞMA DÖNEMİNİN AÇILMASINA HER KOŞULDA KATKI VERİRİZ.

1.2.5.- TERÖRÜ SÜRDÜRME İDDIASI MEVCUT OLDUĞU SÜRECE, TERÖRLE MÜCADELE ULUSAL KARARLILIKLA SÜRDÜRÜLMELİDİR

1.2.6.- TÜRKİYE'DE BÜTÜN SİYASİ PARTİLERDEN TERÖR KARŞISINDA İNANDIRICI, NET BİR TAVIR BEKLİYORUZ.

1.2.7.- BU BÖYLE GİTMEZ. TERÖRÜ BÖYLE SÜRDÜREMEZLER. YETER Kİ BİZ TÜRKİYE OLARAK HATA YAPMAYALIM.

1.2.8.- KUZAY İRAK'TA HERKES KENDİ OYUNUNU OYNUYOR, HERKES BİİRBİRİNİ İDARE ETMEYE ÇALIŞIYOR:

1.2.9.- CHP İKTİDARINDA KUZAY İRAK, TÜRKİYE'YE DOST BİR BÖLGE HALİNE DÖNÜŞTÜRÜLECEKTİR

1.3.- EĞER AKP MAYINLI ARAZİLERİ YABANCILARA KİRALARSA BU “VATAN TOPRAĞINI SATMAK” DEMEKTİR

1.3.1.- SURİYE SINIRINDAKİ MAYINLER TEMİZLENEREK, ARAZİ ORGANİK TARIM İÇİN BÖLGENİN TOPRAKSIZ KÖYLÜSÜNE VE ULUSAL GİRİŞİMCİYE AÇILMALI, EKONOMİYE KAZANDIRILMALIDIR

1.3.2.- AKP ÖNCESİ HÜKÜMETLER BU ARAZİYİ MAYINDEN TEMİZLEDİKTEN SONRA, TOPRAKSIZ KÖYLÜYE DAĞITILMASINI PLANLAMIŞTI

1.3.3.- DANIŞTAY'IN ÖNEMLİ UYARISI

1.3.4.- BU YASAYA KESİNLİKLE KARŞIYIZ

1.3.5.- YÖRENİN TOPRAĞA VE KALKINMAYA EN ÇOK İHTİYAÇ DUYAN BU İNSANLARI “MAYINDEN TEMİZLENMİŞ ARAZİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ PROJESİNİN TOPLUMSAL TABANINI OLUŞTURMALIDIR

1.4.- MİLLETVEKİLİ DOKUNULMAZLIĞI TEMİZ SİYASETİN ENGELİNİ OLUŞTURMAMALIDIR

- 1.4.1.- DÜŞÜNCELERİNİ AÇIKLADILAR DİYE, DTP MİLLETVEKİLLERİNİ “ZORLA ALIR YARGI ÖNÜNE ÇIKARTIRIM” DİYEMEZSİNİZ
- 1.4.2.- DENİZ BAYKAL; “HESAP VERMEYE HAZIRIM ONLAR DA HAZIRLANSIN .....
- 1.4.3.- CHP İKTİDARINDA, MİLLETVEKİLİ DOKUNULMAZLIĞINA ÇAĞDAŞ SİYASET SINIRLAMASI GETİRİLECEKTİR.

1.5.- ERGENEKON DAVASI BİR SİYASAL DARBEDİR, BİR AKP DAVASIDIR, BİR SAVCILIK DARBESİDİR.

- 1.5.1.- ERGENEKON GERÇEKTEN NEDİR?
- 1.5.2.- ERGENEKON DAVASI CİDDİ, GÜVENİLİR, SAĞLAM BİR HUKUKİ DAVA NİTELİĞİNİ MAALESEF TAŞIMİYOR.
- 1.5.3.- BU GERÇEKLERİ BİZ TA BAŞINDAN GÖRDÜK, “BU HUKUKİ BİR DAVA DEĞİL, BU BİR SİYASİ DAVADIR” DEDİK.
- 1.5.4.-TOPLUMA KORKU SALMAYIN, GERÇEK SUÇLULARDAN HESAP SORUN
- 1.5.5.- HİÇ BİR YARGI SÜRECİ BİLGİ KİRLİLİĞİ İÇİNDE SÜRDÜRÜLEMEZ. HELE BU KİRLİLİK DAVAYI AÇANLAR TARAFINDAN YARATILMIŞ İSE
- 1.5.6.- DÜNYANIN NERESİNDE HUKUK, SAVCILIK, İDDİANAME KURUMU DEDİKODULARA İTİBAR KAZANDIRMAK İÇİN KULLANILIR?
- 1.5.7.- HAŞİM KILIÇ: “YARGI KARARI OLMADAN SUÇLU İLAN EDİLEN İNSANLARIN ONURLARI YOK EDİLMEKTEDİR. BU BİR İNSANLIK SUÇUDUR.”
- 1.5.8.- BİZ BU MÜCADELEYİ SONUNA KADAR SÜRDÜRECEĞİZ.

1.6.- TELEFON DİNLEMELERİ, “DEMOKRASİ AYIBIDIR”

- 1.6.1.- YAYGIN KEYFİ, YARGI KARARINA DAYANMAYAN TELEFON DİNLEMELERİ HUKUK DEVLETİNE OLAN İNANCI SARSMIŞTIR.
- 1.6.2.- GENELKURMAY BAŞKANI: BENİM DIŞIMDAKİ İSTİHBARAT KURUMU BENİ İZLİYOR”
- 1.6.3.- YARGIDAN ‘DİNLEME’ DERSİ: DANIŞTAY, “ADALET BAKANLIĞI’NIN TELEFON DİNLEME DÜZENLEMESİ YAPAMAYACAĞINA” KARAR VERDİ.

1.7.- CUMHURBAŞKANI MİLLETVEKİLİ DOKUNULMAZLIĞI HAKKINDAN YARARLANAMAZ

1.8.- AKP “DENİZ FENERİ VURGUNUNU” UNUTTURMAYA ÇALIŞIYOR

- 1.8.1.- DENİZ FENERİ’NİN ÖZEL KURYESİ ÜLKENİN BAŞINA DERT OLDU
- 1.8.2.- ALİ KILIÇ’TAN 13 FENER SORUSU
- 1.8.3.- KILIÇDAROĞLU: “İSTANBUL DGM’DEKİ KANAL 7 VE YURT HABER AJANSI İLE İLGİLİ YÜRÜTÜLEN SORUŞTURMA DOSYASI NEREDE?”
- 1.8.4.- DENİZ FENERİ’NE 1.23 MİLYON EURO’LUK MAL SATAN ŞİRKET KAYIP

1.9.- MİLLETVEKİLLİĞİ SÜRESİ 4 YIL, CUMHURBAŞKANLIĞI SÜRESİ 5 YILDIR

1.10.- BAŞBAKAN ERDOĞAN, “FAŞİZAN UYGULAMA” DİYEREK BİLİNÇALTINDA YATANLARI MI DİLE GETİRİYOR

1.11.- BAŞBAKAN DENİZ FENERİ OLAYI ALTINDA EZİLDİKÇE CHP’YE VE DENİZ BAYKAL’A BAZI SUÇLAMALAR YAPMAYA ÇALIŞIYOR: İŞTE YANITIMIZ

- 1.11.1.- BİZİM HAKKIMIZDA, BEN SUÇ DUYURUSU YAPIYORUM. SAVCILARI GÖREVE ÇAĞIRIYORUM
- 1.11.2.- SAYIN BAŞBAKAN, GEREĞİNİ YAP, İDDİANIN ARKASINDA DUR, DURMAZSAN NAMERTSİN

1.12.- TÜRKİYE CUMHURİYETİNİN GELMİŞ GEÇMİŞ EN KABA ÜSLUBU OLAN BAŞBAKANI, BUGÜNKÜ BAŞBAKANDIR.

1.13.- AKP İKTİDARI NE ZAMAN MASAYA OTURSA MASADAN KALKARKEN TÜRKİYE’NİN CEBİ BOŞALMIŞ OLUYOR.

1.14.- AP SEÇİMLERİ VE AB ÜYELİĞİMİZ

1.15.- AB ÜYELİK SÜRECİNDE EN ÖNEMLİ KONULARDIR BİRİ “KIBRIS DAYATMASIDIR”

- 1.15.1.- KKTC SEÇİMLERİ, TÜM YÖNLENDİRME ÇABALARI VE BATININ BASKISI KARŞISINDA HALKIN SAĞDUYUSUNUN SONUCUNU YANSITMIŞTIR
- 1.15.2.- KIBRIS'IN HUKUKUNU KORUMANIN EN ETKİLİ YOLU KIBRIS'IN SİYASİ İRADESİNE ÖNCELİKLE BİZİM SAYGI GÖSTERMEMİZDİR, DEĞER VERMEMİZDİR.
- 1.15.3.- BATI, AKP ARACILIĞIYLA, KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ SİYASETİNE MÜDAHALE ETMİŞTİR.
- 1.15.4.- DENKTAŞ, “TOPRAK KONUSUNDA YÜZDE 30'UN ALTINA İNMEYİYİZ” DEMİŞTİ, ANCAK BU SÖZLERİN ŞİMDİ UNUTULDUĞU GÖRÜLMEKTEDİR.
- 1.15.5.- GKRY, HAKKI OLMAYAN ALANDA DOĞALGAZ VE PETROL ARAMAYA BAŞLAMASI AKP İKTİDARIN KARARSIZ KIBRIS POLİTİKASININ SONUCUDUR.
- 1.15.6.- KIBRIS'IN GELECEĞİ TESLİMİYETÇİ POLİTİKALARLA GÜVENCE ALTINA ALINAMAZ

II.- EKONOMİK VE SOSYAL GELİŞMELER

2.1- İKTİDAR HALA EKONOMİDEKİ GELİŞMELERİN FARKINDA DEĞİL

- 2.1.1.- TÜRKİYE ÖNCE ORTA VADELİ BİR EKONOMİK PROGRAM AÇIKLAMALI, MAKRO DENGELERİ VE HEDEFLERİ YENİDEN BELİRLEMELİDİR
- 2.1.2.- “G-20 ÜLKELERİ” İÇİNDE 2009'UN İLK ÜÇ AYLIK DİLİMİNDE EN SERT DARALMANIN YAŞANDIĞI ÜLKE TÜRKİYE'DİR.
- 2.1.3.- GELİŞMELER, EKONOMİNİN GİDİŞİYLE İLGİLİ BAŞBAKANIN TESBİT VE ANLAYIŞININ GERÇEKÇİ OLMADIĞINI AÇIKÇA ORTAYA KOYMAKTADIR.

2.2.- VATANDAŞ, FİRMALAR VE TÜRKİYE BORÇ KISKACI İÇİNDEDİR

- 2.2.1.- MERKEZ BANKASININ FİNANSAL İSTİKRAR RAPORU VERİLERİNE GÖRE VATANDAŞ BORÇLA YAŞAR HÂLE GELMİŞTİR
- 2.2.2.- BANKALARIN DIŞ BORÇLARININ ÇEVİRİLMESİNE İLİŞKİN BELİRSİZLİK TEDİRGİNLİK YARATIYOR
- 2.2.3.- PROTESTOLU SENETLER YÜZDE 23 ARTTI
- 2.2.4.- KREDİ KARTI BORCUNU ÖDEYEMEYENLERİN SAYISI 403 BİNE ÇIKTI

2.3.- BÜTÇE KANIYOR, AÇIK PATLIYOR

- 2.3.1.- İLK KEZ TÜRKİYE'NİN BÜTÇESİ İLK ÜÇ AYDA TÜM DENGE VE HEDEFLERİNİ KAYBETMİŞ, SANAL BÜTÇEYE DÖNÜŞMÜŞTÜR
- 2.3.2.- BÜTÇE AÇIĞI DÖRT AYDA YÜZDE 268 ARTTI.
- 2.3.3.- ÖZEL SEKTÖRÜN YATIRIM İÇİN GİTMEDİĞİ DOĞU VE GÜNEYDOĞU'DA KAMU YATIRIMLARI DA SINIRLI KALDI.
- 2.3.4.- DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR %50 AZALDI

2.4.- DIŞ TİCARET, İHRACAT SÜREKLİ GERİLİYOR

- 2.4.1.- İLK ÇEYREKTE DIŞ TİCARET MİKTARI VE FİYATINDA REKOR AZALIŞ
- 2.4.2.- NİSANDA İHRACAT YÜZDE 33,3, İTHALAT %43,4 GERİLEDİ.

2.5.- İŞSİZLİKTE ACITAN REKOR: RESMEN YÜZDE 16.1, GERÇEKTE İSE, YÜZDE 24,7

- 2.5.1.- TÜRKİYE İSTİHDAMDA BÖYLESİNE DARALMAYI HİÇ YAŞAMAMIŞTI
- 2.5.2.- SON DÖNEMDE KAYITLI İŞSİZLİK YÜZDE 77 ARTTI
- 2.5.3.- İŞSİZLİK SİGORTASI FONU AMACI DOĞRULTUSUNDA KULLANILMALIDIR

2.6.- ÇİFTÇİ TAM TÜKENİŞİN EŞİĞİNDE

III.- PARTİ FAALİYETLERİ

3.1.- PARTİ ÇALIŞMALARI

3.1.1.- CHP YEREL YÖNETİMLER BİRİMİ

3.1.2.- HALK GAZETESİ

3.1.3.- GENEL BAŞKAN ETKİNLİKLERİ VE KATILDIĞI GEZİLER

3.2.- ÖRGÜT VE ÜYELİKLE İLGİLİ GELİŞMELER

3.2.1.- 11 NİSAN 2009 TARİHİNDEN SONRA ÖRGÜTTE MEYDANA GELEN DEĞİŞİKLİKLER

3.2.2.- ÜYELİKLE İLGİLİ KONULAR

3.3.- “7 HAZİRAN” MİNİ YEREL SEÇİMLER

3.4.- GENEL BAŞKAN BAYKAL’IN MESAJLARI

3.4.1.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL GENELKURMAY BAŞKANI ORG. İLKER BAŞBUĞ’A BAŞSAĞLIĞI DİLEDİ (11.04.2009)

3.4.2.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL GENELKURMAY BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ İLE HAVA KUVVETLERİ KOMUTANI AYDOĞAN BABAOĞLU’NA BAŞSAĞLIĞI MESAJI GÖNDERDİ (15.04.2009)

3.4.3.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL GENELKURMAY BAŞKANI ORG. İLKER BAŞBUĞ’A BAŞSAĞLIĞI MESAJI GÖNDERDİ (16.04.2009)

3.4.4.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL, KKTC’DE SEÇİMLERİ KAZANAN ANAMUHALEFET ULUSAL BİRLİK PARTİSİ’NİN GENEL BAŞKANI DERVİŞ EROĞLU’NU KUTLADI (20.04.2009)

3.4.5.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRÜ CELAETTİN CERRAH’A MESAJ GÖNDERDİ (27.04.2009)

3.4.6.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL ESKİ BAKANLARDAN PROF. DR. HİKMET SAMİ TÜRK’E YÖNELİK SALDIRIYI KINADI VE “GEÇMİŞ OLSUN” DEDİ (29.04.2009)

3.4.7.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL 10 ŞEHİDİMİZE RAHMET, TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİ’NE BAŞSAĞLIĞI DİLEDİ (30.04.2009)

3.4.8.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL BJK BAŞKANI YILDIRIM DEMİRÖREN İLE TEKNİK DİREKTÖR MUSTAFA DENİZLİ’Yİ KUTLADI (15.05.2009)

3.4.9.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL HÜSAMETTİN CİNDORUK’U KUTLADI (16.05.2009)

3.4.10.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL MUSTAFA KEMAL ATATÜRK’ÜN SAMSUN’A ÇIKIŞININ 90. YILI NEDENİYLE BİR MESAJ YAYINLADI (17.05.2009)

3.4.11.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL ÇYDD GENEL BAŞKANI PROF. DR. TÜRKAN SAYLAN’IN YAŞAMINI YİTİRMESİ NEDENİYLE BİR MESAJ YAYINLADI (18.05.2009)

3.4.12.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL ÇAĞDAŞ YAŞAMI DESTEKLEME DERNEĞİ (ÇYDD) GENEL BAŞKANLIĞI’NA SEÇİLEN PROF. DR. AYSEL ÇELİKEL’İ KUTLADI.

IV.- EKLER

- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL’IN 23 NİSAN 2009 GÜNÜ ÖZEL GÜNDEMLE TOPLANAN TBMM GENEL KURULU’NDA YAPTIĞI KONUŞMA
- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL’IN BELEDİYE BAŞKANLARI TOPLANTISINDA YAPTIĞI KONUŞMA (18 Nisan 2009)
- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL’IN TOBB GENEL KURULUNDA YAPTIĞI KONUŞMA (2 Mayıs 2009)
- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL’IN ABHAZ KÜLTÜR DERNEĞİ’NDE YAPTIĞI KONUŞMA

- ADALET BAKANI HAKKINDA VERİLEN GENSORU
- CHP AVRUPA BİRLİĞİ TEMSİLCİLİĞİ ETKİNLİK RAPORU
- AVRUPA PARLAMENTOSU YEŞİL SERMAYE HOLDİNGLERİ MAĞDURLARI TOPLANTISI
- GENELGE (2009/9)
- ERGENEKON DAVASI HAKKINDA DEĞERLENDİRME
- TİRALİ, GÜZEL YAZDI GÜZEL YAŞADI
- OBAMA'NIN KAHİRE KONUŞMASININ ANALİZİ
- OBAMA'NIN AÇIKLAMASI: YARGISIZ İNFAZ

CHP PARTİ MECLİSİ

GENEL BAŞKAN
DENİZ BAYKAL

GENEL BAŞKAN YARDIMCILARI
ONUR BAŞARAN ÖYMEN - CEVDET SELVİ - BİHLUN TAMAYLIGİL - YILMAZ ATEŞ

GENEL SEKRETER
ÖNDER SAV

GENEL SAYMAN
MUSTAFA ÖZYÜREK

GENEL SEKRETER YARDIMCILARI
ALGAN HACALOĞLU - MESUT DEĞER - MEHMET ALİ ÖZPOLAT

MYK ÜYELERİ
SUAT BİNİCİ - ALİ KILIÇ - AHMET SIRRI ÖZBEK - FAİK ÖZTRAK - SAVCI SAYAN
FATMA NUR SERTER - MEHMET ALİ SUSAM - FEVZİ TOPUZ-M.RIZA YALÇINKAYA

PM ÜYELERİ

AVNİ AKSU
ZEHRA ÖNAY ALPAGO
OYA ARASLI
NECLA ARAT
CANAN ARITMAN
YÜCEL ARTANTAŞ
İSMET ATALAY
DENİZ PINAR ATILGAN
E.AYDAN BARAN
BÜLENT BARATALI
NESRİN BAYTOK
TEKİN BİNGÖL
MEVLÜT COŞKUNER
İSMET ÇANAĞÇI
FARUK DEMİR
YUSUF KENAN DOĞAN
MAHMUT DUYAN
NEVİN GAYE ERBATUR
GÜROL ERGİN
ABDURREZZAK ERTEN
ŞERİF ERTUĞRUL

NERİMAN GENÇ
LEVENT GÖK
GÖKHAN GÜNAYDIN
DERVİŞ GÜNDAY
ABDULLAH EMRE İLERİ
MUHARREM İNCE
ALİ NİHAT İRKÖRÜCÜ
OSMAN KAPTAN
HÜSEYİN KARAKOÇ
İLKER KARAOĞULLARI
HÜSNİYE KAYA
BİRGEN KELEŞ
AYÇA BETÜL KİNİMETE
ESFENDER KORKMAZ
F.GÜLSEREN KÖKSAL
ALİ İHSAN KÖKTÜRK
ŞAHİN MENGÜ
BUKET MÜFTÜOĞLU
ALİ OKSAL
ENSAR ÖĞÜT
CELALETTİN ÖZDEMİR

MALİK ECDER ÖZDEMİR
RAMAZAN KERİM ÖZKAN
UFUK ÖZKAN
TÜLAY ÖZÜERMAN
ATİLA SAV
TACİDAR SEYHAN
ÇETİN SOYSAL
HAYRİ SİNAN SUNAY
BERHAN ŞİMŞEK
EROL TINASTEPE
ERDOĞAN TOPRAK
CAHİDE TUNÇ
ENİS TÜTÜNCÜ
BEDİR UÇAR
HÜSEYİN ÜNSAL
İNAYET BEGÜM YAVUZ
ABDÜLAZİZ YAZAR
SİNAN YERLİKAYA
EMİNE YURDATAP
ALİ RIZA YÜCEL

CHP YÜKSEK DİSİPLİN KURULU

YDK ÜYELERİ

YDK BAŞKANI
ORHAN ERASLAN

YDK BAŞK. YARD.
ORHAN AKBULUT

YDK SEKRETERİ
SELAHATTİN ÖCAL

ERGÜN AYDOĞAN
MEHMET BOZTAŞ
KEMAL CENGİZOĞLU
AVNİ ÇELEBİ

MERAL ÇİL
GÖKSEL DEMİRTAŞ
TUFAN DOĞU
SALIHA ÖĞÜTÇÜ

TÜRKAN GÜLDEREN ÖZTEKİN
NAZMİYE NÜKET TUĞCU
ALİ MUSTAFA UZUN
İBRAHİM YILMAZ

I.- SİYASİ GELİŞMELER

I.-SİYASİ GELİŞMELER

I.I.- “KÜRT SORUNUNA” ÇÖZÜM, “AYRIŞTIRICI DEĞİL, KAYNAŞTIRICI” NİTELİKTE OLMALIDIR

1.1.1.- SN. CUMHURBAŞKANI’NIN, KÜRT SORUNUYLA İLGİLİ “*TARİHİ BİR FIRSAT YAKALADIK, BU İŞLERİ ÇÖZÜYORUZ*” AÇIKLAMASI NE ANLAMA GELİYOR?

- Türkiye’de artık on yıllardır terör mücadelesini veren PKK, terörü bir mücadele yöntemi olmaktan çıkarma kararını almış mıdır? Böyle bir noktaya mı geldi? Eğer böyleyse bu çok önemli bir şey.
- Mücadelenin hedefi konusunda terörle bugüne kadar sürdürülmüş olan mücadelenin amacı, hedefi, projesi konusunda bizim için kabul edilebilir, içimize sindireceğimiz, herkesi mutlu edecek bir noktada bir yeni tavır içine mi girmiştir? Yöntem mi değişmiştir, hedef mi değişmiştir? Böyle bir şey varsa bunlar önemli.

PKK ile mücadele sürecinde Türkiye’yi etnik temelde ayırıştırmaya taşıyacak ara çözümler önümüze zaman zaman gelmiştir, gelecekte de gelecektir. Bu konuda çok dikkatli olmamız gerekmektedir.

1.1.2.- ÖNÜMÜZDE İKİ YOL VAR VARDIR:

- Yollardan birisi, **bizi kimliklerimize saygı ve onun bütün haklarını, hukukunu, özgürlüğünü sonuna kadar kullanarak ama ülkeyle bir bütünlük içinde olmamızı öngören çözümler,**
- Diğeri ise, **ayırıştırmaya yönelik ara çözümler.**

Bu konuda ciddi karar almamız lazım. Nereye hizmet edeceğiz? Birileri çok bilinçli olarak Türkiye’de etnik temelde ayırıştırmının ara modellerini çözüm diye geçici dönemler için önerme arayışındadır.

Eskiden Türkiye’de bazı insanların “etnik kökenin farklı olduğu” tespiti ayırıştırmacı bir tavır olarak değerlendirilirdi.. Örneğin, “**Kürt yoktur**” lafından, “**etnik kimlikten bahsetmek ulusal bütünlüğümüzü tehdit eder**” anlayışına kadar bu konu ile ilgili derin önyargılar vardı. **Kalıcı çözüm için bu tür takıntıların tümüyle geride bırakılması gerekmektedir.**

Biz CHP olarak, “PKK’yla uzlaşmanın bedeli” diye düşünerek bu alanda adımlar atmaya planlamıyoruz. Çoğulcu demokrasi için, hoşgörölü ve huzurlu bir toplum için, kendi içinde barışık ve bütünleşmiş bir toplum için yıllardır politika üretiyoruz. Kürt sorununu ve benzeri Etnik duyarlılıklara yönelik sorunları “**Bireysel Kültürel Haklar**”, “**Eşitlik**”, “**Adalet**” ve “**Sosyo-Ekonomik Kalkınma**” temelinde adımları atarak kalıcı olarak çözümü amaçlıyoruz.

ÇÖZÜM; “*Hiçbir şekilde Türkiye’yi ayırıştırmacı olmamalı; var olan ayrılığı kaynaştırıcı, toplumumuzu bütünleştirici*” olmalıdır.

ÇÖZÜM; “*Kürt kökenli yurttaşlarımızın asimile olmalarını değil, toplumumuzun bütünü ile entegre olmalarını*” temel almalıdır.

ÇÖZÜM; “*Herkese fırsat eşitliği, herkese idare ve yargı önünde eşitlik, herkese temel hak ve özgürlükler, herkes için çağdaş sosyal hukuk devleti*” anlayışı çerçevesinde” olmalıdır.

ÇÖZÜM: “*Kürt kökenli yurttaşlarımızın, çocuklarımızın çevreleri ve toplumun bütünü ile giderek yabancılaşmasına yol açmakta olan tüm idari- kukuki-sosyal-toplumsal ve ekonomik olumsuzlukları hızla ters yüz etmeyi*” hedef almalıdır.

ÇÖZÜM: “*Bireysel Kültürel Haklara eksiksiz ve koşulsuz olarak saygılı bir çoğulcu toplum yapısını*” amaçlamalıdır. “*Etnik Kimlik Şereftir*” anlayışını kökleştirici nitelikte olmalıdır. “*Etnik kökeni ne olursa olsun herkesin, ulusumuzun bir özgür ferdi olmaktan kıvanç duyacağı, ancak aynı zamanda etnik kimliğiyle de iftihar edebileceği, çağdaş çoğulcu, demokratik bir toplum yapısını*” hedef almalıdır.

ÇÖZÜM: “*Çatışma döneminin tüm mağduriyetlerinin hızla giderilmesi, yaraların sarılmasını, yaşamın normale dönüştürülmesini*” devletin öncelikli görevi olarak gören; “*bölgenin kalkındırılması, bölgede sosyal ve ekonomik sorunların hızla aşılması için devlet tarafından Pozitif Ayrımcılığın uygulamasını*” hedef alan bir çerçevede olmalıdır.

1.1.3.- BİZ 20 YIL EVVEL DOĞRU TEŞHİSLER YAPTIK. AMA İÇ VE DIŞ DİNAMİKLER FARKLI GELİŞTİ. AYRIŞMAYA YÖNELİK DİNAMİKLER DEVREYE GİRDİ.

“Bugüne kadar, yıllardır çok laf dinledi yöre halkı. Şimdi bizim söylediklerimizi, ‘işte doğrusu budur’ diye değerlendirdikleri anlaşılıyor. Ama tabii ki söylenenlerin hayata geçirilebilmesi önemli”
“DTP ile elbette oturup konuşuruz. Ancak DTP’nin önce terör karşısındaki tavrının netleşmesi lazımdır. Anlaştıklarımız olur, anlaşamadıklarımız olur ama her şeyi tartışabiliriz. Bunun olabilmesi için de önce ‘terörü reddedin, terörü lanetleyin’ diyoruz DTP’ye...”(Deniz BAYKAL)

Bize o zaman karşı çıkanların önemli bir kısmı şimdi ülkeyi yöneten, Türkiye’nin bu konularda düşünen siyasetçisi, askeri, akademisyeni, gazetecisi, yazarı için bu söylemimiz artık kabul edilebilir bir söylem haline geldi. Hatta bunlar adeta sıradan bir söylem, hiçbir yenilik ifade etmeyen bir söylem gibi algılanmaya başlandı. Şimdi geline nokta da DTP sözcüleri de, “*biz CHP’nin bu raporunu önemsiyoruz*” demeye başladılar.

Ama burada bir sorun var. Ne yazık ki, hala günümüzde tüm kamu ajanlarının (asker, sivil devlet adına görev yapan insanların) bu zihniyeti paylaştıklarını (karşılıklarına çıkan bir yurttaşın etnik kimliği önemli değildir) söyleyebilmek mümkün değildir. O nedenle, insanlar hala dışlandıklarını, hala kuşkuyla bakıldıklarını, yeterince sistemin bir parçası gibi algılanmadıklarını görüyorlar. **Öncelikle bu durumun hızla aşılması gerekir.**

HERKESDEN YILLARCA ÖNCE, 1989 YILINDA, TÜRKİYE’NİN ETNİK KİMLİĞE DAYALI SORUNLARININ “ÖZGÜRLÜKÇÜ ÇOĞULCU DEMOKRASİ, EŞİTLİK, ADALET VE REFAH” TEMELİNDE POLİTİKALARLA AŞILMASININ YOLUNU ÇİZDİK.

Her Kökenden Tüm İnsanlarımız, Bu Ülkenin Eşit Yurttaşdır... CHP, Bu Sorunu Gören, Çıkış Yolunu Gösteren, Çözüm Öneren “İlk ve Tek Partidir”...

CHP, uygulamaya koyacağı, “hoşgörü, demokrasi, kültürel çoğulculuk, eşitlik ve bölgesel gelişme” politikaları ile ülkenin her yöresinde, her kökenden insanlarımız arasında “toplumsal barışın, dayanışmanın, bütünlüğün ve refahın” güvencesini oluşturacaktır.

CHP iktidarında “eşitlik, hoşgörü ve paylaşımı” temel alan toplumsal dayanışma ortamı, “önce insan” odaklı çağdaş kamu idaresi ve “çağdaş hukuk devleti ve ileri özgürlükçü-çoğulcu demokrasi” koşulları, eksiksiz olarak sağlanacaktır.

Biz, 1989 yılı sonunda, o zaman SHP Genel Sekreteri olan Genel Başkan Deniz Baykal başkanlığındaki komisyon çalışması sonucunda **KÜRT SORUNU RAPORU**’nu hazırladık.

Kimsenin bir şeyler söylemeye cesaret edemediği dönemde, o raporda, o döneme göre çok iddialı olan temel bazı tespitler yaptık. O aşamada “siz Türkiye’yi bölüyorsunuz” diye tepkiyle karşılandık. DGM’ye vermeye kalktılar bizi.

CHP daha 1989 yılında sorunu yüreklilikle ortaya koymuş; “etnik köken farklılıklarına, kültürel çoğulculuğa, bireysel kültürel haklara” olan saygımız, “demokratik değerlere, eşitliğe ve hoşgörüye” olan bağlılık çerçevesinde toplumumuza, “üniter devlet” ve “ulus devlet” temelinde kalıcı çözüm için politikalarını sunmuştur.

“1989 RAPORU” KAPSAMINDA, DEDİK Kİ;

- ✓ **TÜRKİYE CUMHURİYETİ BİR IRK DEVLETİ DEĞİLDİR. BİR KAN DEVLETİ DEĞİLDİR. BİR SİYASİ BİLİNÇ CUMHURİYETİDİR:** Türkiye Cumhuriyeti bir siyasi bilinç devletidir. Biz siyasi irademizle, kendi siyasi bilincimizle beraber yaşamayı kararlaştırmış olan insanların oluşturduğu bir cumhuriyetiz. Yani Türkiye Cumhuriyeti’ni, ırk ve etnik kimlik ya da din, mezhep temelinde tarif etmedik
- ✓ **ETNİK KİMLİK ŞEREFTİR:** Bu devlete mensup olan insanlar birbirinden farklı etnik, dini, mezhepsel kimlikleri olabilir. Kimisi Kürt olur, kimisi Çerkez olur, kimisi Gürcü, kimisi Arap olur, kimisi Arnavut olur. Bunların hepsi doğaldır. Alevi olur, Sünni olur, Şafi olur, ne olursa olur, Hristiyan olur. Bu önemli değildir dedik. Bu bizim ne devlet olmamıza, ne millet olmamıza engel değildir.
- ✓ **“ANADİL”, KÜLTÜREL DİYALOGUN; “RESMİ DİL” İSE, SİYASAL BİRLİĞİN ARACIDIR.**
  - Demokrasilerde, ne devletin “kültürel kimlikleri yok sayma”, ne de herhangi bir kültür kümesinin “siyasal kimlik arama” hakkı vardır.
  - Ülkemizde farklı etnik yapıların, farklı etnik ve kültürel kimliklerinin var olması, varlıklarını sürdürmesi çoğulcu demokrasinin zenginliğidir.
  - Cumhuriyet Halk Partisi, ulusal kültürümüzün bu zenginliklerinin her boyutuyla korunması ve geliştirilmesini çoğulculuk anlayışının vazgeçilemez koşulu saymaktadır.
- ✓ **BU KİMLİKLERİN HEPSİ ASLA TÜRKİYE’NİN AZINLIKLARI DEĞİL, ASLİ VE KURUCU UNSURLARIDIR.** Biz dünyanın geniş coğrafyalarına yayılmış bir imparatorluk yapılanmasının sonucunda ortaya çıkmış bir devletiz. Bu imparatorluk bünyesinde çok farklı etnik kimliğe mensup insanları barındırmaktaydı. Ulusumuzun içinde bazılarımızın şu etnik kökenden, bu mezhepten, şu sülaleden, bu aşiretten, bu kavimden gelmiş olması çok doğaldır.
- ✓ **TÜRKİYE’NİN DE KÜRDÜ, ARABI, ÇERKEZİ, GÜRCÜSÜ, ARNAVUTU VARDIR, BAŞKA ÜLKELERİ DE VARDIR:** Örneğin, Artvin’de nüfusun önemli bölümü Gürcü kökenlidir. Artvin’in hemen yanında da Gürcistan var. Aralarında çok yakın sosyal ilişkiler var. İyi günde, kötü günde birbirlerini destekliyorlar. Ama o Gürcistan’ın Gürcüsü, bu da Türkiye Cumhuriyetinin Gürcüsü. Bu

Türk milletinin bir parçası. O da Gürcü milletinin bir parçası. Gürcü diye de bir millet, Gürcistan diye de bir devlet var. Aynen Arnavutluk örneğinde olduğu gibi.

- ✓ **ÇAĞDAŞ DEVLET ETNİK KÖRDÜR:** Devlet insanımızın etnik kimliğini devlete yönelik bir tehdit gibi algılamamalıdır. Etnik farklılıklar devlete yönelik bir tehdit değildir. Devlet yurttaşlarının etnik kimliği ile meşgul olmamalı, hiçbir etnik kimliğe karşı husumet duymamalı yani “etnik kör” olmalıdır. **Devlet karşındaki insanın etnisitesini değil,**

* Onun içindeki **insanlığı,**
* Onun **demokratik, sosyal ve ekonomik taleplerini,**
* Onun **hak ve hukundaki eksikliklerini,**
* Onun **bireysel kültürel haklarına ulaşabilme ve kullanabilmedeki yetersizliklerini,** görmelidir.

- ✓ **ASİMİLASYON DEĞİL, ENTEGRASYON ÖNGÖRÜYORUZ:** Türkiye Cumhuriyeti din, dil, ırk ve etnik köken temelleri üzerinde değil, siyasal bilinç ve ideal beraberliği zemininde kurulmuştur. Kimsenin ırkı ve kökeni diğerinden üstün değildir. Bu nedenle ırk temelinde çözüm arayışlarının veya asimilasyon uygulamalarının tuzaklarından demokrasimiz kendini her zaman korumalıdır.

1.1.4.- DEVLETİN GÖREVİ “BİREYSEL KÜLTÜREL HAKLARIN TAM OLARAK KULLANIMI İÇİN GEREKLİ ÖZGÜR VE YASAL ORTAMI” SAĞLAMAKTIR

“İnsanların kendi etnik kimliğini özgürce yaşayabilmelerinin önündeki tüm engeller kaldırılabilir. Ama bunlar yapılırken dikkat edilmesi gereken husus şudur; bunlar ayırıştırmaya değil, birleştirmeye, bütünleştirmeye dönük olmalıdır.”

Devletin etnik kimliklere yönelik görevi onun **BİREYSEL KÜLTÜREL HAKLARINI** (kendi ana dilini özgürce kullanma ve geliştirme, kendi ana dilinde görsel veya yazılı yayında bulunma, kendi ana dilinde kitap vb. baskısı yapma, kendi ana dilinde müzik yapma, kültürünü geliştirme ve yayma) özgürce kullanabilmelerinin önündeki tüm engelleri kaldırmaktır.

Devletin görevi etnik kimlikleri geliştirmek için doğrudan sorumluluk üstlenmek, bu konuda faaliyet göstermek için harcama yapmak olmamalıdır. **Devlet etnisiteyle meşgul olmamalıdır.**

Devlet sadece resmi dil öğretecek, çocuklara resmi dilde eğitim ve hizmet verecek, bilinen kamu hizmetlerini verecektir.,

Ama vatandaş kendi etnik kimliğini kendisi yaşayacak, kendisi geliştirecek, kendisi öğrenecek, öğretecek ve değerlendirecek. Kitap yazacak, müzik yapacak, gazete çıkaracak, televizyon yayıncılığı yapacak. Bu sürece her türlü olanağı sağlamak devletin görevidir.

DEVLETİN RESMİ DİL DIŞINDA BİR ANA DİLDE SÜREKLİ YAYIN YAPACAK BİR TELEVİZYON İSTASYONU KURARAK, YAYINDA BULUNMASI YANLIŞTIR.

“Kürtçe yayın tekelinin devlet televizyonunda olmasının hiçbir anlamı yok. Bu özel televizyonlara bırakılmalıdır. Hatta devlet bu yayınları yapacak olan özel televizyonlara mali destek de sağlayabilir”

“Bireysel kültürel haklar” “kamusal alanda” değil, “özel alanda” kullanılmalıdır. Bu alanda “temel insan hakları ve özgürlükleri” günümüzün uluslar arası normlarının gerisine düşmemelidir.

Bu anlayışla, “İsteyen kişi veya özel kuruluş” televizyon kurar ve kendi ana dilinde RTÜK kuralları ve ilgili mevzuat çerçevesinde özgürce yayın yapabilir.

Devletin yapacağı bu süreci denetlemek ve ihtiyaç varsa gerekli maddi ve fiziki desteği talep eden her kesime eşit olarak sağlamaktır. **Devlet resmi dil dışındaki özel televizyon ve radyo yayıncılığına yapıcı olarak yaklaşmalı ve gerektiğinde kaynak ve altyapı desteği sağlamalıdır.**

KAMU İDARESİNİN HER KADEMESİNDE “KÜRT SORUNUNA” ORTAK SORUMLULUK, DUYARLILIK VE VİZYON İÇİNDE BAKILMALIDIR. “ÇAĞDAŞ SOSYAL HUKUK DEVLETİ” HER KÖKENDEN YURTTAŞLARIMIZI “TAM EŞİTLİKLİK” ANLAYIŞI İÇİNDE KUCAKLAMALIDIR.

Kamu idaresinde, hem yerelde hem de genelde, bu kapsam ve derinlikte bir yeni zihniyet değişikliğinin Anadolu'nun her köşesindeki tüm kamu görevlilerinde sağlanması gerekmektedir..

Yürütmeden yargıya, vali ve kaymakamdan hakim ve savcılara, askerden polise, sağıktan eğitime, merkezi yönetimden yerel yönetimlere kadar her kademede böylesine bir zihniyet değişikliğinin özümsemesi ve sağlanması son derece önemlidir.

Ancak böylelikle ülkemizde çoğulcu ve özgürlükçü demokrasi” ile “her inanç ve kökenden yurttaşımızın farklılıklar korunarak entegrasyonunu ifade eden Ulus Devlet” korunup geliştirilebilir, ülkemizde tüm yurttaşlarımız arasında birlik ve bütünlük sağlanabilir. Kısaca;

- Ülkemizde her kökenden yurttaşlarımız arasında **entegrasyonun** sağlanması,
- Çağdaş **HUKUK DEVLETİ** normlarının, **temel insan hak ve özgürlüklerinin** ülkemizin her yöresinde en üst düzeyde yaşama geçirilebilmesi,
- **Bireysel kültürel hakların**, her köken ve inançtan yurttaşımız tarafından özgürce kullanılabilmesi,
- **SOSYAL DEVLETİN** ayağa kaldırılması, **kamusal hizmetlere** ülkemizin her yöresine en kapsamlı ve kaliteli içerikte ulaşılabilmesinin sağlanması,
- **Yaşamın her alanda normalleşmesi,**

öncelikle kamu idaresinde, her kademede bu pozitif dönüşümün sağlanmasına bağlıdır.

RESMİ DİLİ BİLMEYEN BİR VATANDAŞIN KENDİ ANA DİLİNDE DEVLETE ŞİKAYETİNİ SÖYLEME, TALEP YAPMA HAKKI YOK SAYILAMAZ.

Biz bir milletiz ama milletin içinde farklı etnik kökene mensup insanlar var. Her etnik kökeninde kendi ana dili var. Ve Türkiye’de bir acı gerçektir ki hepimiz resmi dili konuşmıyoruz. Resmi dili bilmeyen bir vatandaşın “resmi dili konuşmıyor diye” kendi ana dilinde devlete şikayetini söyleme, talep yapma hakkını yok sayılabilir mi?

Devlet, “**git sen Türkçe öğrende gel**” diyebilir mi?, Bunu kabul etmek mümkün değil. Bu noktada bir defa hiç tereddüt yok ki, hangi dilde olursa olsun bir vatandaş, bir yurttaş ister yerel yönetimden, ister merkezi yönetimden **kendi diliyle, kendi duygusuyla talepte bulunabilir.** Hatta birisi bildiği halde inadına bilmiyorum diyerek talep de yapabilir. Bizim bütün bunları anlayışla karşılamak görevimizdir.

Türkiye'nin resmi dili Türkçe'dir. Genel veya yerel tüm kamusal hizmet ve yazılı işlemler resmi dil çerçevesinde yerine getirilir. Ancak meramını, talebini yazılı veya sözlü olarak yerel yönetimlere veya yerel kamu idaresine iletmekte zorluk içinde olanlara **gerekli kolaylığı sağlamak da bu yönetim kademelerinin görevidir. Bu husus dilekçe hakkı konusu içinde geçerlidir.**

Birileri devleti resmi dilinin dışında da yeni resmi dillerle donatma arayışında olabilirler. Bu ayrıştırıcı nitelikli önerilerden birisidir. **Ayrıştırıcı çözüm teklifleri kabul edilemez.** O nedenle **bizim kendi resmi dilimizi koruma konusundaki dikkatimiz çok doğaldır.**

Ama bizim o dikkatimiz **insanlarımızın talep yapma, şikayet söyleme, hak takip etme durumlarını sarsmamalıdır, zarar vermemelidir.**

Talepler hangi ana dilde yapılmış olursa olsun, **devletin resmi dosyalarına resmi dil olan Türkçe olarak girer. Genel ve yerel yönetim yetkilileri bunun için gerekli koşulları sağlarlar.**

Önemli olan tüm yurttaşlarımıza eşit hizmet vermek, onların talep ve ihtiyaçlarının yerine getirilmesini sağlamaktır.. Meramını başka türlü ifade edemiyorsa, sadece Kürtçe için değil, diğer anadiller için de bu imkân tanınmalıdır. Örneğin, mahkemelerde tercümanla ifade alınabilmektedir.,Benzeri, ayrımcılığı teşvik etmeyen yöntemler uygulamaya konulmalıdır.

1.1.5.- DEVLETİN, DOĞU VE GÜNEYDOĞU ANADOLU'YA, BÖLGENİN İNSANLARINA, BÖLGENİN KALKINMASINA “POZİTİF AYRIMCILIK” İLKESİ İLE YAKLAŞILMASI GEREKİR.

EKONOMİDE “POZİTİF AYRIMCILIK”:

Ekonomik kriz ülkenin her yöresini, tüm sektörlerini derinine etkiliyor. Ancak Doğu ve Güneydoğu Anadolu krizden bir farklı etkileniyor. Zira bölgede on yıllardır süregelen kronik bir kalkınma ve istihdam sorunu var. Bugüne kadar bölgeye tanınan tüm teşvik önlemlerine özel sermayenin gölgeye gitmesini, bölgede fabrikalar kurmasını, doğal kaynaklarını nihai ürünlere dönüştürmesini, tarım ve havvancılığında sıçrama yapmasını sağlamaya yeterli olmadı.

Devlet, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun kalkınmasına kamu kaynakları ile, pozitif ayrımcılık anlayışıyla yaklaşmalıdır.. Devlet bölgeye yatırımla, kamu işletmeleri ile, geçici istihdam projeleri ile, ev ekonomisini ve bireysel girişimciliği destekleyecek “kredi ve teknik yardım” projeleri ile gitmelidir. **GAP, sulama kanalları ile beraber en kısa sürede tamamlanmalıdır. DAP (Doğu Anadolu Bölgesel Kalkınma Projesi) bir sosyo ekonomik bölgesel kalkınma projesi bütünlüğü içinde hızla hayata geçirilmelidir.**

Suriye sınırındaki 216 bin dönümlük mayinli arazi temizlenerek, **yörenin topraksız veya az topraklı köylülerini demokratik kooperatifler etrafında bütünleştirecek örgütlenmeler eşliğinde, devlet desteğinde organik tarıma yönelik değerlendirilmesi sağlanmalıdır.**

SOSYAL DEVLETTE “POZİTİF AYRIMCILIK”:

SOSYAL DEVLET, özellikle **“eğitim hakkı, sağlıklı yaşam hakkı ve çalışma hakkı”** alanlarında **Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da** yaşamakta olan tüm **yurttaşlarımıza, çocuklarımıza, gençlerimize “POZİTİF AYRIMCILIK”** uygulamalıdır. Ülkemizin her yöresinde her kökenden tüm yurttaşlarımıza **“fırsat eşitliği”** ve **“ayrısız kamusal hizmet”** sağlanmalıdır.

EĞİTİMDE “POZİTİF AYRIMCILIK”:

Bölgedeki insanlarımızın geleceğe yönelik umutlarını artıracak, beklentilerini yükseltecek, Türkiye'yle kaynaşmalarına imkan verecek şekilde bir eğitim politikası değişikliğine ihtiyaç var. Bu bölgede yaşamakta olan gençlerimizi de Türkiye'nin en iyi doktorları, en iyi mühendisleri, en iyi siyasetçileri, en iyi diplomatları olabilir hale getirecek bir atılım ve reformu eğitim alanında yaşama geçirmeliyiz

Bu bölgede de Türkiye'nin her yerinde olduğu gibi gayet yetenekli, zeki, akıllı, kabiliyetli, başarılı gençlerimiz var. Başarı umudu olan insanlarımız var. Onların önünü açmalıyız, umut ve hayallerini yaşama geçirebilmelerinin tüm altyapısını oluşturmalıyız. **En iyi okulları, Fen liselerini, Anadolu liselerini, kolejleri, en iyi fakülteleri, en iyi öğretmenlerle bu bölgede de hayata geçirmeliyiz.**

DOĞU VE GÜNEYDOĞU ANADOLU'NUN KALKINMASI DEVLET ÖNCÜLÜĞÜNDE SAĞLANACAKTIR

Bölgesel gelişme farklılıklarını gidermeye yönelik kalkınma modelleri yeterli büyüme ve istihdam yaratamamış, tüm teşviklere rağmen özel yatırımların bölgeye yönlendirilmesi sağlanamamıştır.

KALKINMA İÇİN YETERİNCE KAMU KAYNAĞI BÖLGEYE AKTARILACAK: Ülkemizin Doğusunun, Güneydoğusunun ve Kalkınmada Geri Kalmış diğer yörelerinin de sosyal ve ekonomik açıdan Batı Anadolu'daki refah düzeyine çıkarılabilmesi için devlet öncülüğünde yeterli kaynağın bu bölgelere aktarımı sağlanacaktır. Bu kapsamda;

- **DEVLET KALKINMANIN SORUMLULUĞUNU ÜSTLENECEK:** Devlet, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun ekonomik alandaki geri kalmışlığı konusunda üstlendiği sorumluluğun bilinciyle, ihtiyaç duyulan devlet kaynağının bölgeye aktarımını sağlayacaktır.
- **KAMU ÖNCÜLÜĞÜNDE GİRİŞİMCİLİK YAYGINLAŞTIRILACAK:** Kalkınmada geri kalmış bölgelerde, yerel doğal kaynaklara, tarım ve hayvancılığa dönük girişimcilik ve işletmecilik kamu öncülüğünde canlandırılacaktır.
- **ÖZELLEŞTİRME SONRASI DURAN TESİSLER EKONOMİYE KAZANDIRILACAK:** Bölgede, özelleştirilme sonrası faaliyetlerine son verilmiş olan tesis ve işletmelerden "üretim-istihdam-üreticinin desteklenmesi" boyutları ile bölgesel kalkınmaya katkı açısından önem taşıyanlar, yeni koşullar da dikkate alınarak, daha etkin ve verimli yapılarda tekrar faaliyete geçirilecektir.

BÖLGEDE GİRİŞİMCİLİK DESTEKLENECEKTİR

- ✓ Bölgede **KOBİ**'ler ve **aile işletmeciliği** desteklenecek, **mikro kredi** uygulaması yaygınlaştırılacaktır.
- ✓ Fabrika için yatırım özendirilecek, bu bölgede yeni tesis ve fabrikaların kurulmasını sağlamak amacıyla yerli ve yabancı sermaye doğrudan yatırım sermayeye güçlü teşvik sağlanacaktır.
- ✓ Mevcut teşvik sistemi yerine, **sektör** temelinde "**yeni, somut, etkin ve seçici**" Yatırım Teşviki uygulamasına geçilecektir.
- ✓ Yarım kalmış yatırımların, sürdürülebilir yapıda verimli işletmelere dönüşmeleri koşuluyla ekonomiye kazandırılmaları için gerekli destek sağlanacaktır.
- ✓ Meralar güvenli kullanıma açılacaktır. Özellikle ahır hayvancılığı, tarımsal ve orman ürünleri üretimi ile ev ekonomisi faaliyetleri desteklenecektir.

BÖLGEDE SOSYAL HUKUK DEVLETİ AYAAĞA KALDIRILACAKTIR

- **Sosyo-ekonomik** alt yapının, özellikle **eğitim, sağlık, ulaşım, haberleşme, iletişim** alanlarındaki yetersizliklerin hızla giderilmesi hedeflenecektir.
- Yoksullukla mücadele ve Sıfır Açlık için **Vatandaşlık Hakkı Ödemesi** ve **Herkese Bedelsiz Sağlık Hizmeti** Projelerinin uygulamasına başlanacaktır.
- Eğitimde atılım yapılarak, bölgede eğitilmemiş çocuğumuzun kalmaması hedeflenecek; özellikle Yatılı Parasız Eğitim olanaklarının sağlanmasına çok büyük önem verilecektir.
- Bölgenin, kamusal hizmetler için bir sürgün veya mahrumiyet yeri olarak görülmesine son verilecektir.
- Bölgede işsizlik sorununu giderebilmek amacıyla oluşturulmuş çözümler etkinlik kazanıncaya kadar, 'kademeli olarak kırsal kesim geçici istihdam projesi' uygulaması geçilerek, sosyo-ekonomik olumsuzluklar kısmen de olsa bertaraf edilecektir.

MAYIN ALANLARI TEMİZLENEREK, ORGANİK TARIMA ELVERİŞLİ HALE GETİRİLECEKTİR

- Sınır bölgelerindeki mayınların, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin sorumluluğu altında hızla temizlenmesi sağlanacaktır.
- Mayından temizlenmiş araziler, Tarım Bakanlığı'nın yakın denetimi altında 'sözleşmeli organik tarım işletmeciliği' yapmaları koşuluyla, çevrede yaşayan ve

Tarım Kooperatifleri bünyesinde örgütlenen topraksız veya az topraklı köylüye tahsis edilecektir.

- Uygulama, ihracat boyutunu da içeren kapsamlı bir **pazarlama modeli** çerçevesinde yürütülecektir.

ÇATIŞMA DÖNEMİNİN BÖLGEDE YARATTIĞI SOSYO-EKONOMİK YARALAR HIZLA SARILACAKTIR

- **DOĞU ve GÜNEYDOĞU ANADOLU'da;**
  - ✓ Ekonomik ve sosyal kalkınmaya hız kazandırılacak,
  - ✓ Eğitim ve sağlıktaki yetersizlikler hızla giderilecek,
  - ✓ İstihdam olanakları arttırılacak,
  - ✓ Yaşam kalitesinin hızla gelişmesine katkıda bulunulacak,
  - ✓ Terör ortamının yaratmış olduğu ekonomik mağduriyetler hak ve hukuk temelinde, hoşgörü anlayışı çerçevesinde giderilecek, gerekli diğer tüm sosyo-ekonomik önlemlerin, devlet sorumluluğu altında eksiksiz alınması sağlanacaktır.
- **KÖYLERE GÜVENLİ VE GÖNÜLLÜ GERİ DÖNÜŞ SAĞLANACAKTIR:** “Boşaltılmış Köylere Geri Dönüş”, güvenlik, gönüllülük kriterleri çerçevesinde, yeni bir mekansal planlama anlayışı içinde, “sağlık, eğitim, haberleşme, kırsal altyapı” gibi zorunlu kamusal hizmetler eşliğinde, sürdürülebilir sosyo-ekonomik yaşam ve çalışma ortamının yaratılması kaydıyla, gerekli devlet desteği ile hızla sağlanacaktır.

GAP'İ TAMAMLAMAK ÖNCELİĞİMİZDİR

CHP, Güneydoğu'nun can damarı olan GAP'a sahip çıkarak, Güneydoğu Anadolu toprağına gerekli suyu temin edecek, tarımına gerekli girdi ve teknolojiyi kazandıracak, çiftçisine ihtiyaç duyduğu desteği verecek, sosyo-ekonomik kalkınması için gerekli kaynağı yaratacak ve toplumsal barışına gerekli duyarlılığın gösterilmesini sağlayacaktır.

Resmi hedefi, 1.82 milyon hektar alanın sulanması, yılda 27 milyar kilovat saatlik elektrik enerjisi üretilmesi, yüksek tarım ve sanayi potansiyeli ile bölgede gelir düzeyinin 5 kat artırılması, yaklaşık 4 milyon kişiye iş imkânı yaratılması olarak belirlenmiş olan GAP'ın bir toplumsal gelişme projesi olarak tanımlanması CHP'nin öncelikli hedefidir.

- **CHP, “Güney Anadolu Projesi”ni (GAP) tüm boyutları ile bir bütün olarak ele alacak, dengeli bir şekilde bir “toplumsal gelişme projesi” niteliğinde hızla gerçekleştirilmesini sağlayacaktır. Bu çerçevede;**
  - ✓ Sulamaya yönelik yatırımlar hızla bitirilerek, kısa sürede 1.5 milyon hektar toprak suya kavuşturulacak, **GAP** bir refah ve barış projesi olarak tamamlanarak, projenin çiftçiye ve tarımsal kalkınmaya azami katkısı sağlanacak, bugüne kadar gerçekleşmiş olan gecikme hızla telafi edilecektir.
  - ✓ GAP'ın sürdürülebilir üretim stratejisinin öncelikli sektörleri olarak, “organik tarım, tekstil ve konfeksiyon, uygulamalı teknoloji, yenilenebilir enerji ve turizmin” gelişimi güçlü olarak desteklenecektir.
  - ✓ GAP'a yönelik temel girdi ve gıda tesislerinin, dışa açık uzun vadeli bölgesel planlama perspektifi içinde geliştirilmeleri özendirilerek desteklenecektir.
  - ✓ GAP Bölgesi öncelikli olmak üzere, demokratik kooperatifçiliği temel alan, verimli işletmecilik kriterlerini gözetilen adil ve etkili bir “**Toprak Reformu**” ile Güneydoğu ve Doğu Anadolu'da verimli, çağdaş bir tarım yapısına ulaşarak, feodal koşullar aşılacaktır.
  - ✓ “Toprak mülkiyetinde feodal ilişkilerin” altında ezilen köylümüze sahip çıkılarak, toprağı işleyen köylünün hakları korunacaktır. Çiftçimizin yoksullaşmasına, doğaya teslim olmasına, kendi kaderine terk edilmesine, “çiftçiyi yok sayan anlayışa” son verilecektir.

- ✓ GAP Bölgesi'nde yer alan illerde, Organize Sanayi Bölgelerine (OSB) özel önemle yaklaşılarak, OSB'lerin altyapılarının öncelikle bitirilmesi sağlanacaktır.
- ✓ Bölgede etkinlik gösteren demokratik kitle örgütlerinin, meslek odalarının ve üniversitelerin katkıları ile tarım ve hayvancılık konularında çiftçilerin eğitimi için seferberlik başlatılacaktır.

CHP'NİN SOSYAL DEMOKRAT İKTİDARINDA, TÜM BU VİZYON, İLKE VE POLİTİKALARIMIZ ÇERÇEVESİNDE;

- ***“Türkiye'nin tüm olanakları, laik demokratik cumhuriyetimizin tüm kazanımları, demokrasimizin tüm birikimleri, çağdaş sosyal hukuk devletinin tüm norm ve olanakları, evrensel hak ve özgürlüklerin tüm alanları”*** her inanç ve kökenden tüm yurttaşlarımıza açık olacak,
- Tüm yurttaşlarımız tarafından ***“eşitlik, adalet, özgürlük ve çoğulculuk”*** ilkeleri çerçevesinde ***“paylaşılması, içselleştirilmesi ve kullanılmasının barış, hoşgörü ve huzur ortamı”*** sağlanacaktır.
- CHP, bu ilkeler temelinde şekillenen politikaları ve uygulamaları ile, başta Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerimiz olmak üzere tüm Türkiye'yi, her yöresi ve ayrımsız tüm insanlarımız ile ***“ gelişmeye ve aydınlık yarınlara”*** taşıyacaktır.

I.2.- TERÖR İLE TÜRKİYE'YE HIÇBİR İDDİA DAYATILAMAZ; TERÖR İLE HIÇBİR AMACA ULAŞILAMAZ

1.2.1.- TERÖR HIÇBİR ŞEKİLDE BİR SİYASİ MÜCADELE YÖNTEMİ OLARAK GÖRÜLEMEZ AF TERÖRLE MÜCADELENİN YÖNTEMİ OLAMAZ.

Hükümet ***“şartları oluşmadan af çıkararak”***, bir ***“af söylemi geliştirerek”*** teröre başvuranların sanki teröre başvurma arzularını azaltacağını zannediyor, onları teröre başvurmadan caydırabileceğini zannediyor. Bu yanlıştır.

Bir aldatmaca olarak değil, bir taktik olarak değil, nihai, stratejik bir temel tercih olarak silaha başvurmanın gündemden düştüğü zaman AF DÜŞÜNÜLÜR.

AF ancak, terörün artık bir siyasi yöntem olmaktan çıktığı, terörün artık fiilen sona erdiği, artık teröre başvurulmayacağı konusunda güven verici bir gözlemin yapıldığı bir ortamda bir TOPLUMSAL BARIŞ, KAYNAŞMA ve KARDEŞLİK PROJESİ olarak düşünülmelidir

Ama, “silahı şimdilik susturalım, sen af çıkar, sonra bakarız” yaklaşımına girmek yanlıştır.

Hepimiz Türkiye'nin bu sıkıntılardan bir an önce kurtulmasını istiyoruz. Kimsenin burnu kanamasını istiyoruz. Bu acı haberleri artık almamak istiyoruz. Türkiye'nin bütün coğrafyalarında yaşayan insanların, tam kendilerini özgür, başı dik, onurlu, mutlu, refah içinde hissetmesini sağlamak istiyoruz. Bu doğrultuda yapılması gereken her şeyi hep birlikte yapmaya hazırız ama kendimizi aldatmamızı kimse bizden istemesin. **Yeter derecede aldatılmış bir milletiz biz ve Türkiye'yi yönetenler de bu aldatmaya alet olmasınlar.**

1.2.2.- ACABA TARİHİ BİR FIRSAT MI, YOKSA TARİHİ BİR MECBURİYET Mİ SÖZ KONUSUDUR ?

Toplum ve kamuoyu bir uzlaşma, bir barış döneminin artık gelmesi gerektiği konusunda öylesine şartlanmış, öyle bir bekleyiş içine girmiş ki, hepimiz bunun zamanı geldi anlayışıyla konuya bakmaktayız.

Terör hiçbir zaman böyle sonsuza dek sürdürülebilir bir yöntem değildir. **Terör kullanıldıkça paslanır, tepki çeker. Kullananlara zarar vermeye başlar.** Onun süresi makul bir dönemi aştıktan sonra artık çok büyük bir husumet çekmeye başlar ve onu kullananları yaralar. Şimdi Türkiye hızla o noktaya doğru yol almaktadır.

Bu ortamda herkes bir iyimserlik havası içine girdi. Sorunun hızla çözülmesini isteyen Kürt kökenli olan veya olmayan, ancak Kürt sorununu anlayışla karşılayan pek çok kesim de artık, **“mutlak bir silahsızlanmanın, silahtan vazgeçmenin, silahı ve şiddeti/terörü bir yöntem olarak kullanmayı bir kenara bırakmanın”** artık zamanının geldiğini söylemeye başladılar.

CHP olarak tümüyle paylaşmakta olduğumuz bu hissiyatın bölge de de çok yaygın olduğu açıkça görülmektedir. Genel Başkan Deniz Baykal'da bölgeye yapmış olduğu son inceleme gezisinde de buna yakinen tanık olmuş, herkesin derin bir üzüntü içinde olduğunu bir kez daha gözlemlemiştir.

Bölge insanının büyük bölümü, **“bu konularda olumlu bir gelişme galiba olmayacak”** duygusu içine girmeye başlamışlardır. Bir kısmı zaten o söylemi ciddiye almadıkları için **“daima .böyle söylenir, bunun sonucunda bir şey çıkmaz”** bekleyiş içinde olduklarından dolayı belki şaşırılmamışlardır ama olayı çok üzüntüyle karşıladıklarına hiç kuşku yoktur.

1.2.3.- DEVLET GÜÇ KULLANMA TEKELİNE SAHİP OLAN TEK TARAFTIR

Karşılıklı olarak silahların bırakılması gibi bir söylem geliştiriliyor. Bu her türlü geçerlilikten uzaktır. Bir ülkede bir grup silahlı eylem yaparak, güç göstererek, devletin ortak kurallarını ihlal etme konumunda bulunuyor ise, bunu anlayışla karşılamak, buna bir meşruiyet izafe etmek söz konusu olamaz. Devlet güç kullanma tekeline sahip olan tek taraftır.

Devlet güç kullanma tekeline sahip olan tek taraftır. Meşru devlet gücü ile onun karşısına çıkan **“fiili bir güç odağını/gayri meşru silahlı eylem gücünü”** aynı meşruiyet düzeyinde kabul ederek aralarında bir temas kurulmasının düşünülmesi veya ciddi bir politika olarak önerilmesi söz konusu olamaz.

Yapılması gereken şey Türkiye'de şiddet ve terör uygulayarak belli bir amaca ulaşmak isteyen bir **“hareketin/ PKK'nın”** artık bu yolla bir yere varamayacağını görerek ya da bunun uygun doğru olmadığını değerlendirerek **bu yöntemi (her türlü şiddeti ve silahlı terör eylemini) bıraktığını inandırıcı biçimde ortaya koyması. gerekir.** Türkiye'nin, toplumumuzun, her kökenden tüm yurttaşlarımızın ihtiyacı budur. Eğer terör örgütü gerçekten bu noktada ise, önce böyle bir kararlılık içine girdiğini inandırıcı bir şekilde sözlü olarak ifade eder; **“Yeni politikaya giriyoruz artık, biz bugüne kadar**

silahla götürdük ama artık silahla götürmeyeceğiz, biz toplumun genel kuralları içinde yerimizi alacağız” der.

Bunun sonucu olarak da elindeki silahların, cephanenin bu amaçla kullanılmayacağı güvencesini verecek şekilde kendi denetiminden çıkarılmasını öngörür, o doğrultuda adımlar atar, tüm silahları ve cephanelerini teslim eder, bir yerlerde bırakır, imha eder; bu süreç açıkça görülür ve tesbit edilir.

“Artık silah yok” denilir ve buna paralel olarak da, **“biz dağda yaşamak istemiyoruz, bir suçlu konumunda, aranan insanlar konumunda olmak istemiyoruz”** derler. **“Artık bundan sonra bu yola başvurmayacağız. Bu kimseye yararlı değil”** derler.

Bunun sonucunda her kesime sağduyu hakim olur. Toplumun kendilerini bir suçlu olmaktan çıkaracağı, bugüne kadar yapılmış olan eylemler dolayısıyla bir kan davasının, bir intikam alma mücadelesinin, **“siz hesap vereceksiniz, haddinizi bildireceğiz, bunca yıl çektiğimiz acıları takip edeceğiz”** ısrarının ortadan kalkabileceği, bir barış, uzlaşma ortamı yaratılır.

KOŞULLAR OLUŞUNCA, “MEDYA, SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİ, SİYASİ PARTİLER, HÜKÜMET”, KISACA HEPİMİZE GÖREV DÜŞER.

O ortamda, hepimiz şu ikileme karşı karşıya kalırız.

- Ya, **“bu kadar acı çekildi, bu kadar şehit verildi, bu adamların yüzünden oldu, şimdi vazgeçeceklermiş. Olur mu böyle şey hesabını soralım”**
- Veya, **“bu acı bir dönemdi, bu dönemin ızdırabını hepimiz yaşadık, artık bunu devam etmesi bir tek insanın daha hayatını kaybetmesi kabul edilemez. Madem bu işler tamamen bitiyor, silahlı dönem sona eriyor, bunu değerlendirelim ve insanları rehabilite edelim mi? Topluma restore edelim mi? Yeninden toplumda onların kaynaşmalarını, bütünleşmelerini sağlayalım. Bunun için bir esneklik, bir barış ve hoşgörü ortamı yaratalım”.**

Af terörle ihtiyacının ortadan kalktığı, terörün artık bir siyasi yöntem olmaktan çıktığı, Türkiye’nin gündeminden düştüğü kesinlik kazandıktan sonra bir toplumsal barış projesi olarak, bir toplumsal kaynaşma projesi olarak düşünülebilir.

Ne zaman düşünülür? Artık bir aldatmaca olarak değil, bir taktik olarak değil, nihai, stratejik bir temel tercih olarak silaha başvurmanın gündemden düştüğü zaman.

1.2.4.- TÜRKİYE’DE BİR BARIŞ VE UZLAŞMA DÖNEMİNİN AÇILMASINA HER KOŞULDA KATKI VERİRİZ.

Barış kaçınılmaz bir ihtiyaçtır. Türkiye barışa mecburdur. Barışı mutlaka yakalayacağız. Bu konuda bir umutsuzluğumuz yok. Ama bunun şartlarının bulunmadığı anlaşılmaktadır.

O noktada herkes tavrını seçer ve ben inanıyorum ki, **biz katkı verimiz. Biz Türkiye’de bir barış ve uzlaşma döneminin açılmasına katkı verimiz.** O doğrultuda hepberaber bir çözüm üzerine mutabakat sağlanır. Örneğin;

- **Bazı artık kabul edilemez öncü kişilerle ilgili makul bir çözüm bulunabilir.**
- **Gerçekten pişman olmuş militanlar için hoşgörü zemininde bir başka çözüm bulunabilir.**
- **Elini silaha bulaştırmamış ama dağda bir maceraya sürüklenmiş çocuklar, gençler kucaklanır, toplumla kaynaştırılabilir.**

Türkiye’de gerçekten af denilen de zaten budur.

“Af, terörle mücadelede bir yöntem değildir” diyorduk. Böylece ; **“Bizim hükümet şartları olmadan af çıkararak ikide bir, af çıkarmaya yönelerek bir af söylemi geliştirerek teröre başvuranların sanki teröre başvurma arzularını azaltacağını zannediyor, onları teröre başvurmadan caydırabileceğini, aften söz ederek caydırabileceğini, yumuşatabileceğini zannediyor. Bu yanlıştır”** demek istiyorduk.

“Böyle davranarak aslında, tam tersine, terörü dolaylı olarak teşvik ediyorsunuz. Af olabilir, ancak bu terörle mücadele için bir yöntem olarak sunulamaz.” diyorduk.

1.2.5.- TERÖRÜ SÜRDÜRME İDDİASI MEVCUT OLDUĞU SÜRECE, TERÖRLE MÜCADELE ULUSAL KARARLILIKLA SÜRDÜRÜLMELİDİR

Terör ülkenin varlığı ve bütünlüğüne yönelik bir tehdit oluşturduğu sürece, ülkemizde barışı kanattığı sürece terörle mücadele, Kürt sorunu olarak genelde tanımladığımız toplumsal (siyasal, ekonomik, sosyal) soruna çözüm çabalarını aksatmadan, terörle kararlılıkla mücadele edilmelidir. Bu çerçevede; **“TERÖR İLE ETKİN MÜCADELE”** demek;

- ✓ Mücadelede kararlılıktır, konuyu ciddiyetle takip etmektir,
- ✓ Doğru ve yaygın iç ve dış istihbarat edinmektir, bu konuda Ulusal İstihbarat Kurumlarının etkinliğini ve kendi aralarında eşgüdümelerini artırmaktır,
- ✓ Örgüt unsurlarının dağa çıkışlarının önünü kesmektir, bu süreçte etkin olan dinamikleri doğru belirlemektir,
- ✓ Terörü ısrarla sürdürmek isteyenleri başarılı olamaz hale getirmektir, bu amaçla Silahlı Kuvvetlerin “profesyonel/uzman” muharip gücünü hızla yeterli düzeye getirmektir,
- ✓ Sınırdışında barınarak ülkemize eylem için sızmalarının önünü almak, sınır güvenliğini tam olarak sağlamaktır,
- ✓ Kandil dağı ve çevresinde barınarak Türkiye’ye karşı terörist eylemlerde bulunanlara komşu veya dost ülkelere doğrudan veya dolaylı olarak sağlanmakta olan her türlü lojistik desteğin sona erdirilmesi için tüm siyasal (gerektiğinde ekonomik) meşru mekanizmaların devreye sokulmasıdır..

Terörle etkin mücadele, bu ve diğer adımların atılmasıdır. Ama, terörü sürdürme iradesi sürdürülürken, terörle mücadele ile af mekanizması hiçbir şekilde birdiğeri ile bağdaşamaz.

1.2.6.- TÜRKİYE’DE BÜTÜN SİYASİ PARTİLERDEN TERÖR KARŞISINDA İNANDIRICI, NET BİR TAVIR BEKLİYORUZ.

Herkesin özel arkadaşlıkları, dostlukları, kişisel ilişkileri çerçevesi içinde birbirleriyle kurduğu temaslar vardır. Ama biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak Türkiye’de bütün siyasi partilerden terör karşısında inandırıcı, net bir tavır bekliyoruz.

Herkesin öncelikli sorumluluğu terör karşısında açık, inandırıcı, net bir tavır almaktır. Terörü teşvik etmemektir, meşrulaştırmamaktır, haklı göstermemektir.

Demokratik süreç içinde insan haklarına ve özgürlüklerine dayalı olarak siyasi mücadelesini barışçı yöntemlerle sürdürme kararını tutarlı bir şekilde sahiplenmektedir.

1.2.7.- BU BÖYLE GİTMEZ. TERÖRÜ BÖYLE SÜRDÜREMEZLER. YETER Kİ BİZ TÜRKİYE OLARAK HATA YAPMAYALIM.

- Hem tabandaki insanlara hata yapmayalım, onların “siyasal-toplumsal-sosyal-ekonomik” sorunlarına çözüm geliştirelim,
- Hem terörü sürdürenlere karşı olabildiğince hukuk içinde ama kararlı bir şekilde mücadeleyi götürelim,
- Hem de, eğer doğru bir çizgiye girmeleri durumunda onlara bir gelecek vaat edecek yeni bir yaklaşımı uygulamaya koyalım.

Bir yandan, bu iş hiç bitmeyecekmiş gibi mücadeleye hazır olmak lazım. Terörle bu iş hiç bitmeyecek ve daima önümüzde terör olacakmış gibi mücadeleyi göze almak lazım. Yılmamak lazım. Kendimizi aldatmamak lazım. Bu konuda kararlı olmak lazım. Bıkmayacağımızı göstermek lazım.

Diğer yandan, yarın uzlaşma olacakmış gibi her an uzlaşmaya hazır bir ruhsal durumda olabilmeliyiz.

Bu olduğu zaman onlarda bilmeli, herkes bilmeli ki, biz barışı istiyoruz. O konuda bir iyi niyetli aşamaya geldiğiniz anda hiç merak etmesin ki sevgiyle kucaklaşabilir ve bütün olumsuzlukları ve acıları geride bırakabiliriz.

GÜNÜMÜZDE BU TERÖR ORGANİZASYONUNU SIKINTIYA SOKAN BAZI GELİŞMELER VAR.

Obama'nın başkan oluşundan sonra Amerika'nın Irak'tan kısa süre içinde ayrılması gündeme geldi. Obama, Amerika'nın Irak'tan ayrılışından sonra mevcut ince ve hassas dengelerin devam etmesini istiyor. Bunu güvence altına almak istiyor.

Türkiye'nin bu konudaki tavrı dolayısıyla **PKK'nın Irak'taki varlığının Amerika'nın arzu ettiği Irak ve Ortadoğu dengesine ciddi zarar verebileceğini** değerlendiriyor. Türkiye'yi tatmin edecek bir tablo yaratmamamız gerekir diye düşünüyor. Bunun yolunu da **Kuzey Irak'taki PKK varlığına son verilmesi** için Irak yönetimini, Bağdat'taki yönetimi, Kuzey Irak'taki yerel yönetimi, bu noktaya çekmeye çalışıyor.

Onlarda belli bir ölçüde bunun önemini kavramaya başladılar. Irak Başbakanı Maliki bu konuda artık daha bir dikkatli gözüküyor. Belki Irak Devlet Başkanı Talabani bu konuda Amerika'nın ihtiyacını ve onu tatmin etmenin kendisi için önemini bilerek bir politikaya yönelmiş olabilir.

1.2.8.- KUZEY IRAK'TA HERKES KENDİ OYUNUNU OYNUYOR, HERKES BİİRBİRİNİ İDARE ETMEYE ÇALIŞIYOR:

Talabani'nin Genel Başkan Deniz Baykal'ı Irak'a davet ettiği söyleniyor. Öyle bir davet resmen gerçekleşirse, doğal olarak Genel Başkan bunun gereğini yerine getirecektir.

Bu arayışların gündeme gelmesinin altında önce Amerika'nın, sonrada Irak yönetiminin belli bir ölçüde PKK'yı bu bölgede yönlendirme ihtiyacı yatıyor. Bunlar her birisi, herkes birbirini idare ediyor. Yani Talabani hem Amerika'yı idare ediyor, hem PKK'yı idare ediyor. PKK hem Talabani'yi idare ediyor, hem Amerika'yı idare ediyor, hem başkalarını

idare ediyor. Herkes ona göre oyununu oynuyor. **Herkesin belli bir amacı var, değişmeyen amacı var, hedefi var. Ona doğru yürümeye çalışıyor.**

Burada yeni unsur Irak devletinin devlet yönetimi olarak cumhurbaşkanının ve başbakanının Türkiye'ye haksızlık yapmakta olduklarını görerek, Türkiye'ye karşı terör hareketinin Irak'tan kaynaklanıyor olmasından dolayı sorumluluk hissederek bunu önlemek ihtiyacını artık kabul ederek, bu konuda iyi niyetli gayrete girmekte olduğu mesajını Türkiye'ye vermeye çalışıyor. Bu tesbit önemli ölçüde doğrudur.

Ama bunun kısıtları, sınırları vardır. Şimdi bizim bütün bunları değerlendirerek ilişkimizi Irakla, Irak'taki terörü etkisiz kılmak için, Türkiye'ye karşı terörü Irak'tan tümüyle çıkarabilmek için, Türkiye'yle Irak arasındaki ilişkileri giderek geliştirmek için kullanmamız lazım.

Uluslararası hukukta bir başka ülkeye karşı terör eyleminin komşu ülkeden yapılması hiçbir şekilde yer almaz. Egemen bir ülkenin buna yapmaya hakkı yoktur. Sen egemen bir ülkeyse buna izin vermeyeceksin. Bunları yavaş yavaş kabul etmeye başladılar.

Bu konuda biz bir süre önce Cenevre'de Talabani ve Barzani'yle çok sert bir tartışmanın içine girdik. "**Devletsen buna engel ol**" dedik. Talabani, Deniz Baykal'ın bu konudaki duyarlılığını çok iyi biliyor. Eğer şimdi ortada Talabani tarafından yapılmış bir davet varsa, bu bir anlamda "**haklı olduğumuzun Irak yönetimi tarafından kabul edilmekte olduğu**" anlamına gelir. **Böyle bir durumda sürece katkıda bulunmak görevimiz olur.**

Terörizmi eleştirmek ve ona karşı durmak tüm demokratik ülkelerin temel görevidir. CHP iktidarında, ülkemizdeki terör odaklarının dış destek kaynaklarının hızla tasfiye edilmesi, uluslararası ilişkilerimizde temel alınacak öncelikli kriterlerden biri olarak değerlendirilecektir.

1.2.9.- CHP İKTİDARINDA KUZEY IRAK, TÜRKİYE'YE DOST BİR BÖLGE HALİNE DÖNÜŞTÜRÜLECEKTİR

CHP iktidarında Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da bölgesel kalkınmayı sağlamak ve bölgede kalıcı barışın zeminini güçlendirmek için başta Kuzey Irak olmak üzere komşu ülkelere Yeni Bir Pencere açılacaktır. Bu anlamda;

- Irak'la ticari ilişkilerimiz geliştirilerek, ilişkimiz **HABUR**'un tekeline çıkarılacak, çok yönlü ticari bağlantıların önü açılarak, **OVAKÖY** Kapısı ve benzeri önlemler alınacaktır.
- Kuzey Irak'lı gençlere Türkiye'de eğitim ve staj olanağı sağlanacaktır.
- Bölge ile iletişimde açılım yapılarak, kültürlerin buluşturulması sağlanacaktır. Kuzey Irak Bölgesi'ne yönelik Kürtçe, Arapça yayın yapılması karşılıklı uyum içinde yürütülecektir.
- İlgili komşu ülkelerin Anadolu'nun suyundan yararlanmaları için **ILISU** Barajı bir an önce tamamlanarak, Dicle Nehri'nin başıboş akmasına son verilecektir.

I.3.- EĞER AKP MAYINLI ARAZİLERİ YABANCILARA KİRALARSA BU “VATAN TOPRAĞINI SATMAK” DEMEKTİR

"1 MART'TA BİZLER 65 BİN ABD ASKERİNİN GÜNEYDOĞU'YA KONUŞLANMASINA İZİN VERMEDİK. MAYINDAN TEMİZLENECEK TOPRAKLARINDA KÖYLÜLERİMİZ DIŞINDA BAŞKALARINA TAHSİSİ EDİLMESİNE İZİN VERMEYECEĞİZ"

1.3.1.- SURİYE SINIRINDAKİ MAYINLER TEMİZLENEREK, ARAZİ ORGANİK TARIM İÇİN BÖLGENİN TOPRAKSIZ KÖYLÜSÜNE VE ULUSAL GİRİŞİMCİYE AÇILMALI, EKONOMİYE KAZANDIRILMALIDIR

TÜM MUHALEFETİMİZE, TOPLUMUN TÜM TEPKİSİNE RAĞMEN AKP “SINIR TOPRAĞI GAFLETİ” YASASINI MECLİS'TEN GEÇİRDİ:

1Mart 1999 tarihinde yürürlüğe giren ve TBMM'nin 12 Mart 2003 tarihinde kabul ettiği yasa ile onaylanan ve kısaca **Ottawa Sözleşmesi** olarak bilinen **“anti-personel mayınların kullanımının, depolanmasının, üretiminin ve devredilmesinin yasaklanması ve bunların imhası ile ilgili uluslararası sözleşme”** gereği **AKP'nin TBMM'ye sunmuş olduğu “Türkiye ile Suriye Arap Cumhuriyeti arasındaki kara sınırında bulunan antipersonel-antitank mayınların imha edilmesi ve bu suretle elde edilecek arazilerin tarımsal amaçla kullanılması”** konulu tasarı, tüm engellemize rağmen **255 AKP milletvekilinin oyu ile kabul edildi.**

Konu şimdi Sn. Cumhurbaşkanı GÜL'ün önünde; eğer Cumhurbaşkanı da başbakan Erdoğan'ın sergilediği tavrı sürdürür, yasaı onaylarsa, CHP Meclis Grubu olarak kesinlikle Anayasa Mahkemesi'nde iptal davası açacağız.

DEVLET 216 BİN DEKAR BÜYÜKLÜĞÜNDEKİ BU ARAZİYİ ÇİFTÇİLERDEN KAMULAŞTIRARAK ALMIŞ VE MAYINLAYARAK TARIMA KAPATMIŞTI.
AKP'nin bu teslimiyet yasasının iki ana amacı vardır.

- Birinci amaç, mayınlı arazilerin Ottawa Sözleşmesi uyarınca mayından arındırılmasıdır.
- İkinci amaç ise, mayından arındırılan arazinin tarımsal faaliyetlerde kullanılmasıdır.

Yasaya konu olan arazi 1956 yılında başlayarak, Türkiye'nin güvenliği ve kaçakçılığın önlenmesi için mayınlanmış olan yaklaşık 800 km uzunluğunda, 216 bin dekar/dönüm (216 milyon m2) büyüklüğünde bir arazidir.

Devlet bu arazinin önemli bölümünü çiftçilerden kamulaştırarak almış ve mayınlı tarıma kapatmıştır. Mayınlı arazinin gerisinde birinci sınıf askeri yasak bölge ve onun arkasında da birçok yerde ikinci sınıf askeri yasak bölge bulunmaktadır.

1.3.2.- AKP ÖNCESİ HÜKÜMETLER BU ARAZİYİ MAYINDEN TEMİZLEDİKTEN SONRA, TOPRAKSIZ KÖYLÜYE DAĞITILMASINI PLANLAMIŞTI

AKP iktidarından önceki dönemde mayınların sökülmesi ve temizlenecek toprakların topraksız köylüye verilmesi gündeme gelmişti. Genel Kurmay o aşamada *“bu araziyi iki yılda temizleyebileceğini; bunu yapabilecek bilgi, eğitim ve yetişmiş elemanı olduğunu; ancak bazı yeni makine ve tesisat alınması gerektiğini, bunun için de 35 Milyon Dolar’a gereksinim bulunduğunu”* belirtmişti.

Ancak arazinin mayından arındırılması işi o dönemde çeşitli nedenlerle gerçekleştirilememiştir. AKP hükümeti zamanında Ottawa Sözleşmesi’ne uyma kararı da alındıktan sonra mayından arındırma için gerekli girişimlerde bulunulmuştur.

AKP İŞE, SÖZ KONUSU ARAZİLERİN MAYINDEN TEMİZLEME İŞİNİ “YAP-İŞLET-DEVRET” MODELİ İLE 44 YILLIĞINA İHALESİNİ HEDEF ALAN KARARNAMELER ÇIKARMIŞTIR.

Böylece AKP, hem organik tarıma uygun, hem de petrol rezervleri bulunan bu arazilerin yabancılara eline geçmesinin yolu açmıştır.

2020 yılından itibaren Ortadoğu’da su sorunu çıkacağı beklentileri ve gıda güvenliği konusunda özellikle tarım toprağı yetersizliği içinde olan ülkelerin tırmanmakta olan endişeleri, bu konumdaki çevre ülkelerin gözlerini Türkiye topraklarına dikmesine yol açmıştır.

Böyle bir ortamda, sık sık *“Tüccar Siyasetçiyiz”* diyen AKP, inanılmaz bir aymazlık içinde, *“yabancılara peşkeş kararnameleri”* ile paha biçilemez değerdeki stratejik topraklarını gözden çıkarmıştır.

O aşamada durumun ne kadar vahim sonuçlar doğuracağını gören **Partimiz**, tam bir ulusal duyarlılık ve sorumluluk içinde, *“178.500 dekarı mayın döşenmiş, toplam 216 bin dekar arazinin mayından temizlenmesi ve arazinin mayınları temizleyenlere tarımsal amaçlı kullandırılması”* hususunda AKP tarafından hazırlanan 31 Ocak 2005; 13 Haziran 2005 ve 27 Haziran 2005 tarihli Bakanlar Kurulu Kararları ile söz konusu Kararnamelere dayanılarak **Maliye Bakanlığı tarafından tesis olunan ihale işlemlerinin iptali ve yürütmenin durdurulması istemi ile Danıştay’da dava açtı..**

1.3.3.- DANIŞTAY’IN ÖNEMLİ UYARISI

DANIŞTAY 13. DAİRESİ, CHP’NİN MÜRACAATI ÜZERİNE, 11 MART 2009 GÜN VE 2009/2843 SAYILI KARARI İLE İHALE ŞARTNAMESİNİN YÜRÜTÜLMESİNİN DURDURULMASINA KARAR VERMİŞTİR.

Danıştay’ın *“YÜRÜTMENİN DURDURULMASI”* Kararında şöyle denilmektedir: *“Maliye Bakanlığı’nca mayının temizlenmesi hizmetinin satın alınması ile temizlenen arazinin tarımsal amaçlı kullandırılması işinin aynı ihalede*

birleştirilmesi durumunda söz konusu ihtiyaçların en iyi şekilde uygun şartlarla karşılandığından söz edilemeyeceğinden, dava konusu ihale şartnamelerinde hukuka uyarlık bulunmamakta..... anılan iki ihtiyacın bir ihale ile karşılanması hukuken ve işin niteliği icabı mümkün bulunmamaktadır.”

Görüldüğü gibi **Danıştay**, yapılan işlemin 2886 Sayılı Yasa'nın 2. Maddesine aykırı oluşu yanında, mayınlı sahanın temizlenmesi ve temizlenen arazinin temizleyenlere kullandırılması işlerinin aynı ihalede yapılması durumunda **söz konusu ihtiyaçların en iyi şekilde ve uygun şartlarla karşılanamayacağını da kararının gerekçesi olarak ortaya koymuştur.**

Buna rağmen AKP inanılmaz bir aymazlıkla, konuyu tekrar TBMM gündemine getirmiş ve AKP dışındaki her kesimin yaygın muhalefetine rağmen yasanın AKP oyları ile yasalaşmasını gerçekleştirmiştir.

AKP'nin sözde ihaleyi 2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu ile 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'na tabi olmaktan çıkararak, Danıştay Kararına uygunluğu sağlamayı amaçlayan, ancak pratikte, **Danıştay Kararı'nda** da belirtildiği gibi, **“ihalenin, mayından temizleme ve temizlenen arazinin kullanılmasını tek işlem olarak yapmasının doğuracağı sakıncaları”** dikkate almayan yasası **“çok değerli ve stratejik vatan toprağının 44 yıl süreyle yabancılar tarafından kullanılabilmesine açık bir düzenlemedir.**

1.3.4.- BU YASAYA KESİNLİKLE KARŞIYIZ

a.- HEPİMİZ MAYINSIZ BİR DÜNYA İSTİYORUZ

Türkiye'de temizlenmesi gereken mayın sayısı 917 bin civarındadır. Ottova anlaşması bu mayınların 214 yılına kadar temizlenmesini öngörüyor. Bu ilgili ülkelerin yükümlülüğü ama olayın bir de uluslararası boyutu var. Bu boyut çerçevesi içinde bütün ülkelere bu konuda yardımlaşma sorumluluğu da yüklenmiş durumda. Yani Birleşmiş Milletler bu konuda öncülük yapacak, gerekli mali imkânları sağlayacak, gerekli teknik bilgi verecek, iş birliği yapılacak. Çünkü bu evrensel bir sorun, zira mayınlı bir dünya “insan haklarının kabusudur.”

Önümüzde 5 yıl var. 5 yıl içinde biz tek başımıza yardımlaşarak, teknik yardım alarak, parasal yardım alarak, uluslararası teşkilatlar ile işbirliği yaparak, sadece Suriye sınırındaki 600 bin değil, ülkemizde mevcut 917 bin mayının tümünü temizlemeyi hedef almalıyız.

b.- BU YASA ÜLKE ÇIKARLARINA AYKIRIDIR... EĞER YAŞAMA GEÇİRİLİRSE ÜLKEMİZİN GELECEĞİNDE ÖNEMLİ SORUNLAR YARATIR.

Güneydoğu sınırlarımız boyunca uzanan arazilerin mayından arındırılması doğru ve gerekli bir karardır ve bu yönüyle yasanın toplumsal ve ekonomik önemi çok büyüktür. Ancak, bu toprakların, mayından temizleyecek şirketlere 44 yıllığına tarımsal amaçlı kullandırılması düşüncesi kesinlikle uygulanamaz, hiçbir yurtsever tarafından savunulamaz.

Mayın temizleme işi ile, tarım birbirinden tamamen farklı uzmanlık alanlarıdır ve aynı şirketin bu iki konuda birden uzmanlaşması gerçekçi bir durum değildir.

Maliye Bakanlığı mayın temizleme işinin maliyetini belirleyecek ciddi bir çalışma da yapmamıştır. Maliye Bakanlığı ise gerçek maliyetin ne kadar olabileceği konusunda bilgi ve fikir sahibi değildir. İhaleye teklif veren firmalardan biri 300 milyon dolardan söz ederken, diğeri 1,5 milyar dolardan söz etmektedir.

c.- MİLLİ SAVUNMA BAKANLIĞI, “MAYINDAN TEMİZLENECEK ARAZİNİN YÖRE İNSANI TARAFINDAN KULLANILMASINI” ÖNGÖRMÜŞTÜ.

Tasarının Plan ve Bütçe Komisyonu’ndaki özellikle 6 Mayıs ve 14 Mayıs 2008 tarihli görüşmelerinde Milli Savunma Bakanlığı temsilcisi, “*mayından temizlenecek bölgenin STRATEJİK önemine değinerek ve temizlenecek alanın O YÖRE İNSANI TARAFINDAN KULLANILMASI gereğine işaret ederek tasarıya karşı olduklarını*” açık olarak ifade etmişti. Ancak Hükümet bu eleştirilere Komisyon Raporu’nda yer vermemiş, daha da önemlisi, konunun Milli Savunma Komisyonunda görüşülmesi engellenmiştir.

d.- YALNIZCA “MAYINDAN TEMİZLEME İŞİ” BEDELİ KARŞILIĞI İHALE EDİLMELİ”, ARAZİNİN NASIL KULLANILACAĞI KONUSU BU YASA KAPSAMINDAN ÇIKARILMALIDIR.

Komisyon görüşmelerinde hükümet adına yapılan tüm konuşmalarda ihalenin araziyi temizleyenlere kullandıracak şekilde yapılacağı savunulmuş, tasarının komisyondan bu haliyle geçirilmesinin çok sıkıntılı olacağı anlaşılınca, tasarıdaki ilgili madde bu son haline getirilmiştir. Bu nedenle **tasarıyla asıl yapılmak istenenle, tasarıda yazan aynı şeyler değildir.**

e.- “MALİ SORUNLAR”, MAYINDAN TEMİZLEME İŞİNİN, VATAN TOPRAKLARININ 44 YIL SÜRE İLE YABANCILARA KULLANDIRILMASI KARŞILIĞI YAPTIRILMASININ KESİNLİKLE GEREKÇESİNİ OLUŞTURAMAZ.

Hükümet geçenlerde GAP Bölgesine toplam miktarı 12 milyar ABD Dolarını bulan yeni ve çok ciddi kaynaklar ayıracağını telaffuz etmiştir. Eğer bu doğruysa, bu kaynağın yaklaşık 500 milyon Dolar’ın, hem de 5 yıllık süre içinde Bölge topraklarının mayından temizlenmesi amacıyla ayrılması finansman sorununun kolaylıkla aşılmasını sağlar.

Faiz ödemeleri için rantiye kesimine yılda 15-20 milyar dolar aktaran AKP iktidarının “Mayinleri temizleme ve organik tarım için bölge insanının kullanımına açılması” Projesi için 5 yılda 500 milyon doları esirgememesinin arkasında yatan karanlık düşünceyi kesinlikle anlamıyoruz.

f.- AKP SÖZCÜLERİNİN KONUŞMALARINDAN ÇOK NET ANLAŞILMAKTADIR Kİ, HÜKÜMET BU İŞİ YABANCILARA İHALE ETMEYİ AKLINA KOYMUŞTUR AKP İKTİDARININ BU OYUNU MUTLAKA BOZACAĞIZ.

Hükümetin gerçek niyetinin, Türkiye’nin Suriye ile 510 kilometrelik sınıra sıfır klm.de arazi şeridi ile ona bitişik, ona yakın, müstakil kamu arazilerini yarım asra yakın bir süre uluslararası bir ihaleye çıkararak yabancılara kiralama olduğu yasa üzerindeki ısrarından anlaşılmaktadır..

216 bin dekarlık bu çok kaliteli, değerli ve stratejik nitelikli ülke arazisini kısa vadeli ekonomik ve siyasal çıkarlar karşılığı, “KARŞILIKLILIK İLKESİNE DAYANMADAN” 44 yıllığına yabancılara devretmek düşüncesi kabul edilemez bir aymazlıktır, ulusal çıkarları çiğnemektir, ülkeyi satmaktır.

AKP iktidarı bu karanlık düşüncesini, “*bir yandan bütçe disiplini ve kaynak yetersizliğini öne sürerek, diğer yandan da sanki asker bu işi yapmak istemiyormuş gibi bir hava yaratma gayretine girererek*” hayata geçirebilme arayışına girmiştir.

g.- HANGİ ÜLKE, TOPRAKLARINI MAYINDAN TEMİZLEMESİ İÇİN YABANCILARA “ŞU MAYINLARI ÇIKARIN DA TOPRAKLARIMIZI DİLEDİĞİNİZ GİBİ KULLANIN” DEMİŞTİR.

Bugüne dek 55 ülke mayınlarını silahlı kuvvetleri vasıtasıyla temizlemiştir. NATO'nun ikinci en büyük askeri gücü olan Türkiye de, mayınlarını silahlı kuvvetlerine temizleten 55 ülke gibi toprağındaki mayınları silahlı kuvvetleri vasıtasıyla temizleme gücüne sahiptir.

h.- BU KONUDA ASKERİN NE DÜŞÜNDÜĞÜNÜ, GENEL KURMAY'IN HÜKÜMETLE AYNI DÜŞÜNCEDE OLUP OLMADIĞINI ÖĞRENMEK İSTİYORUZ.

Milli Savunma Bakanlığı önce sözcüsü vasıtasıyla alt komisyonda tasarıya karşı olduğunu açıkça ortaya koymuş; sonra ne olmuşsa, bakanlık bizzat Sayın Bakan'ın ağzından tasarının yanında olduğunu belirtmiştir. Bu, yaman ve üzerinde ciddiyetle düşünülmesi gereken bir çelişkidir. Bakanlığın öne sürdüğü gerekçeler, doğru ve haklı gerekçeler değildir. Komisyonda yapılan gizli toplantıda da Sayın Bakan, ihale yönteminin gerekliliğine ve haklılığına ilişkin hiçbir doyurucu açıklamada bulunmamıştır.

İhalenin öncelikle Türk Silahlı Kuvvetlerine verilmesi düşünülmeli, eğer Genel Kurmay “*Biz askerler olarak bu işin üstesinden gelemeyiz*” derse, ancak o zaman özel şirketler gündeme gelmeli; mayından temizleme işi vatan topraklarının yabancılara sunulması karşılığında değil, bedeli karşılığında yaptırılmalıdır.

i.- YASANIN, BU ARAZİLERİN GERÇEK SAHİPLERİNİ, BÖLGE İNSANINI, BÖLGENİN SOSYOLOJİK YAPISINI DİKKATE ALMAMIŞ OLMASI KESİNLİKLE KABUL EDİLEMEZ.

Mayından arındırılacak topraklar, bölgenin toplumsal sorunlarının azaltılmasına ciddi katkı sağlayabilir. 2001 Genel Tarım Sayımı sonuçlarına göre Türkiye'deki 3,075,000 tarım işletmesinin 54,321'inin hiç toprağı yoktur. Ve topraksız çiftçi-köylü ailelerinin çok büyük kısmı da bu bölgededir. Temizlenecek arazinin AB ülkeleri ortalamasında olduğu gibi 130'ar dönümlük parseller halinde bölgenin topraksız ve az topraklı ailelerine verilmesi durumunda yaklaşık 1660 aile toprak sahibi yapılmış olur.

Bu nedenle, temizlenecek toprakları yabancı şirketlere vermek yerine, bir kooperatif yapılanması altında bir araya getirilecek topraksız köylülere verip, devletin teknik ve mali desteğı de verilerek, doğası gereğı temiz bu topraklarda organik tarım yaptırılması; hem ülke ekonomisine, hem bölge insanının refahına ve hem de toplumsal barışa ciddi bir katkı yapacaktır.

Anayasamızın 44. maddesinin başlığı toprak mülkiyeti ve madde şöyle “*Devlet, topraksız olan veya yeter toprağı bulunmayan, çiftçilikle uğraşan köylüye toprak sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri alır.*” Anayasa bu açık hükme sahipken; akıl, izan ve vicdan, topraksız köylünün topraklandırılmasını emrederken, temizleyerek tarıma açacağım dediğiniz ikiyüz onaltı bin dönümün üzerindeki araziyi o toprakların asli sahibine vermeyip elin yabancısına hem de yarım yüzyıllığına vermenin mantığı ve haklı gerekçesi olabilir mi?

Anayasamızın 44. maddesinin başlığı toprak mülkiyeti ve madde şöyledir “*Devlet, topraksız olan veya yeter toprağı bulunmayan, çiftçilikle uğraşan köylüye toprak sağlamak amacıyla gerekli tedbirleri alır.*”

Anayasa bu açık hükme sahipken; akıl, izan ve vicdan, topraksız köylünün topraklandırılmasını emrederken, temizleyerek tarıma açacağım dediğiniz ikiyüz onaltı bin dönümün üzerindeki araziyi o toprakların asli sahibine vermeyip elin

yabancıasına hem de yarım yüzyıllığına vermenin mantığı ve haklı gerekçesi olabilir mi?

j.- EĞER GERÇEKTEN TOPRAKLARIMIZI MAYINDAN TEMİZLEMELİK İSTİYORSAK BUNUN İÇİN KANUN ÇIKARMAYA GEREK YOK.

Memleketin ihale yasaları vardır, o yasalar çerçevesi içinde hükümet gerekli ihaleleri yapar ve ülkemizi mayınlardan temizler. Ama eğer **hükümetin gerçek amacı mayınları temizlemek değil de toprakların bir başka yabancı ülkeye yarım asra yakın bir süre devredilmesi ise, gerçek yurtseverlerin buna “evet” demesi, bizim bunu içimize sindirebilmemiz mümkün değildir.**

Gerçekten acaba bu temizleme işi Türkiye'nin üstesinden gelemeyeceği çok büyük harcamaları mı gerektiriyor? Buna baktığımız zaman hiç böyle olmadığını görüyoruz. Dünyada 600 bin ya da daha fazla mayını temizlemiş pek çok ülke var,.her birisi bunun üstesinden gelmiş, üstelik bu ülkeler Türkiye'den daha güçlü, daha kalkınmış ülkeler değil.

k.- TÜRKİYE'DEN DAHA YOKSUL PEK ÇOK ÜLKE, 600 BİNDEN FAZLA MAYININI TEMİZLETMEYİ BAŞARMIŞ, BİZ NİYE BAŞARAMIYORUZ?

Acaba, gerçekten başaramıyor muyuz? Yoksa gerçek amacımız temizleme değil, bu değerli stratejik toprakları daha evvel verilmiş sözler çerçevesinde belirli kesimlere peşkeş çekmek mi? AKP hükümeti bu sorunun yanıtını açık olarak halkımıza vermek zorundadır.

Basına yansıyan haberlere göre, İran ile “**alımı taahhüt et, taahhüt ettiğini ister al, ister alma, ama taahhüt ettiğini öde**” anlayışıyla yapılan doğal gaz anlaşmasının sonucu kullanmadığımız doğal gazın parası olarak İran'a 700 milyon dolar ödemişiz.

Diğer yandan İngiltere'de Başbakan, Amerika başkanı Obama kendileri için helikopter ve uçak alım projelerini iptal ederken, Türkiye başbakanı içinde bulunduğumuz kriz koşullarını dikkate almadan kendisine 60 milyon dolara uçak aldirtmakta.

Sonra sıra Türkiye'nin 510 kilometre uzunluğundaki Suriye sınırındaki topraklarının mayından temizlenmesinin faturasına gelince, **bu fatura karşılığında al bu 50 yıldır kullanılmamış, organik tarıma son derece elverişli araziyi yarım asır sen kullanıver diyeceksin, böyle bir şey olabilir mi?**

l.- BİZ BUNLARI SÖYLEYİNCE BAŞBAKAN, HİÇ SIKILMADAN, “FAŞİZAN EĞİMLER” DİYE CUMHURİYET TARİHİNE VERİP VERİŞTİRİYOR

Başbakan, bu yanlış projeyi faşizm şantajıyla Türkiye'ye kabul ettiremez. O iş ayrı, bu iş ayrı, faşizmi konuşacaksın gel konuşalım. **Sosyolojik faşizmi konuşalım, siyasi faşizmi konuşalım, sıradan faşizmi, günlük faşizmi konuşalım, her şeyi konuşalım.**

Ama bu proje kabul edilemez. Bu yanlış bir iştir, sakıncalı bir iştir, bunu hiçbir şekilde izim kabul etmemiz mümkün değildir. Toprakların mayından temizlenmesi işi bir iştir, onun sonucunda ortaya çıkacak olan toprakların kullanılması ayrı bir iştir, bu ikisini birbirinden ayıracağız.

Mayından temizleme işini devlet olarak yapacaksak biz yapacağız; biz yapamayacaksak uluslararası ihaleye çıkacağız. Uluslararası ihaleyi kazanana parayı vereceğiz yaptıracağız; biz yapamıyorsak dahi topraklarımızı tertemiz olarak biz alacağız.

Eğer siz arazimizi mayından temizleme işini düşünüyorsanız Meclisi meşgul etmenize gerek yok, o işi kendiniz hükümet olarak ihale edin yaptırın. Eğer bu toprakları 50 yıla yakın bir süre, yarım asra yakın bir süre bir yabancı ülkeye “*tarım yap, organik tarım yap*” diye peşkeş çekmeye niyetliyseniz **bunu Meclise değil, gelin millete soralım.** Eğer böyle bir niyetiniz varsa **gelin halk oylamasına gidelim, referanduma gidelim, milletin önüne çıkalım, çünkü tartıştığımız toprak milletin toprağı.**

Bu, Anadolu coğrafyasının, Türkiye coğrafyasının bu en değerli toprağını üç günlük ömrü kalmış olan bir hükümet, yarım asra yakın bir süre uygun gördüğü pazarlık yaptığı birilerine verecek, bu millet de bunu kabul edecek, yağma yok, yapamazsınız.

m.- BAŞBAKAN ERDOĞAN BU KONUYU NİYE BU KADAR ISRARLA TAKİP EDİYOR?

Bu coğrafya, hâlâ birilerinin görmezlikten gelemediği, daima bir şekilde elinin, kolunun bir yerinde bulunmasını şiddetle arzu ettiği bir coğrafya. 2003 yılında buraya Orta Doğu'ya yönelik askeri harekatın merkezi işlevini vermek istediler, onu hep beraber önledik, şimdi bir başka projeye yine burayı, zaten karışık olan bu coğrafyayı daha da karıştıracak bir proje ortaya atılıyor.

Biz iktidarda olsak elbette mayınları temizleriz, temizledikten sonra da o toprakları örnek bir tarımsal büyük atılım projesi hâline dönüştürürüz.

Türkiye 1930'lu, 40'lı yıllarda devlet çiftlikleriyle, devlet üretme çiftlikleri ile o bölgelerde, yurdun değişik yerlerinde tarımın teknolojik düzeyini artırmaya, tarıma öncülük yapmaya çalıştı. Şimdi o dönem artık geride kaldı, onların modası geçti, şimdi farklı dünya koşulları içinde çalışıyoruz. Devlet çiftlikleri ile tek başına bir sonuç almak imkânı yok.

1.3.5.- YÖRENİN TOPRAĞA VE KALKINMAYA EN ÇOK İHTİYAÇ DUYAN BU İNSANLARI “MAYINDEN TEMİZLENMİŞ ARAZİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ PROJESİNİN TOPLUMSAL TABANINI OLUŞTURMALIDIR

Söz konusu araziler 1950'li yıllardan başlayarak, Türkiye'nin güvenliği ve kaçakçılığın önlenmesi için mayınlanmış olan ve Suriye sınırında bulunan yaklaşık 800 km uzunluğundaki arazilerdir. Devlet bu araziye geçmişte çiftçilerden kamulaştırarak almış ve mayınlayarak memnu mıntika haline getirmiştir. Çiftçilerden kamulaştırılan ve 50 yıl sonra kamulaştırma için gösterilen ihtiyacın ortadan kalktığı devletçe kabul edilen bu arazilerin akıbeti ne olacaktır?

Konuyu düzenleyen 2942 sayılı Kamulaştırma Yasası'nın 22. maddesinde şu hüküm yer almaktadır: **“Kamulaştırmanın ve bedelinin kesinleşmesinden sonra taşınmaz malların kamulaştırma amacına veya kamu yararına yönelik herhangi bir ihtiyaca tahsisi lüzumu kalmaması halinde, keyfiyet idarece mal sahibi veya mirasçılarının 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre duyurulur. Bu duyurma üzerine mal sahibi veya mirasçılarını, aldığı kamulaştırma bedelini üç ay içinde ödeyerek taşınmaz malını geri alabilir.”**31.8.1956 tarih 6830 sayılı eski istimlak kanununda da aynı hüküm vardır.

1110 sayılı Askeri Memnu Mıntikalar Kanunu'na (daha sonra 2565 sayılı yasa) göre çiftçilerden kamulaştırılan bu arazilerin hukuki statü bakımından 2942 sayılı Kamulaştırma Yasası'na tabi olduğu tartışmasızdır. Buna göre taşınmaz malların **kamulaştırma amacına veya kamu yararına yönelik herhangi bir ihtiyaca tahsisi lüzumu kalmaması halinde İdare, “..keyfiyeti mal sahibi veya mirasçılarının 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre duyurur. Bu duyurma üzerine mal sahibi veya mirasçılarını, aldığı kamulaştırma bedelini üç ay içinde ödeyerek taşınmaz malını geri alabilir.”** Tasarının 1. maddesinde belirtilen amacın (=arazilerin tarımsal amaçlı kullanılması) kamulaştırma amacıyla ya da kamu yararına yönelik herhangi bir ihtiyaca tahsis kavramıyla herhangi bir ilgisi bulunmadığına göre tasarının Kamulaştırma Yasası'nın 22. maddesiyle karşı karşıya kalması kaçınılmazdır.

a.- ÇİFTÇİLERİN MÜLKİYET HAKLARI

Yargıtay bu maddeyle ilgili içtihatlarında **“kamulaştırılan taşınmaz malın geri verilmesi idarenin takdirine bağlıdır. Mal sahibinin idareyi zorlamaya hakkı yoktur”** görüşüne varmıştır*. Yasa maddesindeki **“duyurulur”** şeklindeki emredici ifadenin **“idarenin takdiridir”**

şeklinde nasıl yorumlanabildiği ayrı bir konudur. Çünkü 22. maddede İdare'ye tebliğ mecburiyeti; mülk sahibine kabul edip etmeme konusunda takdir yetkisi tanınmıştır. Bu nedenle gerek kamulaştırmaların yapıldığı tarihte ve gerekse halen yürürlükte bulunan anayasalarımızdaki mülkiyet ve kamulaştırma (1924 AY m.71, 74) (1961 AY m. 36, 38) (1982 AY m. 35, 46) ile hükümler göz önüne alındığında, arazileri memnu mıntıkaya dahil edilip kamulaştırılan çiftçilerin mülkiyet hakkına dayanarak arazilerinin peşine düşecekleri rahatlıkla söylenebilir.

İç hukukun 22. maddenin açık hükmünü mülkiyet hakkı sahiplerinin aleyhine yorumlaması halinde 1982 Anayasası'nın 90. maddesinde yapılan değişikliğe göre uygulanacak olan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 1 No'lu protokolünün mülkiyetin korunmasıyla ilgili maddesinin mülkiyet hakkı sahiplerinin yanında olacağı son derece açıktır.

b.- CUMHURİYET DÖNEMİMİZİN EN TEMEL EKSİKLİKLERİNDEN BİRİSİ TOPRAK REFORMU YAPILAMAMIŞ OLMASIDIR.

Toprak Reformu gerçekleştirilmediği için feodal toplum yapısı hâlâ egemenliğini sürdürüyor. Üretim ilişkileri geliştirilemedi. Bölgedeki insanlarımız sosyal ve ekonomik açılardan sağlam dayanaklara sahip kılınamadı.

Mayından temizlenecek olan arazi ve onun yanındaki büyük devlet çiftlikleri, Ceylanpınar Çiftliği, yani geniş bir kamu alanı, yöre insanlarının kalkınması için olağanüstü büyük bir fırsat yaratmaktadır.

Şimdi geçmiş deneyimlerimizden farklı olarak çok yönlü yapılanma ve pazar ilişkilerini geliştirmemiz, sınır boyunca yer alan 50 yıldır kullanılmamış, o nedenle organik tarım için son derece elverişli toprakları, mayinden temizledikten sonra, **“o yörenin insanlarını, yörenin topraksız veya az topraklı köylülüklerini, daha evvel toprağını devlet talep edince karşılıksız veya kamulaştırma karşılığı vermiş olan eski sahiplerini, o bölgede mayının bedelini ödemiş olan insanlarımızı”** kalkındırmaya öncelik veren modelleri uygulamaya geçirmemiz gerekmektedir.

Türkiye orada iddialı bir tarım projesini uygulamak için işin teknolojik boyutunu göz önünde bulundurarak köylü – çiftçi - toprak ilişkisini yeniden düzenlemeyi düşünerek ve orada hem bölgedeki ihtiyaçlara cevap verecek, köylünün özlemlerine cevap verecek, hem onu teknolojiyle buluşturacak, organik tarım yöntemlerini ortaya koyacak, demokratik kooperatifleşme modelini gerçekleştirme şansını getirecek bir tarım vitrini haline, Türkiye'nin iddialı bir tarım projesi dönüştürmek imkanı var.

Bu zenginleşme olanağı Tayyip Erdoğan'ın planladığı gibi yabancı bir şirkete devredileceğine Proje ulusal boyutta gerçekleştirilmelidir. Bu amaçla yabancı semayeden ve teknolojiden de yararlanılabilir. Ancak projenin kontrolü kesinlikle demokratik kooperatifler aracı ile köylümüzde, kamu kurumlarında ve devlette olmalıdır.

Bu fırsat, Toprak Reformu, teknolojik destek, iç ve dış tanıtım ve pazarlama desteği eşliğinde, yöre insanları, bölge kalkınması ve ülke ekonomisi açılarından çok iyi değerlendirilmelidir.

Ancak AKP'nin böyle bir niyeti olmadığı maalesef çok açık görülmektedir.

I.4.- MİLLETVEKİLİ DOKUNULMAZLIĞI TEMİZ SİYASETİN ENGELİNİ OLUŞTURMAMALIDIR

"Siyaseti temizlemenin yolu, milletvekilli dokunulmazlığını kaldırmaktır. Siyasetçi, kürsüde istediği gibi konuşabilmeli, düşüncesini açıklayabilmeli. Düşüncesi kanunlara aykırı bile olsa bunu yapabilmeli. Bundan dolayı da yargılanmamalı, ancak hırsızlık yaptıysa, yolsuzluk yaptıysa yargılanmalı ve bunun hesabını vermeli. Biz de ise bunun tam tersi oluyor. Siyasetçi düşüncesini açıkladığı için yargılanıyor. Hırsızlık, yolsuzluk yapana ise kimse karışmıyor." Deniz BAYKAL (Besni)

1.4.1.- DÜŞÜNCELERİNİ AÇIKLADILAR DİYE, DTP MİLLETVEKİLLERİNİ "ZORLA ALIR YARGI ÖNÜNE ÇIKARTIRIM" DİYEMEZSİNİZ

Yargı Türkiye'de parlamentoya hiçbir konuda el uzatamazken belli kişi ve kesimlerle ilgili olarak ifade vermeyi zorunlu hale getirmeye çalışıyorlar. Anayasadaki düzenlemeye göre dokunulmazlık kaldırılmadan bir milletvekili zorla Meclis'ten çıkarılabilir mi, zorla ifade vermeye götürülebilir mi, anayasa belli suç türleriyle ilgili yargı süreci işler' demiş olsa da, dokunulmazlığı kaldırılmadan bir insan zorla mahkemeye çıkarılabilir mi?

"Olayın bir sürü boyutu var. Bunlardan birisi, bugüne kadar hiçbir dosyayla ilgili soruşturmaya izin verilmemiş olması. Anayasa buna imkân sağladığı halde, ilgili kişi talep ettiği zaman bile yargının işlemesine izin vermiyorlar. Dokunulmazlığı, yargıyı mutlak bir engelle karşı karşıya bırakma fırsatı gibi algılıyorlar.

Bu konuda o kadar tutarsız açıklamalar yaptılar ki... Başlangıçta, "zorla alırsınız", dediler, şimdi "merak etmeyin", diyorlar. Olayı yüzlerine gözlerine bulaştırdılar. Bunlar kamu vicdanında ciddi rahatsızlık yaratıyor. Pek çok suç için soruşturma yapamıyorsunuz ama belli suçlar için 'zorla gelip alırsınız' diyorsunuz. Bunu siyaseten de, anayasa hukuku açısından da izah edemezsiniz."

a.- DOKUNULMAZLIK KONUSU TÜRKİYE'DE HEM ÇOK YANLIŞ DÜZENLENMİŞ BİR KONU, HEM DE YAPILAN DÜZENLEMEDE YANLIŞ İŞLETİLİYOR.

Meclis milletvekili dokunulmazlığı ile ilgili yetkisini bugüne kadar yanlış veya eksik kullanmıştır.. Bugüne kadar milletvekiliyle ilgili yargının hiçbir talebi kabul edilmemiştir. Üstelik o taleplerin çoğu maalesef yolsuzluklarla ilgilidir, bir milletvekilinin şeref ve haysiyetiyle bağdaşmayan suçlamalarla ilgilidir. Böyle bir suçlamaya muhatap olan bir milletvekilinin öncelikle hesap vermek istemesi lazımdır. Bu ithamı kim yaptıysa yargıda bunun geçerli olmadığını ben kanıtlamalıyım demelidir. Ama öyle olmuyor. Genel kurul izin vermiyor, herkeste bundan çok memnun. **Bu yanlış bir şey. Bu toplumsal vicdanı tedirgin ediyor.**

Milletvekili dokunulmazlığı anayasada sorumsuzluk maddesi olarak düzenlenmiştir. "Milletvekili söylediği sözden, verdiği oydan dolayı, meclis içinde söylediği sözden ve verdiği oydan dolayı sorumlu olmamalıdır. Hatta meclis dışında söylediği sözlerden, siyasi duruşundan, davranışından dolayı da milletvekilinin üzerine gitmemek, bunu dönem sonuna bırakmak makuldür".

Zira siyasi konular zaman içinde değişir. Ancak bizde tam tersi oluyor. Hırsızlıkla suçlananlar, yolsuzlukla suçlananlar eli kolu serbest dolaşıyor. Dokunulmazlık bu anlayışta uygulanıyor.

Dünyanın pek çok ülkesinde olduğu gibi böyle maddi suçlamalar, hırsızlık, yolsuzluk iddiaları, milletvekiline yakışmayan suçlamalar konusunda daha açık, yargıya fırsat veren bir anlayışı sergilememiz lazım. Ona göre düzenleme yapmamız lazım. Siyasi konulardaki suçlamaları da ya mecliste yapılmışsa zaten suç oluşturmaz. Meclis dışında yapılmışsa da bunu daha milletvekilliği sonrasına erteleyerek yargı sürecini işlemek gerekir..

1.4.2.- DENİZ BAYKAL; “HESAP VERMEYE HAZIRIM ONLAR DA HAZIRLANSIN

*“Yargı makamlarının öğrenmek istediği her türlü bilgiye ilişkin her türlü açıklamayı derhal yapacağıma şüphesiz yoktur. Mal varlığım, gayrimenkullerim, banka hesaplarım... Bunlara ilişkin ayrıntılı, tüm bilgiler, en doğru ve en hızlı şekilde derhal yargı makamlarına intikal ettirilecektir. Soruşturmanın bizimle ilgili bölümünün bu şekilde ele alınmasından şikayetçi değilim. Elbette yargı işleyecektir. Yargıya da yardımcı olunmalı. Bu benim hukuki, siyasi ve ahlaki sorumluluğumdur. **Benim saklayacak ve korkacak bir şeyim yok. Hesabımı vermeye hazırım. Ama şimdiden başkaları da hesap vermeye hazırlansın***

1.4.3.- CHP İKTİDARINDA, MİLLETVEKİLİ DOKUNULMAZLIğINA ÇAĞDAŞ SİYASET SINIRLAMASI GETİRİLECEKTİR.

Bu kapsamda;

- Yıllardır talep etmekte olmamıza rağmen TBMM’de gerekli çoğunluğun sağlanamamış olması nedeniyle gerçekeştirilemeyen “Milletvekili Dokunulmazlığının erdemli ve temiz siyasetin önünde engel oluşturmasına” son verilecektir.
- Anayasa’da gerekli değişiklik yapılarak, Milletvekili Dokunulmazlığının sadece “*kürsü dokunulmazlığı*” ile sınırlandırılması, diğer faaliyetler ile adi suçlara karşı koruyucu işlevinin kaldırılması öncelikli hedefimiz olacaktır. Bu amaçla, TBMM içinde bu doğrultuda gerekli duyarlılığın ortaya konması, TBMM’nin saygınlık erozyonuna uğramasının önüne geçilmesi hedef alınacaktır.
- Dokunulmazlığının kaldırılması talep edilen milletvekillerinin mevcut dosyaların bekletilmeden, dönem sonuna ertelenmeden sonuçlandırılması sağlanacaktır.

I.5.- ERGENEKON DAVASI BİR SİYASAL DARBEDİR, BİR AKP DAVASIDIR, BİR SAVCILIK DARBESİDİR.

1.5.1.- ERGENEKON GERÇEKTEN NEDİR?

Geçen günlerde gerçekeştirilen ve 12. Dalga olarak tanımlanan baskın aramalar ve gözaltılarla Ergenekon davasında çok önemli yeni bir aşamaya gelindi. Bu tablo bir kez daha bu davanın üzerinde herkesi, hepimizi düşünme sorumluluğuyla karşı karşıya bıraktı.

Nedir bu Ergenekon davası? Türkiye’nin devlet yapısını, Anayasasını, hukukunu, rejimini yakından ilgilendiren böyle bir örgüt ne zaman, hangi tarih noktasında kuruldu? Kimler kurdu? Başında kimdi, yanındakiler kimlerdi, hiyerarşisi neydi? O zamandan bu yana başındakiler nasıl değişti? Yöneticiler nasıl değişti? Kapsam nasıl değişti, bunları bilen var mı?

- Genelkurmay Başkanına soruyorlar, “*Ergenekon terör örgütünü biliyor musun?*” diye. “**Ben hiç böyle bir şey duymadım**” diyor.
- Milli Güvenlik Kurulunun Genel Sekreterliğini yapmış en sorumlu olması gereken insana soruyorlar “*Sizin Türkiye'nin güvenlik konularını sorumlu insan olarak, yetkili insan olarak uzun süre deruhte ettiğinizi biliyoruz. Nedir bu, örgütten haberiniz var mı?*” diyorlar, “**Hayır, benim haberim yok**” diyor. Ona buna yazıyorlar, “*böyle bir devlet teşkilatından haberiniz var mı?*” diye. “**Hayır, benim haberim yok**” diyor. Kime yazsalar “**Haberim yok**” diyor. Askerin haberi yok, sivilin haberi yok, hiçbir istihbarat örgütünün haberi yok.

Bütün bunların cevabını bir bilen var mı Türkiye’de?

Bu örgüt AKP’ye karşı kurulmuş bir örgüt mü? Evet, öyle anlaşılıyor, AKP’ye karşı kurulmuş bir örgüt. Ancak iddianameye bakıyoruz, bu örgüt 1980’li yıllarda var, 70’li yıllarda var, AKP’nin daha adı yokken var. O zaman kime karşı kurulmuş? Kim kurmuş? O zamanki hedefi neymiş?

Ama ortada bir gerçek var. Ergenekon, ürkütücü bir kavram olarak Türkiye’de kafalara yerleştirilmeye çalışılıyor, Ergenekon çimentosu beyinlere akıtılıyor. “*Böyle muazzam bir teşkila var ve Türkiye’de yığınla yapılmış yanlış işler var. O yanlış işlerin her birini takip edin*”.

Geçmişte de edilmiştir, şimdi de siz edin. “*Hayır, biz o yanlış işleri kendi çerçevesi içinde değil, ERGENEKON davasına bağlayarak takip edeceğiz ve buraya bağladığımız içinde, buradan başka bir sürü yere elimizi kolumuzu uzatacağız.*”

1.5.2.- ERGENEKON DAVASI CİDDİ, GÜVENİLİR, SAĞLAM BİR HUKUKİ DAVA NİTELİĞİNİ MAALESEF TAŞIMİYOR.

Bunu biz ilk andan itibaren gördük ve söyledik. Çünkü böyle bir dava ihtiyacını Başbakan çok önceden hissettiğini söylemişti. Cumhurbaşkanı olan o zamanki Dışişleri Bakanı söylemişti ve “**bu geliyor**” demişlerdi. Çok ilgi çekici iddiaları yazılmamak kaydıyla gazetecilere söylemişlerdi. “**Aman şöyle olacak, böyle bitecek**”. Ortada hiçbir şey yok. Hukukçular kılını bile kıpırdatmıyorlar ama “geliyor, geliyor, geliyor” diye diye getirildi.

Önce dava için savcı bulamadılar, “**savcı yok, bunu götürecek savcı bulamıyoruz.**” dediler. Bulamazsın tabii, ciddi hukuk olmayınca olmaz. Sonra bir savcı çıktı, olay düğmeye basıldı ve yürürlüğe geçirildi.

Bu davayla ilgili aklı aşında ciddi birçok kişi çok önemli, göz ardı edilmemesi gereken değerlendirmeler yaptı. En önemlilerinden birisini de Yargıtay Onursal Başkanı Sayın **Sami SELÇUK** yaptı. “**Kırk yıllık hukukçuluk hayatımda böyle bir iddianame görmedim**” dedi. Bu yenilir yutulur bir laf mı? Bunu söyleyen bir siyasetçi değil bir hukukçu, profesyonel bir hukukçu, kendisine saygısı olan bir hukukçu.

Böyle iddianame olur mu? Kapsamı belli değil, olayla ilişkisi olan olmayan herkes orada. Sanık mıdır, tanık mıdır, şüpheli midir, niye oradadır belli değil. İsimler geçiyor, onu da koy, onu da... Böyle iddianame olur mu? İddianamenin bir ağırlığı olacak, bir ciddiyeti olacak, oradaki her lafın bir bağlantısı olacak, daha sonra tahkik edildiğinde kanıtlanır kanıtlanmaz ama iddia olacak. Herkesle ilgili iddianame ise somut, olaylara dayalı, belgelere dayalı sağlam, kanıtlara dayalı bir iddianame olacak.

a.- İDDİANAME AYRIDIR, İTHAMNAME AYRIDIR.

İthamname başka bir şeydir, iddianame başka bir şeydir. İddianamede somut bir iddia olacak, dayanakları olacak, şahıslar olacak, kanıtlar olacak, bağlantılar olacak, hukuki bir anlamı olacak, eni sonu belli olacak.

Şimdi, mahkeme iddianameyi tanzim etmek durumundadır, tanzim edebilirse.

Böyle bir şey olabilir mi? Yiğınla isim, niçin, hangi bağlantıyla, nasıl belli değil; birbirini tanımayan insanlar, aynı terör örgütünün birinci derecede sorumluları olarak orada yer alacak; tam bir karmaşa, tam bir kargaşa.

Türkiye, “*ortada hukuki geçerliliği, tutarlığı olan bir iddianame var mıdır*” tartışmasını yaşıyor.

- Ortada, meşru, muteber, geçerli, doğru, olması gereken türden bir iddianame var mı, yok mu?
- Orada adı geçen insanların konumu, iddia ile ilişkileri nedir, bu ilişkinin hukuki açıdan somut mesnetleri nelerdir?*
- “O iddianame doğrultusunda insan haklarına, adil yargılanma hakkına saygı gösteren bir yargı süreci yaşanıyor mu?”

Bu sorulara “akılla, yürekle, vicdanla, özgür olarak EVET diyebilmek, tatmin edici, hukuk devleti normlarına uygun yanıtlar verebilmek mümkün mü?”

Türkiye'nin Öcalan ile ilgili PKK davası, en büyük, en kapsamlı, en yaygın gerçek bir terör örgütüyle hukuki hesaplaşması bir yıldan kısa bir süre içinde tamamlandı. ERGENEKON davasında ise daha iddianame bitmedi.

Dava başladı, bir yandan tutuklamalar devam ediyor. İnsanlar neyle tutuklanıyor? Bu davayla ilgili tutuklanıyor. Bu dava görülmeye başlanmış, ifadeler alınıyor. Bir yandan yargılama yürüyor, bir yandan iddianame hazırlanıyor. Böyle bir şey dünyanın neresinde görülmüştür. Başu sonu belli olmayan bir itham süreci, iddianame süreci ve bunun içinde yer alan yargılama süreci.

b.- BUNLAR GERÇEKTEN KABUL EDİLEBİLİR OLAYLAR DEĞİL.

Böyle bir şeyi mazur görmek, doğal karşılamak mümkün değil. Savcının iddialarının dayanaklarına bakıyoruz nedir diye, ortada bir Haham var, bir gizli tanık var. İlk kez Türkiye’de yargı âlemi bu olay vesilesiyle gizli tanık müessesesiyle karşı karşıya kalıyor. Ortada bir haham, bir gizli tanık, bir de telefon kayıtları ve mülakatlar.

Hukukta mülakat diye bir şey mi var? Hukukta ifade var, ifade. İfade belli bir ithamla size bir soru yöneltilir, siz cevapları verirsiniz, iddia yazılıdır, cevap yazılıdır, izleyenler, dinleyenlerin imzaları vardır ve ortada bir **hukuki belge** vardır.

ERGENEKON davasında, ise ne oluyor: “**Mülakat yolu, gizli tanıklar, hahamın işkence altında alındığı ortaya çıkan iddiaları.**”. İşkence altında alındığı gizlenen ancak – ona dayalı olarak bir bölüm iddianame açıklandıktan sonra - işkence altında alındığı ortaya çıkan iddiaları. Açıklanmış olan iddianamenin sacayakları bunlar..

c.- SAVCININ GÖREVİ “GERÇEĞİ ORTAYA ÇIKARMAYA” YARDIMCI OLMAKTIR.

Savcının görevi kamu adına, kamu penceresinden bakarak gerçeği ortaya çıkarmaya çalışmaktır. **Kişileri baskı altına alıp, tehdit altına alıp yönlendirip yapay, uydurma itirafnameler çıkarıp onlarla dava kurmak, onu bunu itham etmek, aylarca, yıllarca insanları gözaltında tutup yargısız infaz yapmak... Bunlar aklın, mantığın kabul edeceği şeyler değildir.**

Sorumluluk duygusu diye bir şey kalmadı mı? Vicdan diye bir şeyin hiç yeri yok mu bu toplumda? Bu işler nasıl yürür?

Hahamın işkence ile alınmış iddiaları, gizli tanığın iki kez müebbetle mahkûm olduktan sonra güya itirafları, çeşitli güvenilen ciddi insanların- *savcılarının kendilerinden kabul ve itiraf yapmaları hâlinde onlara ne gibi imkânlar sağlanacağına ilişkin* – beyanları....

d.- DAVANIN TEMEL İDDİALARI ARASINDA YER GİZLİ TANIK KİMDİR?

- *Danıştay cinayeti, aslında bir Ergenekon cinayetidir,*
- *Cumhuriyet mitingleri, aslında bir terör örgütünün planlayıp uyguladığı gayrimeşru, hükümeti yıkmaya yönelik bir faaliyettir,*

Bu iddiaları kabul ettirecekler. Bunun için kullandıkları kaynakların başında gizli tanık geliyor.

* **Bu GİZLİ TANIK**, Eyüp Birinci Ağır Ceza Mahkemesinin 1995 kararı ile kasten adam öldürmeye teşebbüs ve ruhsatsız silah taşımaktan 9 yıl hapse mahkûm olmuş.

* **Bu GİZLİ TANIK**, Akhisar Ağır Ceza Mahkemesinin 89 kararı ile ablasını öldürmekten 20 yıl hapis cezası almış.

* **Bu GİZLİ TANIK**, Kırklareli Asliye Ceza Mahkemesinin kararı ile nüfus kaydında sahtecilik yapmaktan mahkûm olmuş,

* **Bu GİZLİ TANIK**, Erzurum Birinci Asliye Ceza Mahkemesinin kararı ile öz yeğenini satarak fuhuşa aracılık etmekten 2 yıl 6 ay hapis cezası almış.

* **Bu GİZLİ TANIK**, Ankara 12'nci Asliye Ceza Mahkemesinin kararı ile Cumhuriyet Gazetesinin bombalanması ve Danıştay suikastından müebbet hapis cezası almış,

* **Bu GİZLİ TANIK**, Danıştay davası sırasında Atatürk hakkında – açıklanması halinde tüm yurtseverlerin yüreklerini sızlatacak- çok ağır iftiralara çekinmeden yapmış,

Şimdi gizli tanıklığa soyunan böyle bir kişiden adil yargının yolunu aydınlatmasını bekleyeceğiz.. Gizli tanığa göre; meğer *Danıştay cinayetini Ergenekoncular işletmiş,*

1.5.3.- BU GERÇEKLERİ BİZ TA BAŞINDAN GÖRDÜK, “BU HUKUKİ BİR DAVA DEĞİL, BU BİR SİYASİ DAVADIR” DEDİK.

Tabii zaman zaman yok silah bulundu, Güneydoğu'da yapılan zulümlerin sanıkları ortaya çıktı... Elbette bunlar takip edilmelidir. **Türkiye’de mafya gerçeği, devlet bürokrasisinde yer alıp da kendi çıkarları için faaliyet gösteren insanların mevcudiyeti**, bunlar ortada, biliniyor, bunlar elbette incelenecek, irdelenecek ama olay bu değil, **Türkan Saylan’ın bunlarla ne ilişkisi var Allah aşkına?**

Şimdi, böyle bir dava karşısında biz sabrımızı takındık, ancak görülmektedirki birçok kişinin kendisine göre de bir Ergenekon davası var kafasının içinde, herkesin kendine göre bir Ergenekon’u var, herkesin hesaplaşılmasını istediği birisi var. Diyor ki, bu da onun içine girerse işte bu iyi olur, aman bu dava ayakta dursun, şu da okkanın altına gitsin, o da olsun. **Bu çok sağlıksız bir tablo. Bu, Türkiye’ye yakışmayan bir tablo.**

Bu tür kişiler kendi hesaplarını Ergenekon üstünden götürmeye çalışıyorlar ve Ergenekon .bir süre sonra bir korku sembolü hâline geliyor, bilinçli olarak getiriliyor. Bu gerçekleri bildiği hâlde, pek çok kişi bunları açıktan söylemeye cesaret edemiyor, “**bana da bir kulp takarlar, ben de bu işe bulaştırılıyorum**” korkusuna tutsak oluyorlar.

a.- ERGENEKON DAVASINDA SÖZ KONUSU 86 SANIK YARGILANMIYOR, YARGILANAN TÜRKİYE’NİN HUKUK SİSTEMİDİR, TÜRKİYE’NİN YARGI SİSTEMİDİR.

Hukuk herkesin mutlaka baş üstünde tutması gereken çok ciddi bir olaydır. Hepimiz hukuku, onun saygınlığını ve geçerliliğini korumak zorundayız. onun geçerliliğini korumak zorundayız. İnsanları itham etmek, insanlarla ilgili suçlama yapmak çok büyük sorumluluklar öngörür.

Van Üniversitesi'ndeki, sonu beraatla sonuçlanan, ancak haksız ithamları onuruna yediremeyip intihar eden üniversite genel sekreteri vakası da bu tür sorumsuz iddianamenin bir sonucu idi. Demokrasimiz artık bu tür kuralsız, sorumsuz uygulamalarda kendini sıyrılmalıdır. **Aksi halde, ne hukuk devletinden söz edebiliriz, ne de yargının saygınlığını koruyabiliriz.**

b.- BU TABLO HİÇBİR ŞEKİLDE, HUKUKUN, ANAYASANIN, ADALETİN, DEMOKRASİNİN, HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜNÜN BİR YANSIMASI OLARAK ANLAŞILAMAZ... Bu tablo çok acı bir tablodur. Bu bir karanlık dönemdir. Bu dönemi planlayanlar, uygulayanlar, yönlendirenler, destek olanlar, seyirci kalanlar her birisi tarihin içinde sorumluluklarını üstlenmişlerdir.

BU HİÇ ŞÜPHE YOK BİR TERÖRDÜR: Terör, herkesin kendi enstrümanlarıyla, yetkisiyle, olanaklarıyla yapabileceği bir şeydir. Şimdi böyle bir terör uygulanıyor ve **bu uygulamalar hiç şüphe yok bir darbedir.**

BU BİR DARBEDİR. BU ELBETTE SİYASAL BİR DARBEDİR, BU BİR AKP DARBESİDİR. AMA DAHA DA ACISI BU BİR SAVCILIK DARBESİDİR. Darbe sadece tankla, topla, silahla, üniforma ile yapılmaz, darbe böyle de yapılır ve yapılıyor: Türkiye bu darbeyi yaşıyor. Tabii bu darbenin içinde, darbeye karşı hukuku savunmakla, insan haklarını savunmakla sorumlu, görevli mercilerin, makamların bulunduğu tanık olmak da hepimizi derinden yaralıyor. Ama yaşananın bir darbe olduğu gerçeği maalesef gözlerden saklanamıyor.

1.5.4.-TOPLUMA KORKU SALMAYIN, GERÇEK SUÇLULARDAN HESAP SORUN

Bir hususun altını önemle çiziyoruz: Devlet adına da olsa, devlet içinde de olsa, hukuk dışı, meşruiyet dışı eylemlerin, çeteleşmelerin hesabını sorun, tüm faili meçhul cinayetlerin hesabını sorun. O zaman size ana muhalefet partisi olarak destek sağlarız.

Türkiye'de elbette soruşturulması gereken pek çok konu vardır, elbette Türkiye'de mafyalaşma, devlet içinden güç alarak sahnelenmiştir, geçmişte de olmuştur, bugün de olmaktadır. Bunun üzerine yürümek elbette haktır. Elbette Türkiye'de Güneydoğu'da terörle mücadele edeceğiz diye hukuku, insan haklarını bir tarafa bırakarak çok ağır yanlışlıklar yapılmıştır, onların hesabının sorulması lazımdır. Elbette Türkiye'de devletin silahlarıyla, cephanesiyle devlete karşı bir tertip yapmak isteyenler olabilir, onların üzerine elbette gitmek lazımdır.

Bu kapsamda, özellikle;

- Terörle mücadele adı altında devlet yapısında ve iç güvenlik güçleri çatısı içinde kurulan keyfi, kuralsız ve hukuksuz ilişkilerin (JİTEM yapılanmasının varsa keyfi olarak gelişmiş yönleri ve faaliyetleri dahil),
- Çeteleşmeye açık yapılaşmaların (uyuşturucu kaçakçılığı, maddi çikara dayalı kirli ilişkiler dahil),
- Bu kapsam içinde bugüne kadar el atılmamış veya net olarak ortaya çıkartılmamış faili meçhul cinayetlerin (Hizbullah örgütüne atfedilen faili meçhul cinayetler dahil)

ERGENOKON davası kapsamında ele alınarak sonuçlandırılabilmesi demokrasimiz açısından önemli bir kazanım olacaktır.

1.5.5.- HİÇ BİR YARGI SÜRECİ BİLGİ KİRLİLİĞİ İÇİNDE SÜRDÜRÜLEMEZ. HELE BU KİRLİLİK DAVAYI AÇANLAR TARAFINDAN YARATILMIŞ İSE

Başbakanın imzasıyla yapılan bir açıklama bize, Ergenekon davasının temel belgesinin bilgi kirliliği taşıdığı ve maksatlı propaganda amacına hizmet ettiğini Başbakan kendisi imzasıyla ortaya koymuştur.

Ergenekon davasının altında bir Ergenekon şeması, bir ihbar mektubu yatmaktadır. MİT aracılığıyla bu mektup Başbakanlığa ve Genelkurmay'a gönderilmiştir, sonra yargıya intikal etmiştir, yani davanın temelinde böyle bir MİT tespiti vardır.

MİT Başkanı, bu belge için "***Delî saçması, hiçbir ciddi tarafı yok ama ne yapalım bize gelmiş bir istihbarat, biz bu istihbaratı gönderdik.***" demiş ise de bu raporun, bütün bu davanın temeli hâline dönüştüğünü görmezlikten gelmemiz mümkün değildir.

Bu çerçevede açılmış bir dava dolayısıyla Başbakanın savcılığa, yargıya yönelik yazdığı yazıda bu raporun bilgi kirliliği taşıdığı ve maksatlı propaganda amacıyla düzenlendiği tespiti yapılmıştır. **Şimdi, yargının temel aldığı veri, işte bu veridir. Bu, gerçekten Türkiye'de hukuk devleti bakımından kaygı verici bir durumla karşı karşıya olduğumuzu bize göstermiştir.**

Yine aynı şekilde Ulaştırma Bakanının, bu davanın temelini oluşturan telefon dinlemeleriyle ilgili yaptığı açıklamalar da çok gerçekçidir ve bu davanın temelini çürütme niteliğindedir.

Bir yandan bunlar söyleniyor, Başbakan "Bu bilgi kirliliği içerir, propagandaya yönelik bir belgedir" diyor ama Türkiye'de toplumun en değerli, en saygıdeğer insanları o belgeye dayalı olarak tutuklanıyor, günlerce suçlamalardan habersiz tutuklanıyor ve açılan davalar bir türlü beklenen hızla gelişmiyor. Bu durum demokrasimize, 86 yıllık cumhuriyetimize hiç yakışmıyor.

"Bir kez daha akli başında herkese, siyasetçiye, hukukçuya, yetkili yetkisiz herkese bu haksızlığa alet olmaktan çıkın, bu haksızlığın bir parçası hâline gelmeyin" diyoruz.

1.5.6.- DÜNYANIN NERESİNDE HUKUK, SAVCILIK, İDDİANAME KURUMU DEDİKODULARA İTİBAR KAZANDIRMAK İÇİN KULLANILIR?

En utanç verici dedikodular, en ayıp dedikodular resmi belge hâline getirilmiş.

Bir eski kuvvet komutanı, şu anda görevdeki Genelkurmay Başkanı hakkında, "kendi çıkarını düşünür, memleketi düşünmez" diye değerlendirme yapıyor ve bu değerlendirme savcılığın o resmi belgeleri içinde yer alıyor.

Ne yapmaya çalışıyoruz? Orduyu birbirine mi düşürmek istiyoruz? Kurumları birbirine düşürmek mi istiyoruz? Türkiye'ye karşı fesat planlaması yapmış olan bir düşman hazırlansa, planlansa Türkiye'yi nasıl karıştırırım diye bir peşin fikirle büyük emek, para ve gayret göstererek hazırlık yapsa her hâlde çıkaracağı sonuç, böyle bir sonuçtan farklı olmaz.

ERGENEKON davasının 89'uncu duruşmasında Savcı şöyle konuşmuştur:

"Amacımızın Ordu'yu yıpratmak olduğu gibi suçlamalar savunma hakkı kapsamında söylenmektedir. Kanaatimizce, bu soruşturmayı biz değil kim yapsa bu ithamlara hedef olacaktı. Cumhuriyet savcılarının avukatlar gibi dava seçme hakkı yoktur. İş bölümüne göre görevlendirilirler. Kendileri davadan çekilemez."

Savcının kendisini sanıklara karşı savunma psikolojisine düşmesi, Türkiye'de değişen siyasal dengelerin siyasal davayı etkilemesiyle açıklanabilir.

Ancak savcının bu savunmasında dile getirdiği tedirginliğin iddia makamında bir zihniyet değişikliği yaratacağını da sanmıyoruz.

1.5.7.- HAŞİM KILIÇ: “YARGI KARARI OLMADAN SUÇLU İLAN EDİLEN İNSANLARIN ONURLARI YOK EDİLMEKTEDİR. BU BİR İNSANLIK SUÇUDUR.”

Bağımsızlığı ve tarafsızlığı sağlanamamış bir yargının, arındırmadan daha çok kirliliği arttıracığı kuşkusuzdur. Her önemli davada yargı siyasi düşüncelerle kuşatılmakta, mahkeme hâkimlerinden önce, medya ve siyaset dünyasının yargıçları kararlarını vererek davayı sonuçlandırmaktadır. Savcılarımızın işlenen bu suçlara karşı hareketsizliği düşündürücüdür. Yargı kararı olmadan suçlu ilan edilen insanların onurları yok edilmektedir. Bu bir insanlık suçudur. Yasaları uygulama aşamasındaki özensizlikler insanların haysiyet ve şerefi üzerinde onarılması güç yaralar açmaktadır. Yok edilen insanlık onurunun doğurduğu öfke, demokrasiden ve hukuk devletinden intikam alma duygusuna dönüşmeden gerekli olan her türlü düzenleme acilen yapılmalıdır.

1.5.8.- BİZ BU MÜCADELEYİ SONUNA KADAR SÜRDÜRECEĞİZ.

Türkiye’de siyasal dengeler AKP iktidarı aleyhine daha fazla değişerek demokratik bir hukuk ortamı oluşturmadan Ergenekon tertibinde adaletin ve yasaların tam anlamında geçerli olamayacağı gözükmektedir.

Gönül isterdi ki son seçimler, iktidarın üzerinde daha olumlu, daha yapıcı, daha anlayışlı bir yaklaşımın gelişmesine katkı yapsın. Gerçekleri içine sindirmeye başlasın. Ama maalesef tam tersine son seçimlerin AKP’yi daha hırçınlaştırdığını, Türkiye’yi daha gerginliğe, çatışmaya, kavgaya sürükleme kararlığı içine çektiğini üzüntüyle görüyoruz. Ama bu yolun yol olmadığını nasıl geride bıraktığımız seçimden ilk işaretini vererek gösterdiyse, önümüzdeki seçimlerde çok daha açık bir şekilde göstereceğiz.

1.6.- TELEFON DİNLEMELERİ, “DEMOKRASİ AYIBIDIR”

1.6.1.- YAYGIN KEYFİ, YARGI KARARINA DAYANMAYAN TELEFON DİNLEMELERİ HUKUK DEVLETİNE OLAN İNANCI SARSMIŞTIR.

Dava dolayısıyla gündeme gelen, telefon dinleme, evlerin gözetim altında tutulması, toplantıların izlenmesi olayları ve bu olayların koşullarının, kapsam, süre ve hacimlerinin topluma bütün boyutlarıyla açıklanmaması, herkeste dinlenme ve izlenme korkusu yaratmıştır. İnsanların özel yaşamlarındaki gizlilik duygusunu sarsan bu korku, toplumun temelini dinamitlemiştir.

ERGENEKON SAVCISINA SORUYORUZ: Madem telefonlar çok yaygın olarak dinleniyor, AKP’nin yolsuzlukları, hükümetin yabancılarla örtülü pazarlıkları, ihaleye ve kent rantı vurgunları, başbakanın ve bakanların bu konulardaki konuşmaları hiç mi dinlemeye takılmadı? Ne diye onlar ERGONOKON davası kapsamında değil?

1.6.2.- GENELKURMAY BAŞKANI: BENİM DIŞIMDAKİ İSTİHBARAT KURUMU BENİ İZLİYOR”

Genelkurmay Başkanı geçenlerde toplumu şaşkına çeviren bir açıklama yaptı; **“Devletin istihbarat kurumlarının birbirine güveni yok. Benim dışımdaki istihbarat kurumu beni izliyor”** dedi.

Türkiye, ülkeyi yönetenleri, siyasetçisi, yargısı, askeri, aydınları, yurtseverleri olarak ilk defa böylesine bir kargaşa, bir kişilik kıyımı süreci yaşıyor. Devlete, ulusa en üst düzeyde, en büyük özveri ile hizmet etmiş olan belirli kişilere karşı adeta toplu katliam yapılıyor. İnsanların şerefleri, karakterleri, erdemi ahlakı katlediliyor.

1.6.3.- YARGIDAN ‘DİNLEME’ DERSİ: DANIŞTAY, “ADALET BAKANLIĞI’NIN TELEFON DİNLEME DÜZENLEMESİ YAPAMAYACAĞINA” KARAR VERDİ.

İstanbul Barosu, 14 Ocak 2007’de Resmi Gazete’de yayımlanan Adalet Bakanlığı yönetmeliğinin, bazı hükümlerinin iptali ve yürütmesinin durdurulması istemiyle Danıştay’da dava açmıştı. 10. Daire, yönetmeliğin bazı hükümlerinin yürütmesinin durdurulması istemini reddetmiş, bazı hükümlerinin ise yürütmesini durdurmuştu. Adalet Bakanlığı, kararın kabule ilişkin kısmına itiraz ederek, kaldırılmasını istemişti. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, bakanlığın itirazını yerinde görmedi ve reddetti.

Adalet Bakanlığı’nın telefon dinlemelere ilişkin yaptığı yönetmeliğin, idarenin yargı erkinin görev alanına girmesine neden olduğu belirtilen İdari Davalar Genel Kurulu kararında, **“Mahkemeler tarafından uygulanacak olan yargılama usulüne ilişkin kanunların, idarenin görev alanı ile ilgili olduğundan söz etmeye olanak bulunmamaktadır”** denildi.

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, telefon dinleme yönetmeliğinin bazı hükümlerinin yürütmesinin durdurulması isteminin kısmen kabulüne ilişkin karara Adalet Bakanlığı’nın yaptığı itirazı reddederken, hukuk dersi de verdi. Danıştay kararında, Adalet Bakanlığı’nın telefon dinleme konusunda yönetmelikle düzenleme yapma yetkisi bulunmadığına dikkat çekildi. Adalet Bakanlığı ise yönetmeliğin yasaya dayanılarak çıkarıldığını bildirdi.

Kurulun gerekçesinde, şu belirlemeler yapıldı:

“Yargının bağımsızlığı, Türkiye Cumhuriyeti’nin toplumun huzuru, ulusal dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk ulusçuluğuna bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olmasının doğal ve zorunlu sonucu, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunun, kişi temel hak ve özgürlüklerinin en önemli güvencesini oluşturan hukuk güvenliğini sağlamanın tek aracıdır. Anayasa, yürütme erki ile yargı arasında, yargının işlevsel etkinliğini arttırmak, faaliyetlerini hızlandırmak ve kolaylaştırmak için kimi organik bağlar kurmakla birlikte, fonksiyonel bir etkide bulunulmasına, yani yargı yetkisinin kullanılmasına ve yürütülmesine karışmaya kesinlikle izin vermemiştir. Mahkemelerce yapılan faaliyetlerin neler olduğunun belirlenmesinin yürütme erkine bırakılmaması, hatta yürütmenin etki ve gözetiminin dahi bulunmaması hukukun genel ilkelerinin ve üstün kamu yararının mutlak gereğidir.”

I.7.- CUMHURBAŞKANI MİLLETVEKİLİ DOKUNULMAZLIĞI HAKKINDAN YARARLANAMAZ

“Cumhurbaşkanı'nın dokunulmazlık konusu anayasamızda boşluktur. Bu boşluk karşısında bir yargıç, cumhurbaşkanı seçilmeden önce 'Abdullah Gül' adlı bir vatandaşımızın işlediği iddia edilen bir suçla ilgili dosya önüne geldiği zaman hukukun gereğini yapar. Anayasamızda cumhurbaşkanı için olmayan bir dokunulmazlığı icat etmek için hukuk cambazlıkları yapmak kabul edilemez”
(Deniz Baykal)

Sincan 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nin Cumhurbaşkanı **Abdullah Gül**'le ilgili kararından sonra “yeni bir kriz çıktı”.

Oysa Genel Başkan Deniz Baykal, Cumhurbaşkanı seçimi sürecinde **“Bu usullerle, dayatmalarla Cumhurbaşkanı seçimi yaparsanız; seçilecek cumhurbaşkanı sabah elçileri kabul eder, akşam da mahkemeye gider ifade verir”** uyarısını yapmıştı.

Anayasamızda cumhurbaşkanlığına dokunulmazlık tanındığına dair bir düzenleme yok. Eskiden vardı. Olmayan düzenlemeyi icat etmek için hukuk cambazlıkları yapmak kabul edilemez. Herhangi bir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşını yargı sisteminin dışına çekmek, çok açık, net bir anayasal düzenleme olmadan mümkün değildir. Hukuk herkes için işleyecektir. Belli kişiler için farklı düzenlemeler olabilir. Milletvekilleri için o düzenleme var, ama cumhurbaşkanı için yok. O olmayan düzenlemeyi var kabul ederek yargıyı nasıl engelleyebilirsiniz?

Bu durum ciddi bir düzenlemeye ihtiyaç gösteriyor, cumhurbaşkanını yargılamak yakışmaz, bir düzenleme lazımdır diye düşünebilirsiniz. Bu konuda da haklısınızdır. Ama gereğini yapmak gerekir.

Cumhurbaşkanının dokunulmazlık konusu anayasamızda boşluktur. Bu boşluk karşısında bir yargıç, cumhurbaşkanı seçilmeden önce bir kişinin işlediği iddia edilen suçla ilgili olarak dosya önüne geldiği zaman ne yapacaktır? Olmayan dokunulmazlığı ona vererek bunu askıya mı alacaktır? Hayır, hukukun gereğini yapacaktır. Nitekim yapılmıştır.”

'MAHKEMEYİ SUÇLAMAK VAHİM HATA'

Cumhurbaşkanlığı'ndan yapılan **“Cumhurbaşkanımızın, sanığı olmadığı ve yargılanmadığı bir davadan dolayı bazı çevrelerce şüpheli gibi gösterilmeye çalışılması kesinlikle iyi niyetle bağdaştırılamamaktadır”** açıklaması ise bir başka çarpık zihniyetin yansımasıdır.

“Bir yargıcın hukuki bir yorumla, herkesin anayasada olmadığını bildiği bir dokunulmazlık kurumu konusunda hukukun gereğini yerine getiren bir işlem yapmış olmasının tartışılması belki mümkündür de; cumhurbaşkanlığı makamının bu yargı kararını 'kötü niyetli bir karar' diye ifade etmeye hakkı yoktur. Hele bu açıklama Cumhurbaşkanı adına yapılıyorsa bu vahim bir hatadır.

Olmayan bir dokunulmazlık karşısında yargının bir temsilcisi bir işlem yaptı diye Cumhurbaşkanlığı makamının o mahkeme hakkında niyet suçlaması yapması Cumhurbaşkanlığı makamının saygınlığı ile bağdaşmaz.

Cumhurbaşkanı Gül'ün yargılanmasının önünü açan kararın uygulanmaması için Adalet Bakanlığı'nın kararın [kanun](#) yararına bozulması için Yargıtay'a gitmesi gerekiyor. Yargıtay'ın vereceği karar Gül'ün yargılanıp yargılanmayacağını belirleyecek.

“Kayıp Trilyon” olayı nedir? : RP kapatıldığı dönemde [Anayasa](#) Mahkemesi, partiye 1997'de yapılan devlet yardımının [Hazine](#)'ye iadesini kararlaştırdı. Ancak RP yöneticileri, harcadığını

belirterek parayı iade etmedi. Maliye müfettişleri, paranın matbu makbuzlarla teşkilata aktarılmış gibi gösterildiğini saptadı. [Ankara](#) Başsavcılığı da dönemin Yargıtay Başsavcısı [Vural Savaş](#)'ın suç duyurusu üzerine [dava](#) açtı.

Ceza davası nasıl sonuçlandı?: Ankara 9. Ağır Ceza Mahkemesi, RP Genel Başkanı Necmettin Erbakan'ı "özel belgede [sahtecilik](#)" suçundan 2 yıl 4 ay, il teşkilatlarında görevli 68 kişiyi de 1 yıl 2'şer ay hapse mahkûm etti.

Yargıtay 11. Ceza Dairesi kararı onadı. Genel başkan yardımcılarını Recai Kutun, Şevket Kazan, Aydın Menderes, Genel Muhassip Abdürrahim Bezci gibi isimler beraat etti. FP'den milletvekili seçilen Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ise dokunulmazlığı nedeniyle yargılanmadı. Ancak dokunulmazlığının kaldırılması istemiyle [fezleke](#) hazırlandı.

Gül hakkında başka işlem yapıldı mı?: Maliye Bakanlığı, bugünkü değeri yaklaşık 11 milyon TL olduğu belirtilen devlet yardımının tahsili için aralarında Gül'ün de bulunduğu 88 partili hakkında alacak davası açtı. Gül'ün malvarlığının bir bölümüne tedbir konuldu. Dava, Gül'ün cumhurbaşkanı seçilmesinden kısa süre önce sonuçlandı. Ankara 6. Asliye Hukuk Mahkemesi, Erbakan ile RP yöneticisi Rıza Ulucak'ı, yasal faiziyle birlikte toplam 2 milyon 644 bin 616 TL ödemeye mahkûm etti.

Teşkilatlarda görevli 73 kişiyi de 90 bin TL'ye kadar değişen oranlarda cezaya mahkûm eden mahkeme, Gül'ün de aralarında bulunduğu 13 kişinin ise sorumluluğunun bulunmadığına hükmetti. Bu kararın temyiz incelemesi yapılmadı.

Karar Gül'ün beraat ettiği anlamına geliyor mu?: Hayır. Gül, ceza davasında henüz yargılanmadı. Alacak davasına bakan mahkeme, hangi parti yöneticilerinin sorumlu olduğunu belirlerken, alacak davasının faturasını Ankara 9. Ağır Ceza Mahkemesi'nin suçlu bulduğu isimlere çıkardı. Ceza davasında suçsuz bulunan Kutun, Menderes, Kazan gibi isimler hakkındaki alacak davası ise reddedildi. RP'de bu isimlerle benzer konumda bulunan Gül de ceza davasında yargılanmamasına rağmen devlet zararından sorumlu tutulmadı. Bu nedenle Gül'ün ceza davasında diğer genel başkan yardımcılarını gibi beraat etmesi bekleniyor.

Gül hakkındaki fezleke cumhurbaşkanı sıfatına rağmen neden işleme konuldu?: [TBMM](#) Başkanlığı, milletvekilliği sona erenlerin fezlekelerini, gerekli işlemlerin yapılması için savcılıklara gönderiyor. Cumhurbaşkanı seçilen Gül'ün de milletvekili sıfatı sona erdiği için, fezlekesi [Başbakanlık](#) kanalıyla Adalet Bakanlığı'na, buradan Ankara Başsavcılığı'na gönderildi.

I.8.- AKP "DENİZ FENERİ VURGUNUNU" UNUTTURMAYA ÇALIŞIYOR

"Almanlar bu davayı görüyorlar. Bu davada ismi geçenler ceza alıyor. Bizimkiler hala başlayamadı davayı görüşmeye. Almanya'dan dosyalar gelsin dediler, dosyalar geldi. Dosyanın tercümesi dediler zaman geçirdiler. Şimdi de evrak eksik diyorlar, yazışmalar yapılıyor. Bir yazı gidiyor. Gidiş 6 ay, cevap gelecek o da 6 ay. Yani ne oluyor? Yoksa ucu bir yerlere mi dokunuyor? Yoksa özel bir ilişki mi var? Yani niyet ortada." Deniz BAYKAL (Besni)

1.8.1.- DENİZ FENERİ'NİN ÖZEL KURYESİ ÜLKENİN BAŞINA DERT OLDU

a.- 13 AYDIR TİCARETLE UĞRAŞIYOR

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) Başkanı Zahid Akman'ın görevinden düşürülmesi isteminin reddine yönelik Üst Kurul kararının iptali ve yürütmesinin durdurulması istemiyle açılan davanın duruşması Ankara 4. İdare Mahkemesi'nde yapıldı. Dava açan RTÜK üyeleri, "Akman, görevde olduğu sürede 13 ay şirket genel müdürlüğü görevini sürdürüyor. Akman'ın halen bir alışveriş merkezinde ortaklığı, hukuka aykırı bir şekilde devam etmektedir. RTÜK Yasası'nın 9. maddesine göre, Üst Kurul üyesi, babasının şirketinde bile yöneticilik yapamaz" diyerek Akman'ın görevden çekilmesini istedi.

RTÜK üyeleri Şaban Sevinç (görevi sona erdi), Hülya Alp ve Mehmet Dadak, RTÜK Başkanı Zahid Akman'ın, "**bazı şirket yöneticilikleri ve ortaklıkları ile kurul üyeliğinin aynı döneme denk gelmesi nedeniyle 3984 Sayılı RTÜK Yasası'nın 9. maddesi gereği görevden çekilmesi**" gerektiğini öne sürerek, Akman'ın RTÜK üyeliğinin düşürülmesini istemişti. Üst Kurul, 19 Eylül 2008'deki toplantısında, istemi reddederek, oy çokluğuyla Akman'ın göreve devam etmesine karar vermişti. Bu karar üzerine, Sevinç, Alp ve Dadak da RTÜK kararının yürütmesinin durdurulması ve iptali istemiyle Ankara 4. İdare Mahkemesi'nde dava açmıştı.

b.- 'AKMAN KURYE PARALARI GETİRDİ'

Ankara 4. İdare Mahkemesinde görülen davanın duruşmasına, RTÜK Üyesi Şaban Sevinç, davacı avukatı Tezcan Çakır ve RTÜK Hukuk Müşaviri Arslan Narin katıldı. Avukat Tezcan Çakır, Akman'ın "yasa dışı ticari faaliyetleri nedeniyle görevinden el çektilmesi" için RTÜK üyelerinin girişimde bulunduğunu ve Üst Kurulun oy çokluğuyla Akman lehine karar verdiğini anımsattı.

Akman'ın, "Kanal 7 televizyonunun Almanya temsilciliği görevini yürütürken Deniz Feneri e.V derneğinden aktarılan paralarla kurulan şirketlerin kurucusu, idarecisi ve dernekten Türkiye'ye para taşıyan kurye" olduğunu iddia eden Tezcan, "RTÜK üyesi ve başkanı olan bir kişinin, dolaylı veya dolaysız herhangi bir şirketin ortağı, yöneticisi olması kamu göreviyle bağdaşmaz" dedi.

Tezcan, Akman'ın, Türkiye'deki Deniz Feneri soruşturması kapsamında Cumhuriyet savcısına ifade verdiğini de belirterek, "Ergenekon sanıklarıyla Deniz Feneri sanıkları arasında fark var. Bazıları gece yarısı alınıyor, bazıları kibarca çağrılıp ifade veriyor" diye konuştu.

c.- "AKMAN'IN İCRAATI RTÜK'E AYKIRI"

RTÜK Yasası'nın 9. maddesi gereği RTÜK üyelerinin ticari faaliyet yürütmesinin mümkün olmadığını, böyle bir durum söz konusu olduğu zaman kişinin memuriyet vasfının sona ermesi gerektiğini anlatan Tezcan, Akman'ın şirketlerle bağlantısını gösterir Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) raporu olduğunu, Akman'ın da şirket ilişkilerinin önceki görev döneminde sürdürdüğünü kabul ettiğini kaydetti.

Mahkemenin, Mali Suçları Araştırma Kurulu, SPK ve ticari sicil gazetesinden Akman'ın ortaklıklarının hangi tarihler arasında olduğunun araştırmasını isteyen Tezcan, Akman'ın geçmiş görev dönemindeki ortaklıklarının yeni görev dönemi için sorun teşkil etmeyeceği yönündeki savunmasının kabul edilemeyeceğini söyledi.

Tezcan, "Akman'ın ortaklığı kar-gelir ortaklığı olsa bile, ortak olduğu kişinin sıfatı önemlidir. Ortağı bir kanal sahibidir. Akman'ın bu ilişkileri nedeniyle özel kanal sahibiyle ortaklığı kuşkuları beraberinde getiriyor. Bu duruma yasalar izin vermez" dedi.

Frankfurt Savcılığı'nın gönderdiği ikinci dosyada RTÜK Başkanı Zahid Akman için şöyle deniliyor:

"Meslek edinircesine yapılan dolandırıcılık şüphesi nedeniyle yürütülen soruşturma için ifadesinin alınması..."

Frankfurt Savcılığı'nın Türkiye'ye gönderdiği 84 sayfalık Türkçe adli yardım belgesinin Frankfurt Kriminal Polisi fezlekesine dayalı olduğu ortaya çıktı. 19 kişinin isminin bulunduğu polis fezlekesinde isimleri bulunan Mehmet Gürhan, Mehmet Taşkan ve Firdevsi Ermiş, 17 Eylül 2008'de Deniz Feneri e.V davasından mahkum olmuştu. Polis fezlekesi'nde adı geçen fakat yargılanmayan 16 isimden biri de RTÜK Başkanı Zahid Akman. Yine Almanya'dan gelen polis fezlekesinde adı geçen dört isim halen Kanal 7'nin üst düzey yöneticisi. Bunlar Kanal 7'nin sahibi gözükken (Yeni Dünya İletişim A.Ş) şirketinin büyük ortakları olan Zekeriya Karaman ve Mustafa Çelik, Kanal 7 Mali İşler Başkanı Harun Kapıyoldaş ve Kanal 7 Reklam ve Mali İşler Müdürü İsmail Karahan.

Almanya'da görülen Deniz Feneri e.V. davasının soruşturmasını sürdüren Frankfurt Savcılığı'nın Türkiye'ye gönderdiği adli yardım belgesinde, 16 kişinin ifadelerinin alınması istenirken, soruşturma konusunu çok ilginç bir ifadeyle tanımladı: Meslek edinircesine yapılan dolandırıcılık (Alman Ceza Kanunu Paragraf 263) şüphesi nedeniyle yürütülen soruşturmada Alman Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 102'nci paragrafına göre zanlının ikamet dairesinin, daireye ait bodrumun, garaj ve diğer yerlerin ve zanlının kişi olarak ve özel eşyalarının aranmasının gerekli görüldüğüne karar verilmiştir.

16 kişinin isimlerinin hemen yanında yer alan bu karar metninin ardından "kararın sebepleri" ara başlığıyla şu ifadeler kullanılıyor:

"Zanlı, mahkum olan Mehmet Gürhan, Mehmet Taşkan ve Firdevsi Ermiş ve diğer zanlılarla beraber 2002 senesinde ve ondan sonra, dernek yeri Frankfurt am Main'da olan Alman Deniz Feneri Derneği e.V.'nin binlerce bağışçılarının aleyhine milyonlarca bağış paralarını gayeye aykırı olarak kullanmakla itham edilmektedirler. Bu nedenle 11.10. 2008 tarihinde Mehmet Gürhan 5 yıl 10 ay, Mehmet Taşkan 2 yıl 9 ay ve Firdevsi Ermiş 1 yıl 10 ay hapis cezasına mahkum edildi. Son bahsedilen cezalar tecil edildi, Mahkeme kararı kesinleşti. "

Ankara'ya ulaştırılan talepte 16 kişinin, fotoğraflarının, avuç içi ve parmak izlerinin alınması da istendi. Dosyada, gerekçe olarak yapılacak aramalarda, para trafiği, sahte fatura, muhasebe kayıtları, sözleşmeler, makbuzlar, irsaliye ve siciller gibi delillerin bulunmasının beklendiği de belirtiliyor.

d.- ALMAN YARGISININ TESPİTLERİNE GÖRE DE BU DAVANIN KİLİT UNSURLARINDAN BİRİSİ KURYELİK YAPMIŞ OLAN KİŞİ TÜRKİYE'DE RTÜK'ÜN BAŞINDA.

Yani Almanya'nın kendine göre bir yargısı var, bir hukuku var, bir adaleti var, mahkûm etmiş, incelemiş, bu tespiti yapmış bize de göndermiş, biz gereğini yapmıyoruz. Türkiye'nin bunu doğal karşılması mümkün mü?

Böyle bir işin yapılmadığı bize söylenmiyor. Almanya'ya gittiği zaman tutuklanacak ilgili kişi, ama hala RTÜK başkanı.

Son günlerde bu konuda bir şov segilenmeye başlandı. Belirli bakanlar kurulu üyeleri, "bizde kendisini istemiyoruz, bizce de kendisi RTÜK başkanlığından istifa etmeli" demeye başladılar. Bu şovun hiçbir inandırıcı tarafı yoktur.

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı **Bülent Arınç**'in "**istifasını istediğini**" söylediği RTÜK Başkanı **Zahid Akman**, "**böyle bir talep**" gelmediğini belirterek Arınç'ı yalanladı. Arınç ise Akman'dan "**hakkındaki iddialar**" dolayısıyla "**yargıya gitmesini tavsiye ederek**", "**Mecbur değilsiniz ancak etik açıdan bir şey talep ediyorum. O da sizin başkanlık görevinizden ayrılmanızdır. Çünkü böyle bir şey erdemli bir davranış olur.**" açıklamasını yaptı

Buna rağmen, sık sık arkasında Başbakan'ın olduğunu açıklamaktan sakınmayan Zahid Akman, ahlaka ve hukuka uymayan tavrını pişkince sürdürmeye devam etti.

Bu arada, TBMM Başkanı **Köksal Toptan**, Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı **Bülent Arınç**'in RTÜK Başkanı **Zahid Akman** ile ilgili girişimini çok olumlu bulduğunu belirterek üyelikten ayrılmasının RTÜK'ü de, parlamentoyu da Akman'ın kendisini de rahatlatacağını söyledi.

Eğer gerçekten istemiyorsanız, eğer başbakan Erdoğan Zahid Akman'ın arkasında durmuyorsa “gereğini yapınız, şovu, aldatmacayı bırakınız.” Eğer buna gücünüz yetmiyorsa o oturmakta olduğunuz bakanlık koltuklarını boşaltınız.

1.8.2.- ALİ KILIÇ'TAN 13 FENER SORUSU

1. **Deniz Feneri Derneğine Müslüman Kardeşler Örgütü bağış yaptı mı?**
2. Yimpaş Dosyası, Deniz Feneri Dosyası ile birleştirildi mi?
3. **Kanal 7 Almanya, Deniz Feneri paralarıyla mı finanse edildi?**
4. Zekeriya Karaman (Kanal 7'nin kurucusu) soruşturmayı yürüten Alman Başkomiseri, Türkiye'ye gizli gelmesi için davet etti mi?
5. **Zekeriya Karaman, Almanya Deniz Feneri baskınından sonra, Nuri Yılmaz kod adıyla mail adresi kullandı mı?**
6. Nostalji75 mail adresi kime attır?
7. **Kanal 7 adına yapılan vize başvurularında Deniz Feneri mührü kullanıldı mı?**
8. Zekeriya Karaman, Kanal 7 için Mehmet Gürhan'a danışmanlık ücreti adı altında, her ay 9 bin euro para ödeme sözleşmesi yaptı mı? Yaptıysa hangi hesaba yatırdı? Vergisi ödendi mi?
9. **Almanya Deniz Feneri'nin Türkiye'deki personeli ve ofisi olmadığına göre, sahte ve aynı imzalar olduğu kriminal laboratuvarlarda ortaya çıkan alındı ve teslimat belgelerini, Türkiye Deniz Feneri yöneticileri mi organize etti?**
10. Bu faturaları kesen kuruluşlardan sadece bir tanesi olan, Anadolu Tekstilin sahibi Zekeriya Karaman' ın bacanağı mı?
11. **Türkiye Deniz Feneri, aynı adı ve aynı logoyu kullanan Almanya'daki dernek hakkında, isim hakkı ile ilgili bir dava açmış mıdır?**
12. "Hakkımda hiçbir soruşturma yoktur" diyen RTÜK Başkanı Zahid Akman, Alman savcının, "el izini alın, işyerini basın" şeklinde adli yardım talebinden sonra, istifa etmeyi düşünüyor mu?
13. **3 Aytaç firması kurban kesmek için Deniz Feneri'nden para aldı mı? Aldıysa ne kadar aldı, kaç kurban kesti?**

1.8.3.- KILIÇDAROĞLU: “İSTANBUL DGM'DEKİ KANAL 7 VE YURT HABER AJANSI İLE İLGİLİ YÜRÜTÜLEN SORUŞTURMA DOSYASI NEREDE?”

Birçok yolsuzluk olayını gün yüzüne çıkararak CHP Grup Başkanvekili Kemal Kılıçdaroğlu, Deniz Feneri olayına da el attı. Kılıçdaroğlu, yeni Adalet Bakanı Sadullah Ergin'e, “İstanbul DGM'de Kanal 7 ve Yurt Haber Ajansı (YHA) ile ilgili olarak yürütülen soruşturma dosyası nerede?” sorusunu yöneltti. Kılıçdaroğlu, “Adalet Bakanı'nın Ali Dibo ile ünlünen bir ismi var. Bu ismi temize çıkarmak istiyorsa Deniz Feneri e.V ve Kanal 7 ilişkilerini gösteren devletteki tüm yazışma ve dosyaların ilgili savcılığa intikal ettirilmesini istemesi lazım” dedi. Milliyet gazetesinin

haberine göre, Kılıçdaroğlu, akıbeti bilinmeyen DGM dosyasının bulunup Deniz Feneri soruşturmasıyla birleştirilmesi gerektiğini kaydetti. Kılıçdaroğlu, kayıp dosya hakkında şu çarpıcı bilgileri verdi:

AÇIKÇA YAZIYOR: “Kanal 7'nin hesapları daha önceden zaten incelenmiş, soruşturmalar yapılmış, ifadeler alınmış. Bu ifadelerde de Almanya'dan para geldiği ve Zekeriya Karaman'a (Kanal 7 kurucu ortağı) verildiği açıkça yazıyor. Sonra DGM'ler kapatılıyor, İstanbul DGM'deki bu dosya nereye gitti, akıbeti nedir? Bu dosyanın Deniz Feneri davası ile birleştirilmesi lazım. O dosyanın içinde para hareketlerini ve ilişkilerini gösteren İstanbul Mali Şube'nin hazırladığı şemalar var. Fener davasında olduğu gibi burada da yine Zekeriya Karaman, Mustafa Çelik, İsmail Karahan, Zahid Akman (RTÜK Başkanı) var. Deniz Feneri yerine Yurt Haber Ajansı var. O yıllarda Deniz Feneri henüz kurulmamış ama aynı ilişki devam ediyor. Bu ilişkiler bütün çıplaklığıyla ortaya konulmuş vaziyette. Bankalar yeminli murakıbu dosyası var, bu dosya Deniz Feneri dosyası ile birleştirildiğinde ilişkiler zincirinin tarihi süreci yakalanmış olacak.”

BİLGİ VERİLMEDİ: SPK uzmanının SPK Başkanı'na 23 Haziran 2007'de sunduğu ve sümenaltı edilen bir rapor da olduğunu hatırlatan Kılıçdaroğlu, “Raporda 'Kanal 7 hesaplarına giren paraların bir kısmının yardım ve bağış olabileceği' ifadesi var. Orada kendilerine doğru bilgi verilmediği de yazılı. SPK Yönetim Kurulu 3 uzmanın talebine karşı dosyayı savcılığa göndermeme kararı aldı. Bu dosyanın Deniz Feneri, Kanal 7 ilişkisi yurtdışı bağlantıları, Almanya'dan alınan bilgiler de içinde olmak kaydıyla savcılığa gitmesi lazım” diye konuştu.

AKP ÖZEL OLARAK KORUYOR: CHP Grup Başkanvekili Kılıçdaroğlu, “SPK uzmanları raporda, 'Şirket kayıtları doğru değil, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile Maliye Bakanlığı'na bildirin'diyor. Ama şu ana kadar bildirilmiş değil. Bu resmen görevi kötüye kullanmaktır” dedi. Almanya'dan Deniz Feneri e.V dosyası gelene kadar Türkiye'de bu grubun üzerine hiç gidilmediğini belirten Kılıçdaroğlu, “Üzerlerine gidilmedi çünkü Zekeriya Karaman'ı AKP hükümeti özel olarak koruyor. Sağlıklı sonuç için SPK dosyası ve eklerinin de Deniz Feneri davasına dahil edilmesi lazım” diye konuştu. İstanbul mali polisinin 2001 yılında hazırladığı şematik tabloda tüm şirket ve kişi ilişkilerinin ortaya konulduğuna dikkati çeken Kılıçdaroğlu, “Mali polisin 25.10.2001 tarihli zaptetme tutanağında, toplam 116 belgeye el konulduğu belirtiliyor. Bunlar nerede, içlerinde çok önemli şeyler var” diye sordu.

DEVLET ANLAYIŞINA UYGUN DEĞİL; Adalet eski Bakanı Mehmet Ali Şahin, Deniz Feneri'yle ilgili olarak Almanya'nın Türkiye'den hukuki yardım talep etmesi ile ilgili soruları “devlet anlayışına uygun olmadığı” gerekçesiyle yanıtlamadı. Şahin, Deniz Feneri eV ile ilgili olarak Almanya'nın 3 Kasım 2008'de yazı ile Türkiye'den hukuki yardım talep ettiği ve 3 Alman görevlinin Türkiye'de çalışması için izin istediği kesinleşti. Eski Adalet Bakanı Mehmet Ali Şahin, AKP'nin grup toplantısı öncesinde konuyla ilgili soruya, “Bu konuları yeni Adalet Bakanımıza soracaksınız. Benim döneminde de olsa Adalet Bakanlığı'nın görevi olan bir konuda sayın Adalet Bakanımızın haberi olmadan açıklama yapmayı devlet anlayışına uygun bulmuyorum” cevabını verdi.

1.8.4.- DENİZ FENERİ'NE 1.23 MİLYON EURO'LUK MAL SATAN ŞİRKET KAYIP

Deniz Feneri'ne 1.23 milyon euro'luk mal satmış gibi görünen Anadolu Tekstil'in nerede olduğu bilinmiyor. Alman savcınının 'Basın' diye verdiği adreste 80 yaşlarında yaşlı bir çift

oturuyor... Ticaret sicil kayıtlarından şirketi takip ettik, 2 kez adres değiştirdiğini öğrendik. Ancak bu 2 adreste de Anadolu Tekstil'in izi bulunamadı.

Almanya'da bağış olarak toplanan paralardan 16.9 milyonunun Türkiye'ye gönderildiğini tespit eden Alman savcılar, Deniz Feneri e.V'ye bu paraları sormuştu. Dernek de Türkiye'deki 12 şirketin adını, adresini verip bu şirketlerden yardım malzemesi satın aldıklarını öne sürmüş, naylon faturalarla da bu savlarını kanıtlamaya çalışmıştı. Alman savcı da Deniz Feneri e.V davası kapsamında, 20 Ocak 2009 tarihinde Türkiye'deki 12 şirketin Türk makamlarınca basılması talebinde bulundu. Şirketlerin adreslerini tek tek verdi.

Bu talebin üzerinden 3 aydan fazla süre geçmesine rağmen Türkiye'de herhangi bir işlem yapılmayınca Alman savcının adreslerini verdiği şirketleri bir medya kuruluşu araştırarak buldu.

İlgili medyanın açıklamasına göre, bu şirketlerden 5'inin sırta kadem bastığını manşetinden duyurdu. Bugün de 16.9 milyon euro'nun yaklaşık yüzde 10'una denk gelen bir paranın aktarıldığı Anadolu Tekstil'in kayıplara karıştığı ortaya çıktı.

Türkiye'de adalet duygusu rencide edilmiştir. Türkiye'de adalet kanamaktadır, kanamakta, vicdanlar kanamaktadır. Yolsuzluk yapanlar, memlekette eli kolu serbest rahatça gezip dolaşmaktadır. Niçin? Çünkü, AKP iktidardadır, AKP'nin adalet anlayışı budur.

I.9.- MİLLETVEKİLLİĞİ SÜRESİ 4 YIL, CUMHURBAŞKANLIĞI SÜRESİ 5 YILDIR

AKP'NİN MİLLETVEKİLİ VE CUMHURBAŞKANLIĞI SÜRELERİNİ ARTIRMAYA YÖNELİK ARAYIŐLARINA BİZİM DESTEK VERMEMİZ SÖZ KONUSU DEĞİLDİR

Anayasa değişikliğinin bir yardımcı unsuru olarak her hâlde, milletvekili seçimleri sonrasında oluşan parlamentonun süresini 4 yıldan 5 yıla, Cumhurbaşkanlığı süresini de 5 yıldan 7 yıla çıkarma niyetinde oldukları da anlaşılmaktadır.

Bu tabii ibretlik bir manzaradır. Buna hangi kılıfı giydirirlerse giydirdinler gerçek çok açıkça ortadadır. Anayasa değişmiştir. Bugün, Anayasamızda milletvekilliği süresinin 4 yılın ötesinde olabileceğine dair hiçbir dayanak yoktur, hukuki hiçbir unsur yoktur. Çok açıktır, Anayasa, parlamentonun süresini 4 yıl olarak ortaya koymuştur. Bu düzenlemenin yürürlük süresiyle ilgili de hiçbir başka dayanak noktası yoktur.

Cumhurbaşkanlığıının süresi de 5 yıldır. Ne zaman seçilirse seçilsin 5 yıldır, Anayasa çünkü yürürlüktedir. Anayasanın bu maddesinin yürürlüğe ne zaman gireceğiyle ilgili daha önceki Cumhurbaşkanlığı seçimini dışarıda bırakan bir düzenleme de yoktur.

Bunun hukuk bakımından savunulabilir hiçbir tarafı yoktur. Süre milletvekili seçiminde 4 yıl, cumhurbaşkanlığı seçiminde 5 yıldır. Şimdi diyorlar ki “Bir belirsizlik var, bunu aydınlığa kavuşturalım.” Ee? İşte, aydınlığa kavuştururken 4’ü 5 yapiverelim, 5’i de, cumhurbaşkanını da 7 yıl yapiverelim.

Nereden çıktı bu? Daha dün yaptık, daha dün bu Anayasa değişikliğini getirdik. Niye şimdi bunu uzatma ihtiyacı?

Acaba, önümüzdeki seçimlerde iktidarın değişeceğini onlar da gördüler de bu parlamento çoğunluğunu, halk desteği kaybolduğu hâlde bir ekstra 1 yıl, cumhurbaşkanlığı süresini de bir ekstra 2 yıl uzatma peşine mi düştüler? Bunun için mi bu Anayasa değişikliğini yapıyorlar?

Buna bizim hiçbir şekilde katkı vermemiz söz konusu değildir.

I.10.- BAŞBAKAN ERDOĞAN, “FAŞIZAN UYGULAMA” DİYEREK BİLİNÇALTINDA YATANLARI MI DİLE GETİRİYOR

Başbakan Erdoğan geçenlerde, “**Azınlıklar zorla yurt dışına gönderildi, faşizan uygulama yapıldı**” dedi. Ne zaman, nerede ne diyeceği belli olmayan, Türkiye tarihini bilmediğini bir kez daha ortaya koydu.

“Azınlıkları gönderdiniz” derken “faşizan bir uygulama” derken Sn. Başbakan’ın kastettiği nedir? Ne zaman, hangi şartlar altında, kimler tarafından, niçin yapılmıştır Başbakanın böyle zaman zaman ülkeyi rencide eden, rahatsız eden, birilerine belki şirin gözükmeyi sağlayan ama bu millete saygısızlık anlamına gelen değerlendirmeler yaptığına hep tanık olduk. Yani Başbakan, Türkiye’yi suçlayarak nereye varmak istiyor doğrusu bilemiyoruz.

Biz yanlışlarımızı da konuşuruz, tartışırız ama Türkiye’nin Başbakanının görevi önce Türkiye’nin hakkını, hukukunu savunmaktır, Türkiye’nin hakkını, hukukuna sahip çıkmaktır, Türkiye’ye yapılan haksızlıkların hesabını sormaktır

Ama görüyoruz ki Başbakanın bizzat kendisi Türkiye’ye haksızlık yapmaya çok teşne bir konumda gözüküyor. Bu, gerçekten irdelenmesi gereken bir manzaradır.

- Başbakan, gün geliyor kendi vatandaşlarına “Eğer beğenmiyorsan çek git” diyor. Daha kısa bir süre önce Güneydoğu Anadolu’da “Beğenmiyorsan çek git” diyen Başbakandır.

- 70 milyonu dinliyor, sonra “faşizan uygulama” diye tarihin içinden çok özel koşullarda yaşanmış, şartları niye ortaya çıktığı gerçekten incelenmesi gereken üzüntü verici olayları demagojik bir üslupla bugün bir suçlama konusu hâline dönüştürüyor.

Başbakan, “Türkiye’den azınlıkları attık” diyor. Ama Başbakanın ağzından mesela Batı Trakya’dan bir defa çıktığı ve belli bir süre içinde geri gelmediği için vatandaşlıktan atılan 60 bin Yunan vatandaşının, Türk kökenli Yunan vatandaşının hesabını sorduğuna tanık olmadık.

Bunlar Türkiye Cumhuriyeti başbakanına yakışmıyor. Türkiye kendisini suçlayarak, birilerinin gözüne girmeye çalışarak haklılığını ve davalarını kimseye kabul ettiremez.

Yanlışın üstünde durmayalım demiyoruz. Yanlış konuşalım, tartışalım ama bizim ihtiyacımız her şeyden önce Türkiye’ye yapılan haksızlıkların hesabını sormaktır, Türkiye’nin hukukuna sahip çıkmaktır, Türkiye’yi sahiplenmektir, savunmaktır.

1.11.- BAŞBAKAN DENİZ FENERİ OLAYI ALTINDA EZİLDİKÇE CHP’YE VE DENİZ BAYKAL’A BAZI SUÇLAMALAR YAPMAYA ÇALIŞIYOR: İŞTE YANITIMIZ

Deniz Baykal: “*Sayın başbakan kaçma, hem sen, hem ben yargı önünde hesap verelim.*”

1.11.1.- BİZİM HAKKIMIZDA, BEN SUÇ DUYURUSU YAPIYORUM. SAVCILARI GÖREVE ÇAĞIRIYORUM

Başbakan, sen şunun hesabını ver, bunun hesabını ver diye beni ve partimi suçlamaya çalışıyor. Bu konularda böyle boş konuşmaya, siyasetçi polemğine gerek yok. Biz çok açık, çok net konuşuyoruz. Bak, biz muhalefetteyiz, kendisi iktidardadır, Başbakandır, her türlü imkân, güç, yetki elindedir. Eğer Cumhuriyet Halk Partisinin ya da benim vermem gereken bir hesap olduğunu düşünüyor ise kendisini göreve çağırıyorum.

Derhal savcılıkları harekete geçirsinler, Cumhuriyet Halk Partisi hakkında ya da benim hakkımda bilip de takip etmek istediği ne iddia varsa derhal suç duyurusu yapsınlar.

O yapmıyorsa ben onun adına savcılarını göreve çağırıyorum, bizim hakkımızda ben suç duyurusu yapıyorum.

Savcılar, Başbakanın bu sözlerini bizim hakkımızda suç duyurusu olarak kabul etsin, yetkili merciler, yetkili savcılar benim hakkımda ve partim hakkında ne iddia söylüyorsa Başbakan lütfen onları Başbakanın suç duyurusu olarak kabul etsin.

Kusura bakmasınlar, Başbakan siyasetçidir, meydanlarda konuşmayı tercih ediyor, mahkemeye dilekçe vermesi gerekirken onun adına dilekçeyi ben veriyorum, onun sözlerini dilekçe olarak kabul edin.

Ama ben de yine Başbakana diyorum ki, “*bak, ben bu kadar rahat söylüyorum, lütfen sen de, aynen sen de böyle söyle. Bak, ben benim hakkımda suç duyurusu yap diyorum, arkasından hemen ekliyorum, eğer savcılar derse ki ya o milletvekili, dokunulmazlığı var, lütfen onu da kaldıralım, onu da kaldıralım.*”

Yani bunu ben dokunulmazlık zırhının arkasına saklanarak söylemiyorum, dokunulmazlığın kaldırılmasını talep ederek söylüyorum, benim dokunulmazlığımı kaldırın. Sen de lütfen gel, bak, ikimizin parlamentoda herkesi rahatsız etmeyelim, herkesi sıkıntıya sokmayalım, iki kişinin Recep Tayyip Erdoğan, Deniz Baykal ikisinin dokunulmazlıklarını gelin kaldırıverelim. Sen de bildiklerini söyle, ben de söyleyeyim, yargı da işlesin. (Deniz BAYKAL)

1.11.2.- SAYIN BAŞBAKAN, GEREĞİNİ YAP, İDDİANIN ARKASINDA DUR, DURMAZSAN NAMERTSİN

Bunu aylardır söylüyorum. Bunu yapmayıp da grup toplantılarında, meydanlarda “Hesabını versin, savcılıklara gitsin” diye boş boş konuşmanın anlamı yok. Başbakana yakışmıyor, gereğini yap Sayın Başbakan, gereğini yap, iddianın arkasında dur, durmazsan namertsin, namertsin.

Bak, ben iddiamın arkasında duruyorum, sen de dur. Getirsinler senin dokunulmazlığını ben kaldıracağım, benimki gelirse de sen kaldır. Ver talimatı arkadaşlarına kaldırıversinler. Anayasa müsait, kanunlar müsait niye kaldırmıyorsun? Bu kadar açık.

Başbakanın sözlerinin arkasında samimiyet yok. Kendisi inanmıyor. Onun anlayışına göre siyaset diye söylüyor. Bak, ben siyaset diye söylemiyorum, inandığım için söylüyorum, doğru olduğu için söylüyorum, sonuna kadar takip etmeye hazır olarak söylüyorum. (Deniz BAYKAL)

1.12.- TÜRKİYE CUMHURİYETİNİN GELMİŞ GEÇMİŞ EN KABA ÜSLUBU OLAN BAŞBAKANI, BUGÜNKÜ BAŞBAKANDIR.

Bu tartışma götürmez bir gerçektir. Siyaseten söylemiyorum, bir tespit olarak söylüyorum, Türkiye Cumhuriyetinin bütün başbakanları ortada, hepsinin söylediği sözler ortada, bugünkü Başbakan ortada, söylediği sözler ortada, ayrıntıya girmeye gerek yok. Başbakan, herkese karşı kabadır, yani yaşlı bir köylüye de kabadır, bir kadına da kabadır, küçük bir çocuğa da kabadır, siyasetçiye de kabadır, ana muhalefete de kabadır, çiftçiye de kabadır, emekliye de kaba, herkese kaba, üslubu bu, Başbakanın. Kim olduğu önemli değil, herkese karşı kabadır, başbakan.

Bir insana, hele kamuoyunun birbirini yakından tanıdığı, milletin çok yakından bildiği insanlara bir birinci tekil şahıs olarak hitap etmesinde bir hakaret kastı yoktur. O bir ifade tarzıdır. Küçük adıyla hitap ederler ve bu da çok doğaldır, bir sıcaklık falan da yaratır ve insanlar da böyle konuşurlar, samimi konuşurlar.

Önemli olan sözlerin içeriğidir. Başbakan, benim, zaman zaman kendisine “Sen” diye hitap ediyor olmamdan bir hakaret kastı çıkarmasın lütfen. Eğer böyle bir kasıtle bunu değerlendiriyorsa doğru değildir, bunu ifade etmeyi görev biliyorum. Hiçbir şekilde Başbakanı üzmek, hakaret etmek, küçük düşürmek anlayışı içinde “Sen” anlamında ifade etmiyorum.

Sen anlamında hitap ediyor olabilirim ama bu benim içtenliğimden, samimiyetimden ve doğrudan protokolü kaldırarak işi esasıyla dile getirme arzumdan kaynaklanıyor. Başbakan da nitekim bana “sen” diye hitap eder. Bundan da ben bir alınganlık göstermem.

Yalnız anlayamadığım bir şey var. Başbakan “Bana Sayın de” diyor. Birkaç gün öncede “partime AK PARTİ diyeceksiniz” diyordu. Yani isimlere taktı. Herkesin diyeceğine sen karışamazsın, milletin ağızına torba vuramazsın, millet ne derse öyle der.

Bunlar yanlış işler. Vatandaş istediği gibi söyler, vatandaşa saygı göster. Hayır, “AK PARTİ” diyeceksin. Yani parti giderek kirlendikçe bir aklanma ihtiyacı ön plana çıkıyor, o çerçevede “partime AK PARTİ diyeceksin”

Diyen der, biz diyene bir şey söylemiyoruz, o onun takdiri ama diyemeyene de sen karışma, o bildiği gibi yapsın. Türkiye’deki alışılmış usulle partilerin ilk harflerini bir araya getirerek isimlendirsın, bunda bir hakaret kastı yok. Ama AK PARTİ’de zorla, resmi talimatla methettirme dayatması var, o yanlış yani.

Biz, Başbakana sayın da deriz, Türkiye Cumhuriyetinin Başbakanıdır, gerektiği noktada ama siyasi tartışmalar içinde her noktada “sayın” kelimesi tam yerine oturtulamıyor.

Şimdi sana bilmem Deniz Feneri konusunda gereken duyarlılığı göstermedin, görevini yapmadın, bunları himaye ediyorsun, hırsızlıklara, yolsuzluklara sahip çıkıyorsun derken nasıl sayın derim canım.

Yani sayın olduğun bir durumda sayın deriz ve ondan da mutluluk duyarız, bir kompleksimiz yok, sen Türkiye Cumhuriyetinin Başbakanısın, millet seni oraya getirmiş, elbette olacak ama her zaman onun gereğini yapmıyorsun ki, yapmadığın zaman da söyleyeceğiz, söylerken de bunu sen anlayışla karşılayacaksın. (Deniz BAYKAL)

1.13.- AKP İKTİDARI NE ZAMAN MASAYA OTURSA MASADAN KALKARKEN TÜRKİYE’NİN CEBİ BOŞALMIŞ OLUYOR.

“KAZAN KAZAN” DİYORUZ, ORTAYA ÇIKAN TABLO “KAYBET KAZAN” OLUYOR. BİR TARAF KAYBEDİYOR, BİR TARAF KAZANIYOR, NE YAZIK Kİ KAYBEDEN DE HEP TÜRKİYE OLUYOR.

BAŞBAKAN, “RASMUSSEN NATO GENEL SEKRETERİ OLMAMALIDIR”, SONRA BATININ DEDİKLERİ OLDU

Başbakan geçenlerde çıktı *“Rasmussen NATO Genel Sekreteri olmamalıdır”* dedi, bir konuşma yaptı. Konuşmadan bir iki gün geçmeden Başbakan masaya oturdu, masadan Rasmussen’in Genel Sekreterliğine oy vererek kalktı. *“Efendim, biz hayır diyorduk, şimdi evet dedik ama karşılığında, işte, Müslüman âleminden özür dileme vaadini aldık Rasmussen’in, Roj TV’nin kapatılacağı taahhüdünü aldık. Bir Türk Genel Sekreter Yardımcısının NATO’ya atanacağı vaadini aldık”* dedi.

AB ÜYELİĞİNDE ÖN KOŞUL OLMAYACAK DENDİ, MASAYA OTURDUK, KIBRIS’I ÖN ŞART OLARAK KABUL ETTİK

“Avrupa Birliği ile ilişkilerimiz tam üye hedefine yönelik olarak gidiyor” diye bir anlayışla yola çıktık, 2004’te Brüksel’de bir zirve toplantısına bizi de çağırdılar *“Siz de gelin, beraber gidin imzalayın”* dediler. Biz de o zaman *“sakın ha imzalama Sayın Başbakan, bu senin başına çok iş açar, çünkü senin atacağın o imza Kıbrıs’ı Avrupa Birliği-Türkiye ilişkilerinin ön şartı hâline getiriyor, bu yanlışı yapmayın* dedik. O da yapmak istemedi biraz, ama yine masaya oturtular, masaya oturduktan sonra yine imza çıktı, onay çıktı ve Kıbrıs’ı ön şart olarak kabul ettik.

AB ÜYELİĞİ İÇİN HERŞEYE EVET DEDİK, SARKOZY-MERKEL DUVARINA ÇARPTIK

Bu süreç içinde Türkiye’yi tam üye olarak Avrupa Birliğinin önemli ülkelerinin kabul etmeyeceği anlayışı giderek yaygınlaşmaya başladı. Bu ortamda Fransa’nın, daha önce ayrılmış olduğu NATO’nun askeri teşkilatına geri dönüşü konusu gündeme geldi. Bu konu gündeme gelince, belki Fransa’nın Türkiye’ye yönelik bakışını da müzakere ederiz, orada da bir yumuşama sağlarız, Fransa Türkiye ile müzakerelere hep ambargo koyuyor, birkaç başlığın açılması belki sağlanabilir, belki genel tavrı yumuşatılabilir diye bir umut içindeydik. Biz bu umut içindeyken NATO’nun askeri kanadına Fransa’nın dönmesi oylandı, bizim temsilcilerimiz oy attı, aynı anda Obama’nın *“Avrupa Birliğine Türkiye’yi de alın”* sözüne karşılık Sarkozy *“Hayır, o iş ayrı, bu bizim işimiz, almayı düşünmüyoruz”* diye cevap verdi ve böylece o konuda da çok ciddi bir darbeyi yemiş olduk.

Bilindiği gibi, 3-4 hafta öncegün önce Fransız Cumhurbaşkanı Sarkozy ile Federal Almanya Başbakanı Merkel, Türkiye’nin Avrupa Birliği üyeliğine yönelik önyargılarını birkez daha beraber dile getirdiler.

Bu iki devlet yöneticisinin Türkiye’nin Avrupa Birliğine tam üyeliği konusunda olumsuz düşüncelere sahip olduklarını biliyoruz. Bunu ihtiyaç ortaya çıktıkça gereken zeminlerde ifade ediyorlar. Ama son açıklama Türkiye’yi çok ciddi şekilde rahatsız etmesi gerekir. Türkiye’ye hiç değer ve önem vermeyen, Türkiye ile Avrupa Birliği arasında tam üyelik müzakereleri resmen sürdürülürken, yürütülürken çok kaba, sert ve olumsuz bir şekilde *“Türkiye’nin Avrupa’da yeri yok”* diyerek yapılan açıklamalar, yine aynı doğrultuda *“Türkiye’nin Avrupa’da yeri olduğunu düşünmüyorum çünkü Türkiye küçük Asya’da”* diye Sarkozy’nin açıklama yapışına paralel olarak Merkel’in de *“Türkiye ancak imtiyazlı ortaklık statüsünde Avrupa ile ilişki kurabilir”* demiş olması hiçbir şekilde kabul edilemez.

Bu, Türkiye’ye karşı tam bir saygısızlık ifadesidir, çok kırıcı bir yaklaşımdır, ama onun yanı sıra Avrupa Birliğinin taahhütleri, Türkiye ile yapılmış olan anlaşmaların gerekleri, Türkiye’ye verilmiş olan sözler karşısında tam bir umursamazlık, tam bir çelişki ve tutarsızlık örneğidir.

Bu kadar kaba, yürümekte olan resmi bir müzakereye yönelik bu kadar net tavırlar takınılmasına göz yumulması, bunun doğal karşılanması, Türkiye’de hükümetin bu konuda herhangi bir tedirginlik, rahatsızlık içine girmemesi bu üsluba yönelik bir

davetiye çıkarmak anlamına gelir. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olarak, yürütülmekte olan resmi müzakere sürecinin içinde bu kadar kaba, bu kadar umursamaz, bu kadar hasmane bir değerlendirmenin yapılmasına göz yumulmasını içimize sindiremiyoruz.

Dış politikamızın son zamanlarda nasıl ciddi sıkıntılarla karşı karşıya kaldığını, nasıl çok düşündürücü başarısızlıklara sürüklendiğini biliyoruz ama bu tavır, bu çekingen, ürkek, teslimiyetçi, Türkiye hakkında ne söylenirse dinlemeye hazır tavır Türkiye'yi dış politika alanında giderek etkisizleştiren bu olumsuz gidişin altında yatan temel nedendir.

1.14.- AP SEÇİMLERİ VE AB ÜYELİĞİMİZ

Pazar günü Avrupa Birliğinde gerçekleştirilen seçimler ne yazık ki sadece Türkiye açısından değil, Avrupa açısından da bence kaygı verici olmuştur. Avrupa siyasetinin nasıl demokrasinin temel değerlerine, temel ilkelerine, insan haklarına aykırı bir biçimde yönlendirilebileceğini ortaya koyması açısından gerçekten üzüntüyle karşılanması gereken bir seçim olmuştur.

Bu seçimde çok açık bir biçimde Türkiye düşmanlığı bir siyasi yöntem olarak kullanılmıştır. Türkiye düşmanlığı söylemiyle partiler oy toplamaya çalışmışlardır. Bu tabii çok üzüntü vericidir.

Türkiye düşmanlığının prim yapan, siyasi partilere güç kazandıran bir tema hâline dönüşmüş olması, buna fırsat verilmiş olması ve en saygıdeğer olması gereken Avrupalı devlet adamlarının buna tenezzül etmiş olması, böyle bir yönetime başvurmayı içlerine, demokrasi anlayışlarına, insanlık anlayışlarına, hoşgörü ve eşitlik anlayışlarına, Avrupa ruhuna sığdıramamış olması gerçekten kaygı vericidir, üzüntü vericidir.

Bu ciddi şekilde değerlendirilmesi gereken bir konudur. Öyle anlaşılıyor ki, Türkiye'nin Avrupa Birliği ile ilişkileri düşündüğümüzden daha da güçtür, daha da karmaşıktır. Kabul etmeye hazır olduğumuzun da ötesinde engellerle doludur. Bunu unutmamamız lazımdır, bunu değerlendirmemiz lazımdır.

Biz öyle yapıyoruz. Buradan çıkarılması gereken bir sonuç şudur:

- Avrupa Birliğinin her an bizimle üye olmaya hazır bir noktaya gelebileceğini varsayarak Avrupa Birliği ile ilişkilerimizi bizim üzerimize düşen sorumlulukları en büyük sorumluluk duygusu içinde, görev bilinci içinde yerine getirmeliyiz, Avrupa Birliği ile tam üyelik için gerekli hazırlığı ihmal etmeden sürdürmeliyiz
- Ama öte yandan Avrupa Birliği ile tam üyelik müzakeresinin sonuçlanmayabileceğini de öngörerek, böyle bir olayın gerçekleşmesine görülebilir bir gelecekte, makul bir süre içinde fırsat vermeyebileceklerini de dikkate alarak müzakereleri yürütmeliyiz.

Ne demektir bu? Türkiye'nin bir süre sonra pişman olacağı, Avrupa Birliği ile tam üyelik müzakeremizin gereği olmanın ötesindeki talepleri konusunda daha dikkatli, daha özenli ve daha Türkiye'nin yararlarını gözeten bir çizgi içinde olmalıyız.

1.15.- AB ÜYELİK SÜRECİNDE EN ÖNEMLİ KONULARDİR BİRİ “KIBRIS DAYATMASIDIR”

Kıbrıs’la yürütölmekte olan müzakerelerin Türkiye’nin Avrupa Birliği ile tam üyelik konusundaki bekleyişine yapıcı, nihai, somut bir katkı yapabileceği umudu ve varsayımı içinde Avrupa Birliği ile müzakere götürenlerin artık daha gerçekçi, daha ayağı yerde bir değerlendirme yapma ihtiyacı vardır.

Türkiye’nin demokratikleşmesi, bir hukuk devleti hâline dönüşmesi doğrultusunda Avrupa Birliğinin tam üyesi olmamız konusunda haklı olarak bizden beklenebilecek olan her türlü değişimi, reformu, düzenlemeyi elbette içtenlikle yapmalıyız. Türkiye’nin ulusal yararları geri dönmeyecek muhtemel kayıpları konusunda bir umutla yola çıkıp yanlışa sürüklenmemeliyiz.

Maalesef bu doğrultuda yapılmış olan yanlış 2004 yılında AB ile anlaşmanın imzalanmış olmasıdır. Biz o zaman da bu uyarıyı yapmıştık; *“imza atma, dön gel, hep birlikte bunu göğüsleriz”* demiştik.

Ama başbakana imzayı attı. Şimdi de o imzanın altında kıvranıp duruyor. Bundan sonrası için bu dikkati sürdürmemiz gerekmektedir.

1.15.1.- KKTC SEÇİMLERİ, TÜM YÖNLENDİRME ÇABALARI VE BATININ BASKISI KARŞISINDA HALKIN SAĞDUYUSUNUN SONUCUNU YANSITMIŞTIR

Kıbrıs’ta geçenlerde genel seçim yapıldı ve bir iktidar değişikliği doğrultusunda Kıbrıs halkı tercihini ortaya koydu. Bu pek çok açıdan önem taşıyor.

Önce bir defa, Kıbrıs’taki demokratik geleneğin sağlıklı bir şekilde işlemeye devam ettiğinin görülmesi büyük önem taşıyor. Gerçekten Kıbrıs’ta çok etkin bir çoğulcu, demokratik, siyasal yaşamın her türlü soruna, her türlü engele rağmen işlemekte olduğunu memnuniyetle görüyoruz. Gerçekten Kıbrıs gibi nüfusu, coğrafyası kısıtlı bir ülkede bir çağdaş demokratik sürecin işlemesi, çok partili bir yaşamın etkin şekilde ve başarılı olarak işletilmesi demokratik bir birikimin ortaya çıkmış olması Kıbrıs’ın, Kıbrıs Türk toplumunun geleceği açısından yapılacak değerlendirmelerde büyük önem taşımaktadır.

Orada bir toplum var. Orada o topluma özgü bir siyaset var. Orada çok partili bir rejim var, demokrasi var, tartışılan konular var, yerel yönetimlerde seçimle belirlenen iktidarlara var. Parlamento iktidarıyla muhalefetiyle canlı, diri ve heyecan verici bir şekilde işliyor. İktidar seçimle işbaşına geliyor, seçimle iktidar değişiyor, muhalefet iktidara gelebiliyor.

Bu, gerçekten saygıdeğer, gerçekten önemli, Kuzey Kıbrıs’ta yaşayan insanları bir azınlık konumuna sokup Güney Kıbrıs’a bağlamak isteyenler açısından ibretle değerlendirilmesi gereken bir tablodur.

Orada etkin bir siyaset var ve onun sağlam hukuki, siyasi altyapısı var. Bu bir kez daha ortaya çıkmıştır. Bundan çok büyük bir mutluluk duyuyoruz..

BU SEÇİMLER KKTC HALKININYAŞADIĞI HAYAL KRİKLİĞİNİN SONUCUNU DA YANSITMAKTADIR

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde yaşayan insanlar bu söylemleri dikkate aldıklarından dolayı bir hayal kırıklığı içine girmişlerdir, pişmanlık içine girmişlerdir. Bu son seçime bu ruh hâli ciddi biçimde yansımıştır.

Buradan çıkarılması gereken önemli sonuçlar var. **Birilerinin yönlendirmesiyle, birilerinin boş sözleriyle siyaset yapmanın, tercih ortaya koymanın, adım atmanın ne gibi sonuçlar doğuracağı maalesef Kıbrıs örneğinde acı bir biçimde ortaya çıkmıştır.**

1.15.2.- KIBRIS'IN HUKUKUNU KORUMANIN EN ETKİLİ YOLU KIBRIS'IN SİYASİ İRADESİNE ÖNCELİKLE BİZİM SAYGI GÖSTERMEMİZDİR, DEĞER VERMEMİZDİR.

Tabii bu seçimin üstünde durulması gereken başka yönleri de var. Kıbrıs'taki seçim Türkiye bakımından daima ilgi çekmiştir, Türkiye yakından ilgilenmiştir.

Maalesef son zamanlarda AKP iktidarıyla birlikte Kıbrıs'taki seçimler Türkiye'nin yönlendirmeye çalıştığı seçimler hâline dönüştürülmek istenmiştir. Geçen defa öyle olmuştu. Bu arada Kıbrıs siyasi hayatına Türkiye'de hükümetin çok açık doğrudan, kaba müdahaleler yaptığına tanık olmuştuk. Bakanlar gitmişti, partilerden istifalar sağlanmıştı, yeni partiler kurdurulmuştu, ona göre hükümetler şekillendirilmek istenmişti, yani Kıbrıs siyasi hayatına birtakım usul dışı, hukuk dışı yöntemlerle müdahalelerin gerçekleştirildiğine tanık olmuştuk. Seçimlerde bu müdahaleler hep yapılırdı.

Şimdi yine, ne yazık ki böyle bir müdahale girişimi görüldü ve buradan giden milletvekillerinin, bakanların Kıbrıs'taki siyasal yarışmaya doğrudan müdahale etmek istedikleri tespit edildi.

Bunu değerlendirmek üzere biz de bir grup arkadaşımızın Kıbrıs'a gitmesini uygun gördük. Kıbrıs'ta çalışmalar yaptılar ve bu durumu kınadılar, eleştirdiler ve Kıbrıs'taki seçim sürecini yakından izleyip değerlendirdiler.

Artık, Kıbrıs'taki demokratik olgunluğa Türkiye'nin saygı göstermesi lazımdır, bu sürece müdahale etmekten kaçınması lazımdır ve oradaki siyasi tercihi olgunlukla karşılamasını bilmesi lazımdır.

1.15.3.- BATI, AKP ARACILIĞIYLA, KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ SİYASETİNE MÜDAHALE ETMİŞTİR.

Bu seçim Kıbrıs'ın geleceğiyle ilgili görüşmelerin yürütülmekte olduğu bir döneme rastladı, bu bakımdan bu seçimdeki halk iradesinin ne olacağının ortaya çıkması büyük önem taşıyordu, o bakımdan bir önemi vardır.

Ayrıca tabii geçen seçim öncesinde, bir önceki seçimden önce Avrupa Birliğinin, büyük Avrupalı, Batılı ülkelerin Kıbrıs'taki seçimi yönlendirmek için yaptıkları açıklamaların, yaptıkları değerlendirmelerin yaşanan gerçeklerin ışığında Kıbrıs halkı tarafından, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti halkı tarafından nasıl değerlendirildiğinin ortaya çıkması açısından da bu seçim önemli olmuştur.

Batı, Referandum öncesinde, Annan Planı'nın kabul edilmesi doğrultusunda her türlü ağırlık, baskıyı konmuşdur. Denkaş ve Ulusal Birlik Partisinin devre dışı bırakılmasına yönelik büyük ağırlık Avrupa Birliği ülkeleri tarafından konulmuştur. Annan Planı'nın kabul edilmesi hâlinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin de Avrupa Birliği içinde yer alacağı, tecride son verileceği, haklarına, hukukuna kavuşacağı konusunda çok net açıklamalar yapılmıştır, güvenceler verilmiştir. **Kuzey Kıbrıs Türk**

Cumhuriyetin de yaşayan insanlar da bunları önemseyerek o doğrultuda tercihler ifade etmişlerdir, Annan Planı'nı da ezici bir çoğunlukla kabul etmişlerdir.

a.- ANCAK BATI, ANNAN PLANI SONRASINDA VERDİĞİ SÖZLERİ TUTMAMIŞTIR

Bunun sonucunda doğal olarak Avrupa Birliğinin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetini kucaklamasını, sahip çıkmasını, onunla bütünleşmesini, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine yönelik tecrit politikasının, dışla politikasının ortadan kaldırılmasını umutla beklemişlerdir. Bu konuda çok açık taahhütler yapılmıştır. Ekonomik, ticari engellerin kaldırılacağı, Kuzey Kıbrıs'tan ticari hayatın canlı bir şekilde işletilebileceği, Avrupa Birliğinin buna öncülük yapacağı, kültür ve spor temasları bakımından her türlü kolaylığın sağlanacağı açıkça ifade edilmiştir. **O günden bu yana geçen süre içinde maalesef bunların içeriği boş değerlendirmeler olduğu net bir biçimde ortaya çıkmıştır.**

b.- ŞİMDİ, ÖYLE ANLAŞILIYOR Kİ SIRA KIBRIS'A GELMİŞTİR.

Avrupa Birliğinde, NATO ilişkilerinde, Ermenistan konusunda yaşadıklarımız ortada, şimdi maalesef sorun Kıbrıs noktasına gelmiştir. Kıbrıs'ta bir seçim yapıldı, seçimde muhalefet iktidar oldu, demokrasi işledi. Kıbrıs gibi bir ülkede, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde gerçekten demokratik, çok partili bir siyasi yarışın yapılıyor olması iftihar edilecek bir tablo, çok sevinilecek bir manzara. Bu bir kere daha işledi, siyaset oluşmaya başladı, iktidar değişti.

İktidara gelen partinin genel başkanı daha önce başbakanlık yapmış bir önemli siyaset adamı, Sayın Derviş Eroğlu, deneyimli bir insan. Türkiye'nin değerini, önemini bilen, Türkiye ile sağlıklı ilişkiler götürmüş bir insan. Ülkenin içinde bulunduğu şartları, Kıbrıs'ın şartlarını, dünyanın şartlarını en iyi şekilde değerlendirecek bir insan.

Eroğlu zaferini ilan ettikten sonra müzakerelerin devamından yana olduğunu söylemiş, daha hemen seçimler ertesinde Talat'ı destekleyeceğini ilan etmiş ve Türkiye ile eşgüdüm içinde çalışacağını da beyan etmiş.

Bu noktadayken birdenbire Türkiye'den önce Başbakanın ve Cumhurbaşkanı arkasından, çok ağır ifadelerle, bu seçimden iktidar olarak çıkmış olan Sayın Eroğlu'na yönelik çok ağır değerlendirmeler, ifadeler, imalar kullandığına tanık olduk.

Kıbrıs'ta bir müzakere yürüyor. Bu müzakerede iki temel anlayış farklılığı vardır. Kıbrıs'taki tarafların her ikisi de Kıbrıs sorununun müzakereyle çözülmesini istiyor. Bu müzakerenin Kıbrıs tarafı ile Rum tarafı arasında karşılıklı iyi niyetli ortak çalışmayla sonuçlandırılmasını bekliyor ve bu müzakere sonucunda bir Kıbrıs devletinin ortaya çıkmasını her iki taraf da kabul ediyor ama her iki tarafın kafasının arkasında ayrı model var.

c.- BİR SÜREDEN BERİ SAYIN TALAT'IN GÖTÜRDÜĞÜ VE AKP'NİN ARKASINDA ISRARLA, NETLİKLE BULUNDUĞUNU SÖYLEDİĞİ ANLAYIŞ TEK DEVLET, TEK MİLLET ANLAYIŞIDIR.

Kıbrıs'ta onlar, "tek devlet, tek millet var" diye düşünerek bir müzakere yapıyorlar. Bu müzakere sonucunda ortaya çıkacak olan sonuç

- Türk toplumunun Kuzeyde **heterojen** bir toplum olarak, yani karışık bir toplum olarak, Rumlarla karışık bir topluluk olarak ortaya çıkması,
- Güneyde Rumların **homojen** bir toplum olarak, sadece Rumlardan oluşan bir toplum olarak ortaya çıkması,

- Bu her ikisinin de **TEK VATANDAŞLIK, TEK EGEMENLİK** anlayışı etrafında bir arada tutulması anlayışına dayalı, bir model etrafında yürünüyor.

Yani millet tek, devlet tek, sadece Kuzeyde Rum-Türk bir topluluk olacak, Güneyde bir Rum topluluk olacak, büyük kalabalık bir Rum topluluğu ve doğal olarak o Rum devletine karma Türk toplumu yamanmış olacak, ayrı bir kimliği, ayrı bir kurucu eşit, egemenlik hakkı tanınmadan var olan bugünkü devlete monte edilmesi sonucunu doğuracak bir müzakere yürüyor.

d.- SEÇİMİ KAZANAN UBP’NİN ÜSTÜNDE DURDUĞU MODEL İSE, “İKİ AYRI TOPLUM, İKİ AYRI SİYASİ YAPILANMA, İKİ AYRI DEVLET, İKİ AYRI EGEMEN EŞİTLİK” TEMELİNE DAYALI MODELDİR.

“Bunlar kendi iradeleriyle bir araya gelerek, bir devleti, tek bir devleti beraberce oluşturacaklar, onun içinde bugünkü KKTC halkı kendi siyasi kimliğiyle, etnik kimliğiyle, ulusal kimliğiyle, kendi coğrafyasında, kendi özgür, eşit, egemenlik temelinde bu bütünün içinde bir arada olmalıyız” deniliyor.

Şimdi, bu ikisi iki farklı temel anlayış eğer AKP’nin desteğinde Talat tarafından izlenmekte olan model sonuçlandırılırsa Annan Planından da daha geriye gidilmiş olacaktır. Annan Planının öngördüğünün de daha gerisinde bir modele gidilecektir. Zaten Annan Planını reddetmiş olan Rumlar, ancak onun ötesinde bir anlayışla bir çözüm ortaya çıkarsa buna destek olacaklarını söylemişlerdir. Şimdi, o doğrultuya doğru işler sokulmuştur.

Bu, çok tehlikeli, çok vahim bir tablodur. Böyle bir sonuç Kıbrıs’la ilişkilerde Türkiye için ciddi bir yenilgi, ciddi bir kayıp çıkacaktır. .

Bu tablo ülkemizin dış politikası bakımından son derece düşündürücüdür. AKP’nin dış politika anlayışının, yani **“onlar bir verirlerse biz iki veririz, onlar bir adım önde olurlarsa biz iki adım önde oluruz”** anlayışının Türkiye’ye getirdiği sonuç budur.

1.15.4.- DENKTAŞ, “TOPRAK KONUSUNDA YÜZDE 30’UN ALTINA İNMEYİYİZ” DEMİŞTİ, ANCAK BU SÖZLERİN ŞİMDİ UNUTULDUĞU GÖRÜLMEKTEDİR.

KKTC’nin kuruluş yılı olarak kabul edilen 1983 yılından önce hem Kıbrıs Türk tarafı tarafından hem de Kıbrıslı Rumlar tarafından kabul edilen **“yüzde 29 artı”** kavramı, KKTC’nin ilan edilmesinden sonra rafa kaldırıldı. KKTC eski Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş, Kıbrıs Rum Yönetimi lideri Glafkos Klerides’le 2002’de ara bölgede yaptıkları görüşmede Denktaş, **“Toprak konusunda yüzde 30’un altına inmem”** demişti.

Denktaş-Klerides arasında yapılan görüşmelerde Denktaş, en zor konun toprak konusu olduğunu ifade ederek, adada yüzde 30’un altında toprak oranına inmeyeceğini, Güzelyurt’u kesinlikle tartışmayacağını kesin bir dille ifade ederek nüfus değişimi istemediğini söylemişti.

Ancak, şimdi Talat, **“Kıbrıs’ta çözüm için Türk tarafının Rumlar’a toprak vermek zorunda kalacağını”** söylemeye başladı. Bu söze göre muhtemelen Güzelyurt ve Akdoğan bölgelerinin Rum Kesimine verilmesi planlanmakta.

KIBRIS’TA, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Cumhurbaşkanı Mehmet Ali Talat ile Kıbrıs Rum yönetimi lideri Dimitris Hristofyas arasında görüşmelerde 30’uncu tur aşılırken müzakerelerde en kritik nokta olan toprak paylaşımı konusu gündeme oturdu.

Talat, son görüşmenin ardından yaptığı açıklamada Kıbrıs sorununun çözümü için en uygun dönemde olduklarını söyledi. Kıbrıs konusunda yürütülen görüşmelerde birçok konuda yakınlaşma sağlandığını, yargıda yüzde 100 oranında anlaşmaya varıldığını

açıklayan KKTC lideri, görüşmeler sürecinde en zor konunun “**toprak**” olacağını, **Türk tarafının toprak vermek zorunda olacağını**” bildirdi.

Talat, “**Biz, en baştan yüzde 29 artıyı kabul ettiğimiz için toprak vermek zorundayız. Görüşme sürecinde en zor konu ‘toprak’ olacaktır, çünkü toprak vermek zor bir konudur. Ancak halkımız hiç endişe duymasın. Yapılan hiçbir yatırım boşa gitmeyecektir**” diye konuştu.

Talat’ın “yüzde 29 artı” ifadesi, Türk tarafının kabul ettiği ancak Rumlar’ın “hayır” oyuyla tarihe gömülen **ANNAN PLANI’NI** işaret ediyor. Annan Planı’nda iki kurucu halkın oluşturduğu Federal bir Kıbrıs öngörülüyor ve Türk tarafına yüzde 30’un altında bir toprak bırakılıyordu. Oysa ki 171 bin nüfuslu KKTC yüzölçümü şu anda 3355 kilometre ve bu alan da Kıbrıs Adası’nın yüzde 35.4’ünü oluşturuyor.

KKTC Cumhurbaşkanlığı sözcüsü Hasan Erçakıca’da, “**Annan Planı zamanında bize verilecek toprak yaklaşık yüzde 23-24’tü. Sayın Cumhurbaşkanı Talat’la Rum lideri Hristofyas arasında yapılan müzakerelerde anlaşmaya varılan rakam 29’a çıkmıştır**” açıklamasını yaptı.

1.15.5.- GKRY, HAKKI OLMAYAN ALANDA DOĞALGAZ VE PETROL ARAMAYA BAŞLAMASI AKP İKTİDARIN KARARSIZ KIBRIS POLİTİKASININ SONUCUDUR.

AKDENİZ’DE, KIBRIS RUM YÖNETİMİ’YLE TÜRKİYE ARASINDA YAŞANAN GERİLİMİN NEDENİ BİR DİZİ YANLIŞ POLİTİKADIR.

ABD’nin Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY) nezdindeki Büyükelçisi Frank Urbancic’in bir Amerikan şirketinin, Kıbrıs’ın güneybatı kıyılarında doğalgaz ve petrol arama çalışmaları yapmaya başlayacağını açıklamasıyla, Doğu Akdeniz’de suların birdenbire ısınmaya başladı.

AKP, 2 yıl önce Rumların Norveçli bir firma ile anlaşarak Kıbrıs adası çevresindeki ihtilafli deniz alanlarında kıta sahanlığı araştırması yapmasına göz yumdu. Rumların, 2001’deki girişimine bölgeye savaş gemisi gönderip tepki gösteren dönemin hükümetine karşın AKP, 2006’da sessiz kalmayı tercih edince Rumların zımnen söz konusu deniz alanlarında hak iddia etmelerinin önü açıldı.

Uluslararası hukuka göre Doğu Akdeniz’e kıyıdaş olan ülkeler arasında münhasır ekonomik bölge ve kıta sahanlığı anlaşması yapılmamış olduğu için söz konusu bölge, “ihtilafli” olarak kabul ediliyor. Ankara’nın, 2 Mart 2004 tarihinde Doğu Akdeniz’de 32 derece 16 dakika 18 saniye doğu boylamının batısında kalan deniz alanlarında temel hak ve menfaatları bulunduğunu bir mektupla BM nezdinde kayda geçirmiş olmasına karşın Türkiye’nin, sahada tepki gösterip göstermemesi, uluslararası hukuka göre Rumların kıta sahanlığı araştırması yapılan bölgede hak iddia edip etmemeleri açısından belirleyici olacaktı.

Ancak o dönemde Rumların içinde olduğu AB ile yeni bir krizi göze alamayan AKP, Türkiye açısından “ihtilafli” olan bu bölgede, Norveç firmasının Rumların verdiği yetki ile kıta sahanlığı araştırması yapmasına ses çıkarmadı.

Türkiye ses çıkarmayınca da Norveç firması Doğu Akdeniz’de, Türkiye’nin de olası kıta sahanlığının üzerindeki yaklaşık 70 bin kilometrekarelik bir alanda araştırma yaptı. Böylece hükümet o dönemde Rumların iddialarını zımnen kabul etmiş oldu. 3 ay süren sismik araştırma sonucunda, GKRY’nin petrol arama ruhsatı için ihaleye çıktığı 13 bölge belirlendi.

Böylece Rumların Türkiye’nin kıta sahanlığı ile çakışan deniz alanlarında hak iddia etmelerinin önü açılmış oldu. 2007 yılındaki krizin atlatılmasından sonra Rumlar son olarak ABD’yi devreye soktu.

Bu olay, Kıbrıs konusunun hafife alınmaya devam edilmesi halinde ne tür sorunlarla karşılaşacağımızın KKTC’nin ve ülkemizin ulusal çıkarlarının nasıl

tehdit altına gireceğinin açık bir göstergesidir. CHP olarak dış politikada izlenmekte olan bu titrek ve teslimiyetçi tavrı kesinlikle kabul etmiyoruz.

1.15.6.- KIBRIS'IN GELECEĞİ TESLİMİYETÇİ POLİTİKALARLA GÜVENCE ALTINA ALINAMAZ

Öyle anlaşılıyor ki Kıbrıs'ın geleceği artık ona buna bel bağlayarak değil, hakkına, hukukuna kararlılıkla sahip çıkarak, onun bunun sözüyle değil, ülkenin uzun vadeli yararlarıyla doğru kararlar alarak, gerçekleştirilecektir.

Bu gerçek bir kez daha ortaya çıkmıştır. Umut ediyoruz, bu yeni dönemde emrivakilerle, olup bittilerle, tepeden inme yönlendirmelerle Kıbrıs'ta bir emrivakinin yapılmasına göz yumulmaz, Kıbrıs halkının hukukuna, yararlarına, kazanılmış haklarına saygı gösteren bir anlayış içinde ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşlarının siyasi iradesine, ortaya çıkmış olan bu son seçimde ortaya çıkmış olan siyasi iradesine saygı göstererek, değer vererek bir uzlaşma arayışı girilir.

Kıbrıs'taki barış süreci işletilir, bir dayatma, emrivaki, kapalı kapılar arkasında ne olduğunu bizim bilmediğimiz, Türkiye'nin bilmediği, Kuzey Kıbrıs'taki vatandaşların ve siyasi partilerin bilmediği bir müzakere süreci daha şeffaf, daha sorumlu, daha Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti halkının yararına bir biçimde yönlendirilebilir.

II.- EKONOMİK VE SOSYAL GELİŞMELER

II.- EKONOMİK VE SOSYAL GELİŞMELER

2.1- İKTİDAR HALA EKONOMİDEKİ GELİŞMELERİN FARKINDA DEĞİL

2.1.1.- TÜRKİYE ÖNCE ORTA VADELİ BİR EKONOMİK PROGRAM AÇIKLAMALI, MAKRO DENGELERİ VE HEDEFLERİ YENİDEN BELİRLEMELİDİR

Hükümet bir sanayi teşvik politikası ilan etti. Türkiye ekonomisinin beklediği bir teşvik paketinden önce orta vadeli bir ekonomik programdır. IMF'yle ilişkilerde askıya alınmaya yönelmiş durumdadır. Böyle bir aşamada Türkiye'nin orta vadeli ekonomi politikasını, makroekonomik kriterlerle ilgili bekleyişini, angajmanını orta vadeli olarak ortaya koymasına ihtiyaç vardır.

Şu anda ortada tutarlı bir bütçe dahi yoktur. Ekonomik gelişmelerde kaygı verici belirtiler ortaya koyuyor, borçlanma artıyor, daralma sürüyor. Nitekim ekonomiden sorumlu başbakan yardımcısı, 3,6 daralma bekleyişinin ötesine bu sene daralmanın geçeceğini ifade etmek durumunda kalmıştır. Türkiye'de ekonomiyle ilgili olumsuzluklar, işsizlik başta olmak üzere, ciddi şekilde alarm vermeye devam ediyor. Böyle bir ortamda geleceğe hangi projektörü önümüze alarak baktığımızı bilmek ihtiyacımız vardır.

Başbakan, songünlerde, "Kriz bizden teğet geçecek" iddiasını yumuşatma gayreti içine girmiştir. Artık o da görmüştür ki bunun bir anlamı yoktur. Bu hiçbir şekilde ciddi bir değerlendirme değildir. Nitekim Bakanları bunu tam tersine açıklamalarla o söylemi reddetmişlerdir fiilen.

2.1.2.- "G-20 ÜLKELERİ" İÇİNDE 2009'UN İLK ÜÇ AYLIK DİLİMİNDE EN SERT DARALMANIN YAŞANDIĞI ÜLKE TÜRKİYE'DİR.

Hükümetin bu son zamana kadar izlediği politikayla, bizi teğet geçecek sorumsuzluğu ve yaklaşımıyla yüz binlerce kişinin işsizler ordusuna katılmasına ve sanayide üretim düzeyinin beş yıl geriye gitmesine yol açtığı bir bilimsel gerçektir.

- Türkiye'deki sanayideki üretim düzeyi beş yıl öncesine dönmüştür, yüz binlerce insan bu dönem içinde işsiz kalmıştır.
- 2008 yılının son üç aylık döneminde Türkiye ekonomisi, geçen yılın eş dönemine göre **yüzde 6,2** oranında **daralmıştır**.
- 2009'un ilk üç aylık döneminde, geçen yılın eş dönemine göre sanayi üretimi **yüzde 23 düşmüştür**. Bu düşüş Türkiye Cumhuriyeti tarihinin rekorudur.
- Yine 2009 yılının ilk üç ayında milli gelirden **yüzde 12 – 13 daralma** ortaya çıkmıştır.

Başbakan "Krizin en az zarar verdiği ülke Türkiye'dir." demektedir. Ancak bu rakamlar bunun geçerli olmadığını gösteriyor. **En az zarar gören ülke kesinlikle Türkiye değildir, en çok zarar gören ülkelerin başındadır.**

İşsizlikte en büyük zararı görmüştür, daralma Türkiye'de en büyük ölçüde ortaya çıkmıştır. 2009'un ilk üç ayındaki milli gelir kaybı da yine olağanüstü yüksek düzeyde ortaya çıkmıştır.

Ekim ayından bu yana işsiz sayısı 1 milyon 135 bin kişi artmıştır. Aynı dönemde ücretli çalışan sayısı 1 milyon kişi düşmüştür Türkiye'de, ücretli çalışanlar azalmış, işsiz sayısı ciddi bir artış göstermiştir. Türkiye İspanya ile birlikte şubat ayında OECD ülkeleri arasında en çok işsizi olan ülke hâline gelmiştir.

Bu arada Türkiye'nin mali dengesi alt üst olurken, bütçe rekor düzeyde açık vermiş, Türkiye faiz dışında açık veren ülke hâline gelmiştir. 2009 genelinde bütçe açığının 10,4 milyar TL. olması hedeflenirken, 2009'un ilk dört ayında açık 20 milyar TL.'ye tırmanarak ikiye katlanmıştır.

Bütçedeki bu dağılıma hazinenin borçlanma ihtiyacını hızla artırmıştır. Geçen yılın ilk dört ayında iç piyasalardan 10,6 milyar borçlanan hazine, bu yılın aynı döneminde 22 milyar borçlanır hâle gelmiştir. Bu firmaların, özel sektörün büyümek için muhtaç olacağı kaynakları devletin kendi borçlanması için kullanması anlamına gelmektedir. İç borç çevirme oranı da yüzde 77 olarak düşünüldüğü hâlde, yani ödenen paranın yüzde 77'si kadar borçlanılacağı öngörüldüğü hâlde, fiilen bu yüzde 106 yükselmiştir.

2.1.3.- GELİŞMELER, EKONOMİNİN GİDİŞİYLE İLGİLİ BAŞBAKANIN TESBİT VE ANLAYIŞININ GERÇEKÇİ OLMADIĞINI AÇIKÇA ORTAYA KOYMAKTADIR.

Dünya ile ilişkimiz bakımından Türkiye zaten 2007 yılının başından itibaren dünyadaki olumlu konjonktürü değerlendiremez hâle düşmüş, bütün dünyada bizim konumumuzdaki ülkeler kalkınırken Türkiye küçülen veya kalkınması önce hafifleyen, küçülen sonra da doğrudan doğruya küçülmeye dönüşen bir ülke hâline Türkiye gelmiştir.

2007'den itibaren dünyadan koptuk. Dünyadaki olumlu konjonktürü Türkiye değerlendiremez hâle geldi, kalkınamaz, büyüyemez hâle geldi, yani zaman israf edildi, konjonktür israf edildi. Dünyanın bizim konumumuzdaki Brezilya gibi, Arjantin gibi, Rusya gibi, Hindistan gibi ülkelerinin fevkalade başarıyla değerlendirdikleri bir konjonktürü maalesef Türkiye bu süreç içinde yanlış yönetimden olayı değerlendiremedi. Türkiye, dünya bolluk içindeyken küçülen ülke hâline dönüştü.

Şimdi içine girdiğimiz bu yeni konjonktür karşısında da gerekli önlemler alınmamıştır ve bu konjonktür de maalesef sorumlu bir şekilde değerlendirilmemektedir.

Başbakan "***Türkiye'nin IMF'ye ortak olduğunu, IMF'nin Türkiye'den böyle siyasi taleplerde bulunamayacağını, Dünya Bankasından böyle siyasi talepler gelse üzerinde düşünülebileceğini***" ifade etmektedir. Türkiye Dünya Bankasının da ortaklarından. Dünya Bankasının Türkiye'den siyasi talepte bulunabileceğini Başbakan öngörmektedir ama Başbakan "***IMF'nin böyle talepler yapması kabul edilemez.***" demektedir.

Başbakan, IMF'nin Türkiye'den hangi siyasi talepleri yaptığını açıkça dile getirmelidir. IMF'nin bazı siyasi istekleri varsa hep beraber bilelim, hep beraber karşı çikalım. Ama Başbakan, bunu daha net bir şekilde ifade etmelidir.

Başbakan,. Dünya Bankası böyle bir talepte bulursa bu anlaşılabilir ama "Biz, IMF'nin ortağıyız, üyesiyiz, kurucu üyesiyiz, o nedenle bize bu talebi yapamaz. Dünya Bankası yapsa neyse ne" diyor. Başbakana birilerinin hatırlatması gerekirken, Türkiye Dünya Bankasının da üyesidir, Türkiye'nin Dünya Bankası konusundaki konumu da IMF'deki konumundan farklı değildir.

- Eğer üyelik bir talebe karşı çıkmamız gerektiriyorsa IMF de durum neyse, Dünya Bankasında da durum odur, hiçbir ayırım yoktur,...
- Dünya Bankasının Türkiye'den yapması hâlinde Başbakanın kabul edeceği fakat IMF, yani bizim üye olduğumuz bir teşkilat talep yaptığı için kabul edilemez bulunduğu talep nedir gerçekten çok merakla değer. Bunu bir an önce öğrenme ihtiyacındayız.
- IMF, vergi idaresinin etkinleştirilmesi, bağımsızlaştırılması, vergi vermesi gerekenlerin bu konuda daha kontrol altına alınması amacına yönelik öneriler yapıyor ise bunu da ayrıca bilmek yine Türkiye'nin hakkıdır.

2.2.- VATANDAŞ, FİRMALAR VE TÜRKİYE BORÇ KISKACI İÇİNDEDİR

2.2.1.- MERKEZ BANKASININ FİNANSAL İSTİKRAR RAPORU VERİLERİNE GÖRE VATANDAŞ BORÇLA YAŞAR HÂLE GELMİŞTİR

- Hane halkı yükümlülüklerinin hane halkı harcanabilir gelinine oranı hızla yükselmektedir. 2006 yılında yüzde 19 olan bu oran, yani gelirin yüzde 19'u kadar yükümlülüğü varken ailelerin şimdi 2009'da yüzde 23,6'ya yükseldiği Merkez Bankası verileriyle de görülmektedir.
- Tüketici kredisi kullananların profili de vatandaşın artık geçinemediğini göstermektedir. Bu kredileri alanların yüzde 94'ü ihtiyaç kredisi olarak bu kredileri kullanmaktadır. Kullanıcılar düşük gelirliler, orta yaş grubunda, ücretli çalışan, lise ve altı eğitime sahip vatandaşlardır. Bu veriler vatandaşlarımızın elde ettiği gelirle geçinemediğini ve artan oranda krediye bağımlı hâle geldiğini bize açıkça göstermektedir.
- İktisadi faaliyetteki yavaşlama ve artan işsizlik hane halkının yükümlülüklerini yerine getirme imkânını hızla ortadan kaldırmaktadır. Nitekim 2007 sonunda tasfiye edilecek kredi kartı ve tüketici kredisi borcu bulunan gerçek kişi sayısı 652 bin kişi iken, Mart 2009'da bu sayının 1 milyon 174 bin kişiye ulaştığı görülmektedir.

2.2.2.- BANKALARIN DIŞ BORÇLARININ ÇEVİRİLMESİNE İLİŞKİN BELİRSİZLİK TEDİRGİNLİK YARATIYOR

- 2008 sonu itibarıyla Türkiye'nin **Dış Borç Stoku 276 milyar dolara** tırmanırken, borç stokunun **yüzde 67'sini Özel Sektör Borçları** oluşturdu.
- **Banka Dışı Kesimin Dış Borç** miktarı ise **123 milyar dolara** yükseldi. Bu çerçevede Dış borç stokunun **GSYH'ye oranı yüzde 38** düzeyinde oluştu..
- **Borç Çevirme Oranı** ise, 2008'in ilk üç çeyreğinde **yüzde 150** iken, **son altı ayda 6 yüzde 80'in altına düştü."**

2.2.3.- PROTESTOLU SENETLER YÜZDE 23 ARTTI

Türkiye'de **protesto edilen senet sayısı**, Nisan ayında geçen yılın aynı ayına göre **yüzde 10,7; tutarı da yüzde 23 arttı.**

Merkez Bankası'nın verilerine göre, geçen yıl nisan ayında 122 bin 182 olan protestolu senet sayısı, bu yılın aynı ayında 135 bin 229 adete, 496 milyon 908 bin 794 lira olan protestolu senet tutarı da 611 milyon 123 bin 42 liraya yükseldi.

2.2.4.- KREDİ KARTI BORCUNU ÖDEYEMEYENLERİN SAYISI 403 BİNE ÇIKTI

Geçen yılın tamamında 642 bin olan tüketici kredisi ve kredi kartı borcunu ödeyemeyenlerin sayısı bu yılın ilk üç ayında 403 bine çıktı. Bu rakam 2007 yılının tamamında kredi borcunu ödeyemeyenlerin tam iki katı. Ocak-Mart döneminde 217 bin 745 kişi kredi kartı borcunu ödeyemezken tasfiye olunacak kredi kartı borçlarının oranı da yüzde 10'a dayandı.

Artan işsizlik ve ekonomik kriz nedeniyle kredi borcunu ödeyemeyenlerin sayısı her geçen gün çığ gibi büyüyor. Merkez Bankası verilerine göre, kredi kartı borcunu ödemeyenler ile gecikmeli ödeyenleri gösteren negatif nitelikli ferdi kredi ve kredi kartları sisteminde yer alan kişi sayısı, Mart ayında, bir önceki aya göre yaklaşık yüzde 18.4 oranında arttı. Şubat ayında toplam 123 bin 714 adet olan ferdi kredi ve kredi kartları borçlarını ödememiş kişilerin toplamı Mart'ta 146 bin 512'ye yükseldi.

Aynı dönemde ferdi kredi borcunu ödememiş kişi sayısı yüzde 33 artarak 44 bin 595'den 59 bin 325'e, kredi kartı borcunu ödememiş kişi sayısı yüzde 10.2 yükselerek 79 bin 119'dan 87 bin 187'ye çıktı.

Geçen yıla göre % 128 arttı

Üç aylık verilere bakıldığında ise ferdi kredi ve kredi kartları borçlarını ödememiş kişilerin sayısı 403 bin 332'ye ulaşırken bunun 248 bin 590'ı kredi kartı borcunu ödememiş kişilerden, 154 bin 742'si ferdi kredi borcunu ödememiş kişilerden oluştu. Bir kişinin farklı aylardaki negatif kaydının bir kez sayılması durumunda ise kredi ve kart borcunu ödemeyenlerin sayısının 352 bin 52 olarak hesaplandı.

2008 yılının ilk üç ayına göre kredi borcunu ödeyemeyenlerin sayısı yüzde 128 arttı. Bu oran ferdi kredi borcunu ödeyemeyenlerde yüzde 378, kredi kartlarında ise yüzde 72.3 olarak gerçekleşti.

2.3.- BÜTÇE KANIYOR, AÇIK PATLIYOR

2.3.1.- İLK KEZ TÜRKİYE'NİN BÜTÇESİ İLK ÜÇ AYDA TÜM DENGE VE HEDEFLERİNİ KAYBETMİŞ, SANAL BÜTÇEYE DÖNÜŞMÜŞTÜR

Türkiye'de çiftçiye karşı bu kadar anlayışsız davranan iktidarın kendi harcamaları konusunda ne kadar sorumsuz bir uygulama içinde olduğu da gözlerden kaçmıyor. Biliyorsunuz kısa bir süre önce Başbakanlığa alınacak otomobil, uçak ve diğer taşıtlar için KDV ve ÖTV istisnası getirilmişti. Bu konuda bir tartışma yaşandı. Şimdi, bütün

hükümetin, sadece Başbakanlığın değil, bütün hükümetin alımları konusunda devletin satın alacağı tüm taşıtlar için KDV, ÖTV istisnası getirilmiştir.

Bu ne demektir? Öngörülen harcamayı daha geniş, daha yüksek miktarda kullanma imkânı demektir. Çünkü vergisini ödemeyeceksiniz, vergisini ödemediğiniz için tüketim için harcayabileceksiniz. Bu tabii, hükümetin vergi verme vatandaşın işidir, ben kendimi kısıtlamam, böyle bir eşit konumda bulunmayı içime sindirmiyorum anlayışı içinde olduğunu bize göstermektedir.

Bütçe açığı bu yıl için 13,5 katrilyon olarak öngörülmüştü ama daha şimdiden 13,5 katrilyon aşıldı, bu, yılsonu için 48 katrilyonluk bir bütçe açığı resmen kabul edilmiştir, 13,5 olarak öngörülen bütçe açığı 48 trilyona çıkmıştır.

Hükümet buna rağmen bütçeyi tanzim etme ihtiyacını hissetmiyor, bu açığı kapatmak için borçlanma yetkisini almaya çalışıyor. Açığın 4 katı borçlanma, 13'ün 4 katı borçlanma yetkisi talep etmişti, baktı, 4'ün de içine giremeyecek, şimdi 5 katı borçlanmayı öngören bir düzenleme getirdiler.

Yani Türkiye'de mali disiplinin, hükümetin kendisine ve vatandaşlara, üreticilere, çiftçilere, köylülere uyguladığı mali koşulların nasıl darmadağın olduğunu gösteren bir üzüntü verici olay da budur.

2.3.2.- BÜTÇE AÇIĞI DÖRT AYDA YÜZDE 268 ARTTI.

Maliye Bakanlığı'nın nisan ayı bütçe gerçekleştirmeleri raporuna göre; Ocak-nisan döneminde;

- Bütçe giderleri 87 milyar 435 milyon TL
- Bütçe gelirleri 67 milyar 361 milyon TL olarak gerçekleşirken

Bütçe açığı yüzde 268 artarak 5 milyar 449 milyon TL'den 20 milyar 73 milyon TL'ye çıktı. Bu kapsamda;

- Cari transferler içindeki tarımsal destekleme ödemeleri Ocak-Nisan döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 14,8 artarak 2 milyar 731 milyon TL geriledi.
- Faiz giderleri yüzde 17,9 artışla 21 milyar 128 milyon TL oldu.
- Vergi gelirleri ise yüzde 4,1 azalışla 50 milyar 958 milyon TL'ye geriledi.

2.3.3- ÖZEL SEKTÖRÜN YATIRIM İÇİN GİTMEDİĞİ DOĞU VE GÜNEYDOĞU'DA KAMU YATIRIMLARI DA SINIRLI KALDI.

Rekor düzeyde bütçe açığına rağmen, kamu yatırımları giderek daha da geriliyor. Özel sektörün yatırım için gitmediği Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesine 2009 yılında Kamu yatırımları da sınırlı kalırken, 2009 yılı bütçesinden kamu yatırımları için 3 milyar 18,8 milyon TL kaynak alırken İstanbul'a kamu yatırımları için aktarılan kaynak 3 milyar 585 milyon TL oldu. Yapılan araştırmaya göre kamu yatırımlarında en şanssız iller Bayburt, Karabük, Niğde, Tunceli ve Nevşehir oldu.

2.3.4.- DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR %50 AZALDI

Net uluslar arası doğrudan yatırımlar ilk çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 50 azalarak 4 milyar 493 milyon dolardan 2 milyar 248 milyon dolara indi.

(milyon dolar)	(OCAK-MART)	
	2008	2009
Doğrudan Yabancı Yatırımlar	3.673	1.945 -%47
-Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımı		
-Yabancı Gayrimenkul Yatırımı	820	303 -%63

Toplam	4.493	2.248 -%50

2.4.- DIŞ TİCARET, İHRACAT SÜREKLİ GERİLİYOR

2.4.1.- İLK ÇEYREKTE DIŞ TİCARET MİKTARI VE FİYATINDA REKOR AZALIŞ

Yılın ilk çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre ihracat birim değer endeksi yüzde 18.9, ithalat birim değer endeksi ise yüzde 16.7 azaldı. **İhracat miktar endeksi aynı dönemde yüzde 9.2, ithalat miktar endeksi ise yüzde 31.2 geriledi.**

İlk çeyrekte geçen yılın aynı dönemine göre ihracat miktar endeksi yüzde 9.2. ithalat miktar endeksi ise yüzde 31.2 azaldı.

2.4.2.- NİSANDA İHRACAT YÜZDE 33,3, İTHALAT %43,4 GERİLEDİ.

Milyon \$	Nisan 2007	Nisan 2008	Nisan 2009	Nisan 2009/2008
İhracat	8.313	11.364	7.576	-%33.3
İthalat	12.919	17.889	10.119	-%43.4
Denge	-4.604	-6.525	-2.543	
İthalat/ihracat	%64.3	%63.5	%74,9	

(Ocak-Nisan) Döneminde;

-İhracat yüzde 27,9 azalarak 44 milyar 500 milyon dolara indi.

-İthalat ise, yüzde 42,0 oranında azalarak 67 milyar 66 milyon dolardan, 38 milyar 910 milyon dolara indi.

TİM'in açıkladığı verilere göre;

-Türkiye'nin Mayıs ayı ihracatı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 39,97 gerileyerek 7 milyar 354 milyon dolar oldu.

*İlk beş aylık ihracat ise yüzde 34,75 azalışla 35 milyar 850 milyon dolara indi.

2.5.- İŞSİZLİKTE ACITAN REKOR: RESMEN YÜZDE 16.1, GERÇEKTE İSE, YÜZDE 24,7

2.5.1.- TÜRKİYE İSTİHDAMDA BÖYLESİNE DARALMAYI HİÇ YAŞAMAMIŞTI

a.- TÜİK'İN ŞUBAT AYI RESMİ İŞSİZLİK RAKAMI: YÜZDE 16,1

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), yeni nüfus sayımı verilerine göre revize ettiği, Ocak, Şubat ve Mart aylarını kapsayan Hanehalkı İşgücü Araştırması 2009 Şubat Dönemi Sonuçlarına göre;

- İşsizlik yeni bir rekor kırarak Şubat döneminde yüzde 16.1'e yükseldi.
- Kentte işsizlik oranı yüzde 13.4'ten yüzde 18.1'e, kırsalda işsizlik oranı yüzde 8.5'ten yüzde 11.9'a çıktı.
- Bir yıllık dönemde işsizlik oranı 4.2 puan, işsiz sayısı da 1 milyon 125 bin kişi arttı.
- Genç nüfusta işsizlik oranı yüzde 21.5'den yüzde 28.6'ya çıktı.
- Bir önceki yılın aynı dönemine göre, istihdam 85 bin kişi azalarak 19 milyon 864 binden 19 milyon 779 bine gerilerken, işsiz sayısı 1 milyon 125 bin kişi artarak 2 milyon 677 binden 3 milyon 802 bine çıktı.

	TÜRKİYE		KENT		KIR	
	2008	2009	2008	2009	2008	2009
Kurumsal olmayan nüfus	69.416	70.236	48.197	48.598	21.219	21.638
15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	50.5	51.36	35.57	36.017	14.929	15.343
İşgücü	22.541	23.582	15.531	16.16	7.01	7.421
İstihdam	19.864	19.779	13.448	13240	6.415	6.54
İşsiz	2.677	3.802	2.082	2.921	595	882
İşgücüne katılma oranı (%)	44,6	45,9	43,7	44,9	47,0	48,4
İstihdam oranı (%)	39,3	38,5	37,8	36,8	43,0	42,6
İşsizlik oranı (%)	11,9	16,1	13,4	18,1	8,5	11,9
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	14,2	19,8	13,6	18,6	16,9	25,1
Genç nüfusta işsizlik oranı(%)	21,5	28,6	22,8	30,1	18,1	24,9
İşgücüne dahil olmayanlar	27.959	27.778	20.04	19.856	7.919	7.922

b.- OYSA, ŞUBAT AYI GERÇEK İŞSİZLİK RAKAMI: YÜZDE 24,7

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) işsiz sayısını 3 milyon 802 bin olarak açıklamasına karşın, Şubat ayı gerçek işsiz sayısının 6 milyon 471 bin kişidir.

Gerçek işsiz sayısı bir yılda 1 milyon 158 bin artarken, Gerçek İşsizlik Oranı resmi verilerdeki gibi yüzde 16.1 değil, yüzde 24.7 olarak gerçekleşti.

Gerçek işsizlik kadınlarda yüzde 32.1 oranı ile 2 milyon 456 bin, erkekte yüzde 25.5 oranı ile 4 milyon 16 bin oldu.

TÜİK, aralarında iş bulma umudu olmayanların da yer aldığı işsizlik oranına iş aramayıp, çalışmaya hazır olanlar ile mevsimlik çalıştığı için işsiz durumda bulunanları dahil etmeksizin işsizlik oranını belirliyor.

Bu hesaplara TÜİK, Şubat döneminde işsizlik oranını yüzde 16.1, işsiz sayısını da 3 milyon 802 bin olarak açıkladı. Resmi verilere göre kadınlarda işsizlik yüzde 15.7 ile 970 bin, erkekte yüzde 16.3 oranı ile 2 milyon 833 bin oldu.

Ancak, iş aramayıp çalışmaya hazır olan 2 milyon 486 bin kişi ile mevsimlik çalıştığı için halen işsiz durumda bulunan 183 bin kişi eklenerek hesaplanan **Gerçek İşsiz Sayısı** Şubat

döneminde, bir yıl öncenin aynı dönemine göre 1 milyon 158 bin artarak 6 milyon 471 bin oldu. Gerçek işsizlik oranı da 3.5 puan artışla yüzde 21.1'den yüzde 24.7'ye çıktı.

ŞUBAT AYI İŞGÜCÜ VE İŞSİZLİK VERİLERİ

RESMİ VERİLER GERÇEK VERİLER (*)

(x 000)	2008	2009	Fark	2008	2009	Fark
İŞGÜCÜ	22.541	23.582	1.041	25.177	26.251	1.74
İşgücü Erkek	14.894	14.591	- 303	16.076	15.774	-302
İşgücü Kadın	5.660	6.158	498	7.114	7.644	530
İŞSİZ	2.677	3.802	1.125	5.313	6.471	1.158
İşsiz Erkek	1.986	2.833	847	3.168	4.016	848
İşsiz Kadın	691	970	279	2.145	2.456	311
İŞSİZLİK Oranı (%)	11,9	16,1	4,2	21,1	24,7	3,5
Erkek İşsizlik (%)	11,8	16,3	4,5	19,7	23,5	5,8
Kadın İşsizlik (%)	12,2	15,7	3,5	30,2	32,1	2,0

(*) "İşbaşı yapmaya hazır olduğu halde iş aramayan **UMUTSUZLAR** ve **MEVSİMLİKLER** dahil

c.- ÜÇ KADINDAN BİRİ İŞSİZ:

Şubat döneminde erkeklerde gerçek işsiz sayısı 4 milyon 16 bin, işsizlik oranı da yüzde 25.5 oldu. Bir yıllık dönemde erkeklerde işsiz sayısı 848 bin kişi, işsizlik oranı da 5.8 puan artış gösterdi. Şubat döneminde kadınlarda işsiz sayısı 2 milyon 456 bin, işsizlik oranı da yüzde 32.1 oldu. Bir yıllık dönemde kadınlarda işsiz sayısı 311 bin kişi, işsizlik oranı da 2 puan artış gösterdi.

d.- TÜRKİYE İŞSİZLİKTE, OECD BİRİNCİSİ, DÜNYA İKİNCİSİ

The Economist Dergisi'nin verilerine göre Türkiye'nin Şubat 2009'da (işbaşı yapmaya hazır olduğu halde iş aramayan resmi verilere göre) %16,1 ile işsizlik oranının yüksekliği açısından OECD ülkeleri arasında 1. durumdadır.

Dünya piyasalarında sözü geçen 35 ülke içinde ise Güney Afrika'dan sonra Türkiye 2.sırada yer almaktadır.

İşsizlik Oranı (Şubat 2009): Türkiye'de% 16,1, İspanya'da % 15,5, Belçika'da % 11,2, Ukrayna'da % 3,2, Norveç'de % 3,1, Danimarka'da ise % 2,5'dur.

2.5.2.- SON DÖNEMDE KAYITLI İŞSİZLİK YÜZDE 77 ARTTI

İŞKUR'dan işsizlik başvurularının, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 51.50 arttığı belirtildi. TİSK'den de son 20 yılın en yüksek işsizlik rakamlarına ulaşıldığı dile getirildi.

İŞKUR'dan nisan ayında yapılan işsizlik başvurularının, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 51.50 artarak 111,623 olduğu açıklandı.

İŞKUR'dan yapılan açıklamaya göre, kayıtlı işsiz sayısı ise 532,862 kişi artarak 1.27 milyon kişi oldu. Buna göre kayıtlı işsiz sayısı da yüzde 72.59 oranında arttı. Açıklamaya göre, Nisan ayı içerisinde 118,025 kişi İŞKUR'un faaliyetlerinden yararlanmak için kuruma başvuruda bulundu. Başvuranlardan 111,623 kişisi işsiz, 4,141 kişisi şu an çalışmakla beraber daha iyi şartlarda iş arayanlar, 99 kişi emekli, 2,162 kişisi de belirli bir işyerinde çalışmak isteyenlerden oluşuyor. Kuruma ay içerisindeki başvuruların yüzde 63.8'i erkek; yüzde 52.3'ü lise altı eğitilmiş, yüzde 32.8'i lise ve dengi okullu, yüzde 13.2'si lise üstü eğitim mezunu, yüzde 1.7'si okur-yazar olmayanlardan oluşuyor. Açıklamaya göre, başvuruların yüzde 31.5'i, 15-24 yaş arasında bulunuyor.

Kurum verilerine göre, açık işler geçen yılın aynı ayına göre yüzde 19.51 oranında azalarak 13,886 oldu. Açık işlerin yüzde 89.3'ü özel sektörden alındı. Açık işlerin yüzde 0.6'sı tarım, yüzde 49.8'i sanayi, yüzde 49.6'sı hizmetler sektöründe bulunuyor. İşe yerleştirme geçen yılın

aynı ayına göre yüzde 117.59 oranında artarak 6,332 kişi oldu. Nisan ayında İşsizlik Sigortası Fonu'ndan 317,766 kişiye 107.8 milyon lira ödeme yapıldı. TÜİK verilerine göre, Türkiye'de işsizlik oranı yüzde 15.5 düzeyinde bulunuyor. İşsiz sayısı da 3.6 milyonun üzerine çıkmış durumda. İşkur'dan geçtiğimiz hafta yapılan açıklamada da nisanda 317 bin 736 kişiye işsizlik sigortası fonundan ödeme yapıldığı belirtilmiş bu rakamın kayıtlara geçen en büyük rakam olduğu ifade edilmişti.

Bu arada, yaptığı işten ötürü herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmadan çalışanların oram, önceki yılın aynı dönemine göre 0.5 puanlık azalışla yüzde 40.8 olarak gerçekleşti.

2.5.3.- İŞSİZLİK SİGORTASI FONU AMACI DOĞRULTUSUNDA KULLANILMALIDIR

Mart ayı sonu itibariyle İşsizlik Fonunda biriken para miktarı 40,2 milyar TL'dir, Bu işsizlikle mücadele için harcanması öngörülen bir fondur. 2000 yılında kurulan bu İşsizlik Fonunun bugüne kadar işsize verdiği ödenek 2 milyar liraya ulaşmıyor, yani 40,2 milyarlık bir fonun 2 milyarı bile işsizlikle mücadele için harcanabilmiş değildir.

Halbuki bu işsiz kalanlara vermek üzere, işsiz kalanları eğitmek, meslek sahibi yapmak, işsizlikle mücadele etmek için kullanılması gereken bir fondur. İşsizler açısından tablo bu. 2 milyarın altında bir kaynak kullanılmış ama AKP, bu fondan bütçeye 2008 yılında 1,5 milyar lirayı, 1,5 katrilyonu aktarmıştır. Bunların tümünü zaten iç borç olarak kullanmaktadır.

AKP iktidarı, 2009 yılından başlayarak üç yıl süreyle İşsizlik Sigortası Fonu nemasının dörtte 1'ini doğrudan bütçeye aktaracaktır. Bu 6,2 milyar Türk Lirasıdır. Yani 2 milyar Türk Lirasını işçiler için 2000-2009, yedi yılda harcamış olan bu iktidar, önümüzdeki üç yıl için 6,2 milyarlık bir kısmını, bu fonun nemasından 6,2 milyarlık bir kısmını bütçeye kendi kullanmak üzere alma niyetindedir.

Bu, bu fonun mantığına, temeline, kuruluş gerekçelerine tamamen aykırıdır. Türkiye'nin içinde bulunduğu işsizlik sorunu bu kadar yakıcı hâle gelmişken, her hâlde öncelikle işsizlik sorununa yönelik olarak harcanması gereken bir fonun, bütçenin AKP iktidarı anlayışı doğrultusunda finansmanı için işçilere yedi yılda ayrılan kaynağın üç katından fazlasının üç yılda ayrılacak olması gerçekten üzüntü vericidir.

2.6.- ÇİFTÇİ TAM TÜKENİŞİN EŞİĞİNDE

TÜRKİYE BİR TARIM ÜLKESİ. AMA NE YAZIK KI, ÜRETİCİNİN BANKA BORCU 13.5 MİLYAR LİRAYA ULAŞTI. HACİZ MEMURLARI İSE KAPIYA DAYANDI. ÇİFTÇİ HÜKÜMETE İSYANDA...

Tarım 10 yıldır krizde, son krizle dibi buldu. IMF ve Dünya Bankası ile birlikte çiftçinin Dünya Savaşı koşullarından daha yoksul hale geldi. Sonraki dönemlerde de girdi fiyatlarında yüksek artış yaşandı, üstüne bir de 2007 yılındaki kuraklığın çiftçinin belini tam anlamıyla kırdı..

AKP ÇİFTÇİYİ KULLANDI

Kriz tarım sektörü için yeni değil. Türkiye'de tarım son 10 yıldır krizde. AKP hükümetinin, krizin en derinden hissedildiği dönemde, tarım bütçesini yüzde 10 azaltarak 4,9 milyar TL'ye çekti. Bu paranın da yarısı seçim yatırımı olarak harcandı. Bu bir skandaldı. Ama her zaman olduğu gibi tarım sektörü sahipsiz olduğu için bütün çabalara rağmen hükümete anlatılamadı, kamuoyuna duyurulamadı.

KREDİLER BÜTÇEYİ İKİYE KATLADI, ANCAK YATIRIMA DEĞİL BORCU KAPATMAYA KULLANILDI

Bankalardan tarım amaçlı kullanılan kredilerin büyüklüğünün 13.5 milyar TL'ye ulaştı. Bu tutar bütçe büyüklüğünün 2.5 katı. Bu miktarın 6,5 milyar TL'si Ziraat Ban-kası'ndan sağlandı, geri kalanı ise özel bankalar ve tarım kredi kooperatiflerinden geldi. Krediler yatırıma değil, üreticilerin borçlarını döndürmekte kullanıldı. Yani, yakında çiftçiler canı çok acıyacak..

Çiftçilerin büyük bir bölümü bankadan aldıkları kredileri ödeyemeyince icralık oldu. Pek çoğunun kapisına icra memuru dayandı. İşte tarım ülkesi Türkiye'deki çiftçinin hali...

III. PARTİ FAALİYETLERİ

III. PARTİ FAALİYETLERİ

3.1.- PARTİ ÇALIŞMALARI

3.1.1.- CHP YEREL YÖNETİMLER BİRİMİ

Yerel Yönetimler birimimiz bünyesinde Hukuk,Mevzuat,Mali İşler ve Finansman.Proje Hazırlama,Uluslararası Kaynak İmkanları,Eğitim,İstihdam ve yerel yönetim personel mevzuatı,Sağlık,Spor,Belediyeler arası işbirliği konularında yerel yöneticilerimize yardımcı olacak çalışma grupları oluşturulmuştur.

Bilgi ve destek almak istenilen konularda CHP Genel Merkezi Yerel Yönetimler Birimi'ne bildirildiği takdirde ilgili komisyon veya konunun uzmanı ile iletişim birim tarafından sağlanmaktadır.

Ayrıca;Yerel yönetimler için Temel Bilgiler Kitapçığı ,Belediye Başkanları için El Kitapçığı,Belediye Meclisi Üyeleri için El Kitapçığı,İl Genel Meclisi Üyeleri için El Kitapçığı olmak üzere 4 adet bilgilendirme materyali hazırlanmıştır.

28 Mayıs 2009 tarihinde Türkiye Belediyeler Birliği Genel Kurulu Ankara'da toplanmıştır.Bu toplantı öncesinde Birlik Meclis delegasyonunu oluşturan CHP'li Belediye Başkanı ve Meclis üyeleri ile beraber 27 Mayıs 2009 tarihinde Genel Merkez'de Genel Sekreterimiz Önder Sav başkanlığında Belediyeler Birliği Genel Kurulu gündemi üzerinde çalışma gerçekleştirilmiştir.Yerel Yönetimler Birimi üyeleri;Başkan Bihun Tamaylıgil ,üyeler Fevzi Topuz,Suat Binici ve Rıza Yalçınkaya tarafından yerel yöneticilerimize Genel Merkezimiz tarafından verilecek hizmetlerin sunumu yapılıp kendilerinin talep ve katkıları alınmıştır.

28 Mayıs 2009 tarihindeki Türkiye Belediyeler Birliği Genel Kurulunda 4 Belediye Başkanımız Türkiye Belediyeler Birliği Encümen üyeliğine seçilmiştir.Muğla Belediye Başkanı Osman Gürün,Çankaya Belediye Başkanı Bülent Tanık,Büyükçekmece Belediye Başkanı Hasan Akgün ve Bandırma Belediye Başkanı Sedat Pekel yeni encümen üyelerimizdir.

Özellikle yeni seçilen belediye başkanlarımızı bilgilendirmek üzere İmar Uygulamaları Hakkında ve Belediyelerde Yapılması Gereken İvedi ve Mali İşler Hakkında iki genelge hazırlanıp Yerel Yöneticilerimize ulaştırılmıştır.

Yerel Yönetimler Birimiz e-belediyecilik , sosyal demokrat belediyecilik ilkelerinde kentsel dönüşüm ,altyapı ve çevre projeleri konularında uzmanların katılımı ile özel çalışma grupları oluşturmuştur.Grup raporları tamamlandıktan sonra Belediye Başkanlarımıza sunulacaktır.

Türkiye genelinde yaptığımız demografik araştırmanın seçim çevreleri bazındaki sonuçları belediyelerimizle paylaşılacak ve sosyal hizmet projelerinin kendi bölgelerinin özelliklerine göre önceliklendirilmesine yardımcı olunmaya çalışılacaktır.

CHP İL BAŞKANLARIYLA, ANAKENT, İL, İLÇE VE BELDE BELEDİYE BAŞKANLARI TOPLANTISI (16.04.2009)

CHP il başkanlarıyla, anakent, il, ilçe ve belde belediye başkanları 18 Nisan cumartesi günü Ankara'da bir araya gelerek saat 09.45'te anıtkabir'i ziyaret ederek gazi Mustafa Kemal Atatürk ile CHP'nin Genel Başkanlarından İsmet İnönü'ye saygılarını sundular.

CHP il başkanlarıyla, anakent, il, ilçe ve belde belediye başkanları anıtkabir ziyaretinden sonra saat 11.00 de CHP Genel Merkezinde toplandılar. Genel Başkan Deniz Baykal'ın başkanlık ettiği bu toplantıda yerel seçimler, seçim sonuçları ve seçimlerin CHP'ye yüklediği sorumluluklar ile yapılması gereken çalışmalar değerlendirildi.

İl başkanlarıyla, anakent, il, ilçe ve belde belediye başkanlarının toplantısına CHP MYK, PM, YDK üyeleriyle milletvekilleri de katıldı.

3.1.2.- HALK GAZETESİ

CHP adına sahipliğini Genel Sayman ve İstanbul Milletvekili Mustafa ÖZYÜREK, Yayın Kurulu Üyeliğini CHP Genel Başkan Yardımcısı ve Ankara Milletvekili Yılmaz ATEŞ, BYKP Başkanı ve Ankara Milletvekili Nesrin BAYTOK ve 22. Dönem Antalya Milletvekili Feridun BALOĞLU, Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğünü de Turan ÖZKAN'ın üstlenmiş olduğu HALK GAZETESİ, 15 Mayıs 2005'ten bu yana, yeni düzeni içinde 15 günde bir çıkmakta ve her sayısı 125 bin adet basılmaktadır. Gazete, İl, İlçe, Belde, Belediye Başkanlıkları ile Medya Kuruluşları, Sivil Toplum Örgütleri ve Sendikalara gönderilmektedir.

▪ HALK GAZETESİ'nin;

- ✓ 122. Sayısında, "CHP Genel Başkanı Deniz Baykal, il ve belediye başkanlarına; şeffaflık, dürüstlük, hesap verebilirlik, halkla kaynaşma ve hizmet önerdi. AKP'den kurtulma dönemi başlamıştır." haberi manşet oldu.
- ✓ 123. Sayı, "CHP Genel Başkanı Deniz Baykal: AKP Deniz Feneri yolsuzluğunu örtbas ediyor" ve "Deniz Baykal Kürt sorunu konusunda CHP'nin yaklaşımını ortaya koydu ve 4 maddelik çözüm önerisi sundu" manşetleriyle çıktı.

3.1.3.- GENEL BAŞKAN ETKİNLİKLERİ VE KATILDIĞI GEZİLER

A.- GN. BŞK. DENİZ BAYKAL'IN KATILDIĞI ETKİNLİKLER

07 Nisan 2009	Avrupa Halter Şampiyonasında altın madalya kazanan Nurcan Taylan ile Erol Bilgin'e kutlama
07 Nisan 2009	Star TV Anahaber
07 Nisan 2009	CHP TBMM Grup Toplantısı
09 Nisan 2009	Nevruz ve 1 Mayıs özel açıklaması
10 Nisan 2009	Adana Çukurova, Mersin Büyükşehir, Yenişehir ve Mezitli Belediyelerini ziyaret
11 Nisan 2009	Genelkurmay Başkanı Org. İlker Başbuğ'a taziye mesajı
11 Nisan 2009	PM öncesi açıklama ve sorulara yanıt.
11 Nisan 2009	CHP Parti Meclisi Toplantısı
12 Nisan 2009	Azerbaycan-Ermenistan Türkiye konulu Basın Toplantısı
14 Nisan 2009	CHP TBMM Grup Toplantısı
15 Nisan 2009	Azeri Milletvekilleri Heyeti'ni kabul
15 Nisan 2009	Genelkurmay Başkanı Org. İlker Başbuğ'a taziye mesajı
15 Nisan 2009	HKK.Orgeneral Aydoğan Babaoğlu'na taziye mesajı
17 Nisan 2009	Aydın Gezisi
18 Nisan 2009	İl ve Belediye Başkanları toplantısı
20 Nisan 2009	KKTC'de seçimleri kazanan Derviş Eroğlu'nu telefonla kutlama

21 Nisan 2009	CHP TBMM Grup Toplantısı
23 Nisan 2009	23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı nedeniyle Anıtkabir'deki Törene katılım
23 Nisan 2009	TBMM Genel Kurulu Özel oturumunda konuşma
25 Nisan 2009	Sinop, Giresun ve Trabzon Gezileri
27 Nisan 2009	İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'a taziye mesajı
28 Nisan 2009	CHP TBMM Grup Toplantısı
29 Nisan 2009	Prof.Dr.H.Sami Türk'e saldırıyı kınama, geçmiş olsun
30 Nisan 2009	Genelkurmay Başkanı Org. İlker Başbuğ'a taziye mesajı
01 Mayıs 2009	Habertürk "Muharrem Sarıkaya ile Gündem"
02 Mayıs 2009	TOBB Genel Kurulu'nda konuşma
03 Mayıs 2009	Zonguldak, Ereğli, Düzce ve Akçakoca Gezileri
04 Mayıs 2009	Rahmi Koç, İlter Türkmen, Memduh Karakullukçu'yu kabul
05 Mayıs 2009	CHP TBMM Grup Toplantısı
05 Mayıs 2009	Yargıtay Başkanı Hasan Gerçekçi'yi kabul
05 Mayıs 2009	Cumhurbaşkanı'nın daveti üzerine Köşk'te görüşme
06 Mayıs 2009	Kırklareli, Tekirdağ ve Edirne Gezileri
08 Mayıs 2009	Muğla Gezisi
08 Mayıs 2009	Star TV Ana Haber Bültenine katılım
09 Mayıs 2009	Antalya Belediye Başkanları Toplantısı
12 Mayıs 2009	CHP TBMM Grup Toplantısı
12 Mayıs 2009	Ekonomik Konsey Üyelerini kabul
15 Mayıs 2009	Çanakkale Gezisi
16 Mayıs 2009	DP Genel Başkanı Hüsametdin Cindoruk'u telefonla kutlama.
17 Mayıs 2009	Türkiye Kupasını kazanan BJK'yı, Teknik Direktörü Mustafa Denizli ile BJK Başkanı Yıldırım Demirören'i kutlama
17 Mayıs 2009	CNN Türk "Ankara Kulisi"
18 Mayıs 2009	ÇYDD Genel Başkanı Türkan Saylan için mesaj
19 Mayıs 2009	Atatürk'ün Samsun'a çıkışı nedeniyle mesaj ve Anıtkabir'de Tören
19 Mayıs 2009	ÇYDD Genel Başkanı Türkan Saylan'ın Cenaze Töreni
20 Mayıs 2009	Giresun Uluslararası Aksu Festivali
20 Mayıs 2009	Samsun Gezisi
21 Mayıs 2009	Süper lige yükselen Diyarbakırspor, Manisaspor ve Kasımpaşa takımlarına kutlama
22 Mayıs 2009	Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu'nu kabul
24 Mayıs 2009	TRT "Limit Yok" Programı
26 Mayıs 2009	CHP TBMM Grup Toplantısı
26 Mayıs 2009	ÇYDD Genel Başkanlığına seçilen Prof. Dr. Aysel Çelikel'i kutlama
27 Mayıs 2009	Adıyaman ve Şanlıurfa Gezileri ve Türkiye-Suriye sınırında inceleme
27 Mayıs 2009	Sınırdaki NTV Canlı Yayını
27 Mayıs 2009	Star TV. Anahaber
28 Mayıs 2009	Mardin ve Hatay Gezileri
28 Mayıs 2009	Kanal D Anahaber
28 Mayıs 2009	Show TV. "Siyaset Meydanı"
29 Mayıs 2009	Genelkurmay Başkanı Org. İlker Başbuğ'a taziye mesajı
29 Mayıs 2009	Şehit Er Deniz Demirci'nin Cenaze Töreni
29 Mayıs 2009	Abhaz Kültür Derneği Gecesine katılım ve konuşma
30 Mayıs 2009	Süperlig Şampiyonu Beşiktaş'ı kutlama, Süperlig 2.olarak Şampiyonlar ligine katılma hakkını kazanan Sivasspor'u kutlama, Süperlig 3.olarak UEFA'ya katılma hakkını kazanan Trabzonspor'u kutlama, Süperlig 4.olarak UEFA'ya katılma hakkını kazanan Fenerbahçe'yi kutlama, Süperlig 5.olarak UEFA'ya katılma hakkını kazanan Galatasaray'ı kutlama ve Süperlig'de kalan Antalyaspor'a başarılar dileme.
31 Mayıs 2009	Çorum Dedesli Ovası Türkmen Şenliği ve Mecitözü Gezisi
31 Mayıs 2009	Şehit Er Deniz Demirci'nin Ailesine Taziye Ziyareti
02 Haziran 2009	CHP TBMM Grup Toplantısı
04 Haziran 2009	Aydın Söke ve Koçarlı gezisi
04 Haziran 2009	Genelkurmay Başkanı Orgeneral Başbuğ'a taziye
05 Haziran 2009	SBS-ÖSS ve YDS sınavları için yazılı açıklama
06 Haziran 2009	Niğde, Besni gezisi , İstanbul'da Battal İgezdî'nin düğününe katılım
07 Haziran 2009	Kafkas Federasyonu Halk Dansları gösterisine katılım
09 Haziran 2009	CHP TBMM Grup Toplantısı
10 Haziran 2009	Ankara Çankaya ve Yenimahalle Belediyelerine kutlama ziyareti

B.- GENEL BAŞKAN BAYKAL'IN KATILDIĞI GEZİLER, ZİYARETLER, KABULLER

B1.- AZERBAYCAN CUMHURİYETİ PARLAMENTO HEYETİ GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'I ZİYARET ETTİ (15.04.2009)

Azerbaycan Cumhuriyeti Parlamento Heyeti Genel Başkan Deniz Baykal'ı Genel Merkezde ziyaret ederek Karabağ'dan getirdikleri toprak ile Karabağ halısını hediye ettiler.

Genel Başkan Deniz Baykal tarafından kabul edilen heyette, Azeri milletvekili Gültekin Hacıbeyli, Ganire Paşayeva, Güler Ahmedova, Aynur Guliyeva, Lale Abbasovaa, Melahat İbrahim kızı, Ekonomi Bakan Yardımcısı ve Azeri Türk Kadın Birliği Başkanı Tenzile Rüstemhanlı ve Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı'nda uzman Rena Mirzazade yer aldı.

B2.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN AYDIN GEZİSİ (17 NİSAN 2009)

Uçakla Ankara'dan İzmir'e giden Genel Başkan Deniz Baykal Aydın'a geçerek Aydın Belediyesini ziyaret etti. Daha sonra Kuşadası'na giden Genel Başkan Kuşadası Belediyesini de ziyaret ederek Ankara'ya döndü.

B3.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN SİNOP-GİRESUN-TRABZON GEZİLERİ (25 NİSAN 2009)

Genel Başkan Deniz Baykal'ın Sinop, Giresun, Trabzon Gezisine Genel Başkan Yardımcısı Yılmaz Ateş, CHP Sözcüsü ve Genel Saymanı Mustafa Özyürek, CHP Grup Başkanvekili Kemal Kılıçdaroğlu, CHP Genel Sekreter Yardımcısı Algan Hacaloğlu ve MYK Üyesi Suat Binici de katıldı.

B4.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN ZONGULDAK-DÜZCE AKÇAKOCA GEZİLERİ (3 MAYIS 2009)

Yerel seçimlerden sonra teşekkür gezilerine devam eden Genel Başkan Deniz Baykal pazar günü karayolu ile Zonguldak'a hareket etti.

Zonguldak Belediyesini ziyaret eden Genel Başkan Deniz Baykal saat Karadeniz Ereğli'ye gitmek üzere Zonguldak'tan ayrıldı.

Genel Başkan Deniz Baykal Karadeniz Ereğli Belediyesini ziyaret ettikten sonra, Düzce Akçakoca'ya geçti ve Akçakoca Belediyesini de ziyaret ederek Ankara'ya döndü.

B5.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL CUMHURBAŞKANLIĞI'NDA CUMHURBAŞKANI GÜL İLE GÖRÜŞTÜ (05.05.2009)

5 Mayıs salı günü saat 18.00'de başlayan ve birbuçuk saat süren görüşmeden sonra Genel Başkan Deniz Baykal Cumhurbaşkanlığı köşkünden ayrılırken şunları söyledi;

"Kamuoyumuzun bilgilenme hakkına saygı anlayışı içinde bu görüşmenin üç temel konu etrafında bir değerlendirme fırsatı yarattığını söyleyebilirim. Anayasa değişikliği, terör sorunu ve Türkiye-Ermenistan-Azerbaycan ilişkilerini ele aldık. Karşılıklı durum değerlendirmesi yaptık. Yararlı bir görüşmeydi"

B6.- YARGITAY BAŞKANI HASAN GERÇEKER GENEL BAŞKAN BAYKAL'I ZİYARET ETTİ (06.05.2009)

CHP Genel Merkezi'nde yapılan görüşmeye Genel Sekreter Önder Sav, Genel Başkan Yardımcısı Bihun Tamaylıgil ve CHP Sözcüsü Mustafa Özyürek'te katıldı.

Görüşme sonrası Genel Başkan Deniz Baykal'a "nezaket ziyaretinde" bulunduğunu ve güncel konuları değerlendirdiklerini açıklayan Yargıtay Başkanı Hasan Gerçeker; "bir Anayasa Mahkemesi Üyesi hakkında, kendi kurulunun, Anayasa Mahkemesinin kararı olmadan dinleme yapmak mümkün değildir" dedi.

B7.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN KIRKLARELİ-TEKİRDAĞ-EDİRNE GEZİLERİ (6 MAYIS 2009)

Ankara'dan İstanbul'a hareket eden Genel Başkan Deniz Baykal, helikopterle Tekirdağ, Kırklareli ve Edirne Belediyelerini ziyaret etti.

B8.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN MUĞLA GEZİSİ (8 MAYIS 2009)

Milas Belediyelerini ziyaret eden Genel Başkan Deniz Baykal, daha sonra belediye binasının önünde vatandaşlara hitap etti. Deniz Baykal'a ziyareti sırasında Genel Başkan Yardımcısı Yılmaz Ateş, CHP Sözcüsü Mustafa Özyürek, CHP Genel Sekreter Yardımcısı Algan Hacaloğlu ve Grup Başkanvekili Kemal Kılıçdaroğlu'nda eşlik etti.

Milas'ta vatandaşların doğru oy kullandığını, vatandaşların kararının sadece Milas'la sınırlı sonuçlar doğurmadığını belirten Baykal, şöyle dedi;

"Aldığınız karar, burada sandığa oy attınız, düğmeye bastınız, bütün Türkiye'yi etkilemiştir. Ankara'dan ses gelmiştir. Burada CHP'li bir belediye başkanı seçtiniz, hükümetin yarısı bir hafta sonra gitti. Siyaset böyle, tüm Türkiye'de önemli yansımalar, etkiler ortaya çıkardınız. Hükümetin yarısını götürdünüz bir oyla burada. İnşallah önümüzdeki genel seçimde tümünü götüreceksiniz."

Türkiye'de emekli, esnaf ve işçinin sıkıntı içinde yaşadığını ifade eden Baykal, şunları kaydetti:

"Yani sen iktidara sırtını dayadın diye devletin bütün imkanları sana akacak, özelleştirmede yolsuzluk yapacaksın, bankaları sen ayarlayacaksın, banka kredileri çiftçiye gitmeyecek, esnafa gitmeyecek, sen kendi propagandanı yap diye gazeteleri, televizyonları devlet parasıyla alacaksın, sonra da bu millet aleyhinde yayın yaptıracaksın, böyle bir şey olabilir mi? Yolsuzlukların hesabı soruluyor mu, Deniz Feneri'nin hesabı soruluyor mu, 'Türkiye'de hukuk, adalet işliyor' diyebilir miyiz?"

Alman adliyesinin yolsuzlukları tespit ettiğine ve liste gönderdiğine işaret eden Baykal, şunları söyledi:

"Asıl elebaşılardan bunlardır, onlar da Türkiye'dedir, sen de yakala bunlardan hesap sor dedi. Bir tanesinin ifadesi alınabildi mi, bir tanesinin iş yerine gidilip kasası açıldı mı, evrakı açıldı mı, 'Ya sen ne yaptın, sen bu işlerin içindeymişsin' diye soran oldu mu, hayır. Bu memleketin namuslu, dürüst insanlarına çok değerli üniversite hocalarına, bir rektörüne, Mehmet Haberal'a mesela, binlerce insana hayat kazandırmış çok değerli operatörümüze, sabahın dört buçuğunda evini basıyorlar, üniversitesini basıyorlar alıp götürüyorlar. Neyle suçlanmış hala bir şey yok ortada. Reva midir, hak midir, adalet midir, hukuk mudur, 'Bu böyle devam etsin' diyebilir miyiz?"

B9.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN ANTALYA GEZİSİ (9 MAYIS 2009)

Teşekkür gezilerine Antalya ile devam eden Genel Başkan Deniz Baykal, Bodrum Havaalanından Antalya'ya hareket etti. Antalya Büyükşehir dahil belediye başkanları ile bir toplantı yaptıktan sonra özel bir uçakla Ankara'ya döndü. Deniz Baykal'a ziyareti sırasında Genel Başkan Yardımcısı Yılmaz Ateş, CHP Sözcüsü Mustafa Özyürek, CHP Genel Sekreter Yardımcısı Algan Hacaloğlu ve Grup Başkanvekili Kemal Kılıçdaroğlu'nda eşlik etti.

B10.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN ÇANAKKALE GEZİSİ (15 MAYIS 2009)

Çanakkale Havaalanında karşılanan Genel Başkan Deniz Baykal buradan Kepez, Gelibolu ve Çanakkale belediyelerini ziyaret etmiş, Belediye Sosyal Tesislerinde Belediye ve il başkanları ile bir tanışma toplantısı yapmıştır. Ardından Sosyal Tesislerin önünde halkı selamlayan Genel Başkan Çanakkale'den Ankara'ya hareket etmiştir.

B11.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN GİRESUN-SAMSUN GEZİLERİ (20 MAYIS 2009)

Genel Başkan Deniz Baykal 20 Mayıs çarşamba günü Trabzon üzerinden Giresun'a geçerek Uluslararası Aksu Festivali'nin açılış törenine katılmış daha sonra Kumyalı Sahil Park Tesislerini hizmete açarak karayoluyla Samsun'a geçmiştir.

Genel Başkan Baykal Samsun'da Atakum Belediye Başkanlığını ziyaret ederek, ilçe belediye başkanlarıyla toplantı yapmış ve Samsunlulara teşekkür etmiştir.

B12.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN ABHAZ KÜLTÜR DERNEĞİ ŞÖLENİNE KATILDI (29/05/2009)

Genel Başkan Deniz Baykal Ankara'da Abhaz Kültür Derneği'nin düzenlediği şölene katıldı ve bir konuşma yaptı. 21 Mayıs 1864'de gerçekleşen ve tarihe Büyük Çerkes Sürgünü olarak geçen 500 bin kişinin yaşamını kaybetmesine yol açan insanlık ayıbının 145'inci yıldönümü vesilesi ile yapılan etkinliğe CHP Genel Sekreteri Önder Sav da katıldı.

B13.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL SÖKE-BAĞARASI BELDESİ İLE KOÇARLI İLÇESİNİ ZİYARET ETTİ (4 Haziran 2009)

Sabah İzmir'e hareket eden Genel Başkan Baykal saat 10.00'da Adnan Menderes Havaalanı'ndan Söke'ye gitti. Genel Başkan Baykal Saat 13.00'te Söke Belediyesi'ni ziyaret ettikten sonra Bağarası beldesine gitti ve saat 14.30'da Bağarası belde binası önünde bir konuşma yaptı.

Saat 15.15'te Bağarası beldesinden Koçarlı ilçesine hareket eden Genel Başkan Baykal 16.00'da Koçarlı ilçe binası önünde halkla buluştu. -Koçarlı'dan İzmir'e giden Genel Başkan Baykal saat 20.10'da Adnan Menderes Havaalanı'ndan Ankara'ya döndü

B14.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL BESNİ'Yİ ZİYARET ETTİ (6 Haziran 2009)

Genel Başkanı Deniz Baykal, Adıyaman'ın Besni ilçesine bağlı Çakırhöyük beldesini ziyaret etti. Yüksek Seçim Kurulunca 29 Mart 2009'da yapılan seçimlerin iptal edildiği ve 7 Haziranda seçimlerin yeniden yapılacağı Çakırhöyük'te halka hitap eden Baykal, TBMM'de görüşmeleri süren mayınlı arazilerin temizlenmesine dair kanuna dikkat çekti.

Genel Başkanı Deniz Baykal, Türkiye-Suriye sınırındaki mayınların, temizlenmesiyle ilgili olarak bir çağrı yaptı ve , "Türkiye'nin sahipsiz olmadığını dünyaya göstermemiz lazım. Bu hükümetin yakasına yapışın, mayınlı arazilerin temizlenmesine dair kanununun Meclisten çıkmasına izin vermeyin" dedi.

C.- CHP YÖNETİCİLERİ VE MİLLETVEKİLLERİ KANAL B İLE BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ'Nİ ZİYARET EDEREK, REKTÖR PROF.DR. MEHMET HABERAL'IN GÖZALTINA ALINMASINI KINADILAR (13.04.2009)

CHP Genel Başkan Yardımcısı Yılmaz Ateş ve CHP Sözcüsü Mustafa Özyürek ile çok sayıda CHP Milletvekili Kanal B ile Başkent Üniversitesini ziyaret ederek başta Genel Yayın Yönetmeni Nahit Duru olmak üzere yöneticilerle, ilgililerle görüştüler,, Genel Başkan Yardımcısı Onur Öymen'de telefon ile Kanal B'nin canlı yayınına bağlanarak Ergenekon soruşturmasında gelinen noktayı, gözaltıları ve Başkent Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın gözaltına alınmasını kınadılar.

CHP Sözcüsü Mustafa Özyürek ziyaret sonrası açıklama yaparken, "Korku imparatorluğu yaratmak, AKP'ye karşı olanları sindirmek, hükümete yönelik muhalefeti susturmak istiyorlar" dedi.

"Yine bilim adamları gözaltına alınıyor. Haklarında yalan-doğru bir takım iddialarla bilim adamları sindirilmektedir. Bunlar terör örgütü mensubu değildir. Türkiye'de bir terör vardır, bu terör de Adalet ve Kalkınma Partisi terörüdür. Bu terör iktidar terörüdür. Bu, 29 Mart seçimlerinin rövanşidir. Seçimlerde halkı sindiremeyenler, şimdi Türkiye'nin bilim adamlarını, demokratik düşünce kuruluşlarını sindirmeye çalışıyorlar"

Genel Başkan Yardımcısı Onur Öymen'de Başkent Üniversitesi'ne, Kanal B'ye, bugüne kadar bilim adamı kimliği ve onurlarıyla görevlerini yapmış eski rektörlere ÇYDD Yöneticisi Sayın Saylan ve diğer ÇYDD, ÇEV ve 68'liler Birliği Vakfı yöneticilerine yönelik bu operasyonunun hukuk devletiyle bağdaşmayan utanç verici bir operasyon olduğunu söyledi. Öymen gözaltıları kınadığını belirtirken hesap sorulacağını da belirtti.

D.- CHP GENÇLİK KOLLARI GENEL MERKEZ ÜNİVERSİTE MECLİSİ BİR AÇIKLAMA YAPTI VE BİLDİRİ DAĞITTI (18.04.2009)

19 Nisan pazar günü saat 12.00'de Güvenpark karşısı CHP Ankara İl Başkanlığı önünde açıklama yaptı ve bildiri dağıttı.

Unutulmasın ki, BİLİMİN IŞIĞI, AMPULÜN IŞIĞINDAN GÜÇLÜDÜR!

-Üniversitelerimizin bölünmesi demek; akademik yayınların da bölünmesi, yani önde gelen 5 üniversitemizin akademik kalitesinin düşmesi, onların yurtiçi ve yurtdışındaki imajlarını kaybetmeleri demektir.

-Üniversitelerimizin bölünmesi demek; AKP'nin özelleştirme politikaları doğrultusunda, yeni açılacak üniversitelerin özelleştirilmesi ve buna bağlı olarak "parasız, herkese eşit eğitim" anlayışının yok edilmesi demektir.

-Üniversitelerimizin bölünmesi demek; üniversitelere ait müşterek kullanım alanlarının bölünmesi, öğrenci topluluklarının etkisizleşmesi, üniversitelerde sosyal ve kültürel faaliyetlerin

zayıflaması, dolayısıyla üniversitelerin sadece kapitalist sisteme kalifiye eleman yetiştiren kurumlardan ibaret olması demektir.

Biz Atatürk ilke ve devrimlerini benimsemiş gençler olarak üniversitelerin fiziki şartlarının bölünmesi yerine, sahip olunan fiziki şartların iyileştirilmesini savunuyor ve AKP'nin üniversiteler üzerindeki kadrolaşma politikalarına karşı AKP üniversitelerden elini çek diyoruz!

E.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL ÇDYY GENEL BAŞKANI PROF.DR. TÜRKAN SAYLAN'IN CENAZE TÖRENİNE KATILDI (19.05.2009)

Genel Başkan Deniz Baykal 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı törenine katıldıktan sonra ÇDYY Genel Başkanı Prof. Dr. Türkan Saylan'ın cenaze törenine katılmak için İstanbul'a hareket etti.

Cenaze törenine, Genel Başkan Deniz Baykal'ın ile birlikte Genel Sekreter Önder Sav, Genel Başkan Yardımcısı Onur Öymen, Genel Başkan Yardımcısı Bihlun Tamaylıgil, Genel Başkan Yardımcısı Yılmaz Ateş, Genel Sayman ve CHP Sözcüsü Mustafa Özyürek, Grup Başkan Vekilleri Kemal Kılıçdaroğlu ve Hakkı Süha Okay, İstanbul İl Başkanı Gürsel Tekin ve CHP Milletvekilleri katıldı.

3.3.- "7 HAZİRAN" MİNİ YEREL SEÇİMLER

"7 Haziran'da yapılacak seçim sizi birbirine düşürmesin. İlişkilerinizi gerginleştirmesin. Kaybeden sonucu kabul etsin. Olayı kan davasına dönüştürmeyin. YSK karar aldı, şeriatın kestiği parmak acımaz. Sonuçta en üst mahkeme olan sizler bu konuda karar vereceksiniz.

29 Mart seçiminde bazı sonuçlar ortaya çıktı. AKP'nin gidiciliği ve CHP'nin yükselişi ortaya çıktı. Önümüzdeki dönem CHP'nin yükseliş ve kalkınma dönemidir.

Siz burada sadece CHP'li başkanı seçmeyeceksiniz. Belki CHP'li başkanınızın dönemi bitmeden Ankara'da bir iktidar değişikliği olacaktır.

***Türkiye ilk defa büyüyen ve kalkınan bir ülke olmaktan çıkıp küçülen bir ülke haline geldi. İşsizlikte rekor kırıldı. Türkiye'de adalet ve kalkınma yok. ama Adalet ve Kalkınma partisi var. Bunu değiştireceğiz"** Deniz Baykal (seçim öncesi)*

Ben sadece kendi adımıza değil, ama muhalefet partilerinin gücünü sergileme fırsatı verdiği için, en güç koşullarda yapılmış bir seçim olduğu hâlde, çoğunluğu belde niteliğindeki yerleşme çevrelerinde gerçekleştirildiği hâlde böyle bir sonucun çıkmış olmasını çok önemli sayıyorum.

Bu başarıya destek veren, katkı veren milletvekili arkadaşlarımı, parti yöneticilerimizi, örgüt yöneticilerimizi, illerimizi, ilçelerimizi, adaylarımızı yürekten kutluyorum, hepsine teşekkür ediyorum. Deniz BAYKAL- 09/06/2009

MİNİ YEREL SEÇİMLERİ MUHALEFET KAZANDI; AKP'NİN GİDİCİ OLDUĞU BİR KEZ DAHA KANITLANDI

Yüksek Seçim Kurulu tarafından çeşitli nedenlerle iptal edilen 30 yerde belediye başkanlığı seçimi, 11 beldede ise belediye meclisi üyeliği seçimleri yapıldı. Ayrıyeten, seçmenler 220 köy ve mahalle muhtarlığı seçimi için sandık başına gitti. Seçimlerde yaklaşık 50 bin seçmenin oy kullandı.

Resmi olmayan sonuçlara göre AK Parti 12, CHP 10, DP 3, MHP 2, ANAVATAN 1, DTP 1 belediye başkanlığı kazandı. Yozgat'ın Sorgun ilçesine bağlı Gülşehri beldesinde ise seçimler iptal edildi.

Resmi olmayan sonuçlara göre CHP 2 ilçe ve 8 beldede belediye başkanlığı kazandı. Daha evvel bunlardan sadece 1 ilçe ve 5 belde CHP tarafından kazanılmıştı.

CHP, daha evvel AKP'li olan 1 ilçe (Aydın-Koçarlı) ile 3 beldede (Denizli Çal-Selcen, Muğla-Fethiye-Seki, Ordu-Fatsa-Aslancami) seçimleri kazanırken, sadece Şanlıurfa-Birecik-Ayran beldesini 34 oyla AKP'ye kaybetti.

AKP'nin tüm iktidar olanaklarını kullanarak seçimleri kazanma çabalarına rağmen, seçmen kararlılığını ortaya koydu, AKP'nin şantajlarına boyun eğmedi.

Seçilen belediye başkanları:

İL	İLÇE	BELDE	BELEDİYE BŞK.
AYDIN	KOÇARLI		CENGİZ ŞEN
ÇORUM	MECİTÖZÜ		SELÇUK AKSOY
ADİYAMAN	BESNİ	ÇAKIRHÖYÜK	HASAN ÖZDEMİR
AFYONKARAHİSAR	BOLVADİN	ÖZBURUN	HASAN BOYRACI
AKSARAY	MERKEZ	SULTANHANI	İSMET SARI
DENİZLİ	ÇAL	SELCEN	MEHMET ATILSIN
KAYSERİ	TOMARZA	DADALOĞLU	HÜSEYİN EKER
MUĞLA	FETHİYE	SEKİ	VELİ YILDIZ
NİĞDE	BOR	KIZILCA	İBRAHİM GÜLÜMSER
ORDU	FATSA	ASLANCAMİ	MUSTAFA YAZICI

CHP, 1 ilçe ve 7 beldede seçimlere katılmadı. Katıldığımız yerlerde alınan oyların partilere göre dağılımı;

İL	İLÇE	BELDE	CHP	AKP	DP	MHP	DTP	ANAP	SP
ADİYAMAN	BESNİ	ÇAKIRHÖYÜK	742	714					2
AFYON	BOLVADİN	ÖZBURUN	651	628		7			7
AKSARAY	MERKEZ	SULTANHANI	2867	2707		47			
AYDIN	KOÇARLI		1745	1512	1217	34			5
AYDIN	SÖKE	BAĞARASI	1354		1380	766			8
ÇORUM	MECİTÖZÜ		1918	1649		21			18
DENİZLİ	ÇAL	SELCEN	317	309					8
ELAZIĞ	AĞIN		10	649	1	529			14
GÜMÜŞHANE	MERKEZ	TEKKE	292	462		99			
ISPARTA	ŞARKIKARAAĞAÇ		42	2968	27	2878			78
KAYSERİ	TOMARZA	DADALOĞLU							
KONYA	AKŞEHİR	ENGİLİ	27	437		423			7
MUĞLA	BODRUM	YALI	45	39		1356		1387	

MUĞLA	FETHİYE	SEKİ	717	682		20			26
NİĞDE	BOR	KIZILCA	535	376		5			2
ORDU	FATSA	ASLANCAMİ	900	780					
SAKARYA	AKYAZI		154	11081	43	1553			10026
SAKARYA	KARASU	KURUDERE	3	791		857		6	78
ŞANLIURFA	BİRECİK	AYRAN	419	453		44	249		3
YOZGAT	KADIŞEHİRİ		11	1195		9			1000
TOPLAM			15616	30139	2668	8695	249	1393	11282

3.4.- GENEL BAŞKAN BAYKAL'IN MESAJLARI

3.4.1.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL GENELKURMAY BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ'A BAŞSAĞLIĞI DİLEDİ (11.04.2009)

Genel Başkan Deniz Baykal, Şırnak ili merkez ilçesinin dağlık kesiminde ayrılıkçı terör örgütü tarafından 2 güvenlik görevlisinin şehit edilmesi ve Şırnak'ta bir askerinin de yaralanması üzerine Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ'a bir mesaj gönderdi.

Genel Başkan Deniz Baykal'ın mesajı şöyle;

"Ayrılıkçı terör örgütü ile girilen çatışmada 2 güvenlik görevlimizin şehit olduğunu, bir askerimizin de yaralandığını büyük bir üzüntüyle öğrendim

Hiç kuşku yok ki, Ayrılıkçı terör örgütü ile girilen çatışmada 2 güvenlik görevlimizin şehit olması, bir askerimizin de yaralanması, güvenlik güçlerimizin, terör örgütüyle mücadeledeki kararlılığının ve canları kanları pahasına toprak bütünlüğümüzün, birliğimizin, dirliğimizin güvencesi olduğunu göstermektedir.

Bu inanç ve güvenle şahsınızda şehitlerimize rahmet, Türk Silahlı Kuvvetlerimize, şehitlerimizin ailelerine ve yakınlarına başsağlığı ile sabır, yaralı askerimize de acil şifalar dilerim "

3.4.2.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL GENELKURMAY BAŞKANI İLKER BAŞBUĞ İLE HAVA KUVVETLERİ KOMUTANI AYDOĞAN BABAOĞLU'NA BAŞSAĞLIĞI MESAJI GÖNDERDİ (15.04.2009)

Genel Başkan Deniz Baykal Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ ile Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Aydoğan Babaoğlu'na başsağlığı mesajı gönderdi.

Şehit Pilot Üsteğmen Fatih Korçam'a rahmet, Ailesi ve yakınlarına da başsağlığı ile sabır dileyen Genel Başkan Deniz Baykal'ın mesajı şöyle ;

"Balıkesir 9. Ana Jet Üssü'nden eğitim amaçlı olarak havalanan F-16 tipi savaş uçağının Mustafa Kemal Paşa'ya bağlı Muradiye Sarnıç köyü yakınlarında düştüğünü ve Hava Pilot Üsteğmen Fatih Korçam'ın şehit olduğunu büyük bir üzüntüyle öğrendim.

Şehit Hava Pilot Üsteğmen Fatih Korçam'a rahmet,Türk Silahlı Kuvvetleri'ne, Silahlı Kuvvetlerimizin ana unsurlarından Hava Kuvvetlerimize, şehit Hava Pilot Üsteğmen Fatih Korçam'ın ailesi ve yakınlarına başsağlığı ile sabır diliyor, saygılarımı sunuyorum”

3.4.3.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL GENELKURMAY BAŞKANI ORGENERAL İLKER BAŞBUĞ'A BAŞSAĞLIĞI MESAJI GÖNDERDİ (16.04.2009)

Genel Başkan Deniz Baykal Dicle kırsalında ayrılıkçı terör örgütüyle girilen çatışmada bir uzman çavuşun şehit olması nedeniyle Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ'a mesaj göndererek Türk Silahlı Kuvvetleri'ne başsağlığı diledi.

Genel Başkan Baykal'ın Genelkurmay Başkanı Orgeneral Başbuğ'a mesajı şöyle

“Diyarbakır'ın Dicle ilçesi kırsalında ayrılıkçı terör örgütüyle askerlerimiz arasında meydana gelen çatışmada 1 uzman çavuşun şehit olduğunu, bir askerin de yaralandığını büyük bir üzüntüyle öğrendim

Hiç kuşkusuz Ulusal birliğimiz ve toprak bütünlüğümüz için kahramanca mücadele eden güvenlik güçlerimizden şehit olanlar da, gazilik mertebesine erenler de tarihimizin onurlu sayfaları arasında yer alacaklardır.

Şahsınızda, şehitler defterine adı yazılan Jandarma Uzman Çavuş Berkant Şara'ya rahmet, kederli ailesiyle Türk Silahlı Kuvvetleri'ne başsağlığı ile sabır, çatışmada yaralanan askerimize de acil şifalar dilerim”

3.4.4.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL, KKTC'DE SEÇİMLERİ KAZANAN ANAMUHALEFET ULUSAL BİRLİK PARTİSİ'NİN GENEL BAŞKANI DERViŞ EROĞLU'NU KUTLADI (20.04.2009)

Genel Başkan Deniz Baykal telefon konuşmasında, KKTC Anamuhalefet Partisi Genel Başkanı olarak girdiği seçimleri kazanan Ulusal Birlik Partisi'nin Genel Başkanı Derviş Eroğlu'na seçim sonucundan duyduğu memnuniyeti belirterek, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin yeni hükümetini kurmada ve KKTC'nin temel sorunlarını çözmede başarılar diledi.

3.4.5.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRÜ CELALETTİN CERRAH'A MESAJ GÖNDERDİ (27.04.2009)

Genel Başkan Deniz Baykal, İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah'ın şahsında şehit Başkomiser Semih Balaban'a rahmet ailesi ile polis teşkilatına başsağlığı ve sabır, yaralı polislere de acil şifalar diledi.

3.4.6.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL ESKİ BAKANLARDAN PROF. DR. HİKMET SAMİ TÜRK'E YÖNELİK SALDIRIYI KINADI VE “GEÇMİŞ OLSUN” DEDİ (29.04.2009)

Bilkent Üniversitesi'nde Prof. Dr. Hikmet Sami Türk'e yönelik saldırıdan büyük üzüntü duyduğunu belirten Genel Başkan Deniz Baykal yazılı bir açıklama yaptı.

Deniz Baykal İstanbul, Lice, Şemdinli ve Bilkent'te meydana gelen azgınca saldırganlıklara dikkat çekerek terörü ve arkasındaki güçleri kınarken, Prof.Dr. Hikmet Sami Türk'e de geçmiş olsun dilekleriyle sevgi ve saygılarını ilettiler.

3.4.7.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL 10 ŞEHİDİMİZE RAHMET, TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİ'NE BAŞSAĞLIĞI DİLEDİ (30.04.2009)

Genel Başkan Deniz Baykal Genelkurmay Başkanı Orgeneral İlker Başbuğ'a bir mesaj göndererek Lice'de 9, Şemdinli'de bir olmak üzere 10 askerimizin şahadetinden duyduğu büyük üzüntüyü ilettiler.

Genel Başkan Baykal'ın mesajı şöyle ;

"Toprak bütünlüğümüze olduğu kadar, birliğimize ve dirliğimize de düşman terör örgütünün Diyarbakır – Bingöl karayolu üzerindeki kalleşçe tuzağı sonucu 9, Şemdinli'de ise askeri birliğe açılan ateş sonucu bir olmak üzere 10 Mehmetçiğimizin şehit olması hepimizi büyük bir acıya, üzüntüye sevk etti.

Ama biliyoruz ki, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin terörle mücadelesi aynı azim ve kararlılıkla devam edecektir.

Terörle Mücadeledeki bu azim ve kararlılık ile terör örgütünü etkisiz kılma çabanız, Millet olarak büyük acımızın tesellisidir.

Canı ve kanı pahasına ülkemizin dirliğini, bütünlüğün sağlamaya çalışan Silahlı Kuvvetlerimizin Komutanı olarak şahsınızda şehit askerlerimize rahmet, aileleriyle, Türk Silahlı Kuvvetleri'ne ve Milletimize başsağlığı diliyorum" dedi.

3.4.8.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL BJK BAŞKANI YILDIRIM DEMİRÖREN İLE TEKNİK DİREKTÖR MUSTAFA DENİZLİ'Yİ KUTLADI (15.05.2009)

Beşiktaş'ın Türkiye kupasını kazanmasından hemen sonra bir mesaj yayınlayan ve cep telefonlarına gönderdiği mesajla Çarşamba gecesi Beşiktaş ile Beşiktaşlıları kutlayan Genel Başkan Baykal BJK Başkanı Demirören ile Teknik Direktör Mustafa Denizli'ye de ayrı ayrı mesajlar gönderdi.

Genel Başkan Deniz Baykal'ın BJK Başkanı Yıldırım Demirören ile Teknik Direktör Mustafa Denizli'ye gönderdiği mesajlar şöyle ;

Sayın YILDIRIM DEMİRÖREN (BJK Başkanı)

Ülkemizin saygın ve seçkin kulüplerinden biri olan Beşiktaş'ın, ezeli ve ebedi rakiplerinden Fenerbahçe'yi 4-2 gibi çok net bir skorla yenerek Türkiye Kupası'nı kazanması nedeniyle kutlarım.

Şahsınızda yönetim kurulu üyesi arkadaşlarınızı, Teknik Direktörünüz Sayın Mustafa Denizli'yi, her maçta Beşiktaş'lı olmanın sorumluluğuyla sahaya çıkan ve büyük bir özveriyle oynayan futbolcularınızı, takımınızın 12. oyuncusu gibi, karda, yağmurda, soğukta, sıcakta Beşiktaş neredeyse oraya koşan ve tribünlerde yerini alan taraftarlarınızı, antrenörlerinizi, kulübünüzün çalışanlarını ve haklı olarak takımlarıyla öğünen Beşiktaşlıları kutlar, bu başarısını Avrupa kupalarında da sürdürmesi dileğiyle sevgiler, saygılar sunarım”

Sayın MUSTAFA DENİZLİ (BJK Teknik Direktörü)

Ülkemizin saygın ve seçkin teknik direktörlerinden biri olarak Beşiktaş Futbol takımının sorumluluğunu üstlendiğiniz günden bugüne kadar elde ettiğiniz başarılı sonuçlar sizi Beşiktaş'a, Beşiktaş'ı da size çok yakıştırdı.

Dokuların uyuşmasıyla ortaya çıkan bu bağlılık, özveri ve dayanışmanın sonucu olarak takımınız, futbol denilince öncelikle akla gelen takımlarından Fenerbahçe'yi 4-2 gibi çok net bir skorla yenerek Türkiye Kupası'nı kazandı.

Şahsınızda, Beşiktaş'lı olmanın sorumluluğuyla sahaya çıkan ve büyük bir özveriyle oynayan futbolcularınızı, takımınızın 12. oyuncusu gibi, karda, yağmurda, soğukta, sıcakta Beşiktaş neredeyse oraya koşan ve tribünlerde yerini alan taraftarlarınızı, antrenörlerinizi, kulübünüzün çalışanlarını ve haklı olarak takımlarıyla öğünen Beşiktaşlıları kutluyor, bu başarınızı Avrupa kupalarında da sürdürmeniz dileğiyle sevgiler, saygılar sunuyorum”

3.4.9.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL HÜSAMETTİN CİNDORUK'U KUTLADI (16.05.2009)

Genel Başkan Deniz Baykal Demokrat Parti Genel Başkanlığına seçilen Hüsamettin Cindoruk'u telefonla aradı ve kutladı.

3.4.10.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN SAMSUN'A ÇIKIŞININ 90. YILI NEDENİYLE BİR MESAJ YAYINLADI (17.05.2009)

Genel Başkan Deniz Baykal'ın mesajı şöyle ;

“19 Mayıs 1919 siyasi tarihimizin dönüm noktasıdır.

Mustafa Kemal 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkarken, Türkiye'yi ve bölgemizi çok derinden etkileyen bir sayfa açmış, mevcut egemenlik teorilerinin tümüne meydan okumuş, ırk, din, dil, mezhep farkı gözetmeden özgürlüğü ve bağımsızlığı için mücadele edeceğine inandığı halka güvenmiş ve kazanmıştı.

Çünkü, 19 Mayıs'ta Mustafa Kemal'in başlattığı yeni siyasetin temelinde insan vardı. O anlayışta kadın-erkek, zengin-yoksul eşittir. 19 Mayıs'ta Samsun'a bu anlayışla çıkılmış, Millî mücadele bu anlayışla başlatılmış, ülkemiz işgalden kurtarılmış, önce cumhuriyet, daha sonra demokrasi bu anlayışla yaşam biçimi olmuştur.

Günümüzde Laik Cumhuriyetimize, demokrasimize, birliğimize, dirliğimize ve bağımsız yargımıza yönelik saldırılar, özünde Mustafa Kemal'in açtığı bu tarih sayfasına karşıdır.

Bu nedenle, Gençlik ve Spor Bayramımızın 90. yıl dönümünü kutlarken, başta gençlerimiz olmak üzere herkesi bu tarihi günün anlamını, önemini kavramaya, Cumhuriyetin kazanımlarını kararlılıkla sahiplenmeye ve savunmaya çağırıyor, Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve mücadele arkadaşlarını saygıyla, şükranla selamlıyorum”

2.4.11.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL ÇYDD GENEL BAŞKANI PROF. DR. TÜRKAN SAYLAN'IN YAŞAMINI YİTİRMESİ NEDENİYLE BİR MESAJ YAYINLADI (18.05.2009)

Genel Başkan Deniz Baykal'ın mesajı şöyle ;

“Türkiye’de eğitim ve çağdaşlaşma mücadelemizin öncü ismi Prof.Dr. Türkan Saylan’ın kaybindan dolayı hepimiz büyük bir üzüntü yaşıyoruz.

Bu, aydınlık düşüncenin öncüsü insanın, saygın mücadelesinin son dönemlerinde, bir yandan ağır bir hastalıkla, öte yandan maruz bırakıldığı haksız, baskı, yıldırma ve sindirme girişimleriyle mücadele etmek zorunda bırakılmış olması, acımızı daha da ağırlaştırmaktadır.

Ona yaşatılan acı ve ızdıraplar, eğitim, aydınlanma ve çağdaşlaşma mücadelesinin, hukuk adalet ve cumhuriyet değerlerinin ne kadar önemli olduğunu hepimize bir kez daha göstermiştir.

Prof.Dr. Türkan Saylan’i örnek yaşamıyla, uğrunda mücadele ettiği hedef ve değerleriyle gelecek kuşaklara taşımak hepimizin görevidir.

Kendisini, acı, üzüntü, inanç umut ve kızgınlık duygularımızın buruk karmaşası içinde sevgiyle selamlıyor ve uğurluyoruz” dedi.

3.4.12.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL ÇAĞDAŞ YAŞAMI DESTEKLEME DERNEĞİ (ÇYDD) GENEL BAŞKANLIĞI'NA SEÇİLEN PROF. DR. AYSEL ÇELİKEL'İ KUTLADI.

Genel Başkan Baykal'ın mesajı şöyle;

“ÇYDD Genel Başkanlığı'na seçilerek çok önemli ve önemli olduğu kadar da sorumluluk ve onur yüklü bir görevi üstlendiniz.

Yaşamı boyunca hastalığı dahil, her güçlük karşısında dik duran ve görevini yapmış olmanın huzuruyla aramızdan ayrılan ÇYDD Genel Başkanı Prof. Dr. Türkan Saylan'ın elindeki bayrak, Türkiye'nin çağdaşlaşmasının bayrağı olarak size emanet edilmiştir.

ÇYDD yöneticisi arkadaşlarınız ve ülkemizin çağdaşlaşmasından yana olan milyonlarla birlikte bu bayrağı hep yukarılarda tutarak dalgalandıracağınıza inancım tamdır.

Bu duygu ve düşüncelerle Genel Başkanlığa seçilmiş olmanız nedeniyle kutlar, şahsınızda ÇYDD yöneticisi, üyesi, taraftarı, sempatzanı ve burslusunu herkese sevgilerimi saygılarımı sunarım”

IV.- EKLER

GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN 23 NİSAN 2009 GÜNÜ ÖZEL GÜNDEMLE TOPLANAN TBMM GENEL KURULU'NDA YAPTIĞI KONUŞMA

Sayın Başkan

Sayın Cumhurbaşkanı

Sayın milletvekilleri

Saygıdeğer konuklar

23 Nisan'ın ve geleceğimizin gerçek sahibi sevgili çocuklarımız

Sevgili yurttaşlarım

Hepinizi şahsım ve Cumhuriyet Halk Partisi adına sevgilerle, saygılarla selamlıyorum.

Bütün halkımızın Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramını kutluyorum. Ülkemizin barış, mutluluk, refah ve bağımsızlık içinde daha nice bayramlar geçirmesini diliyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılışını gerçekleştiren Gazi Mustafa Kemal'i ve Birinci Meclisten başlayarak, bugüne kadar bu kutsal çatı altında görev yapmış tüm millet temsilcilerini saygıyla selamlıyorum.

Bugün, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılışının 89. yılını kutluyoruz. Parlamentomuzun arkasında bıraktığı bu 89 yıl dünya tarihinde en büyük değişimlerin, dönüşümlerin gerçekleştiği bir dönem olmuştur. II.Dünya Savaşı yaşanmış, devletler batmış, devletler kurulmuş, dünyanın siyasi dengeleri alt üst olmuştur. Büyük ideolojik çatışmalar, soğuk savaş dönemleri, isyanlar, ihtilaller, darbeler, bölgesel savaşlar, 1929 ekonomik bunalımı, bilimsel ve teknolojik devrimler, totaliter rejim uygulamaları hep bu dönemde gerçekleşmiştir. Dünyanın siyasi ve ekonomik haritası değişmiş, rejimler, siyasi kurumlar ve ülkeler alt üst olmuştur. Türkiye büyük millet meclisi işte böyle bir dönemde ve üstelik bir kargaşa coğrafyasında, 89 yıldan beri bir temel istikrar unsuru olarak varlığını sürdürmektedir.

Bu dönem içinde iki defa; önce 1960'da 1.5 yıl, sonra 1980'de 3 yıl Türkiye Büyük Millet Meclisinin askıya alınmış olması, bunu gerçekleştirenlerin en büyük utancı olarak tarihteki yerini almıştır.

DÜNYANIN EN ESKİ VE EN KÖKLÜ ON PARLAMENTOSUNDAN BİRİSİDİR. TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ,

Türkiye Büyük Millet Meclisini sadece Türkiye'de değil dünyada da en itibarlı, en güvenilir bir barış, istikrar ve meşruiyet kurumu olarak yaşatmak en büyük görevimizdir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin milletimizin şerefini ve onurunu temsil ettiğini hiç bir zaman unutmamalıyız, unutulmasına da izin vermemeliyiz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, bir askeri zaferin eseri değildir; tam tersine, askeri zafer, türkiye büyük millet meclisinin eseridir.

Bu niteliğiyle de Türkiye Büyük Millet Meclisi, belki dünyanın tek gazi parlamentosudur. Türkiye Büyük Millet Meclisinden önce ne bir devlet, ne bir cumhuriyet, ne de bir ordu vardı. Devleti de, cumhuriyeti de, orduyu da Türkiye Büyük Millet Meclisi kurmuştur. Ordunun adı, Türkiye Büyük Millet Meclisi silahlı kuvvetleridir. Millet meclisi ve onun dayandığı milli irade, bütün siyasi varlığımızın çıkış noktası, yaşam kaynağı olmuştur. Hiç kuşkusuz, 23 nisan 1920'de gerçekleşen olay, tarihin yeniden yazılmasıdır. Altıyüz yıllık hukuk, siyaset, egemenlik kavramları ve kurumları, bir damla kan akıtılmadan, bir silah patlamadan, yerlerini, bir yeni anlayışın kavramlarına, kurumlarına terketmişlerdir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi işgal kuvvetlerinin anavatandaki varlığına son veren askeri harekâtı, Gazi Mustafa Kemal'in şahsında yokluklar ve zorluklar içinde başarı ile yönetmiş ve zaferle sonuçlandırmıştır.

Savaşı kazanan Türkiye Büyük Millet Meclisi Lozan Anlaşmasını da gerçekleştirerek barışı, istikrarı ve uluslararası düzeyde tanınmayı da güvence altına almıştır.

Böylece milletimizin Anadolu'daki siyasi varlığına son vermeyi amaçlayan Sevr komplosu yırtılıp atılmıştır. Lozan Anlaşması, içeriden dışarıdan sistemli tüm yıpratma çabalarına rağmen ulusal devletimizin temel dayanağı olmaya devam ediyor.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ, LOZAN'DAN SONRA ÇAĞDAŞ, LAİK SOSYAL HUKUK DEVLETİNİ İNŞA ETMEK İÇİN DEV ADIMLAR ATMIŞTIR:

- **Bu amaçla, siyaset, hukuk, eğitim, kültür ve ekonomi alanlarında çok köklü değişimler gerçekleştirmiştir.**
- **Saltanatı ve hilafeti bu Meclis ilga etmiştir.**
- **Cumhuriyeti bu Meclis ilan etmiştir.**
- **Medeni Kanunu, Ceza Kanunu, Usul Hukukunu, Ticaret Kanunununu çağın en ileri ölçülerine göre bu Meclis düzenlemiştir.**
- **Dinin ve devlet işlerinin ayrılmasını temel alan, dinin istismarını ve devlet işlerinin dine dayandırılmasını reddeden, bütün dinlere saygı gösteren ve eşit değer veren laiklik ilkesini bu Türkiye Büyük Millet Meclisi anayasamıza yerleştirmiştir.**
- **Kadınların seçme ve seçilme hakkı birçok Avrupa ülkesinden önce gene bu Meclis tarafından tanınmıştır.**
- **Basına özgürlük, yargıçlara güvence, üniversitelere özerklik, çalışanlara, işçilere sendika, toplu sözleşme ve grev hakkı Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından verilmiştir.**
- **Türkiye'yi tek partili sistemden çok partili yaşama, valileri parti temsilcisi olmaktan çıkarıp devletin valisi konumuna bu meclis geçirmiştir.**

Üstelik bütün bu köklü atılımlar yapılırken ortada ne Avrupa birliği vardır, ne de herhangi bir ülkenin siyasi komiserleri.

Türkiye Büyük Millet Meclisi ülkemizi bir demokrasi ve hukuk alt yapısına kavuşturmaya çalışırken Almanya'da Nazi yönetimi, İtalya'da faşizm, İspanya'da Franco ve Portekiz'de Salazar yönetimi altında, otoriter, totaliter ideolojiler egemendi. Avrupa'dan kaçan Musevi üniversite hocaları, aydınlar, sanatçılar, Türkiye'nin köy enstitüleri ile halk evleri ile çocuklarını eğitmek, insanlarını aydınlatmak için yokluklar ortasında verdiği büyük mücadeleye saygı duyuyorlar, fedakarca destek veriyorlardı.

BÜTÜN BU ATILIMLAR, REFORMLAR HIÇ ŞÜPHE YOK Kİ, TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ'NİN TÜRKİYE'Yİ İLERİYE GÖTÜRME, MODERNLEŞME MÜCADELESİNİN ŞEREF SAYFALARIDIR.

Bu çerçevede iki önemli konuyu daha belirtmezsek Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin şeref defterinin eksik kalacağını düşünürüm.

Bunlardan birisi 1974 yılındaki Kıbrıs Barış Harekatıdır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Kıbrıs'taki Türk toplumunun varlığını ve haklarını güvence altına almak için, kimseden icazet arayıpına girmeksizin, uluslararası hukuka uygun olarak Türkiye'nin çıkarları doğrultusunda tarihi bir müdahale kararı almış ve başarı ile uygulamıştır. Bu konu elbette Türkiye Büyük Millet Meclisi tarihinin en şerefli sayfalarından birisini oluşturmaktadır.

Diğeri ise 1 Mart Tezkeresinin reddidir.: Gene Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin bir diğer tarihi kararı da 1 Mart 2003'deki hükümet tezkeresinin reddilmesi kararıdır.

Bu karar, Türkiye'yi Irak'a yönelik bir askeri hareketin karargahı ve cephesi olmaktan, topraklarını bir yabancı ülke silahlı kuvvetlerinin işgali altına sokma tehlikesinden kurtarmıştır.

Bu karar Türkiye'yi yüzbinlerce Müslümanın ölümünden sorumlu bir ülke olmaktan kurtarmıştır.

Bugün ABD'nin de geldiği bu noktada, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin, hükümete rağmen nasıl bir ileri görüşlülükle Türkiye'nin ve bölgenin barışına, istikrarına ve uzun dönemli çıkarlarına uygun davrandığı çok daha iyi anlaşılmaktadır. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 1 Mart 2003'de Irak savaşı konusunda aldığı hükümet tezkeresini reddetme kararı, şüphesiz Türkiye Büyük Millet Meclisi şeref defterinin seçkin bir sayfasını oluşturmaktadır.

ÜLKEMİZİN ÖRNEK VE MODEL OLARAK BÜTÜN DÜNYADA İLGİ İLE İZLENEN BU MODERNLEŞME TARİHİNİN TEMELİNDE İKİ TEMEL SİYASAL İLKE YATAR.

BİRİNCİSİ, Irk, Kan, Kafatası Ölçülerini Reddeden Ve Etnik Kimlikleri, Yerel, Yöresel Bağımlılıkları Aşan Bir Ulusal Kimlik Anlayışı: Etnik ve sosyolojik kimliği inkar etmeden ama onun tutsağı da olmadan daha yüksek bir ulusal kimliğe geçiş. Etnik kimlik herkesin kendi şerefidir. Ama etnik kimliğimiz ne olursa olsun hepimiz Türk milletinin eşit birer parçasıyız. Bizim modernleşme deneyimimizin temelinde böyle bir uluslaşma anlayışı vardır.

İKİNCİSİ: Din, Siyaset ve Laiklik Anlayışı ile İlgilidir. Müslüman bir toplumda en geniş din ve ibadet özgürlüğü ile laik bir devlet düzeninin birlikte sürdürülebilmesi: pek çok kişinin gözünde türkiye'yi örnek bir ülke haline getirmektedir. Aslında İslamiyet ile laikliğin beraberliği Türkiye'nin modernleşme başarısının temel dayanağıdır.

- **Etnik kimliğimiz ne olursa olsun hepimiz türk milletinin birer parçası olarak eşitlik ve kardeşlik içinde beraber yaşayacağız.**
- **Dini inancımız, mezhebimiz ne olursa olsun hepimiz laik türkiye cumhuriyetinin birer parçası olarak eşitlik ve kardeşlik içinde yine beraber yaşayacağız.**

Bunu başarabilirsek Türkiye istikrar içinde, demokrasi içinde ilerler. Böyle bir parlak geleceği etnik ayrımcılık ve terör tehdidinin gölgelemesine izin vermemeliyiz.

Aynı şekilde din temelinde ayrışmaların, cemaatleşmelerin, eğitimi hukuku, yargıyı, emniyeti yönlendirmeye başlaması, böyle bir sürece göz yumulması, seyirci kalınması tarihi bir gaflet olacaktır.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ'NİN ÇIKIŞ NOKTASINDA MİLLİ İRADE VE MİLLİ EGEMENLİK KAVRAMLARI VARDIR.

Bu kavramlar, egemenliğin saltanatta, hilafette olmadığını, herhangi bir sınıfta, zümrede ya da yabancı bir ülkede olmadığını gösterir.

- Egemenliğin millette olması onun mutlaka demokratik bir biçimde kullanılacağı anlamına gelmez.
- Egemenliğimizin ve iradenin milli olması, hem işbirlikçi ve teslimiyetçi olmaması, hem de dine dayanmaması anlamına gelir.
- Egemenliğin milli olması aynı zamanda hem etnik olmaması hem de dini olmaması anlamına gelir.

Cumhuriyet, bu temelde gerçekleşmiştir.

DAHA SONRA DEMOKRASİYE, CUMHURİYETLE PEKİŞTİRİLEN BU TEMELLER ÜZERİNDE ULAŞILABİLMİŞTİR.

- **Demokrasimizin sağladığı olanakları cumhuriyetin ve devletin milli ve laik kimliğini ortadan kaldırmak için kullanmak eğer bir ihanet projesi değilse tam bir aymazlıktır.**
- **Milli irade bir bütündür, iktidar da muhalefet de milli iradenin bir parçasıdır, Türk halkının milli iradesini de, Kuzey Kıbrıs halkının milli iradesini de aynı**

saygı ile karşılayamıyorsanız milli irade konusunda samimi değilsiniz demektir.

- **Milli irade ya da milli egemenlik tek başına demokrasi demek değildir.**

MİLLİ EGEMENLİĞİN DEMOKRASİYE DÖNÜŞEBİLMESİ İÇİN GERÇEKTEN BAĞIMSIZ, GÜÇLÜ BİR YARGIYA VE HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ ANLAYIŞINA İHTİYAÇ VARDIR.

İnsan hak ve özgürlüklerinin kağıt üstünde kalmamasına, güçlü ve etkin bir basın ve medya denetimine gereklilik vardır.

Yoksa milli egemenlik ve milli irade anlayışı kolayca bir parlamento egemenliğine, parlamento egemenliği de bir parti çoğunluğunun diktasına, parti çoğunluğu da bir liderin keyfi hegemonyasına dönüşebilir.

Duvarlarda “egemenlik kayıtsız şartsız milletindir” sözlerinin yazılı olması gerçekte bir lider hegemonyasının yaşanmakta olduğu gerçeğini maskeleyemeye yetmez.

- Böyle bir durumda da, memleketin dürüst, namuslu insanları, vatansever aydınları, sabaha karşı evleri basılıp neyle suçlandıklarını bile bilmeden aylarca tutuklanabilirler.
- Herkesin telefonları, bilgisayarları izlenebilir.
- İnsanlar dizi film senaryoları gibi ucu açık iddianamelerle, gizli tanık ifadeleriyle, işkence altında sağlanan suçlamalarla, sahte haham ifşaatlarıyla emniyette ya da savcılıkta sanıklarla pazarlık yapılarak oluşturulan delillerle yargılanabilirler.
- Muhalefet eden gazete ve televizyonları susturmak için ekonomik ve mali baskı ve yıldırma yöntemleri acımasızca uygulanabilir.

İKTİDARLARIN SEÇİMDEN ÇIKMIŞ OLMASI DEMOKRASİYİ GÜVENCE ALTINA ALMAYA YETMEZ.

Demokrasilerde iktidarlar denetlenebilir olmalıdır. Denetimi hem siyaset hem yargı yapacaktır.

- Yargıyı ve basın, medya kuruluşları gibi siyasal denetim kurumlarını, devlet gücünü kullanarak etkisiz kılmak, yargıyı siyasallaştırmak, yargıda kadrolaşmak, medyayı sindirmek demokratik meşruiyete değil lider hegemonyasına hizmet eder. Bu çarpıklıklara **demokrasilerde yer yoktur.**
- Gerçek demokrasilerde yargıdan kaçan, dokunulmazlık zırhının arkasına saklanan başbakanlara, bakanlara, milletvekillerine **demokrasilerde yer yoktur.**
- Gene kendi suçları için af çıkaran bakanlara, milletvekillerine **demokrasilerde yer yoktur.**
- İktidar olanakları ile kendi yakınlarına ihale ayarlamak **demokrasilerde yoktur.**
- İktidar olanakları ile devlet bankalarını kullanarak yakınlarına yandaş medya satın almak, **demokrasilerde yoktur.**
- Devletin en önemli yönetim birimlerini tarikat, cemaat örgütlenmelerine teslim etmek **demokrasilerde yoktur.**
- Polisi, emniyet güçlerini kendi siyasi amaçları için bir yıldırma ve intikam mangası gibi kullanmaya **demokrasilerde yer yoktur.**
- Devletin mali yetkilerini şirketlere karşı bir tehdit ve şantaj silahı gibi kullanmaya **demokrasilerde yer yoktur.**

Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 89 yıl önce milli irade ve milli egemenlik kavramlarıyla çıktığı yolculuğunu gerçek bir demokrasi hedefine ulaştırabilmek için öyle anlaşılıyor ki siyaseti etkin bir hukuk ve kamuoyu denetimine sokacak düzenlemelere ihtiyaç vardır.

Hukuku siyasetin emrine girmekten çıkarıp siyaseti denetleyebilecek bir noktaya taşımak işin özüdür.

Gerçek demokrasi, siyaset hukuku kullanırsa değil, hukuk siyaseti denetlerse sağlanır.

Sayın milletvekilleri;

23 Nisan'ı sadece Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin geçmiş başarılarını saygıyla hatırlayarak değil aynı zamanda geleceğe yönelik görevlerimizi, sorumluluklarımızı umutla sahiplenerek selamlıyorum.

Bu güzel günü bütün dünya çocuklarıyla paylaşmaktan mutluluk duyuyorum.

Yüce meclisi sevgilerle, saygılarla selamlıyorum.

GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN BELEDİYE BAŞKANLARI TOPLANTISINDA YAPTIĞI KONUŞMA (18 Nisan 2009)

Değerli arkadaşlarım, sevgili il başkanlarımız, belediye başkanlarımız, Ankara'da 29 Mart seçimlerinden hemen sonra bir aradayız. Böyle güzel bir beraberliği gerçekleştirmemize il başkanı olarak, seçimi kazanan belediye başkanı olarak yapmış olduğunuz katkılar dolayısıyla hepimize yürekten teşekkür ediyorum. Sizlerin şahsınızda Cumhuriyet Halk Partisi örgütünü, Cumhuriyet Halk Partisine destek olan bütün vatandaşlarımızı içten saygılarla, sevgilerle selamlıyorum, hoş geldiniz diyorum.

Gerçekten çok güzel bir kampanya götürdünüz. Çok güzel çalışmalar yaptınız ve geçmişten daha başarılı bir sonuç aldık. Bu sonucun alınmasına hiç kuşku yok en büyük katkıyı Cumhuriyet Halk Partisinin örgütü, adaylarımız, her düzeyde bu çalışmalara katkı veren örgüt emekçilerimiz ve değerli vatandaşlarımız yapmışlardır. Bunun şükran duygularını burada bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Bu seçim kampanyasında büyük mücadele verip seçimi kazanamamış, az oyla kaybetmiş, çok oyla kaybetmiş ama Cumhuriyet Halk Partisinin inançlarını, ilkelerini temsil etmek için büyük mücadele vermiş bütün değerli arkadaşlarımızı da anmayı bir görev biliyorum. Onların seçimi kazanamamış olmalarının çok değişik nedenleri vardır. Bunun hepimiz farkındayız. Ama Cumhuriyet Halk Partisi için bu mücadeleyi vermiş olan her arkadaşım aynı şekilde saygıdeğerdir. Hepsine yürekten şükran duyuyorum ve onları da saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, bu seçimlerden sonra Türkiye'de yerel yönetim tablosu önemli ölçüde değişim gösterdi. Yeni bir belediye başkanları kadrosu sorumluluk üstlendi. Bu tablo içinde sosyal demokrat belediyeciliği temsil eden arkadaşlarımız daha ağırlıklı bir pay tuttular.

Sosyal demokrat belediyeciliğin Türkiye belediyeciliği içindeki yeri, ağırlığı, önemi daha da artmış oldu. Bu sosyal demokrat belediyeciliğin geleceğe yönelik sorumluluğunu, önemini daha da yukarı bir düzeye çekti. Bu bilinç içindeyiz, bu dikkat içindeyiz.

Bu seçim mücadelesinde daha önce zaten belediye başkanı olarak sorumluluk üstlenmiş arkadaşlarımızın çok önemli bir kısmı tekrar görev aldılar. Bu o arkadaşlarımızın çok başarılı çalışma yaptığının bir kanıtıydı. Yer yer değişimler yaşandı. Bazen yeni adaylarla kazandığımız yerlerde biz belediye başkanlıklarını kazandık. Bazen karşı partilerin elindeki belediye başkanlıklarını Cumhuriyet Halk Partili adaylarımız kazandılar. Bir değişim, bir genişleme, bir açılım sosyal demokrat belediyeciliğin etkisinin daha da yaygınlaşması doğrultusunda bir gelişmeyi hep beraber yaşadık.

Bu gelişme belediyecilik bakımından büyük önem taşıyor. 29 Mart seçimlerinin belediyecilik anlayışımız ve belediye kadrolarımız açısından bir önemli yenilenmeyi, değişimi ortaya koyduğu açıktır. Bu bakımdan bu seçim önemli olmuştur. Ama öyle sanıyorum ki bu seçimler belediyeciliğin ötesinde yerel yönetim kadrolarını belirlemenin ötesinde Türkiye'deki siyasal yapıyı, siyasal şekillenmeyi yeniden tanımlayarak, Türkiye'deki siyasal sürecin dinamiklerini yeniden oluşturarak çok daha önemli bir işlevi de yerine getirmiştir.

Bu seçimler yerel seçimin ötesinde Türkiye'nin siyasi geleceği ve siyasal yaşamıyla ilgili yeni dinamiklerin devreye girdiğini, yeni bir tablonun şekillenmekte olduğunu bize göstermiştir.

Artık Türkiye'de yeni bir siyaset döneminin açılmakta olduğunu, bir siyaset döneminin ise kapanmakta olduğunu bu seçimler ortaya koymuştur.

O bakımdan bu seçimleri Türkiye genelindeki gelişmelerle birlikte değerlendirmek durumundayız. Ortaya çıkan sonuçlara hiç kuşku yok ki yerel yönetim tartışmalarının ötesinde Türkiye'de yaşanan temel siyasal sorunların, ekonomik sorunların, yolsuzluk konusundaki iddiaların, dış politika konusunda yaşanan belirsizliklerin, tedirginliklerinde bir biçimde yansımaları ortaya çıkmıştır. O bakımdan Türkiye genelindeki dinamikleri gözden kaçırmamak durumundayız diye düşünüyorum.

7 yıldır işbaşında bulunan iktidarın adı Adalet ve Kalkınma Partisidir. Peki. Türkiye’de bugün kalkınma nerededir? Türkiye’de bugün kalkınma nerededir? Türkiye’de bugün insan hakları nerededir?

Bugün yargının bağımsızlığından söz etmek imkanı var mıdır?

En yüksek yargı organlarının sözcüsü Yargıtay Başkanı feryat ediyor. Akli başında bütün yargı temsilcileri, bu konuları izleyen, bu konuları değerlendiren herkes Türkiye’nin yargı bağımsızlığı bakımından ilerlemeyi bırakın gerilemekte olduğunu çok açık bir şekilde ifade ediyor. Türkiye’de yargı bağımsızlığı artık bir hedef olmaktan dahi çıkmaya başlamıştır. Planlanan değişiklikler ortaya çıktığı zaman yargı bağımsızlığının çok daha ağır şekilde tahrip edileceği, siyasetin denetimi altına yargının sokulacağı çok açık bir biçimde anlaşılmaktadır. İktidar yargıyı hedef almıştır. İktidar yargıyı siyasallaştırılmak istenmektedir. Bunun için her türlü hazırlıklar yapılmaktadır.

Türkiye’de insan hakları bakımından tablo aynı şekilde çok üzüntü vericidir.

Bugün telefon dinleme çok yaygın bir uygulama haline gelmiştir. 70 milyonun dinlenmesine imkan verecek bir teknik altyapı ve bir hukuki zemin oluşturulmuştur. Bunu gerçekleştirecek kuruluşlar yaratılmıştır. Bir telefon dinlemekle sorumlu idari birim yaratılmıştır. Bu idari birimin başına sadece Başbakanın atamasıyla bir görevlendirme yapmak imkanı getirilmiştir. Türkiye’nin idare hukukunda hiç örneği görülmemiş bir biçimde, o düzeydeki bir atama sadece Başbakanın, yanına ne bir başka bakanı, ne Cumhurbaşkanı almadan bizzat kendi tercihiyle yapabileceği bir tayinin kontrolüne teslim edilmiştir Türkiye’deki bütün bu telefon dinleme sistemi. Bu ne güvensizliktir? Bunun bir devlet dinlemesi olduğunu düşünmek mümkün müdür? Bu kişisel bir dinleme özleminin yansıması değil midir? Böyle bir dinleme düzenini kurmuş, kendi bizzat atayacak. O kurumu denetleyecek kişileri gene bizzat Başbakan kendisi atayacak. Kimseyi ortak etmeden atayacak. Dinleyecek olan Başbakanın atadığı, denetleyecek olan Başbakanın atadığı, 70 milyon denetlenebilecek. Bir hakimin kararıyla ne kapsamı, ne amacı, ne hedefi, ne çerçevesi hiç sınırlanmadan, ne süresi belirlenmeden bir tek kararla herkesin dinlenmesine imkan verilecek.

Geçenlerde yapılan açıklamayla öğreniyoruz ki şuanda sadece bir kentimizde, bir büyük kentimizde 25 tane hakim ve savcımız dinlenmektedir. Değerli arkadaşlarım, bu ne demektir? Hakim ve savcı niye dinlenir? Herhalde bir şaibesi var. Dinleme neyi ortaya koyar? Dinlemeyi gerektiren bir suç faaliyetinin, bir şüpheli durumun, bir kuşku verici manzaranın bulunduğunu ortaya koyar. Şaibeli bir durumun sözkonusu olduğunu koyar. 20 tane hakim ve savcı bir kentte şaibeli konumdadır. Onlar hakimlik yapıyorlar mı? Yapıyorlar. Savcılık yapıyorlar mı? Yapıyorlar. Ama birilerinin gözünde de onlar şüphelidirler.

Bunların dinlenme kararını kim aldırıştır? Bunlar bağımsız yargının temsilcileri. Kim bunların dinlenme kararını aldırıştır? Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulu. Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulu kimin emrindedir, onlara kim talimat verme yetkisine sahiptir? Adalet Bakanı. Adalet Bakanı hakimlerin dinlenmesi düğmesine basma yetkisine sahip olan insandır. E ne oldu kuvvetler ayrımı, ne oldu yargı bağımsızlığı? **İdarenin, icranın, hükümetin yargı üzerinde güç kullanma imkanının bulunmadığı bir anayasanın öngördüğü kuvvetler ayrımı düzeni ne oldu?**

Türkiye’de bir Ergenekon davası gidiyor. Ta başından beri Cumhuriyet Halk Partisi olarak biz hükmümüzü verdik. Bu hukuki değil siyasi bir davadır dedik.

Bu davanın içinde hukuki bir dava aramak isteyenler giderek hayal kırıklığına uğruyorlar. Giderek onlarda bu davanın siyasal niteliğini görme noktasına, aşamasına geliyorlar. Bu dava uzun süreden beri devam ediyor. Ortada bir iddianame var. İki tane iddianame var. Üçüncü iddianame hazırlanıyor. Ama dava bir yılı aşkın süreden beri devam ediyor. Gözaltına almalar devam ediyor. Bir yandan yargılama, bir yandan iddianame hazırlığı, bir yandan gözaltı almaları her birisi iç içe geçmiş durumda, karmaşık bir süreç.

Değerli arkadaşlarım, iddianame ciddi bir olaydır. Başu bellidir, sonu bellidir, kapsamı bellidir. Kimler neyle suçlanıyor bellidir, niçin suçlanıyor bellidir. Suçlamanın hukuki dayanakları bellidir, maddi temelleri bellidir, kanıtları bellidir, tanıkları bellidir. Böyle olduğu zaman iddianame olur.

Şimdi bizim burada gördüğümüz bu nitelikte bir iddianame midir? Ne başu belli, ne sonu belli, ne hukuki dayanağı belli, ne maddi olayı belli. Bir haham çıkmış iddialar ortaya atmış. O iddialara dayalı olarak MİT Başbakanlığı uyarılmış. Sıkıştırılınca MİT diyor ki, deli saçması ama ne yapayım göndermek durumundaydım diyor. Söyleyen MİT, gönderen kuruluş. İnandırıcı buluyor musunuz bunları dediği zaman inandırıcı bulmuyorum deli saçması ama elimde tutamam gönderdim. E sen elinde tutamıyorsun gönderiyorsun, MİT’ten geldi diye o ciddiye

alıyor. O savcıya havale ediyor. Böyle ciddiyetsiz iş olur mu? Arkasından anlaşılıyor ki, o iddianame işkence altında alınmış. İşkence altında alınmış bir iddianame. İşkence altında ifadenin alındığı nice zaman geçtikten sonra itiraf ediliyor. Ama gönderilirken işkence altında alınmıştır bu ifadeler diye bir açıklama yok. Bu ne biçim iş değerli arkadaşlarım. Böyle hukuk olur mu, böyle adalet olur mu? Bu şartlar altında gidiyor. Haham bir tanık, bir başkası sabıkalı birisi.

Bu davanın etrafında toplumun en saygıdeğer insanları o veya bu nedenle teker teker büyük acıları çekmek üzere gözaltına alınıyorlar, haksızlıklara maruz ediliyorlar ve Türkiye’de bunu seyrediyor.

Böyle bir tablonun içinden geçiyoruz. Şimdi yavaş yavaş insanlar e canım bu kadarda olmaz demeye başladılar. Bu kadarda olmaz değil, hiç olmaz hiç! Hiç olmaz! Yanlış sadece falan kişi, filan kişi alındığı için değil. Ta başından beri yapılan yanlış. Yanlış, hukukta yok böyle bir şey.

Sami Selçuk seçkin bir hukukçu. İlk iddianame ortaya çıkınca çıktı, **“böyle iddianame ben hayatımda görmedim. 40 yıllık hukukçuluğumda böyle iddianame görmedim”** dedi. Yargıtay Onursal Başkanının böyle yorumlayacağı bir iddianameyle bu memleketin dürüst, namuslu evlatlarına bu acıları çektirmenin kabul edilir bir tarafı var mı?

Arkasından memleketin önde gelen hukukçuları konuştular. Barolar Birliği çıktı. 75 tane baro başkanı Türkiye’de. İçinde AKP’lisi var, sağcısı var, solcusu var. Hepsi birlikte çıktılar **“böyle bir şey olmaz. Burada çok ciddi adil yargılama hakkı ihlal ediliyor, insan hakları ihlal ediliyor. Bu kabul edilemez”** diye feryat ettiler.

Dün görüyorum gazetelerde Sayın Sami Selçuk tekrar çıkmış, **“Bu Ergenekon davası A’dan Z’ye kadar siyasallaştı”** demiş. Oysa dava başından beri zaten siyasaldı. Cumhuriyet Halk Partisi onu söylemişti. Ve şimdi artık A’dan Z’ye kadar siyasallaştığını bu memleketin dürüst ciddi hukukçuları da söylüyor. Ceza kanunu hazırlayan profesör Başbakanın belediye başkanlığı zamanında hukuk danışmanlığını yapmış olan ceza profesörü çıkıyor, **“Yapılanlar uygun değil. Ben olsam böyle yapmam”** diyor.

Tasavvur edin. TÜSİAD bile mahcup mahcup şikayet etme noktasına geliyor TÜSİAD bile şikayetçi olmaya başlamış. Dün onlarda bunun artık uygun olmadığını söyleme gereğini duyuyorlar. En ihtiyatlı, en hoşgörülü olmaya hazır, en büyük baskılara maruz kalmış olan bu kuruluşlar bile yavaş yavaş **“bizde onu uygun görmüyoruz”** deme noktasına geliyorlar.

Keza, Meclis Başkanı Köksal Toptan **“yanlış”** diyor. Bu neyi gösteriyor değerli arkadaşlarım. Bu yanlış, ne oldu peki? Ne oldu? Yanlış olduğunu söyledi herkes. Ne oldu? Gene o insanlar orada. Gene Mehmet Haberal can derdinde. Gene bu memleketin namuslu, dürüst profesörleri, dekanları cezaevlerinde acı çekiyorlar. Kimsenin kılı kıpırdamıyor.

Çok acı bir manzara. Bu tabloyu inanıyorum artık aydınlığa kavuşturacak tek güç milletin kendisidir.

Ne çiçek göndererek, ne sempati demeçleri vererek bu gidişi önlemek mümkün değildir. Bu gidişi önleyecek olan milletin iradesidir, milletin kendisidir. Valiler oyuncak olmuş yer, yer. Namuslu, dürüst, işinin gereğini yapan devletin valileri var. Hepsine saygılar sunuyorum. Ama ne yazık ki çürüme başlamış. Bazı valiler AKP militanları olarak kullanılıyor. Kimsenin sesi çıkmıyor. Hukukta var mı böyle bir şey, adalette var mı böyle bir şey? Bu gidiş iyi bir gidiş mi?

Sadece sıkıntılar ekonomide, sadece sıkıntılar ülkede, hukuk devletinin tehlikeli biçimde sarsılıyor olmasında değil. Türkiye’nin temel ulusal yararlarını da tahrip eden bir dış politika uygulaması maalesef hızla yürüyor.

Bunlar çıktılar dediler ki, **“bütün komşularımızla iyi ilişki kuracağız. Bütün komşularla sorunları çözeceğiz”**. Şimdi öyle adımlar atmaya başladılar ki, var olan iyi ilişkiler tehlikeye girmeye başladı. Yani Türkiye’nin en sağlam, en güvenilir, bizim için en değerli dostluk ilişkileri bu maceracı, önünü, sonunu hesap etmeden ortaya konulan politikaların kurbanı olarak ortaya çıkmaya başladı. Şimdi Azerbaycan’la çok ciddi sıkıntılar içine girmeye başladık. Türk Azerbaycan dostluğu ciddi şekilde bu iktidar döneminde tehlikeye atılmaya başlanmıştır. Ortada elde edilen bir sonuç yoktur. Ama şimdiden bedel ödenmeye başlanmıştır. Gereksiz yere, yanlış olarak, Türkiye için çok ağır sonuçlar doğuracak bedeller ödenmeye başlanmıştır. Ve bilinmelidir ki o bedeller sadece Türkiye için Avrupa Birliği içinde, batı dünyası içinde çok önemli bedeller olarak ortaya çıkacaktır.

Siz bu noktaya sizden önce daha az sayıda belediye başkanımızın kazandığı başarıların hakkını vermeleri sonucunda geldiniz. Şimdi siz başarılarınızın hakkını vereceksiniz.

Türkiye'nin geleceği çok büyük ölçüde sizin başarılarınıza bağlıdır. Siz hepimizin beklediği ve umut ettiği gibi güzel çalışmalar yaparsanız, size destek olan vatandaşlarımızı mutlu ederseniz, verdikleri destekten dolayı onlar hah işte bunu istiyorduk, bunu bekliyorduk ne güzel derse yaratacağınız ortam içinde önümüzdeki genel seçimlerde Türkiye'ni kaderini değiştirme şansı daha ciddi bir şekilde önümüze gelir.

O nedenle siz önümüzdeki seçimlerin başarısı açısından da çok önemli bir sorumluluk üstlenmiş durumdasınız. O nedenle sizlerin başarılarınızı biz çok önemsiyoruz.

Önünüzde güzel örnekler var. Başarılı belediye başkanlarımız. Daha önce aldıklarından çok daha yüksek oyla şimdi bir kısmı geldi. Onlar geldi, onların yanı sıra ilk kez seçim kazanan diğer arkadaşlarımız seçimi kazandılar. Sizlerde gelecekte daha yüksek başarılar elde edeceksiniz ve bu başarılar bütün Türkiye'ye yayılacak ve Türkiye'yi yeni bir noktaya hep beraber taşıyacağız.

Burada Türkiye belediyeciliğinin yüz akı, gerçekten çok başarılı hizmetler vermiş çok değerli arkadaşlarımız var. Birazdan onları dinleyeceğiz, onların deneyimlerini hep beraber paylaşacağız ve bu deneyimi paylaşarak zenginleşeceğiz ve daha da başarılı olmanın şartlarını sağlayacağız. Ben içinde bulunduğumuz tabloya bakarak şu noktalara bir kez daha hepinizin dikkatini çekmek, zaten hepimizin paylaştığına inandığım bu noktaları bir kez daha altını çizerek sizin ve kamuoyumuzun dikkatine sunmak istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, görev yaparken şu temel anlayışları esas almalıyız diye düşünüyorum.

SOSYAL DEMOKRAT BELEDİYESİ ŞEFFAF, SAYDAM BİR BELEDİYESİ OLMAK DURUMUNDADIR.

Belediyeciliği kapalı kapılar arkasında sürdürülen bir faaliyet olmaktan çıkarmak durumundayız.

Belediyeciliği kamuoyunun önünde, gözetiminde, denetiminde, hiçbir şeyi saklama ihtiyacı duymadan, her şeyi ortaya koyarak camdan bir fanusun içinde, içi görülebilir bir biçimde gerçekleştirmenin yolunu bulmalıyız.

Belediyenin bütçesi gelirleri ve giderleri internet ortamında çok açık bir şekilde ortaya konulmalıdır.

Zaten çoğu belediyemiz bunu yapıyor biliyorum. Ama bir temel ilke olarak bunun altını çizmek istiyorum. Belediyenin hesapları halkın bilgisi içinde olmalıdır. Gene aynı şekilde belediye şirketleriniz varsa bu şirketlerin bilançoları, gelir gider tabloları kamuoyunun gene internetten izleyebileceği şekilde bilgisine sunulmalıdır.

Sadece belediyenin değil, belediyeler çoğu kere işlerini belediye şirketleri aracılığıyla götürürler. Belediye şirketlerinin hesapları da, bilançoları da, gelir gider durumları da şeffaf olmalıdır. İstanbul'da mesela bunu ortaya çıkarmak için Sayın Kılıçdaroğlu mücadele etti ama bir türlü hala o açıklama yapılmadı. Hala o şirketlerin hesap durumlarını bilmiyoruz. Biz örnek olmalıyız, biz söylemeliyiz. Bizim şirketlerimiz şunlar varsa, her yerde yok. Büyük kentlerimizde var. Onları böylece paylaşmalıyız.

Belediyelerin yaptığı tüm ihaleler internet ortamında kimlerin ne teklif verdikleri, kimin aldığı görülebilecek şekilde ortada olmalıdır.

Yani biz bu işleri belli bir hedefe göre yönlendirme durumunda olamayız. Biz doğrusunu yapacağız, iyisini yapacağız ve onun verdiği güvenle de internet ortamında bütün ihaleler, bütün teklifler, kimin neyi aldığı, niçin aldığı görülecek şekilde açık olabilmelidir. Kaç kişi katılmıştır, kaç firma katılmıştır, kim ne teklifi yapmıştır orada görülmelidir. Bu saydamlığı güvence altına alacak yaklaşımın dayanaklarıdır.

BİZİM BELEDİYESİ BİZİM İNSAN ODAKLI SOSYAL BİR BELEDİYESİ OLACAKTIR.

Bizim belediyecilik sadece kaldırım belediyeciliği, yol belediyeciliği olarak anlaşılabilir. Bizimki insan odaklı, sosyal amaçlı bir belediyecilik olacaktır.

Belediyelerimiz kreş açmalıdır. Çalışan kadının arkasında bıraktığı en büyük sorun çocuk sorunudur. O çocuk sorununa yardımcı olmak sosyal demokrat belediyelerin görevi olmalıdır.

Gecekondu bölgelerinde, kentin dar gelirli yörelerinde insanlarımızın bu ihtiyacına cevap verecek kreş düzenlemelerini öncelikle ele almalıyız.

Dar gelirli ailelerimizin yaşamını kolaylaştırmak için halkın bedelsiz kullanımına açık çamaşırhaneler kurulmalıdır.

Öğrencilerimizin çağdaş, güvenli, huzurlu yurt ihtiyacını karşılamak önceliğimiz olmalıdır. Yurt konusu Türkiye'nin bir numaralı sorunudur. Üniversite kentlerimizde, liselerin bulunduğu yerlerde belediyelerimiz öğrenci yurtları açılmasını desteklemelidir. Belediyelerimiz yurtlara sahip çıkmalı, bizzat yapmalı, yapanlara ilgi göstermelidir. Başkalarının yurdu dahi olsa. Belediye olarak o yurtlarla ilgilenmeliyiz.

Belediyelerimiz yaşlılara sahip çıkmalı, onlara huzur evleri açmalıdır: Belediyelerimizin yaşlılık konusuyla daha çok ilgilenmeleri, yaşlılara sahip çıkmaları, onlara huzur evleri açmaları, huzur evi açamıyorsa bir başka şekilde onları hayata bağlayacak sivil toplum örgütleri ile işbirliği yapmalıdır. İlgili dernekler aracılığıyla onlara el uzatmaları, geziler düzenlemeleri, sosyal hayatın içine çekmeye çalışmaları düşünülmesi gereken ana konulardır.

ENGELLİLER DE SOSYAL DEMOKRAT BELEDİYESİCİLİĞİN TEMEL İLGİ VE HİZMET ALANIDIR.

Belediyelerin elinde kentlerinde yaşamakta olan bütün yaşlılarla ilgili sağlıklı veri bulunmalıdır. Kaç tane engelli var, nerede oturuyor, ne tür engellidir, ailesinin durumu ne, ekonomik durumu nedir, eğitim durumu nedir? Bu bilgiler eksiksiz sağlanmalıdır. Bu veriler çerçevesinde engellilere yaşamı kolaylaştıracak, onların günlük yaşama uyumlarını geliştirecek, üretken olmalarına katkı sağlayacak, yardım ve destek projeleri uygulamaya geçirilmelidir.

HALKIN İNANCINA SAYGI ESASTIR. HER İNANCIN İBADET MEKANLARINA SAHİP ÇIKIN:

İbadet yerlerine, camilere, mescitlere, cem evlerine, bütün inanç gruplarının kutsal mekanlarına, her mezhepten, her dinden, herkesin ibadethanelerine havralarına, kiliselerine saygı göstermek, onlara sahip çıkmak sosyal demokrat belediyenin görevidir.

Orası kamusal bir alandır. Orada kamusal bir ihtiyaç karşılanmaktadır. İnsanın bulunduğu her yer belediyenin problemidir. Belediye onlara sahip çıkmalıdır. Temizliğine sahip çıkmalıdır, bakımına sahip çıkmalıdır, yoluna, badanasına, duvarına, oradaki insanların ihtiyaçlarına sahip çıkmalıdır. Onlarla yakın ilişki içinde olunmalıdır. Sakın ha gelmiş olan belediyelerimiz bu konularda insanlarımızı üzecek kararlar alma eğilimi içine girmemelidirler. Var olan ilişkiyi, tabloyu temel almalısınız.

BELEDİYELERİMİZ SOKAK, MEYDAN, İSİM DEĞİŞTİRME ÇABALARINA YÖNELMEMELİDİRLER. Yani yeni bir isim verme ihtiyacı içindeyseniz yeni bir eser yapın, o esere o ismi verin. Ama var olan bir yerde isim değiştirerek kendinizi tatmin etmeye kalkmayın. Türkiye'nin gelmiş birikimini, farklı kültürlerini, farklı anlayışlarını, farklı inançlarını saygıyla karşılayın. Kendi kendimizle kavgaya hiçbir şekilde öncülük yapmayalım.

YOKSULLUKLA MÜCADELE SOSYAL DEMOKRAT BELEDİYESİCİLİĞİN ÖNCELİKLİ VE TEMEL SORUMLULUK ALANIDIR.

Türkiye'de bir sosyal demokrat iktidar işbaşına gelinceye kadar yoksulluk sorununun çözümüne yönelik olarak belediyelerimizin üstlenmeleri gereken görevler vardır. Bunun için çok sağlam bir veri tabanı oluşturulmalıdır. Buna ihtiyacı olan insanlar, aileler, onların durumu, her ailede çalışan var mı, yok mu, kaç kişi çalışıyor, nedir bunları çok iyi anlamak lazımdır. Ve buna dayalı olarak da onların ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik düzenlemeler yapılmalıdır.

Bu destek ve hizmet daha kurumsal, daha örgütsel, insanların özel hayatına saygıyı esas alan bir anlayış içinde yerine getirilmelidir. Bu kapsamda bedelsiz aş evleri açılması, gıda ve yaşam destek projelerinin uygulamaya konulması sağlanmalıdır.

Bu çerçevede bir noktaya dikkatinizi çekmek isterim. Bu seçimler sırasında da konuşuldu. Biliyorsunuz çeşitli kamuya yararlı derneklere yapılan bağışlar vergiye tabi. Ama gıda bankacılığı diye bir şey çıkardılar. Gıda katkısı verenlerden yaptıkları bağış dolayısıyla hiç vergi alınmıyor. Yani imtiyazlı bir konuma bu konuyu çektiler. Hukukçularınızla konuşun, çalışın ve hiç vergi vermeden bağış yapma imkanını sağlayan bu mekanizmayı sizde değerlendirmek için bir çalışma yapın. Yani bu tarif içinde vergi vermeden ne gibi bağışlar toplayabilirsiniz. Bu bağışları

alın, o bağışlarla demin konuştuğum sosyal belediyeciliği, yoksullara ihtiyaçlarına karşılama belediyenin yapacağı öncülüğü bu imkanı da kullanarak değerlendirin.

EĞİTİME DESTEK SAĞLAYIN:

Meslek eğitim kurslarını İstanbul'da pek çok belediyemiz çok başarıyla uyguluyor biliyorum. Kendimde sık sık gezdim, gördüm. İstanbul dışında o faaliyeti yapan belediyelerimiz var. Onları çok ciddiye alalım. İnsanlarımızı donatımlı insanlar haline, iş bulma şansı daha yüksek insanlar haline dönüştürecek gayreti, çabayı belediye olarak organize edelim. Başta kent kırsalındaki kadınlarımıza yönelik olmak üzere halk eğitimini, okuma yazma kurslarını önemseyin.

İNSAN SAĞLIĞI, SOSYAL DEMOKRAT BELEDİYESİĞİN ÖNCELİKLİ HİZMET ALANLARINDANDIR:

Gezici sağlık merkezleri geliştirilmesi, özellikle "koruyucu sağlık hizmetleri" sunan kalıcı sağlık merkezleri kurulması öncelikle ele alınmalıdır. Bu gerçekten yapılması gereken, yapılabilecek olan ve yapılmakta olan pek çok belediyemizin yapmakta olduğu bir şeydir. Kadıköy'de bir dış polikliniği bile açtı. Bütün öğrencileri dış bakımını belediye gerçekleştiriyor.

Buna benzer projeler üstünde her belediye kendi imkanları ve kendi ihtiyaçları doğrultusunda ne yapabilir bakmalıdır. Birkaç doktoru ve bir sağlık altyapısını oluşturup onu kentin içinde gezdirerek dahi önemli hizmet sunmak mümkündür. Önemli olan insan odaklı belediyecilik anlayışını, Sosyal sorumluluk düzeyi yüksek bir belediyecilik anlayışını temel almaktır.

SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİ İLE YAKIN İLİŞKİ İÇİNDE OLUN, ONLARI DESTEKLEYİN, MÜŞTEREK PROJELER GELİŞTİRİN.

Bu çerçevede kendi yörenizdeki bütün dernekleri teker teker İçişleri Bakanlığı Dernekler Masası gibi inceleyin. Kaç tane dernek var. Bunların kapsamı ne, niteliği ne, üye sayısı ne, anlamı ne, ciddiyeti ne, göstermelik mi, kağıt üstünde mi, gerçekten öylemi? Çoğu bunların köy, mahalle dernekleridir, göçten dolayı bir dayanışma ihtiyacıyla kurulmuş derneklerdir. Türkiye daha yerleşme düzeni sonuçlanmamış bir ülke. Her an Türkiye'de insanlar yer değiştiriyor. Göçmen nüfusun oranı olağanüstü yüksek. Bu konumdaki insanların yeni yerleşme yerleriyle bütünleşmelerine, kaynaşmalarına ihtiyaç var. Onlara yardımcı olacak mekanizmalar lazım. Onlar bu ihtiyaç içinde dernek kuruyorlar. Belediyelerimizde bunları kendi yörelerindeki bütün hemşehri derneklerini, köy derneklerini yakından izlemelidirler, temas halinde olmalı ve onlara sahip çıkmalıdırlar.

BELEDİYELER KÜLTÜR VE SANAT FAALİYETLERİNİ ÖNEMSEMELİ VE DESTEKLEMELİDİR.

Ama bunu sadece alışılmış festival düzenlemeleriyle geçiştirmemek lazım. Daha etkili olabilecek yöntemleri arayıp bulmamız lazım. Yani mahallelerde önemli filmleri oynatmak ya da bir takım sanat gösterilerini halkın ayağına taşımak, göstermek, sergiler açmak falan gibi projeleri hep beraber düşünmeliyiz diye değerlendiriyorum.

BELEDİYELERİMİZİN TEMEL, ÖNCELİKLİ HEDEFLERİ ARASINDA OKULLAR OLACAKTIR. HER OKULLA YAKIN TEMASINIZ OLACAK.

Okullar belediyelerimizin temel ilgi alanı içinde olmalıdır. Okullar çok önemlidir. Okul deyince öğrenci var, öğretmen var, aile var. İşte belediye. Belediyenin muhatabı, öğrencide, öğretmende, ailede. Okuldan gireceksiniz. Eğitim Türkiye'nin en temel kaygısı. En büyük fedakarlığı insanlarımız çocuklarını okutmak için yapıyorlar. Bu kadar insanların önem verdiği bir şeye belediyelerin ilgisiz kalması düşünülemez. Okul bilecek ki arkamızda belediyemiz var. Sosyal demokrat bir belediye var. Bizi anlayan bir belediye var. Mühendislik problemi içinde, bahçıvanlık problemi içinde, badana problemi içinde, kitap, kırtasiye problemi içinde, öğretmenin ihtiyacı içinde, yolu içinde, asfaltı içinde belediye arkada olduğunu göstermelidir. Yaptığınız hizmeti de hem okula, hem öğretmene, hem de ailesine anlatmalısınız. Okul sizden bir şey istediği zaman okul aile birliğini toplantıya çağırıp, oraya belediye olarak gidip okul aile birliği ile ve oradaki insanlarla bunu konuşmalısınız. Onların talebini anlamalısınız. Nasıl yapacağınızı söylemelisiniz. Onları da bilgilendirerek, katarak birlikte o işi yapmalısınız diye düşünüyorum. Çok temel bir konu. Tabi çocukların bulunması, sağlık hizmetinin oraya daha kolay taşınması bakımından da bir imkandır. Yani belediyelerimizde sağlık kontrollerini yapabilir ve katkılarını yapabilir.

BELEDİYELERİMİZ KENDİ BÖLGELERİNDEKİ MUHTARLARLA ÇOK YAKIN İŞBİRLİĞİ İÇİNDE OLMALIDIR:

Muhtarlık siyasetin temeli. Birinci derecede doğrudan halkın kendi oyuyla seçtiği insanlar. Muhtarları belediye başkanlarımız çok önemsemelidir, çok ciddiye almalıdır ve onlarla yakın bir işbirliği içinde çalışmalıdır. Onlara destek olmalıdır. Muhtarlar arkasında belediye olduğunu bilmelidir. Belediye yapacağı hizmeti götürürken muhtarı yok sayarak götürmemelidir. Muhtarı bilgilendirerek, muhtarı davet ederek, muhtarın eliyle hizmeti götürmelidir. Muhtarı onura etmelidir, desteklemelidir, muhtarla kaynaşmalıdır. Bu Türkiye'yi kucaklama konusundaki o büyük özlemimizi hayata geçirecek ana adımlardan birisi olacaktır. Muhtarları bir temel dayanak noktası olarak görmelisiniz.

SPORA, HALKIN SPOR YAPABİLME OLANAKLARININ GELİŞTİRİLMESİNE BÜYÜK ÖNEM VERİLMELİDİR

Tabi spor çok önemli. Spor dediysen belediye başkanları futbol kulüplerinin başkanı olsun anlamında kesinlikle söyleyemiyorum. Yasa zaten onu engelledi. Ama spora sahip çıkmalıyız. Belediyelerimiz spora değer vermeli ve gençlerimizi özendirmeli, onlara spor altyapısı yapmaya çalışmalı, başarılı gençlerimizi taşımalı, desteklemeli ve sporu özendirmeliyiz. Spor evrensel bir dil. Bütün insanların ortak çizgisi dini, dili, ırkı ne olursa olsun, siyaseti ne olursa olsun insanların iki temel ortak noktası var. Birisi spor, öbürü müzik. Müziğinde türleri var, sporunda türleri var. Ama daima spor var, daima müzik var. Kadınında var, erkeğinde var, gencinde var, yaşlısında var. Bunu bilerek bu spora da sahip çıkarak, bu işten anlayan insanları ön plana çıkararak çalışmak lazım.

GENÇLERİMİZE EĞİTİM BURSU SAĞLANMASI BELEDİYELERİMİZİN ÖNCELİKLİ HEDEFİ OLMALIDIR

Anayasa Mahkemesinin aldığı karar belediyelerin doğrudan burs verme kapısını kapatmıştır. Bundan büyük üzüntü duyuyoruz. Ama bu bizim burs verme konusundaki sorumluluğumuzu ortadan kaldırmıyor. Belediyelerimiz kendi imkanlarıyla ya da yörenin önde gelen insanların katkılarını seferber ederek, burs kaynakları oluşturarak, sonra o kaynaklara doğru ihtiyacı olan gençlerimizi belirleyerek bir köprü rolü oynayabilir. Öyle anlaşılıyor ki bu kredi ve yurtlar kurumu belediyelerin bursları vermesi ve listeyi vermesi halinde o listeyi uygulama kararındadır. Yani bursu belediye veremiyorsa kredi ve yurtlar kurumu aracılığıyla verilmesini isteyebilir. Bunu da gene belediyeler bir temel sorumluluk almalı ve takip etmelidirler diye düşünüyorum.

UNUTMAMALIYIZ Kİ, SADECE İŞ YAPARAK DEĞİL, HALKLA KAYNAŞARAK, BÜTÜNLEŞEREK, HALKLA İLİŞKİLERİ OLMASI GEREKTİĞİ GİBİ DİRİ TUTARAK ANCAK BAŞARIYA ULAŞMAK MÜMKÜNDÜR.

Değerli arkadaşlarım, tabi bakın şeffaflık konusunu konuştuk. Sosyal belediyecilik anlayışımızı, insan odaklı belediyecilik anlayışımızı konuştuk. Bunlara daha sizler çok şeyler ekleyebilirsiniz. Muhtemelen uygulamalarınızda vardır. Bunları daha da zenginleştirmeliyiz. Ama unutmamalıyız ki, sadece iş yaparak değil, halkla kaynaşarak, bütünleşerek, halkla ilişkileri olması gerektiği gibi diri tutarak ancak başarıya ulaşmak mümkündür.

Yani halka sırtını dönmüş, kapalı, bürokratik bir yapı içinde bu hizmetleri yapsanız da bunun bir anlamı yoktur. O nedenle halkla her an ulaşılabilir, temas edilebilir, dokunulabilir bir ilişki içinde olmalısınız. Halktan kopmamalısınız ve halkı her noktada yalnız bırakmamalısınız. Çocuğu doğmuş her aile belediyeden bir kutlama alacağını bilmelidir. Her cenaze belediye tarafından bilinmeli ve izlenmelidir, başsağlığı dilenmelidir, cenazenin kaldırılmasında her türlü kolaylık sağlanmalıdır. Bir başka kente gidecekse araç bulunmalıdır. O kentteki cenaze işleri acılı ailenin sorumluluğuna bırakılmamalıdır. Merak etmeyin biz hallederiz denilmeli, buna göre bir organizasyon yapılmalı ve her cenazeye mutlaka belediyemiz sahip çıkmalıdır. Ve sadece bir işte belediye başkanının imzasıyla bir geçmiş olsun mektubu yazarak değil, ama bizzat ilgili insanın gidip dini görevleri yerine getirmeye hazır olduğunu, organizasyonu yapacağını aileye söyleyerek sahip çıkmalıdır. Bunlar iş değil çok kolay yapılabilecek şeyler. Yapalım bunu, yapın bunu. Ve bu konuda hiçbir boşluk bırakmayalım diye düşünüyorum.

BELEDİYELERİMİZ HALKA KAPALI KAPI OLMAMALIDIR

İnternette, telefonla ya da bizzat gelerek belediyede iş takip etmek isteyen insanlar orada kendilerini anlamaya, dinlemeye ve cevaplamaya hazır bir ekibin bulunduğunu, bir "beyaz masa" yapılanmasının olduğunu görmelidirler. Her türlü sorusu ele alınmalıdır, cevaplanmalıdır, takip edilmelidir, belediye kapı duvar olmamalıdır. Belediye başkanı sağır sultan olmamalıdır, ulaşamaz olmamalıdır. Bunun mekanizmaları mutlaka kurulmalıdır.

ZABITA BELEDİYECİLİĞİ YAPMAMALIDIR.

Yani zabıtaya elbette ihtiyaç varda yani belediye deyince akla zabıta gelmemelidir. Hele belediye başkanının yanında eli telsizli, ona her an sayan vermeye hazır üniformalı zabıtalara halkın arasına girmemelidir. Belediye başkanı doğrudan kendisi, korumaya ihtiyacı yok. Halkın arasında olmalıdır, halkla yan yana onların sorunlarını bizzat dinlemelidir. Ve bilmelidir ki belediye başkanı belediye başkanının en büyük dostu belediye zabıtası değil, bizzat esnafın kendisidir. Esnaf belediye başkanının en yakın dostudur. İşbirliği yapacağı iş ortağıdır. Halka hizmet konusunda beraber çalışacağı muhatabıdır. Ve o insana, esnafa belediye zabıtasıyla yönelmek kadar yanlış bir şey yoktur. Yanlış olabilir esnafın, sağlık açısından kusuru olabilir, belediyenin, kentin görüntüsüne zarar veriyor olabilir. Ürünü talep ettiği fiyatla orantılı olmayabilir. Gerekli hijyenik koşullar yerine getirilmiyor olabilir. Bütün bunların çözümü bağıırıp çağırarak, ceza keserek değil, o alandaki esnaf odalarını göreve çağırarak, esnaf odalarının bu konuya sahip çıkmasını talep ederek, şikayetleri ona yansıtarak, mesleğimizin şerefini koruyun, mesleğinize yönelik bakın bu itirazları alıyoruz, şuradaki şu vaziyetle ilgili şikayetler geldi. Buna siz sahip çıkmalısınız diyerek, onları harekete geçirerek, onların aracılığıyla mesleğin kendisini daha yukarı düzeye çıkarmasını sağlamalıdır. Bu bence bir temel yaklaşımdır. Bunu en iyi şekilde yerine getireceğinize inanıyorum.

SEÇİLDİĞİNİZ GÖREV ORTAK BÜYÜK İDDİALARIMIZIN BİR AŞAMASIDIR. BUNDAN SONRA DAHA BÜYÜK YENİ HEDEFLERE HEP BERABER YÜRÜYECEĞİZ. SİZİN SERGİLEYECEĞİNİZ BAŞARI, YAPACAĞINIZ GÜZEL HİZMETLER TÜRKİYE'NİN ÖNÜNÜ AÇACAKTIR. CUMHURİYET HALK PARTİSİNİN ÖNÜNÜ AÇACAKTIR.

TÜRKİYE'DE DÜRÜST, NAMUSLU BÜTÜN İNSANLARIN, HAKSIZLIKLARA KARŞI TEPKİ GÖSTERME İHTİYACINI HİSSEDEN BÜTÜN İNSANLARIN ÖZLEMLERİNİN GERÇEKLEŞTİRİLMESİNE YARDIMCI OLACAKTIR.

Bunu hep beraber gerçekleştireceğimize güveniyorum. Sizleri böyle giderek artan sayıda bu salonda görmek çok mutluluk verici önümüzdeki dönemlerde inşallah çok daha kalabalık, çok daha büyük topluluklar oluşturacağız.

Ben hepinize tekrar yürekten başarılar diliyorum. Başarılarınızla iftihar ettik. Hepinizi yürekten kutluyorum ve sevgiler, saygılar sunuyorum.

GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN TOBB GENEL KURULUNDA YAPTIĞI KONUŞMA (2 Mayıs 2009)

Sayın Başkan, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin değerli Başkanı, Yönetim Kurulu Başkanı ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği 64. Genel Kuruluna katılan iş dünyamızın çok değerli temsilcileri, saygıdeğer konuklar, hepimizi içten sevgilerle, saygılarla selamlıyorum.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin Genel Kurulları daima Türkiye'mizin temel ekonomik ve sosyal sorunlarının, hatta siyasal sorunlarının ciddi bir biçimde ele alındığı, değerlendirildiği, tartışıldığı bir zemin olmuştur. Ve bu Genel Kurulla ele alınan konuların Türkiye'de milletimizin vicdanında, zihninde yer tutan konuların değerlendirilmesi açısından çok büyük bir etki yarattığı, milletimizin düşüncesinin kristalleşmesine katkı verdiği de açık bir gerçektir. Çünkü bu platforma gelen insanlar Türkiye'nin geniş coğrafyasının her bir köşesinde ekonomik yaşamın gerçekleriyle yüz yüze olan, ekonomik sorunları birebir yaşayan, Türkiye'nin gidişatını en doğru şekilde değerlendirme şansına sahip olan insanlardan oluşmuştur. Burada bir araya gelen Türkiye'deki iş dünyasının temsilcileri ekonomimizin gerçek nabzının nasıl atmakta olduğunu bize en doğru şekilde göstermektedir. O bakımdan bu zeminde Türkiye'nin ekonomik tablosunun, gidişatının değerlendirilmesi bir gelenek olarak oluşmuştur.

Bende bu gelenek çerçevesi içinde bugün içinden geçmekte olduğumuz ekonomik tablonun doğru algılanmasına ve bu sıkıntılı kriz dönemini yaşarken izlenmesi gereken politikaların neler olması gerektiğine yönelik düşüncelerimi, anlayışımı, değerlendirmelerimi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, bu krizin doğru anlaşılması en öncelikli konudur. Bir ekonomik sıkıntı döneminin içinden geçmekte olduğumuz açıktır. Bu ekonomik sıkıntı dönemini önce doğru algılamalıyız. Elbette Türkiye'de bugün yaşanmakta olan ekonomik sorunların temelinde dünyada yaşanmakta olan krizin yansımaları, o krizden kaynaklanan nedenler önemli bir yer tutmaktadır. Ama biz Türkiye'de bugün yaşanmakta olan ekonomik sıkıntıyı sadece dünyadaki ekonomik bunalımın bir yansıması olarak anlarsak çok büyük bir yanılgıya düşmüş oluruz. Türkiye'de sıkıntıların Türkiye'ye özgü nedenleri vardır. Dünyada sıkıntı olmasa da Türkiye'de bir ekonomik sıkıntı dönemini yaşamamızın kaçınılmaz olduğu görülmüştür.

Dikkatinizi çekmek isterim kriz dünyada 2008 yılının içinde şekillendi halde Türkiye'deki ekonomik gidişin olumsuz sinyaller vermesi 2007 yılının sonundan ve 2008 yılının başından itibaren ortaya çıkmıştır. Ve 2008 yılının ta başından itibaren her geçen ay büyüme oranlarını daralmaya başladığını ve ekonomik bunalımın çok ciddi uyarılar yaptığını hep beraber yaşadık gördük.

DÜNYADAKİ EKONOMİK KRİZLE TÜRKİYE'DEKİ KRİZ ÇOK KÖKLÜ BİR FARKLILIK TAŞIMAKTADIR.

Bildiğiniz gibi dünyadaki ekonomik kriz bir finans krizi olarak ortaya çıkmıştır. Finans krizi mortgage kredileri, konut kredileri yoluyla tüketiciye yansımıştır. Türkiye'de bu kriz ortaya çıkmadan önce yaşanmakta olan sıkıntılar ise reel sektörle ilgili, büyümeyle ilgili, ekonomiyle ilgili, ekonominin içinde yer alan üretim kuruluşlarıyla ilgili güçlükler olarak kendisini göstermiştir. Ve bu açıdan baktığımız zaman Türkiye'de yaşanan krizin bir finans krizi olmadığını, bir mali kriz olmadığını, bir reel kriz olduğunu o bakımdan da dünyadan bir farklılık taşıdığımızı söylememiz lazımdır.

BUGÜN KRİZE RAĞMEN BANKALARIMIZ YÜKSEK KARLAR ELDE ETMEKTEDİRLER.

Gayri safi yurtiçi hasılanın %6.2 küçüldüğü son çeyrekte bile mali kuruluşlardaki büyüme oranı %9,5 olarak ortaya çıkmıştır. Bankacılık sektörü karlılığını koruyor. Şimdi bu tablonun izah edilmesi lazımdır. Bu tablonun arkasında neyin yattığının doğru anlaşılması lazımdır.

Bankacılık sektörü reel sektördeki büyümeyi yansıttığı zaman oradaki tablo mutluluk verici, sağlıklı bir tablo olarak anlaşılır. Ama dikkatle incelediğimiz zaman görürüz ki, Türkiye'de bankacılık sektöründe kendisini gösteren büyüme kamu sektörünün finansman sıkıntısından kaynaklanan bir büyümedir. Yani özel sektöre kredi verdiği için, özel sektör daha yüksek kredi talep ettiği için, özel sektöre verdiği kredilerden elde ettiği kazançtan dolayı bankalar daha yüksek kar düzeyine ulaşmış değillerdir.

Türkiye’de bankacılık sektörü, reel sektör ağırlarken, reel sektör küçülürken, reel sektör daralırken bankacılık sektörü büyüyorsa, karlılığını arttırıyorsa bunun izah edilmesi lazımdır. Bunun izahı da finansmanın özel sektörün ihtiyacından değil, kamu sektörünün finans ihtiyacını karşılama ihtiyacından ortaya çıkıyor olmasıdır. Ve maalesef son dönemde bankalarımız kredi kaynaklarını çok daha geniş ölçüde kamu finansmanına hazinenin borçlanmasına yönelik olarak değerlendirmişlerdir.

BUNUN ALTINDA BÜTÇE AÇIĞI YATIYOR. BUNUN ALTINDA TÜRKİYE’YE GİREN YABANCI SERMAYE KAYNAKLARININ KURUMAYA BAŞLAMASI OLAYI YATIYOR.

Türkiye’ye dış sermaye girişi, portföy sermayesi olarak ya da doğrudan yatırım sermayesi olarak çok ciddi şekilde son dönemde azalmaya başlamıştır. Bu azalma Türkiye’de yatırımların düşmesine yol açmıştır.

Türkiye’de ihracat sektörü sıkıntılarla karşılaşmaya başlamıştır uluslararası talep azaldığı için. İhracat sektöründeki daralma Türkiye’de reel sektörün sıkıntıya düşmesi, daralması sonucunu doğurmuştur.

Bütün bu daralmaların, yani doğrudan yabancı sermaye girişindeki azalmanın, ihracattaki azalma dolayısıyla reel sektörün sıkıntıya girmesinin yol açtığı sorunların yanı sıra eğer bütçe açığı Türkiye’de son dönemde ciddi şekilde tırmanmaya başlamışsa, Türkiye’de hazinenin finansman ihtiyacı daha öncelikli hale gelmeye başlamışsa ve hazinenin bu finansman ihtiyacını bankalarımız özel sektöre, reel sektöre kredi vererek değil de kamu sektörüne finansman sağlayarak karşılıyorlar ise durdukları yerden karlı hale gelirler. **Ama onların karlı hale gelmesi Türkiye’de reel sektörün karlı bir noktada olduğu anlamına gelmez. Reel sektör küçülüyor, bankacılık zenginleşiyor. Bu tablo Türkiye’deki çarpık tablonun bir yansımasıdır.**

2003 İLA 2006 ARASI BİR BAŞKA OLAYDIR. 2006 İLE ŞİMDİ GELDİĞİMİZ 2009 ARASI BAŞKA BİR OLAYDIR.

Türkiye’de 2002 sonrası krize yönelik önlemler alınıp uygulanmaya başlandıktan sonra ortaya çıkan bu 2009’a kadar gelen dönem içinde birbirinden ayrı iki dönemin yaşanmakta olduğuna dikkatinizi çekmek istiyorum.

2003 ile 2006 arasında Türkiye ekonomik büyüme bakımından az gelişmiş ülkeler düzeyini gerçekleştirmiştir. %7,5’luk bir kalkınma hızıyla ve 2006’ya kadar dünyadaki ekonomik likidite bolluğu Türk ekonomisinin daha başarılı bir performans sergilemesine yardımcı olmuştur.

Ama dünyadaki ekonomik ortam değişmediği halde yani likidite krizi başladığı halde, finans krizi başlamadığı halde 2006 sonundan itibaren Türkiye yeni bir ekonomik döneme girmiştir. Artık ekonomideki büyüme temposu ciddi ölçüde, anlamlı ölçüde azalmaya ve daralmaya başlamıştır.

TÜRKİYE’DE ULUSLARARASI FİNANS KRİZİ ÖNCESİNDEN BAŞLAYAN KÜÇÜLME HIZI HIZLANARAK 2008 SONUNDA %1.1 DÜZEYİNE KADAR İNDİ.

Değerli arkadaşlarım, bu çok temel bir gözlem noktasıdır ve içinde bulunduğumuz krizi anlamak için bunu değerlendirmek zorundayız. Dikkatinizi çekiyorum 2006’da gelişmekte olan ülkelerin büyüme hızı %8 iken Türkiye’de %6.9 olmuştur. 2007’de gelişmekte olan ülkelerin büyüme hızı %8.3 iken Türkiye’de 6.9 4.7’ye düşmüştür. Ve 2008’de 4.7 %1.1’e düşmüştür. Gelişmekte olan ülkelerdeki büyüme hızı ise %8.3’ten 2008’de 6.1’e inmiştir. Yani dünyada benzer ülkelerin dikkate alınması halinde gelişmekte olan ülkeler bir bütün olarak düşünüldüğü takdirde onlarda da büyüme uluslararası kriz dolayısıyla kendisini gösteriyor. Ama Türkiye’de uluslararası finans krizi öncesinden başlayan küçülme hızı hızlanarak 2008 sonunda %1.1 düzeyine kadar iniyor.

BUNUN ALTINDA TÜRKİYE’NİN EKONOMİ POLİTİKASINI SÜRDÜREBİLİR, SAĞLAM ESASLARA DAYANDIRMAMIŞ OLDUĞU GERÇEĞİ YATMAKTADIR.

Şimdi bu iki ayrı dönem Türkiye’yi dünyadaki ülkelerden ayırıştıran bir etki getirmiştir. 2006’dan itibaren Türkiye hızlı büyüyen dünyadaki gelişmiş ülkelerle birlikte ekonomik şartları değerlendiren bir ülke olmaktan çıkmaya başlamış, 2006’dan itibaren Türkiye dünya ortalamasının altına doğru sürüklenmeye başlamıştır. Bunun altında Türkiye’nin ekonomi politikasını sürdürebilir, sağlam esaslara dayandırmamış olduğu gerçeği yatmaktadır. Bunun en

iyi şekilde değerlendirilmesi zorunluluğu var. Ancak o takdirde biz önümüzdeki dönemde kalkınmamızı sürdürülebilir hale dönüştürebiliriz.

TÜRKİYE'YE GELEN YABANCI SERMAYEDEKİ AZALMA, TÜRKİYE'NİN ÖDEMELER DENGESİNİ BOZARKEN İHRACATINDAKİ AZALMADA ÜRETİMİNİ DÜŞÜRMÜŞTÜR.

Dış kaynak girişinde küresel krizin başladığı Temmuz 2007'den beri azalma görülmektedir. Ve 2007 ortasından itibaren Türkiye'de cari açığın asıl finansmanı reel sektörün, yani sizin, yani Türkiye'deki iş dünyasının dışarıdan sağladığı kredilerle sağlanmıştır.

2007 yılında reel sektör şirketlerinin yurtdışından yaptıkları borçlanmaların net toplamı 25.9 milyar dolardır. Bu bir rekordur. Bir yerde cari açığın yarıdan fazlası bu yolla finanse edilmiştir 2007 yılında.

Küresel krizin hüküm sürdüğü 2008 yılında ise bu kanal hemen kesilmemiştir. Ve reel sektörün, şirketlerin, sizlerin yurtdışı kredi kullanımları 23.8 milyar dolara inmiştir.

Ancak Aralık ayından itibaren bu tablo tersine dönmeye başlamıştır. Aralık, Ocak ve Şubat'ı kapsayan 3 ayda reel şirketlerin dışarıya net kredi ödemesi 2 milyar doları bulmuştur. Yani dışarıdan kredi girişi durmuş, reel sektörün dışarıya kredi ödeme, borç ödeme süreci başlamıştır ve 2 milyar dolar Aralık ayından itibaren bir net ödeme gerçekleştirilmiştir.

SANAYİ ÜRETİMİ AĞUSTOS AYINDAN BUYANA ARALIKSIZ OLARAK VE GİDEREK ARTAN ORANLARDA KÜÇÜLMEKTEDİR.

Değerli arkadaşlarım, bu tablo Türkiye'deki büyümeyi ciddi şekilde olumsuz etkilemiştir. Ve sanayi üretimi Ağustos ayından buyana aralıksız olarak ve giderek artan oranlarda küçülmektedir. 7. aydır bu durum değişmemiştir. Ağustos'tan buyana gelen 7. ayda da bu durum değişmemiştir. Ağustos ayında 3.6'yla başlayan küçülme oranı Ocak ayında %21.3'e, Şubat ayında ise 23.7 gibi rekor bir düzeye çıkmıştır. Kapasite kullanım oranları %63, 64 düzeyinde seyretmektedir. Buda önümüzdeki dönem için sanayi artışının maalesef gerçekleşmeyeceğini bize göstermektedir.

SANAYİDE YAŞANAN KRİZİN HİZMET SEKTÖRÜNE YANSIMAMASI BÜYÜK ÖNEM TAŞIMAKTADIR.

Hizmet sektörünün krizi sanayi sektöründen de daha ağır sosyal sonuçlar yaratabilecek nitelik taşıyor. Niçin? Çünkü Türkiye'deki istihdam kabaca 20 milyon civarındadır. Bu 20 milyonun 4 milyondan fazlası tarımda çalışanlardan oluşur. Sanayi sektöründe de gene 4 milyon civarında bir istihdam imkanı vardır. 8 milyon tarım dışı ve sanayinin ortak istihdam kabiliyeti. 1 milyon kadarda inşaat sektöründe bir istihdam potansiyeli vardır. 20 milyonun geri kalan 10 milyonun üzerinde kısmı hizmet sektöründen sağlanmaktadır. Hizmet sektörüne krizin yansması işsizliğin çok daha ağır ve korkutucu sonuçlar doğurmasına yol açar diye kaygılanıyorum. Bir hizmet kuruluşumuzda bir süre önce işine son verileceklerle ilgili sınav yapılarak bir uygulamaya girilmiş olması dikkatle izlenmelidir. Hizmet sektöründe de çok ciddi bir istihdam sorununun ortaya çıkmaya başladığı anlaşılmaktadır.

TÜRKİYE GENELİNDE İŞSİZLİK ORANI YÜZDE 11,6'DAN, YÜZDE 15,5'A FIRLAMIŞTIR.

İşsiz sayısı bir önceki yılın aynı ayına göre Ocak'ta 1 milyon kişi artarak 2.6 milyondan, 3.650 milyona çıkmıştır. İşsizlik oranı gelişmekte olan ülkelerle karşılaştırsak ülkemizin krizden en şiddetli etkilenen ekonomi olduğu ortaya çıkar. Türkiye Arjantin, Brezilya gibi 2000'li yılların başında kader ortaklığı yaptığı Latin Amerika ülkelerinden de yada Polonya, Romanya gibi AB'deki rakip mukayese edilebilir ülkelere ya da Tayland ve Kore gibi uzak Asya ekonomilerindeki diğer ülkelere çok daha yüksek bir işsizlik tablosuyla bugün karşı karşıya kalmıştır.

DİKKATLE İZLENMESİ GEREKEN BİR GELİŞME BÜTÇE AÇIĞIYLA İLGİLİDİR.

2009 yılının ilk 3 ayında ortaya çıkan bütçe açığı 2008 yılının benzer dönemine göre yüzde 300'den fazla artmıştır. Yani 2008 yılı ki zaten parlak bir yıl değildir. 2009 yılında ilk 3 ayda %300 bir bütçe açığı yükselişle karşı karşıyayız. Aynı şekilde ortaya çıkan bu bütçe açığının 2009 yılının tümü için öngörülen bütçe açığından fazla olduğuna da ayrıca dikkatinizi çekmek istiyorum.

Şimdi bu bütçe açığı sonucunda hazinenin borçlanma uygulamasına ilişkin kaygı verici işaretler ortaya çıkmıştır. Bakınız, 27 aya kadar uzamış olan vade hazine borçlanmalarında iç borçlanmalarında giderek daha da yükselmeye başlamıştır. Ortalama vade bu yılın Ocak ayında 30 aya çıkmıştır. Şubat ayında 27 aya düşmüştür. Mart ayında 11 aya düşmüştür. Hazinenin borçlanmasındaki vade 30'lara çıkmışken şimdi 11 aya kadar bu son ayda, Mart ayında bir düşme kendisini göstermiştir. Ayrıca hazine borçlanmalarında borç itfa oranı kaygı verici bir noktada seyretmektedir. Genellikle Ocak ayında hazine o ayki borç ifasının %80'i kadar borçlanacağını açıklamıştı bu Ocak ayı için. Gerçekleşme %94 oldu. Yani itfa edilenlerin tamamına yakını kadar bir borçlanma gerçekleştirdi Ocak'ta. Şubat ayında hedef %83 iken gerçekleşme %98 oldu. Mart ayında hedef %67 olduğu halde %82 borçlanıldı. Nisan ayında ise borçlanmadaki hedef %82'ydi ama gerçekleşme şimdi daha yıl bitmeden %125 oldu.

HAZİNEİN AÇIKLADIĞI BORÇLANMA PROGRAMININ ÜZERİNDE BİR BORÇLANMANIN GERÇEKLEŞMESİ KAÇINILMAZ GÖZÜKMEKTEDİR.

Kamu maliyesinde ortaya çıkan bu tablo nedeniyle hazinenin bankaların kaynaklarını özel sektörün rakibi olarak tüketmeye başladığına tanık oluyoruz. Merkez Bankasının faiz indirimlerinin kredi faizlerine yansımadağına tanık oluyoruz. Burada dikkate alınması gereken önemli nokta Türkiye'de üretim gerilediği, üretim riskli hale geldiği bir ortamda reel sektöre kullanılacak kredilerin o fonun faizinin yarısına kamu borçlanmasına aktarılıyor olmasıdır. Yılın 3 ayında bankacılık kesiminin menkul kıymet portföyü yaklaşık olarak %9 büyürken krediler aynı düzeyde kalmıştır. Türk lirası kredilerinde biraz azalma, döviz kredilerinde ise daha çok kur farkına bağlı bir artış görülmüştür.

TÜRKİYE'DE KALKINMAMIZI DAYANDIRDIĞIMIZ TEMEL KONU; YANİ DIŞARIDAN BOL VE UCUZ DIŞ KAYNAK GİRECEĞİ VARSAYIMI ARTIK GEÇERLİ OLMaktan ÇIKMIŞTIR.

Bu varsayıma dayalı olarak işa ettiğimiz büyüme politikası, kalkınma politikası da uygulanabilir olmaktan ciddi şekilde çıkmaya başlamıştır. **Bizim ekonomi politikasına yaklaşımımızdaki temel zihniyeti artık değiştirme ihtiyacımız vardır.**

Daha çok iç tasarrufları arttırmaya yönelik, iç tasarruflara dayalı, iç tasarruflarla daha çok finanse edilen bir kalkınma politikasını, bir sanayileşme politikasını sürdürmek durumundayız.

Bunun için Türkiye'nin iç dinamiklerini harekete geçirme ihtiyacı vardır.

Türkiye'nin gündeminde ana konu olarak bu durmaktadır. Bu nedenle zaten Türkiye diğer gelişmekte olan ülkelerden daha ağır biçimde bu krizi yansıtmada durumunda olmuştur.

Bugün Türkiye'de kendisini gösteren büyüme daralması dünyanın diğer ülkelerindekilerin çok daha üzerinde ortaya çıkmıştır.

İşsizlik sorunu diğer ülkelerden çok daha ağır bir biçimde kendisini göstermeye başlamıştır.

2006'dan itibaren Türkiye dünya ekonomisi ile ayrılmaya başlamıştır. Gelişmekte olan ülkelerden farklılaşmaya başlamıştır. Dünyadaki %7,5 büyümemiz 2006 ve 2008 döneminde gerilemeye başlamış, Türkiye'de %4.2 ama diğer ülkelerde %7,5 olarak bir büyüme manzarası kendisini göstermiştir. Türk ekonomisi %6.2'lik daralma ile G20 ülkeleri arasında en hızlı daralan ülke olmuştur 2008'in son çeyreğinde. 2008'in tamamında gerçekleşen %1.1'lik büyüme oranı ise 2001 yılından buyana gerçekleşen en düşük büyüme oranıdır. Bu bizi G20 ülkeleri arasında 2008 yılında en yavaş büyüyen gelişmekte olan ekonomi yapmaktadır. Krizin merkezi üssü olan Amerika dahi 2008'de bizim kadar büyümüştür.

Düşen büyüme performansı ile küresel krizi göğüslemek zorunda kalan Türkiye'nin 2009'da gene benzerlerinden olumsuz yönde ayrışacağı anlaşılmaktadır. IMF'nin yaptığı çalışmalar bunu açık bir biçimde bize göstermektedir. **Türkiye benzer ekonomilere göre önümüzdeki dönemde daha yavaş toparlanacak bir ülke olarak değerlendirilmektedir.**

Değerli arkadaşlarım, hatırlarsınız Türkiye Brezilya, Meksika, Arjantin ve Polonya gibi ülkelerle 2002 krizi sırasında aşağı yukarı aynı kaderi yaşıyordu. 2002 krizi sırasında Arjantin mali olarak iflas etmişti, Brezilya IMF borçlarını ödeyemez hale gelmişti. Orada da bir seçim yapıldı. Orada bir merkez sol siyasi parti Brezilya'da iktidara geldi. Türkiye'de de AKP iktidara geldi 2002 yılında. Ama IMF karşısında aynı noktadaydık Brezilya'yla. Meksika'da gene çok büyük sorunlar ve sıkıntılar içindeydi.

Şimdi aradan 7 yıl geçti 2002 – 2009. İflas etmiş olan Arjantin bugün Türkiye’den daha hızlı kalkınma gerçekleştiriyor. Arjantin’deki işsizlik bugün Türkiye’dekinin çok daha altındadır. Brezilya bugün IMF’ye borçlu olan Brezilya 5.5 milyar dolar IMF’ye kredi açan ülke konumuna gelmiştir.

Gene aynı şekilde Meksika bugün Türkiye’den hem büyüme açısından, hem işsizlik açısından daha başarılı bir uygulama gerçekleştirmektedir. Bütün bunlar bize gerçekten ibret alınacak gerçekleri gösteriyor.

Arjantin 2008 yılında %7 büyüdü değerli arkadaşlarım. Brezilya %5.1 büyüdü, Meksika 1.3 büyüdü, Polonya %4.8 büyüdü, Türkiye %1.1 büyüdü. 2009 yılında bizimle ilgili IMF’nin öngörüsü 5.1 küçülme. Arjantin’le ilgili öngörüsü IMF’nin %1,5 küçülme, Brezilya’yla ilgili öngörüsü 1.3 küçülme, Meksika 3.7 küçülme, Polonya 0.7 küçülme, Türkiye 5.1 küçülme öngörülen ülke durumundadır.

Bunları bugün bir parçası olduğumuz dünyadan 2006’dan itibaren nasıl farklılaştığımızı doğru değerlendirelim diye söylüyorum. 2003 – 2006 arası gelişmeleri, rüzgarı 2006’dan sonra kaybetmekte oluşumuzu değerlendirmeniz için söylüyorum. **Buradan gerekli sonuçları çıkarıp yeni bir kalkınma politikasına mutlaka girmemiz gerektiğini sizlere anlatmak için söylüyorum.**

TÜRKİYE FAİZ DIŞI FAZLA VERMEYE DAYALI EKONOMİ POLİTİKASINI 2007’DEN İTİBAREN KAYBETMİŞTİR.

Bunu kaybettiği içinde mali dengeleri bozulmaya başlamış, bütçe açığı vermeye başlamış, hazine borçlanma ihtiyacıyla karşı karşıya kalmaya başlamıştır. Bugün bütçe disiplininin tekrar ciddi şekilde ortaya konulmasına ihtiyaç var. 2007 seçimleri dolayısıyla maalesef Türkiye’nin krizde kullanabileceği imkanlar, cephaneler seçim hesaplarıyla israf edilmiştir. Gene aynı şekilde 2008 yılında büyük bütçe açıkları veren bir maliye politikasıyla krize karşı etkili önlemler almamıza imkan verecek bir politika bugün uygulanabilir olmaktan çıkmıştır.

TÜRKİYE DERHAL ÇOK GERÇEKÇİ BİÇİMDE BİR DURUM DEĞERLENDİRMESİ YAPMALI VE ORTA DÖNEMLİ CİDDİ MAKRO HEDEFLERİNİ ORTAYA KOYMALIDIR.

Bir süre önce **Katılım Öncesi Ekonomik Program** vesilesiyle yapılan açıklamalar bu ihtiyacı karşılama niteliğinde değildir. Onlar hedef anlamına gelmiyor. Onlar temenniyle karışık değerlendirmeler niteliğindedir. Gerçek hedeflerin konulması lazımdır ve o hedeflere dayalı Türkiye’nin kendi kaynaklarını kullanmayı öngören daha çok iç tasarrufları değerlendirmeyi amaçlayan bir kalkınma politikasını Türkiye’nin koyması lazımdır. Bu kalkınma politikası yürürlüğe konulduğu takdirde ekonomik krizde daha anlamlı şekilde kontrol altına alınması sağlanacaktır.

Bakınız Türkiye bir bütçe yaptı. Bütçeyi 2008 yılında yaptık. Bu bütçenin Türkiye’nin ekonomik gerçekleriyle hiçbir ilgisi olmadığını bütçe görüşmeleri sırasında hepimiz anlattık. O sırada herkes ve elbette maliye bakanlığı da hazırlanan o bütçenin gerçekçi olmadığını bilme durumundaydı. Ama o bütçe hazırlandı, o bütçe uygulandı ve 2009 yılı bakın Nisanın sonuna doğru gidiyoruz daha yeni hazırlanan programla bunun gerçekçi olmadığı itiraf edildi. 2009 yılı da o bütçeyle hesap edilmiştir. Türkiye’nin koyduğu hedeflerin gerçekçi, doğru olmadığı biline biline konulmuştur ve o yanlış hedeflerle Türkiye ekonomik kriz karşısında etkin, yeni, ciddi önlemler alamamıştır.

Değerli arkadaşlarım, bugün bunun ciddi şekilde revize edilmesi ve doğru, yeni hedeflerin konulması çok öncelikli bir ihtiyaçtır. Bugün Türkiye’de işsizlikle mücadele için yapılması gereken şey altyapı yatırımlarına ağırlık vermektir.

Ama bugün Türkiye bütçe açığı içinde mefluç hale gelmiş, hazine borçlanması Türkiye’deki borçlanma vadelerini giderek daraltmaya başlamış, ifta edilen borçların giderek tamamına yakını ve hatta daha fazlası borçlanılır hale dönüşmeye başlamış. Böyle bir ortamda siz şimdi nasıl olacakta işsizlikle mücadele için GAP projelerinin tamamlanması için, altyapı yatırımları için kaynak bulacaksınız.

Eğer Türkiye faiz dışı fazla uygulamasını 2007 ve 2008 yılında seçim hesabıyla bozmamış olsaydı, eğer seçim yatırımları yapmamış olsaydı, eğer seçim harcamaları yapmamış olsaydı Türkiye bugün işsizlikle mücadele için, ekonomiyi canlandırmak için, tüketimi arttırmak için çok daha haklı olarak kullanabileceği kaynaklara sahip olacaktı. Türkiye cephanesini seçimde

kaybetmiştir. 2007 yılında ve 2008 yılında bütçesi açık vermeye başlamıştır. Bunun sonucunda da şimdi ne yazık ki Türkiye kriz karşısında etkin ekonomik ve sosyal önlemler alma şansını da kaybetmiştir.

KRİZDE BİRAN ÖNCE TEDBİR ALINMASI GEREKİYOR İDİ. BİZ SEÇİM KAMPANYASINDA ISRARLA HÜKÜMETİN DİKKATİNİ BU NOKTAYA ÇEKMEYE ÇALIŞTIK. HÜKÜMET HİÇ ALDIRMADI.

Aslında 2008 yılının son baharında Eylül'ünde İzmir'de bir basın toplantısıyla Türkiye'nin krize gitmekte olduğunu, bu kriz karşısında derhal ciddi önlemlerin alınması gerektiğini talep ettik. Hükümet hiç aldırmadı.

Daha sonra kriz derinleşti, seçim kampanyasında aynı talepleri gündeme getirmeye ısrarla devam ettik. Başbakan bir noktada çıktı "**ekonomik kriz diyorsun, bir çare biliyorsan söyle, eğer söylediğin çareyi uygulamazsam siyasi hayatıma son vereceğim**" dedi.

Seçim kampanyası içindeki bu değerlendirmesine karşı ertesi günü biz çıktık 7 ayrı madde halinde alınması gereken önlemleri ifade ettik. Başbakan gene sert tepki gösterdi. İş bir siyasi gerilim konusu haline dökmeye çalıştı ve bunlara itibar etmeyeceği izlenimini verdi. Aradan 3 hafta geçti, 3 hafta sonra baktık yavaş yavaş bizim o önerdiğimiz 7 maddelere yaklaşılmaya başlamıştır ve onları uygulama arayışı içine girmiştir.

- Bakın o maddelerden birisi bizim 3 numaralı maddemizdir ilan ettiğimiz programda. **Otomotiv ve dayanıklı tüketim mallarına yönelik tüketim vergileriyle 6 aylık bir süre için kaldırılmalıdır.** Bu 3 numaralı madde. Bunları reddetmişti Başbakan. Ama çok daha sonra çok geç ve çok yetersiz biçimde, biz 6 ay dedik 3 aylık bir süre için bunu koydu. Bunun Türkiye'de bir rahatlık, bir ferahlık getirdiği birden ortaya çıktı. Belli bir memnuniyet yarattı. Bu eğer daha Ekim ayından itibaren ciddi bir politika haline dönüştürülebilmiş olsa diğer önerilerle birlikte Türkiye'nin kriz karşısındaki tutumu çok daha farklı olurdu diye düşünüyorum.
- Gene bu öneriler arasında bir **kredi garanti fonunun kurulmasını** önerdik. 2008 yılının Eylül'ünde, Ekim'inde bunu önerdik. Derhal bir kredi garanti fonu kurun. Gene epeyce gecikti. Bakın Nisan'ın sonundayız Başbakan burada diyor ki bunu düşünüyorum. Sayın Başbakan artık düşünmeyi bırakın, düşünme zamanı kalmadı. Bir an önce harekete geçin. Size 8 aydan beri bunu anlatıyoruz. Derhal bir kredi garanti fonunun kurulması lazımdır.
- Gene bu çerçevede mesela; ta o zamandan beri ısrarla üstünde durduğumuz bir öneri **istihdam üzerindeki vergi ve fon yüklerinin azaltılmasına** yöneliktir. Maalesef Türkiye'de ekonomik kalkınmamızı, sanayileşmemizi engelleyen en temel unsurların başında Türkiye'de istihdam üzerindeki aşırı mali yük geliyor. Vergi olarak, stopaj olarak ve prim olarak tamamına yakını, %50'sine yakını biz devlet olarak talep ediyoruz. Dünyanın OECD'ye üye ülkelerinin hiçbirisinde istihdam üzerinde bu kadar ağır bir yük yoktur. İstihdam üzerindeki yükler bir hazineye vergi toplama kapısı gibi düşünülemez, düşünülmemelidir. İstihdam çünkü kalkınma demektir, büyüme demektir, refah demektir, sosyal adalet demektir. Bunun gereği, önkoşulu yatırım yapmaktır. Yatırım içinde yatırımda kullanılacak olan istihdama kolaylık göstermektir. Ama maalesef Türkiye'de konu tamamen bir mali mütalaa haline gelmiş, mali ihtiyaç konusu haline gelmiş, çalışan insanın sırtından da vergi toplama öncelikli bir hedef haline gelmiştir. Normal zamanlarda dahi fazla olan bu istihdamdaki yükün bir kriz döneminde derhal kaldırılması lazımdır. Öncelikle kaldırılması lazımdır.

SAYIN BAŞBAKAN SEN ÖNCE İŞÇİNİN ÜZERİNDEN ALDIĞIN O YÜKÜ BİR İNDİRİVER. ONU TAŞINABİLİR HALE GETİR, MAKUL HALE GETİR. KAYIT DIŞINDA İSTİHDAM KULLANMAK ZORUNDA OLMAKTAN İŞADAMLARINI ÖNCELİKLE SEN ÇIKAR.

Biraz önce Başbakanı dinledik burada. Diyor ki, "**hep size söylüyorum. İşte 1 milyon üzerinde üyeniz var. Her biriniz bir kişi fazla alsanız işsizlik yenilir**".

Değerli arkadaşlarım, Türkiye'de iş imkanı yaratan, ekonominin çarklarını çevirmeye çalışan insanlar yanlarında çalıştırdıkları insanların primlerini, vergi yükünü, stopajını ödeyemez hale düşmüşlerdir. Onu indirmeden bizim ek bir işçiyi yanına al diye talep yapmamız haklı değildir, makul değildir. Neymiş yanınızdaki kayıt dışı çalışan işyerlerini ihbar edin diyor. Devlet bunun için teşkilat kurmuş. İş müfettişleri var. Herkesin nefesini izliyor. Uygun gördüğü işadamlarının gelmişini, geçmişini izliyor. Olan olmayan her şeye baskı yapıyor. Siyasi amaçlarla mali

yetkilerin kullanıldığını en iyi sizler biliyorsunuz. Böyle bir ortamda siz devlet yakalayamıyor, merdiven altında istihdam yapan kayıt dışı işçi çalıştırana ihbar edeceksiniz de işsizlikle mücadele sağlanacak.

Türkiye'deki kayıt dışının altında yatan en önemli nedenlerden biri ahlaksızlık değildir, haksızlık yapma duygusu değildir, izlenen prim politikasının, vergi politikasının istihdam üzerindeki yüklerinin gerçekten taşınamaz hale gelmiş olmasıdır. Onun indirilmesi en öncelikli ihtiyaçtır. Bizim bu konudaki önerilerimize maalesef Sayın Başbakan bu noktadaki önerimize ilgi göstermemekte ısrar ediyor. Ama bunu Türkiye sürdüremez. Bu konunun mutlaka çözülmesi lazımdır. Ekonomiye ferahlatacak, rahatlatacak en somut önlemlerden birisinin bu olduğuna içtenlikle inanıyorum ve bu konuyu hep birlikte takip etmemiz gerektiğini düşünüyorum.

KISA VADELİ OLARAK İSE DERHAL PİYASAYI CANLANDIRACAK, TÜRKİYE'DE TÜKETİM KABİLİYETİNİ ARTTIRACAK ÖNLEMLERİN DURMAYA İHTİYAÇ VAR.

Bakınız Almanya'da şu sırada üzerinde durulan bir krizle mücadele yöntemi şu; diyorlar ki **işyerinden işçi çıkarmak zorunda kalan işletmeler işçi çıkarmasınlar, devlet onlara o işçinin ücretini belli bir süreyle belli şartlar altında ödesin.**

Çünkü eğer o işçi işinden çıkarılsa devlet zaten bir sosyal sorumluluk gereği yasaların öngördüğü şekilde işten çıkarılan işçilere ödeme yapmak durumunda. Onlara yapacağımız bizim sosyal ödeme neredeyse o işletmenin çalışan insanlara ödediği paraya eşit, anlaşalım, biz o sosyal ödemeyi işten çıktıktan sonra değil, işten çıkmadan, işten çıkmaması için, işyerinde çalışmaya devam etmesi için ödeyelim diye bir düşünce üzerinde iktidar muhalefet birlikte çalışıyorlar.

TÜRKİYE'DE YAŞANAN SORUNLARIN DOĞRU ANLAŞILMASI EN ÖNCELİKLİ KONUMUZ.

Sayın Hisarcıkıoğlu çok güzel bir konuşma yaptı. Konuşması ortaya koydu hedefleriyle, değerlendirmeleriyle bizim kendimizi tamamen aynı noktada hissedeceğimiz nitelikte bir konuşma. Sayın Hisarcıkıoğlu'nu yürekten kutluyorum. Türkiye'ye, ekonomimize, toplumumuza çok doğru baktığını görüyorum.

Gerçekten Sayın Hisarcıkıoğlu'nun konuşmasında da demin benim ısrarla üstünde durduğum 2003 – 2006, 2006 – 2009 ayrımı var. Sayın Hisarcıkıoğlu da evet 2003 2006'ya kadar iyi gitti. 2006'dan sonra işler bozuldu diyor. Haklıdır, doğrudur. Ama bu bozulmayı eğer sadece iktidar, muhalefet tartışmasına, çekişmesine bağlı bir sorun gibi anlamak doğru değildir.

2006'dan sonra ekonominin bozulmasının sorumluluğunu sakın ha siyasete yıkmaya kalkma. 2003 – 2006 arasındaki tabloyu da o zaman siyasete bağlamak gerekir. Ne o siyasetin eseridir, ne öbürü. Siyaset var olan şartlar karşısında doğru politikayı koyacaktır. O doğru politika öncede konulmamıştır.

Rakamlar yüksek çıkmıştır 7,5 kalkınma olmuştur güzel. Ama içi boştur, sürdürülebilir değildir. Dış kaynaklara giderek daha çok bel bağlayan, umut bağlayan, onlardan medet uman bir politikadır. O politika izlenmiştir. Şimdi o politikanın bedelleri ödeniyor. Türkiye'de özelleştirmeye gelir sağladık, şimdi kar transferleriyle iş kanamaya dönmeye başladı. Bunlar bir denge, bu iş böyle olacak. O nedenle 2003 – 2006 arasında yapılması gerekenler yapılmış olsaydı 2006 – 2009 arasında bugün daha farklı bir noktada olurduk.

TÜRKİYE'DE KAYNAK AZALMASI BAŞLAMIŞTIR. ÇÜNKÜ KAYNAK DIŞ KAYNAKTI. HALBUKİ BİZ İÇ KAYNAK YARATMAK ZORUNDAYIZ.

Halbuki biz iç kaynak yaratmak zorundayız. O nedenle bu izlenen politikanın 2006 sonrası dönemine yönelik gerçek nedenlerini birlikte ciddi olarak tespit edelim ve onun gereklerini hep beraber yapalım. Tekrar kısaca hatırlatmak istiyorum. Türkiye'de kaynak azalması başlamıştır. Çünkü kaynak dış kaynaktı.

Halbuki biz iç kaynak yaratmak zorundayız. Kaynak azalmasıyla birlikte Türkiye'de bütçe açıkları, hazine borçlanmasındaki artış, kamu borçlanmasında yükseliş kendisini göstermeye başlamıştır. Bunları ciddi şekilde disiplin altına alma ihtiyacı vardır.

ÜLKENİN EKONOMİSİ ELBETTE ÜLKENİN GENEL SİYASAL ŞARTLARINA ÇOK BÜYÜK ÖLÇÜDE BAĞLIDIR.

Bu siyasi şartları uyum, barış ve istikrar içinde yönetmek iktidarların işidir. Ülkenin siyasi şartlarını karşılıklı uyum, anlayış, hoşgörü ve barış içinde yönetmek iktidarların öncelikli, birinci derecede görevidir. İktidarlar siyasi gerginlik ortaya çıktı diye şikayet edemez. **Siyasi gerginliğin kaynağını tespit edeceksiniz, onu orada ifna edeceksiniz, etkisiz kılacaksınız.** En vahimi de siyasi gerginlik eğer iktidarın anlayışından kaynaklanıyorsa, eğer iktidarın tutumundan gerginlik ve sertlik ortaya çıkıyorsa bunun çaresi daha da güçtür. **Türkiye’de maalesef 2006 sonrası yaşanan gerginlikler çok büyük ölçüde iktidarın talep ettiği, tahrik ettiği ve sebep olduğu gerginlikler ve sertliklerdir.**

TÜRKİYE’DE ÖNCELİKLE BU SIRADA SİYASİ BİR DAYANIŞMANIN, BARIŞIN, HOŞGÖRÜNÜN, KUCAKLAŞMANIN GERÇEKLEŞTİRİLMESİNE İHTİYAÇ VARDIR.

Şimdi yeni bir dönemin içindeyiz. Ekonomik sıkıntı var. Türkiye ekonomisini derleyip toparlayacak, dünyada da sıkıntı var. Böyle bir ortamda Türkiye’de siyasi gerginlikleri tahrik etmeye devam etmek kadar büyük bir yanlış olamaz. Türkiye’de öncelikle bu sırada siyasi bir dayanışmanın, barışın, hoşgörünün, kucaklaşmanın gerçekleştirilmesine ihtiyaç vardır.

Değerli arkadaşlarım, kavgayı sürdürerek bunu başaramayız. Bakınız şimdi yeni bir anayasa paketinin hazırlanmakta olduğu anlaşılıyor. Başbakan bunun daha açıklanmadığını söylüyor. Hepimizde merakla açıklanmasını bekliyoruz. Neymiş bu anayasa değişiklikleri?

ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ BİR BÜYÜK TOPLUMSAL MUTABAKAT VE BERABERLİK OLMADAN MEMLEKETE YARARDAN ÇOK SORUN VE SIKINTI GETİRİR.

Bakınız biraz önce Sayın Hisarcıkıoğlu burada Türkiye’ye lazım olan, Türkiye’nin ihtiyacı olan anayasa değişiklikleri hakkında bilgi verdi. Bunları hepimiz büyük anlayışla karşılıyoruz. Ama bunları bir tarafa bırakında **siz eğer Türkiye’de siyasi gerginliği artıracak, yargıyı politize edecek, siyasallaştıracak, yargıyı avucunuza almanıza yardımcı olacak değişiklikleri sureti haktan gözükererek, bahaneler bularak, çeşitli gerekçelere bağlayarak gerçekleştirmeye kalkarsanız bu Türkiye’de siyasi gerilimi arttırmaya sizin talip olduğunuzu ortaya koyar.** O nedenle buna herkesin dikkatli olması gerektiğini söylemek istiyorum.

Anayasa Mahkememizin yapısını, yargının konumunu, siyasetin yargı üzerindeki egemenliğini, etkisini arttırmaya yönelik bütün anayasa değişiklikleri bilinmelidir ki Sayın Hisarcıkıoğlu’nun burada bahsettiği daha hızlı çalışan, adalet üreten bir yargıyı ortaya koymaz.

BUGÜN PARLAMENTONUN SÜRESİNİ 4 YILDAN 5 YILA ÇIKARMAYI GEREKTİREN HANGİ İHTİYAÇ VARDIR.

Tam tersine iktidarın emrinde bir yargının ortaya çıkmasına neden olur. Bu da Türkiye’de çok ciddi bir sorun ve sıkıntı yaratır. Anayasa değişiklikleri neleri içeriyor bilmiyoruz. Ama yani elinizi vicdanınıza koyunuz bugün parlamentonun süresini 4 yıldan 5 yıla çıkarmayı gerektiren hangi ihtiyaç vardır. Yani Türkiye 5 yıllık dönemin içinden geçti. Daha 1 yıl bile ancak oldu bir anayasa değişikliği yaptı parlamentonun süresinin 4 yıl olduğunu belirledi, adını koydu, anayasamız öyle. Bunu değiştirmeyi düşünmek için hangi ekonomik, sosyal, siyasi, hukuki ihtiyaç vardır. Dünyanın her yerinde 4 yıl. Hele Türkiye gibi hızla değişen, nüfusu artan, göç yaşayan, ekonomisi dinamik bir ülkede 4 yıl bir iktidarın tekrar sandık başına gitmesi için makul bir süredir. Yani bunu 5 yıla çıkarmayı amaçlamak niçin sözkonusu olabilir.

Ya da diyelim Cumhurbaşkanının süresiyle ilgili düzenleme, yeni bir anayasa getirdik. Cumhurbaşkanının süresini de 5 yıl olarak belirledik. Şimdi bunu 7 yıla çıkarmaya yönelik ihtiyaç acaba neyin ihtiyacıdır. Nereden buna bir ihtiyaç hissedilmiştir. Bunun anlamı nedir, bunun yararı nedir? Bu konularda bir anayasa değişikliğinin Türkiye’nin ihtiyacı olduğunu düşünmek mümkün müdür?

O nedenle ülkedeki gündemi siyasi gerginlik konularına çekmek isteyenlerin bu tip yapay konuları gündeme getirmelerine fırsat vermemek lazımdır. Bizim anlayışımız bu konuda çok açıktır. Biz son seçim kampanyasında da bunu çok açık bir biçimde ortaya koyduk.

BİZİM GÜNDEMİMİZ MİLLETİN GÜNDEMİDİR. MİLLETİN GÜNDEMİ EKONOMİDİR, YOLSUZLUKLARDIR.

Türkiye’de ekonomi büyük sorunlarla karşı karşıyadır. Ekonomide daralma yaşanıyor, işyerleri kapanıyor. Büyük acı ve ızdırap var. Ve önümüzdeki dönemde bunun biraz daha devam edeceği görülüyor. Bu sosyal sorunları da beraberinde getirmiştir. İşsizlik çok ciddi bir sorun haline dönüşmüştür. Bunlara yönelik bir an önce elbirliğiyle çareler üretme ihtiyacı vardır. Bizim gündemimiz budur. Ekonomi ve yolsuzluk. Türkiye’de büyük yolsuzluklar yaşanıyor. Göz göre göre bu yolsuzluklar karşısında maalesef himaye edici yaklaşımlar iktidardan kaynaklanarak sergileniyor. Bunu anlayışla karşılamak mümkün değildir.

Değerli arkadaşlarım, yani bir **Deniz Feneri olayının hala Türkiye’de etkili bir biçimde yargının denetimine girememiş olmasını kabul etmek ne vicdana sığar, ne akla sığar, ne hukuka sığar, ne anayasaya sığar.** Bu tabloların biran önce değişmesi lazımdır. Türkiye yolsuzluklara karşı etkin mücadele koyabilmelidir. Yolsuzlukları kuratacak bir kararlılığı sergileyebilmelidir. Ve bilinmelidir ki, yolsuzlukla mücadelenin temel dayanağı milletvekili dokunulmazlığının kaldırılmasıdır. Türkiye’de siyasetçiler, bakanlar, başbakanlar yargıdan kendilerini ayırdıkları sürece Türkiye’de yolsuzluklarla mücadeleyi başarıya ulaştırmak mümkün değildir. O nedenle yapılması gereken ilk iş herkesin, başbakanında, bakanında, milletvekilinin de hesap verebilir hale gelmesidir. Bu sağlanmadan yargıyı düzenlemeye kalkmak, dokunulmazlığın arkasına saklanmış olanların, dokunulmazlığa muhtaç olanların, dokunulmazlıktan beslenenlerin yargıyı adil, tarafsız hale getireceğiz düşüncesiyle siyasetin egemenliği altına almalarına göz yummak yapılabilecek en büyük yanlışlıktır.

Değerli arkadaşlarım, bu siyasi çerçeveye de kısaca değindikten sonra ben Odalar ve Borsalar Birliğimizin son dönemde gerçekten Türkiye’ye umut veren başarılı, saygın bir sivil toplum örgütü olarak çok şey kazandırdığına inanıyorum. **Bu kazanımları gerçekleştiren Sayın Rifat Hisarcıklıoğlu’na ve arkadaşlarına yürekten takdirlerimi sunuyorum.** Sayın Hisarcıklıoğlu’na da önümüzdeki dönemde başarılar diliyorum. Kendisini yürekten kutluyorum, sizlere de bu güç kriz dönemini inşallah elbirliğiyle aşacağız. **Hep birlikte hak ettiğimiz bir noktaya Türkiye’yi taşıyacağız.** Bu umut ve güvenle sevgiler, saygılar sunuyorum.

GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN ABHAZ KÜLTÜR DERNEĞİ'NDE YAPTIĞI KONUŞMA

(Genel Başkan Deniz Baykal'ın 21 Mayıs 1864'de gerçekleşen ve tarihe "Büyük Çerkes Sürgünü" olarak geçen 500 bin kişinin yaşamını kaybetmesine yol açan insanlık ayıbının 145'inci yıldönümü vesilesi ile yapılan etkinlikte yaptığı konuşma)

"Saygıdeğer konuklar, Kafkas Derneği'nin düzenlediği bu güzel gecede sizlerle birlikte olmaktan çok büyük bir mutluluk duyuyorum. Bu akşam burada bir araya geldiğimiz Kafkas kültür dünyasının bir parçası olan çok acı bir tarihin içinden süzülüp günümüze kadar, bugünlere kadar ulaşmayı başaran Kafkas toplumlarının seçkin temsilcilerini içten saygıyla selamlıyorum. Hepinize hoş geldiniz diyorum.

Gerçektende 19. yüzyılın ikinci yarısında yaşanan büyük insanlık trajedisinin en acı sahnelerinin yaşandığı yerlerin başında Kafkasya gelir. Kafkasya coğrafyasına uyum sağlamış, o coğrafyanın koşulları içinde kimliğini, kültürünü, yaşamını, değerlerini, geleneklerini, ahlakını geliştirmiş Kafkas coğrafyasının bir uzantısı haline gelmiş olan bir toplumun o coğrafyadan uzaklaştırılması için uygulanan sistematik imha politikalarının, temizlik politikalarının acı sahnelerini hala insanlık ızdırıpla hatırlıyor.

1850'li yıllardan itibaren, 93 harbi diye bilinen sürecin öncesi ve sonrasının devamı olarak Kafkasya'da yaşayan o bölgenin gerçek sahibi niteliğindeki insanların çok önemli bir kısmının oradan sürgüne gönderilmesi bir büyük faciyanın yaşanmasına yol açmıştır. 10 yıllar boyunca dalga dalga insanlar Karadeniz'e dökülmüşlerdir.

Bundan 145 yıl evvel, 21 Mayıs 1864 günü Kocaeli Kandıra'nın Kefken sahiline, Karaağaç köyü sahiline, kayalıklara vuran gemi bu 10 yıllar boyunca yaşanmış olan zoraki göçün, trajedinin, ızdırabın bir simgesi haline gelmiştir.

21 Mayıs 1864'de sahile dökülen insanlar çok ağır koşullarda ayakta kalmaya çalışmışlardır. Mağaralara sığınmışlardır. Mağaralarda açlık içinde, soğuk içinde yaşamlarını bebekleriyle, yaşlı anneleriyle, babalarıyla sürdürmeye çalışmışlardır. 1000'den fazla insanın gömülü olduğu Çerkez mezarlığı o topraklardadır. Hemen yanında yüzlerce insanın gömülü olduğu başka mezarlıklar vardır.

Şimdi günümüzde aradan bunca yıl geçtikten sonra bu faciada hayatını kaybeden insanlara yurdunu, kökünü, toprağını, vatanını terk etmek zorunda bırakılan insanlara gösterilecek en büyük saygı bu ızdırabı yaşamış olan insanların anısını unutmamaktır, unutturmamaktır.

Son yıllarda bu doğrultuda çok dikkatli, sorumlu, alçak gönüllü bir çalışmanın gerçekleştirilmekte olduğunu görüyorum. Küçük törenler yapılıyor. İnsanlar bir günlüğüne evlerinden, köylerinden, kentlerinden kopup o sahile geliyorlar, o sahilde hayatlarını kaybetmiş olan insanların, o sahilde büyük acılar yaşamış olan insanların, arkasında çok daha büyük acıları bırakmış olan insanların anısını saygıyla anıyorum.

Değerli arkadaşlarım, bu tarihe karşı sorumluluk ve duyarlık hepimizin saygıyla selamlaması gereken bir davranıştır. Elbette insanlar yaşadıkları acılardan düşmanlık çıkarmayacaklardır. **Ama yaşadıkları acıların unutulmasına da göz yummayacaklardır.**

O nedenle bu törenleri bundan sonra daha da kapsamlı, daha da düzenli bir biçimde dünyada vatanını kaybetmek zorunda bırakılmış olan insanların acılarına sahip çıkma anlayışı içinde değerlendirmemiz gerektiğini düşünüyorum.

O sahil biran önce böyle bir anmaya elverişli hale dönüştürülmelidir. O sahilde önümüzdeki yıllarda çok daha kapsamlı, çok daha düzenli anma törenlerinin yapılması için gerekli çalışmalar biran önce tamamlanmalıdır. Oralardaki o mağaralar ve o mezarlıklar bizim bir tarihsel kimliğimizin parçası olarak sahiplenilmelidir ve koruma alanı haline dönüştürülmelidir. Ve oralarda her yıl bu anma toplantılarının gerçekleştirilmesi için gerekli düzenlemeler hızla tamamlanmalıdır. Bunu bir sorumluluk olarak üstleniyorum ve bütün yetkililerin dikkatini buraya çekmeyi öncelikli bir görev olarak biliyorum. Türkiye'de yaşayan milyonlarca insanın anısına ve tarihe saygının gereği olarak bu düzenlemeyi mutlaka biran önce yapmalıyız.

Değerli arkadaşlarım, Kafkasya'da, yani anavatanınızda, kendi öz yurdunuzda bıraktığınız insanların yaşamlarına sahip çıkmak, onlarla ilgilenmek, onların sorunlarının çözülmesine katkıda

bulunmak en doğal insani hakkınızdır. Bu hakkında biran önce güvence altına alınmasına ihtiyaç vardır. Ne yazık ki bugün günümüzde Türkiye’de yaşayan Kafkas kökenli insanların kendi öz vatanlarına bir ziyaret yapmaları dahi olağanüstü güçlüklerle karşı karşıya kalmaları anlamına gelmektedir.

Ne yazık ki, ne deniz yoluyla, ne hava yoluyla Türkiye’deki Kafkas kökenli insanların kendi anavatanına rahatça ulaşmalarına imkan verecek bir bağlantı hala kurulamamıştır. Biran önce bunun kurulması öncelikli bir ihtiyaçtır. Trabzon’dan Sohum’a deniz yoluyla, uçak yoluyla bağlantıların en kısa zamanda gerçekleştirilmesi çok temel bir ihtiyaçtır.

Bunu burada yaşayan Kafkas kökenli insanlar adına istemek hakkımızdır. Bunu orada yaşayan insanların kendilerine haksız bir ambargo uygulanmasına karşı çıkmak için bu hepimizin bir görevidir.

Kafkasya’ya ambargoya artık bir son verilmelidir. Orada yaşayan insanlarda dünya ile kucaklaşabilmeli ve yakınlaşabilmelidir.

Bizim milletvekili arkadaşlarımız bu çerçevede son dönemde çok etkili çalışmalar yaptılar. Bunu sizlerin yakından izlediğinizi biliyorum. Dernek yöneticisi kardeşlerim bu gelişmeleri çok iyi izliyorlar. Genel Başkan Yardımcımız, milletvekili arkadaşlarım bu konuda birbiri ardından soru önergeleri vererek bu bağlantının kurulması için üzerlerine düşenleri yapmışlardır, yapmaya devam edeceklerdir. Sayın Onur Öymen bu konuda çok etkili girişimlerde bulunmuştur. Sayın Atila Kart aramızda milletvekilimiz. Bu doğrultuda Dışişleri Bakanlığına gereken sorunları sormuştur.

Bir süre önce Abazya Dışişleri Bakan Vekili bizi ziyarete geldiği zaman bu konuları birlikte konuştuk. Hükümete bu konudaki anlayışımızı intikal ettirdik. Bu sorunların çözülmesi için üzerimize düşen çabayı bundan sonra daha da güçlü bir biçimde gerçekleştireceğiz.

Değerli kardeşlerim, **insanların kimliği, insanların tarihi gelenekleri, kültürü, değerleri, ahlaki, kısacası insanların toplumsal kimliği onların şerefidir, hayatlarının, yaşamlarının bir parçasıdır.**

Kafkas coğrafyasında yaşayan insanlarımızın bütün dünyada ilgiyle ve saygıyla karşılanan çok seçkin bir kimlikleri vardır. Tarihleri vardır, soylu bir tarihleri vardır, kültürleri ve sanatları vardır. Her yerde saygıyla karşılanan kültürleri ve sanatları vardır. Her yerde büyük bir saygıyla değerlendirilen kişisel ahlakları ve hemen kendini ortaya koyan bariz karakteristik özellikleri ve nitelikleri vardır. Bütün bunlar artık Kafkasya’dan kopmuş Anadolu coğrafyasının bir parçası haline gelmiştir. Bugün Türkiye’deki ulusal kimliğimizi oluşturan ana damarlardan birisi hiç kuşku yok ki Kafkasya’dan gelmiş olan vatandaşlarımızın kimliğidir.

Birazdan bu insanların bir gösterisini hep beraber zevkle, gıptayla, heyecanla izleyeceğiz. Bu izleyeceğimiz müziği ve gösteriyi, dansları sıradan bir sahne gösterisi gibi anlamak çok büyük bir yanılığa düşmek demektir. Unutmayız ki burada sergilenen oyunların, burada sergilenen gösterinin arkasında demin konuştuğumuz o acı hatıralar yatmaktadır. O acı yaşamların içinden çıkıp gelmiş olan insanlar doğayla, zulümle, basıyla, haksızlıkla mücadele etmek için her türlü yiğitliği, şövalyeliği sergilemiş olan insanlar şimdi ancak sahnelerde bu anlayışlarını sergileyebilmektedirler.

Burada göreceğiniz o dansların arkasında bilin bir tarih yatmaktadır. Acı bir insanlık tablosu yatmaktadır. Ve bunun etkileyiciliği de çok büyük ölçüde yaşanmış olan olaylardan kaynaklanmaktadır. Artık bu acı olayların günümüzde bir anı olarak kalmasını diliyorum.

Önümüzdeki dönemin herkes için, bütün dünya coğrafyalarındaki bütün halklar, bütün insanlar için herkesin kendi kimliğine saygı anlayışı içinde kardeşçe, birlik ve beraberlik içinde, barış içinde bir ortak yaşamı paylaşmak anlamına gelmesini diliyorum.

Siz Kafkas halkları gerçekten Türkiye’de bu anlayışın örnek temsilcileri oldunuz. Dar gününde Anadolu’nun imdadına yetiştiniz. Güçlükleri Anadolu’yla paylaştınız. Milli mücadelemizin en temel unsurları oldunuz. Anadolu’da bağımsız yaşama mücadelemizin zafere ulaşmasına en büyük katkıyı yapanların arasında sizler yer aldınız. Anadolu’nun zenginliğinin, güzelliğinin, şerefının, onurunun, başı dik, yiğit insanların, kültürünün içinde hiç kuşku yok ki, Kafkas halklarının damgası sezilebilir bir biçimde bundan sonrada var olmaya devam edecektir.

Ben bu güzel düzenleme için derneğimizin değerli yöneticilerine teşekkürlerimi sunuyorum, kendilerini saygıyla selamlıyorum. Bundan sonra bu dayanışmaları daha da kapsamlı, daha da geniş bir biçimde bütün ülke sathında daha da ileriye götürmelerini bekliyorum. Olanak buldukça bu çalışmalarınıza bende katılmaktan mutluluk duyarım. Şunu bilmenizi isterim buradaki bütün bu

Çalışmalarımızın arkasında ben, arkadaşlarım dürüslüğe inanan, cesarete inanan, şerefe, onura inanan bütün insanlar sizin yanınızdayız, arkanızdayız.

Hepinize teşekkür ederim, sevgi ve saygılar sunarım.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İletişimin ülke genelinde sınırsız tespiti, yargıç-savcıların iletişiminin tespiti ve dinlenmesi ile Deniz Feneri olarak adlandırılan davanın Türkiye'deki asıl faillerine ulaşılması konularında görevini kötüye kullanan Adalet Bakanı Sayın Mehmet Ali Şahin hakkında Anayasanın 98 ve 99 uncu, TBMM İctüzüğü'nün 106. maddeleri gereğince gensoru açılmasını saygılarımızla arz ve teklif ederiz.

Kemal Anadolu
İzmir Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

Hakkı Suha Okay
Ankara Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

Kemal Kılıçdaroğlu
İstanbul Milletvekili
CHP Grup Başkanvekili

GEREKÇE

İletişimin izlenmesi ve dinlenmesi, özel hayatın gizliliği noktasında Anayasa, yasalar, uluslararası insan hakları belgeleri ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları ile güvenceye alınmıştır. Nitekim Yargıtay 9. Ceza Dairesinin 4.6.2008 tarihli kararında, "Amacı ne olursa olsun hiçbir kuruma demokratik hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetinde yaşayan insanlar şüpheli görülerek ülke genelini kapsayacak şekilde yetki verilemeyeceği" vurgulanmıştır.

İletişimin ülke genelinde sınırsız tespitine ilişkin karar 4.6.2008 tarihinde ortadan kaldırılmasına karşın, Adalet Bakanlığı CMK ve Bakanlık Genelgelerinin gereğini yerine getirmemiş, 24.4.2008 tarihlerinde verilen ve 24.7.2008 tarihine kadar geçerli olan sınırsız izleme kararlarına karşı, kanun yararına bozma isteminde bulunmamıştır. Adalet Bakanlığı bu kararı ile Anayasa ile güvenceye alınmış temel hakların ihlaline göz yummuş, 70 milyon yurttaşımızı şüpheli konumuna sokmuş ve güvenlikten sorumlu kamu birimleri arasında ayrımcılık yapmıştır. Bu girişimleri örgütleyen ve zemin hazırlayan kişinin Adalet Bakanlığı bürokrasisini yöneten Bakan olduğuna kuşku yoktur.

Adalet Bakanı Sayın Mehmet Ali Şahin döneminde, Bakanlık bürokrasisi, bugüne kadar görülmedik ölçüde, yargıç ve savcılar üzerinde bir baskı unsuru olarak kullanılmıştır. Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulu Yönetmeliği değiştirilerek adalet müfettişlerine iletişimin tespiti ve dinlenmesi konusunda yetkiler verilmiştir. 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununda adalet müfettişlerine tanınmayan, yetkilerin yönetmelikle verilmesi hukuksuzluğun ulaştığı noktayı gözler önüne sermektedir. Adalet Bakanının onayı ile harekete geçen, yöneticilerini Adalet Bakanının belirlediği Teftiş Kuruluna inceleme aşamasında bile iletişimi dinleme ve tespit isteminde bulunma yetkisinin verilmesinin yargı bağımsızlığını ve yargıç güvencesini ortadan kaldırdığı açık bir gerçekliktir. Bu şekilde alınan yetkilerle kaç yargıç ve savcının telefonunun dinlendiğinin bile bilinmediği bir ülkede yargı bağımsızlığından ve kişi özgürlüklerinden söz etme imkânı yoktur. Yönetmeliği dayanak alan uygulamalar bu tespitleri doğrulamaktadır. Adalet müfettişlerinin suç ve fail hanesi boş olan istem belgesiyle 25 yargıç ve savcının telefonlarının dinlenmesini talep etmesi, yargıç güvencesi ilkesinin ayaklar altına alındığı olaylardan sadece birisidir. Yine, adalet müfettişlerince Adana'da görevli savcıların iletişiminin izlenmesi ve dinlenmesi için Ankara Sincan Sulh Ceza Mahkemesinden karar çıkarılması inceleme ve

soruşturmaların Bakanlık bürokrasisi üzerinden yargıyı baskı altına alma amaçlı kurgulandığı şüphelerinin doğruluğunu ortaya koymaktadır.

Öte yandan, ideolojik temelleri olan ve Türkiye’de siyasetin finansmanı noktasında önemli rolü bulunan Almanya Deniz Feneri Derneğine ilişkin dava 17.9.2008 tarihinde sonuçlanmış, Türkiye’deki ilişkilere ışık tutacak dava dosyası 24.2.2009 tarihinde Türkiye’ye getirtilebilmiş ve 2 ayı aşan bir süre geçmesine karşın hala tercümesi tamamlanmamıştır. Adalet Bakanı söylem, üslup ve özel ilgisi nedeniyle bu davada taraf görüntüsü vermiş, delillerin karartılmasına zaman ve ortam hazırlamıştır. Adalet Bakanı, Almanya Deniz Feneri Davasına ilişkin olarak Alman makamları nezdinde girişimde bulunarak davayı yönlendirmeye çalışmış, Almanya’dan adli yardım çerçevesinde gelen talep konusunda kamuoyunu yanlış bilgilendirmiş, Türkiye’deki asıl faillerin ortaya çıkarılması noktasında himayeci bir yaklaşım sergileyerek yargı üzerinde baskı oluşturmaya çalışmıştır. Almanya’da asrın dolandırıcılık davası olarak nitelendirilen ve Türkiye ayağı siyasetin finansmanı ve bir ideolojiyi yaymak için medya yaratılmasına kadar varan, mütedeyyin yurttaşlarımızı sömürme üzerine kurulu bu önemli davaya ilişkin olarak Bakanlığına gelen belgeler konusunda yurttaşlarımızı yanıltıcı açıklamalarda bulunulması, basit bir hata olarak değerlendirilemez.

Yukarıda belirtilen gerekçelerle, görevini kötüye kullanan Mehmet Ali Şahin hakkında Anayasanın 98 ve 99 uncu, TBMM İçtüzüğü’nün 106. maddeleri gereğince gensoru açılmasını saygılarımızla arz ve teklif ederiz.

CHP AVRUPA BİRLİĞİ TEMSİLCİLİĞİ - BRÜKSEL

Haziran 2009

ETKİNLİK RAPORU

Nisan - Mayıs 2009

Temsilciliğimiz Nisan-Mayıs 2009 döneminde olağan etkinliklerine Türkiye ve AB gündemi bağlamında devam etmiş ve bir dizi yeni girişim başlatmıştır.

Bu çerçevede Brüksel'de resmi yetkililerle görüşülmüş, AB kurumları, siyasal parti temsilcileri, özel sektör, sivil toplum ve medya çevrelerini düzenli olarak bir araya getiren düşünce kuruluşları toplantılarına ve diğer etkinliklere katılmış ve CHP'nin çeşitli konulardaki görüşleri aktarılmıştır.

Ayrıca sürekli olarak genişleyen bir dağıtım listesine bilgi notları ve bültenler iletilmiştir.

I. KURUMSAL ÇALIŞMALAR

- Elektronik veri tabanı geliştirilmesi (+/- 5.000 kişi ve kurum)
- İletişim materyalinin güncellenmesi
- İnternet sitesinin tamamlanması
- Facebook ve Tweeter gibi sosyal iletişim ağlarında CHP EU grubunun kurulması ve bülten dağıtımı

II. AB KURUMLARI İLE İLİŞKİLER

- Avrupa Parlamentosu, Avrupa Komisyonu ve Konsey'den yetkililer ve siyasetçilerle bir çok görüşme gerçekleşti, CHP'nin etkinlikleri ve görüşleri aktarıldı.
- Temsilci Kader Sevinç Haziran ayında Avrupa Parlamentosu'nda 7 Haziran'da düzenlenen Avrupa Parlamentosu seçim sonuçlarını izleme toplantısına Sosyalist Grup davetlisi olarak katıldı. Sosyalist grup yöneticileri, milletvekilleri ve genişlemeden sorumlu Komiser Olli Rehn ve Türkiye'den seçim sonuçlarını izlemek üzere gelen köşeyazarları ile görüşmeler yaptı.
- 2009 yılının ikinci yarısında AB Başkanlığı'nı üstlenecek olan İsveç'in AB Temsilcisi Büyükelçi Christian Danielson ile kahvaltılı toplantıda müzakerelerin gündemi üzerine görüş alışverişinde bulunuldu (30 Nisan)

III. TOPLANTILAR-KONFERANSLAR

(bu toplantılarda iletişim ağları geliştirilmiş ve bu vesileyle CHP bültenleri dağıtılmıştır)

- EPC- Empowerment of Europe's minorities: why, when and how?
- EPC- Solidarity for societal security: coming together to make Europe safer
- EPC- Russia in the global economic storm
- EPC- Europe in recession: who is looking after the consumers?
- EPC- Five years after enlargement: expectations for the European Parliament elections
- EPC- Azerbaijan: an increasingly important partner for the EU
- CER- 'How to get the EU out of its worst recession ever'
- Avrupa Birliği Komisyonu Ekonomi ve Finans İşleri Bölümü "Towards a European Foreign Economic Policy

IV. İLETİŞİM

1. CHP AB Temsilciliği bilgi notları ve bültenleri

- CHP European Bulletin

- Gender Equality
- CHP Economic Recovery Plan
- Reform of the Judiciary
- Turkish News Folder
- CHP AB Bülteni
- Recent research papers on Turkey's EU perspectives
- Avrupa Yatırım Bankası kredi kaynakları
- Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'in Brüksel ziyareti
- Avrupa Parlamentosu seçimleri ve beklentiler hakkında
- 47. AB -Türkiye Ortaklık Konseyi Toplantısı ve müzakere başlıkları
- Avrupa Genç Yetenekleri ve Türkiye'nin temsili
- İsveç Dönem Başkanlığı öncelikleri ve AB nezdindeki İsveç Büyükelçisi ile görüşme
- Avrupa Komisyonu ile müzakerelerde son durum ile ilgili görüşme
- Avrupa Parlamentosu Sosyalist Grubu ile seçimlerde son durum ile ilgili görüşme

2. Medya

- Hollanda Ekonomi Dergisi Elsevier'de CHP ve AB temsilciliği hakkında haber
- The European Security and Defence Union dergisinde Sn Deniz Baykal'ın Brüksel ziyareti ile ilgili özel haber
- "CHP committed to EU" Hürriyet Daily News
- "CHP targets lack of progress in EU" Hürriyet Daily News
- CHP AB Temsilcisi EGIAD Yönetim Kurulu'nda konuştu, Yeni Asır Gazetesi
- CHP AB Temsilciliği Facebook sayfası açtı, Hürriyet Gazetesi
- ZTV'de Gençlik ve AB konulu program
- Yeni Asır TV'de CHP AB Temsilciliği çalışmaları ve AB sürecinin son durumu konulu program
- Kanal D, Genç Bakış/Abbas Güçlü, AB yarışması kazanan gençlere Brüksel'de CHP tarafından toplantı daveti.

V. DİĞER

1. Konuşma yapılan konferans ve toplantılar

- Ege Genç İşadamları Derneği Yönetim Kurulu
- Yaşar Üniversitesi AB'ye Genç Bakış konulu konferans
- Konrad Adenauer Vakfı, Türkiye-Almanya Gazeteciler konferansı
- Forum İstanbul 2009, Kriz, İstihdam, Gençlik ve Yaratıcılık paneli
- Antalya AB Merkezi, Türkiye-AB müzakerelerinde son durum ve Avrupa Parlamentosu seçimleri konulu yemekli toplantı

2. Türkiye'deki etkinlikler (Mayıs 2009)

- Çeşitli üniversitelerden araştırmacıların çalışmalarına katkı
- TC Brüksel Büyükelçiliği konutundaki 19 Mayıs davetine katılım
- CHP Grup toplantısı katılımı ve Sayın Genel Başkan Deniz Baykal ve Sayın Genel Başkan Yardımcıları Onur Öymen, Algan Hacaloğlu, Bihlun Tamaylıgil, Yılmaz Ateş'i ziyaret
- EGIAD ve AB Bilgi Bürosu ziyareti
- İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Aziz Kocaoğlu'nu ziyaret
- Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Mustafa Akaydın'ı ziyaret
- Basifed ziyareti
- İzmir İş kadınları Derneği ve Birleşmiş Milletler İş kadınları Platformu İzmir yönetimi ile öğlen yemeği toplantısı
- Akademi, medya, sivil toplumdan pek çok kişi ile görüşmeler yapılması
- Tüm toplantılarda bülten ve belgelerimizin hazır bulundurulması

TURKISH SOCIAL DEMOCRACY * EUROPEAN BULLETIN

April 2009

Comments on the Ergenekon Case and the Reform of the Judiciary in Turkey

CHP President Mr Deniz Baykal explained the party's position on the ongoing Ergenekon case that involves exceptionally long investigation and detention periods and non-consecutive accusations against several public figures in Turkey.

CHP's fundamental position is to accomplish all the requirements of the EU membership process on the reform of the judiciary power in Turkey in view of enhanced efficiency, transparency and independence. The individual liberties, rule of law and civilian power are at the core of this reform process. In this context the CHP opposes to any attempt to overthrow Turkey's constitutional order by non-democratic means but also concerned about the obvious signs of political interference and manipulation between the judiciary and executive powers.

Excerpts from the speeches of Mr Baykal:

"Important developments took place about the Ergenekon case, which led us to rethink about it. What is exactly the Ergenekon case? Although the court argues that one should not call it as a terrorist organization yet, since there is no verdict, some people continue to talk about ETO, e.g. Ergenekon Terrorist Organization. So what is the Ergenekon Terrorist Organization? When was it established? Who is behind it? Did people at the top change ever since its foundation? Does anyone have an answer to those questions? When the Chief of Staff is asked about Ergenekon, he says he never heard of it. When the general secretary of the National Security Council is asked, he gives the same answer. Therefore, neither the civilian nor the military authorities, or the security intelligence knows anything about this organization. But later, we learn that the allegations about Ergenekon date back to 1960s. So, how come that we don't know anything about ETO, who is behind it, what is the hierarchy, etc?"

Today, more than 100 people are considered as defendants of the case, half of them arrested. It seems that this organization is established against AKP. But if this is the case, how is it possible that ETO did exist in the 1960s and 1970s when AKP did not exist? What was the aim of Ergenekon during those years? Does anybody in Turkey know the answer to those questions? Some try to make Ergenekon a frightening concept in the minds of people. It is said that a lot of wrong things have been done in Turkey throughout years and a giant organization called Ergenekon is responsible from all these mistakes. This is what is being imposed to our citizens.

Unfortunately, this cannot be seen as a serious and reliable legal case; this was our point from the very beginning. The Prime Minister had previously made public that he wanted such a case to begin, so did the then-Foreign Minister, who is the President today. Even when the jurists did not take any action yet, they saw it coming. First, they said they couldn't find any prosecutor to investigate the case, which was natural because it was not a serious legal case. Then, they found a prosecutor and the process started. The Honorary President of the Court of Cassation Sami Selçuk said he did not see such an indictment in his entire legal career. Isn't this comment crucial for you? This is not pronounced by a politician, but by a respectful legal man. Yes, Mr. Selçuk did not see such an indictment before, nor did any other jurist in the world. Can you imagine such an indictment? You do not know the content and there are a lot of people involved even if they do not have any connection with each other. It is not

clear whether someone is a defendant, a witness or a suspect. There are a lot of names involved, but you do not know how they are related with each other and with the indictment itself. An indictment has to be a serious legal document in which you find numerous important arguments. They can or cannot be proved later in the court, but they have to be there and supported by solid evidence.

That is to say, an indictment is one thing, while the accusation is another. Now, the court has to organize the indictment. There are a lot of names but it is not known how they are connected to each other; it is a complete chaos. Now people in Turkey naturally question the existence of a legally reliable and consistent indictment. Then comes the question of whether there is a legal procedure followed according to human rights and the right to be tried fairly.

We have witnessed 105 days of inquiry and indictment during Öcalan case, which was followed by 249 days of trial. That is, the terrorist organization that killed thousands of people and caused so much damage in Turkey was tried in less than one year. But while the indictment is not finished yet about Ergenekon, people are being tried and arrested. You cannot see such a legal procedure in any country of the world. This is not acceptable and it is not possible to overlook what is going on.

While considering the allegations of the prosecutor we see there are a rabbi and a secret witness. This is the first time that Turkey has seen a secret witness. So there is a rabbi, a secret witness, telephone calls and interviews. The main way to collect information in law is to get the testimony, not to rely on interviews. Interviews can only give you extra information. There is also the allegation that he was being tortured while he was investigated.

There are many goals of this case. First, they want to prove that Ergenekon is in fact responsible from the assassination in the State Council.

Second, the mass meetings called "meetings of Republic" were in fact planned by a terrorist organization to dismantle this government. There are using the secret witness to prove this point. Let me tell you about this secret witness: he was condemned to 9 years of prison in 1995 since he attempted to kill someone deliberately. He was previously condemned to 20 years of prison because he killed his sister. He was also condemned because of making illegal changes in his identity card and selling his own niece. Finally he was condemned to life-time imprisonment by the Principal Criminal Court of Ankara since he was involved in the bombing of **Cumhuriyet** newspaper and the assassination that took place in the State Council. During the court he made extremely offensive statements about Atatürk, including the allegation that he was an "English triggerman". Now they want him to say that ETO made him to kill people in the State Council. Are there no logic, no common sense, and no responsibility in this society? How can all these happen?

The task of the prosecutor is to help revealing the truth for public interest. This duty does not include putting pressure on people, imposing them to talk in a certain way to come up with imaginary cases, hence keeping people under custody for months and years, and executing them without judgment. This is not acceptable.

We have seen the big picture from the very beginning and we said this was not a legal but a political case. It is natural to follow up allegations like illegal guns found or killings in the Southeast Turkey; we don't have problem with that. There are some circles in the Turkish bureaucracy that act according to their interests. But what has Ms Türkan Saylan to do with that? It appears that everyone has his/her own Ergenekon in his head because everyone has some people that he/she wants to settle an account with. This is a very dangerous picture. This is a picture that does not suit Turkey. That is, everyone is trying to use Ergenekon for himself and this case is becoming a fear symbol throughout the country. Although many people know the truth that I have been talking about, they do not dare making their opinion public. Without doubt, we respect the law, but why do you suspect Ms. Türkan Saylan? There is wrong-doing at the very basis of this case.

Yesterday some people were kept under custody, which caused a large reaction in the society. The rectors of the universities, some ex-rectors, the respectful President of the Association to Support Modern Life (ÇYDD) and its leading members were either kept under custody or their houses were searched thoroughly. The event has not been clarified officially. Why is Prof. Mehmet Haberal kept under custody? Neither his lawyer nor himself knows the reason. You keep under custody a very respectful person but you do not need to reveal the reason. You also take the members of ÇYDD expect Ms. Türkan Saylan because she is very sick. What is the reason? Is ÇYDD a terrorist organization? Will Turkey watch what is going on? When there is no explanation about custody we have started thinking about those people. What is their common point? Mehmet Haberal is the founder of a university and he is the first one to make kidney transplantation in Turkey. In 1974 when I was the Minister of Finance, I landed to Ankara at 2 or 3 am and I ran into Mr. Haberal. He said he was waiting to get a kidney coming from abroad and then he ran to his hospital for the surgical operation. He has educated hundreds of people about transplantation operations. On the other hand, ÇYDD has provided 29,000 students with financial support and encouraged 36,000 girls to go to school. Ms. Saylan has devoted herself for education and helping poor students to complete their studies. Why is this bothering you? Do you want to disrupt this education initiative? Do you want to prevent the fact

that there is going to be a modern education approach in Turkey and that young people are educated freely according to the norms of the secular, democratic Republic in order to become modern intellectuals of tomorrow?

Let me remind you something: those people were taken to custody yesterday, on 13 April, which is 31 March according to our old calendar system. So this is the 100th anniversary of what happened in 31 March 1909. I do not know whether those deciding custodies were in an effort to take a historical revenge. If not, history has made a meaningful warning to Turkey.

While all these are happening, I am thinking about those who are at the high positions in Turkey. What do they think when they watch all these on TVs, read newspapers? Whether they are directly or indirectly involved, what do they feel? This is a very unfortunate picture. This is a very dark period and those who planned, implemented the plans, directed, supported and overlooked this period; they will all have a historic responsibility. That is why, we have the duty to explain what is going on right now and that this is unacceptable. What we witness is an act of terrorism and a coup. One does not certainly need weapons and uniforms for a coup, you can do it in other ways and Turkey is witnessing this coup. I do underline: this is a political coup and an AKP coup! But worse, this is a prosecutor coup!

We will continue our efforts about that. We wish the last local elections would have a more positive and constructive effect on the government and that they started to live with the truth. But unfortunately, I see that the last elections had a negative impact on AKP, which embittered it and encouraged it to cause more fight and tension in Turkey. But we are going to show them that this is not a correct path to follow in the next elections."

ERGENEKON DAVASI HAKKINDA DEĞERLENDİRME

(Dr. Alev COŞKUN)

Adına “Ergenekon” adı verilen davanın 12. dalgasına geçen nisan ayında ulaşıldı. Ucu açık olan bu davada daha kaç dalga gerçekleşecek ve daha kaç iddianame yazılacak, henüz bilinmiyor...

Ergenekon hakkında yazı yazmak da epeyce güçleşti. Bir yanda süren bir dava var, diğer yanda da liberal diye adlandırılan yazarların baskısı... Ergenekon’u eleştiren yaklaşımlara hemen “darbeci” ya da demokrasi karşıtı olmak yaftası yapıştırılıyor.

Ancak 12. dalgada özellikle üniversite rektörleri ve öğretim üyelerinin tutuklanması, yakında kaybettiğimiz ÇYDD Başkanı değerli yurtsever **Türkan Saylan**’a reva görülen davranışlar yandaş basın kuruluşlarındaki gazetecileri bile ürküttü. Ergenekon’un sert yöntemlerine karşı yazılar yazmalarına neden oldu, hatta “**Bu kadar da olmaz**” deme noktasına geldiler.

Bu noktada gerek içte, gerekse dışta davanın hukuksal boyutunu ilgilendiren açıklamaların yapılması yoğunlaştı. Bu yazımızda bu hukuk dersleri üzerinde kısaca duracağız.

Birincisi; Anayasa Mahkemesi Başkanı **Haşim Kılıç**’ın, Anayasa Mahkemesi’nin 47. kuruluş yıldönümü töreninde yaptığı konuşmadır. Sayın Kılıç direkt olarak Ergenekon davasına gönderme yaparak şunları söyledi:

“Yargı kararı olmadan suçlu ilan edilen insanların onurları yok edilmektedir. Bu bir insanlık suçudur. Yasaları uygulama aşamasındaki özensizlikler, insanların haysiyet ve şerefi üzerinde onarılması güç yaralar açmaktadır... Yok edilen insanlık onurunun doğurduğu öfke, demokrasiden ve hukuk devletinden intikam alma duygusuna dönüşmeden, gerekli olan her türlü düzenleme acilen yapılmalıdır.”

Aynı günlerde Türkiye’deki 57 baro başkanı, Türkiye Barolar Birliği Başkanı ve ülkemizde kabul gören en üst düzeydeki ceza hukuku uzmanları (11 ceza hukuku profesörü ve 3 ceza hukuku doçenti) ortak imzaladıkları çok önemli bir bildiriye “**Hukuk Devleti İçin Kamuoyuna Duyuru**” başlığıyla yayımladılar.

Baro başkanları ve saygın ceza hukuku uzmanları, herkes için vazgeçilmez temel hak ve özgürlüklerin ve geleceğimizin güvencesi olan **hukuk devleti** için açıklanan bu bildirimlerinde hukuk devleti için vazgeçilmez nitelikteki 50 maddeyi art arda sıraladılar. **Anayasa** ve **Ceza Muhakemesi Yasası**’nın yanında **Avrupa İnsan**

Hakları Sözleşmesi ve Türkiye'nin taraf olduğu tüm ulusla-rarası sözleşmelere göre herkesin **"kişi hürriyeti ve güvenliğine sahip olduğu"** hatırlatılarak, özetle şu uyarılarda bulunuldu:

Sanıktan delile gidilemez

- Basın ve yayın organları kesin hükümlerle mahkûm olmamış kişileri toplum gözünde suçlu ilan edecek yayınlar yapamaz. Gizlilik kapsamındaki delillerin basın ve yayın organlarında günlerce yayımlanması vahim (ağır) bir hukuk ihlalidir.
- Çağdaş ceza yargılamasında sanıktan delile gidilemez.
- Gizli tanık beyanı, adil yargılanmayı etkileyecek şekilde kullanılamaz. Gizli tanığın beyanına yalnızca yan delil olarak başvurulabilir.
- Bir soruşturmada kişinin ifade vermesi gerektiğinde, onun davet edilerek ifadesinin alınması esastır. Kişinin, ifade vermek için yakalanması ve gözaltına alınması hukuka aykırıdır.
- Telefon dinleme tedbiri kişilerin özel hayatına bir müdahale olduğu için, kanundaki şartların tamamı oluşmadan uygulanmamalıdır.
- Yargıtay kararlarınca da ortaya konulduğu üzere telefon dinleme tutanakları maddi delillerle desteklenmediği sürece delil olarak kabul edilemez.
- Bir soruşturma, toplumu sürekli tedirgin edecek, bireyleri endişeye sürükleyecek yaygınlık, genişlik ve süreklilikte yapılamaz.
- Ceza davaları her türlü anayasal ve siyasal güvence sağlanarak, en kısa sürede bitirilmelidir. Aylarca tutuklu kalınarak duruşma beklemek, adil yargılama ile bağdaşmaz.

Bu önlemler ve kurallar hukuk devleti ilkeleri içinde sıralanıyor ve adeta ceza hukukçuları için bir rehber niteliği taşıyan bu bildiri şöyle sonuçlanıyor:

"Ceza yargılaması kurallarına uyulmaması suçtur. Kurallara uymayanlar hakkında soruşturma başlatılması gerekir. Hukuk devleti başka türlü korunamaz. Yargıya güven başka türlü sağlanamaz."

Bu bildirinin etkileri sürerken Yargıtay Onursal Başkanı **Sami Selçuk** da **"Ergenekon"** kitabını yayımladı.

Sami Selçuk “**Adıyla Siyasallaşan Bir Dava - Ergenekon**” adlı kitabında aynen şöyle diyor:

“Ergenekon davası siyasi bir davadır. Suç siyasi diye dava siyasallaştırılmaz. Dava A’dan Z’ye siyasallaştırılmıştır.”

Uzun yıllar Yargıtay başkanlığı yapan ceza hukukçusu Dr. Sami Selçuk, Ergenekon davasını ünlü ‘**Dreyfus**’ davasına benzetiyor ve Ergenekon davasının baştan kirletildiğine işaret ediyor.

Tam bu kitaplar, bildirimler ve konuşmalar tartışılırken **Amerikan Dışişleri Bakanlığı** da mayıs başında yayımlanan yıllık terör raporunda, Ergenekon davasının ayrıntılarını süphe verici bulduğunu belirtti ve **“Ergenekon’un bir terörist organizasyon olarak örgüt varlığı tartışmalıdır”** denildi. (2 Mayıs 2009, Milliyet)

TİRALİ, GÜZEL YAZDI GÜZEL YAŞADI...

Yirmili yaşlardaydık. **Naim** de ben de... Öyküler yazıyorduk... Yazılmadık, ama yazılacak öyküler yaşamaya başlıyordu... O kırklı yıllar!..

Açtım *"Yirmi Beş Kuruşa Amerika"yı, "Park"ı, "Aşk Dediğin İ, "Çılgınca Şeyler"ı...*

Bir eskime yok hiçbirinde! Bugün yazılmış gibiler!.. Öykücünün gücü budur, eskimemek, geçmişin bir gününü, bir anını yeniden yaşatmak...

Dosya dolusu mektuplarını okudum. El yazısıyla, Paris'ten, Giresun'dan, Ankara'dan... Hepsinde o günlerin izleri var, hepsi edebiyatla, öyküyle, yayımlamak istediği yeni dergilerle ilgili... Biri bitmeden yeni bir proje kurmakla!.. *"Yenilik"* ve yayınları, sonra *"Vatan"* gazetesi serüvenimiz...

Bir roman yazılır! Öyle kısaca anlatılmaz bu serüvenler!.. Bir dostluk, kardeşlik, aynı uğraşa, sanata bağlılık ortaklığımız...

"Kendi ölümüm gibi oldu" demişim gazeteden sorduklarında. Ölüm yakışmıyor kimilerine! Oysa, Naim uzun yıllardır hastaydı. Kaç kalp ameliyatı, kaç hastane hastane dolaşması... Ha bugün ha yarın mı kötü bir haber gelecek korkusu!..

Milletvekiliydi, işadamıydı, avukattı, gazete patronuydu, Giresun'un önemli bir ailesinin çocuğu idi. Ama bir türlü taşralı olmadı, yaradılıştan çevresindeki dünyadan ayrıydı. Paris'ler, Françoise'ler Lauréne'ler, sevgiler sevgililer, adı kim olursa olsun yaşantılarda geçen güzel zaman parçaları...

Yıllarca edebiyat dışı bir yaşantısı oldu. Koptu kopacak sanıldı öyküden, öykücülükten, yazarlık çabasından... Döndü dolaştı bir de baktık yeni öykülerle çıkmış karşımıza! Hep yazmıştım, Naim öyküye dön, bırak gelir geçer işleri, uğraşları.. yirmili yaşların insanı ol, altmışına yetmişine gelsen de *Park'taki, Yirmi Beş Kuruşa Amerika, Aşk Dediğin'deki* öykülerin kişisi, yazarı ol yeniden, diye...

"Yirmi sekiz yıl boyunca hep işlerimi bir düzene koyup yeniden hikâye yazmayı düşledim. Ama işler bir türlü düzene girmedi. Baktım gireceği de yok. Bu arada çok ciddi bir kalp hastalığı da yapışmıştı yakama.. Nihayet hikâyeye başladım. Başlamadan önce çok tedirgindim, sinirliydim. Ama baktım yazdıkça açılıyorum! Korkuyu yendim. Kalp ameliyatından sonra yoğun bakımda gözlerimi açıp yaşadığımı anladığımda, ilk aklıma gelen şey hikâye idi. Bunca yıl boşa akıp gitmişti. Kafamda gün ışığına çıkmak isteyen öyle konular vardı ki. Bunları okurlarımla paylaştıkça mutluluğum artacak, bundan sonraki yaşamım daha anlamlı olacaktı" diyordu şair **Kemal Özer'e** yaşadığı yazarlığa dönüş serüvenini anlatırken...

Naim Tiralî'yi yazdığı, yazamadığı, yazmak istediği binlerce öykünün içinde görür gibiyim. Konuşması, anlattıkları, bir öykünün yaprakları gibiydi. Aşkları, sevgilileri, hepsi güzel bir öyküydü. O kadar ki, **Fazıl Hüsnü Dağlarca** Paris'teki geçici bir aşk serüvenini *"İkisi"* adlı şiirinde yaşatmıştı:

*“İkisi / Türkiye Fransa gibiydiler / Barışla dolu göklerin altında / Bilirlerdi / Birleştğini /
Yellerinin giysilerinin avuçlarının...
Eski soyların yaşamalarından kopmuş / Filmlerdeki kadar kara ak / İkisi / Acısız korkusuz ve
nerdeyse sevgisiz / Bilirlerdi / Ayrılacaklarını.”*

Bu şiirin gerçek öyküsünü “Aşk Dediğin”ı okurken sizler de yaşayacaksınız.

Naim yazdıklarında, belki daha çok yaşadıklarında nice öyküler yazdı ve yaşadı. Kimi çılgınca, kimi duyguyla yüklü her zaman okunacak öyküler...

OBAMA'NIN KAHİRE KONUŞMASININ ANALİZİ

Obama'nın İslam coğrafyasına yönelik politikası köklü ve yapıcı bir zihinsel değişikliği yansıtıyor. Fakat bu, ABD'nin dünya hegemonyasından ve bunun öngördüğü stratejik hedeflerden vazgeçtiği anlamına gelmiyor.

Başkan **Obama**'nın Kahire konuşmasının ana teması, ABD'nin Müslümanlıkla ve İslam dünyasıyla kavgalı olmadığı ve İslam âlemiyle karşılıklı saygı ve çıkar temelinde ve hoşgörü ve adalet ilkelerine dayalı ilişkiler kurmak istediği ve dış politikasını bu doğrultuya yönlendireceğidir. Obama bu mesajıyla ABD ile İslam âlemi arası ilişkilerde **"yeni bir başlangıç yapmayı"**, yeni bir sayfa açmayı öngörüyor. Gerek ailesi, gerekse yetiştiği ortam ve kişiliği, bu hususta söylediklerinin içtenliğine ve inandırıcılığına güç kazandırıyor.

Obama'nın açıklamaları sadece zengin bir retorikten ibaret değil, somut öneriler ve politikalar da içeriyor. Nitekim Obama, ekonomik kalkınmada başarılı olan Japonya ve Güney Kore gibi ülkelerin deneyimlerinin gelişme ile geleneğin birbiri ile çelişmediğini kanıtladığını, bu ülkelerin özgün kültürlerini muhafaza ederek modernleşip geliştiklerini, bu itibarla İslam toplumlarının da eğitim ve yeniliğin öncülüğüne dayanarak ekonomik atılım gerçekleştirebileceklerine inandığını vurguladıktan sonra, Müslüman ülkelerin kalkınma hamlelerine somut katkı ve yardımda bulunacağını açıklıyor.

Kapsamlı yardım ve destek programı

Obama, Müslüman ülkeler için şu projeleri içeren kapsamlı bir yardım ve destek programı öngörüyor: Öğrencilere eğitim bursları vermek, staj imkânları sağlamak, ABD ve Müslüman toplumların iş dünyası liderleri arasında bağ kurmaya yönelik toplantılar düzenlemek, bilim ve teknoloji alanında tesis edilecek fonlarla Müslüman ülkelerin teknolojik kalkınmasını desteklemek, bilimsel mükemmeliyet merkezleri kurmak, yeni tarım ürünlerinin yaratılması için ortak projeler oluşturmak ve sağlık alanında ortak çalışmalar yürütmek vs.

Keşke ABD, Irak operasyonu yerine daha 2003 yılında bu nitelikte gayet kapsamlı bir eğitim ve kalkınma programını İslam dünyasına yönelik olarak uygulamaya koysaydı. Bu takdirde, ABD bugüne kadar savaş için harcamış olduğu büyük meblağların sadece bir kısmıyla bazı sorunlara köklü çözümler bulma doğrultusunda mesafe alabilirdi.

Büyük Ortadoğu bölgesine yönelik stratejiler

Obama'nın konuşmasındaki ikinci tema, ABD'nin Büyük Ortadoğu bölgesine yönelik stratejilerini kapsıyor. Obama, önce, Afganistan ve Pakistan'da **"şiddet yanlısı aşırı uçların"** temizlenmesiyle birlikte ABD askerinin buralardan tümüyle çekileceğini, aynı şekilde ABD'nin Irak'ın toprakları ve kaynakları üzerinde hiçbir talebi olmadığını ve Irak'taki tüm ABD askeri kuvvetlerinin de 2012 yılına kadar geri çekileceğini vurguluyor.

Bundan sonra da Filistin sorununun çözümü için izleyeceği politikanın temel unsurları olarak şu hususları belirtiyor:

(1) Filistinliler kendi bağımsız devletlerine sahip olmalıdır.

(2) İsrail'in işgal ettiği topraklarda yerleşim merkezleri inşa etmesi gayrimeşrudur. Bunlar durdurulmalıdır.

(3) Kudüs, Museviler, Hıristiyanlar ve Müslümanlar için güvenli ve sürekli bir yuva haline gelmelidir.

(4) Hamas, İsrail'in yaşam hakkını ve mevcut anlaşmaları tanımalı ve şiddete son vermelidir.

(5) İsrail, Gazze'deki Filistin halkının günlük hayatında gelişme kaydedilmesi için somut adımlar atmalıdır.

(6) Yol Haritası çerçevesinde gerekli adımlar atılmalıdır.

Her ne kadar, İsrail'deki aşırı sağcı hükümet ve ABD'deki etkili Yahudi lobisi, Filistin sorununa yönelik bir çözüm inisiyatifine kuvvetli engeller oluşturuyorsa da, Obama'nın, açıkladığı politikayı uygulama hususunda kararlı olduğu anlaşılıyor.

Esasen, tüm dünyanın dikkatinin odaklandığı Kahire konuşmasıyla üstlendiği taahhütlerden sonra, Ortadoğu'da sorunların anası olarak belirtilen Filistin sorununda ciddi bir adım atamazsa, böyle bir başarısızlık Obama'nın inandırıcılığını daha iktidarının başında tümünden yitirmesine yol açar.

İran sorunu: Obama'nın siyasi cesareti

Son derece önemli olan bir nokta da Obama'nın, Başkan **Eisenhower** döneminden bu yana ABD başkanlarının göstermedikleri bir siyasi cesaret sergileyerek İsrail'i karşısına almayı göze alması ve İran'ın nükleer silah imaline yönelik faaliyetlerine ilk kez farklı bir çerçevede ve görüşle yaklaşmasıdır. Nitekim Obama, **"Bazı ülkelerin nükleer silahlara sahipken diğerlerinin olmamasına itiraz edenleri anlıyorum. Hangi ülkelerin nükleer silah bulunduracağını bir tek ülke seçmemelidir. Bu yüzden Amerika'nın hiçbir ülkenin nükleer silah bulundurmadığı bir dünya istemekteki kararlılığını tekrar ve kuvvetle teyit ettim"** diyerek, İsrail'in hem Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Antlaşması'na taraf olmamasını eleştiriyor, hem de nükleer silaha sahip olma imtiyazını sorguluyor. Ayrıca Obama, İran'ın nükleer silah yapımı konusundaki tutumuna karşıtlığının gerekçesi olarak **"bölgeyi ve dünyayı son derece tehlikeli bir yola sürükleyebilecek Ortadoğu'da bir nükleer silah yarışını engelleme"** olarak belirtiyor.

Bu beyanlar, Obama'nın, Ortadoğu'nun İran ve İsrail'i de kapsayacak şekilde nükleer silahlardan arınmış bir bölgeye dönüştürülmesi yaklaşımını benimsediği izlenimini yaratıyor. Bu yolda bir uygulamanın, hem İran'la uzlaşma, hem de Ortadoğu'da barış ve istikrarın sağlanması açısından fevkalade yararlı olacağı kuşkusuzdur.

Obama'nın çelişkileri

Konuşmanın üçüncü temasının kapsadığı, “evrensel barış ve anlaşma”, demokrasi, din özgürlüğü ve kadın hakları bölümünde Obama tarafından yapılan değerlendirmeler bazı çelişkiler içeriyor. Nitekim, Obama konuşmasında “masum erkek, kadın ve çocukların öldürülmesine karşı olduğunu” söylüyor. **Fakat, ABD’nin Irak’ta pervasızca yürüttüğü savaşta bir milyon masum sivilin ölümüne sebebiyet verdiğini unutmayı yeğleyerek, bu katliam nedeniyle özür dilemiyor.**

Keza, kendisinin Beyaz Saray’da ikamete başladığı günlerde İsrail’in Gazze’de Filistinlilere yaptığı korkunç katliama kayıtsızca seyirci kaldığını anımsamamayı da tercih ediyor.

Öte yandan Obama, “Din özgürlüğü insanların birlikte yaşayabilmelerinin esasıdır” diyor ve “kadın-erkek eşitliği” ile kadınların eğitilmesinin toplumların refaha ulaşmasında ve kalkınmasında önemli bir faktör olduğunu vurguluyor, ancak bu hedeflerin sadece laiklik ilkesini benimseyen bir devlet yönetimiyle gerçekleştirilebileceğini gözden kaçırıyor.

şeriat hukukunun geçerli olduğu İslam ülkelerinde, devletin değişik dinlere eşit mesafede durması ve ayrılıkçılık yapmaması kâbil mi? Aynı şekilde, laiklik ilkesine dayanmayan bir devlet sisteminde, evrensel hukuk ilkelerinin uygulanması ve bu bağlamda kadın-erkek eşitliğinin gerçekleştirilmesi mümkün mü?

Bunlar, Obama’nın, İslam ülkelerinin demokratikleşme ve modernleşme sürecine ilişkin bilgilerinde ciddi boşluklar olduğunu gösteriyor. Esasen bu nedenledir ki Obama, kadınların örtünmesini din özgürlüğünün bir icabı olarak görüyor ve savunuyor.

Oysa bu tutumuyla gerçekte kadın üzerinde baskıcı ve kadın-erkek eşitliğine aykırı bir yaklaşımı desteklediğinin farkında değil.

Bunlara rağmen, Obama’nın konuşması, yeni ABD yönetiminin İslam coğrafyasına yönelik köklü, cesur ve yapıcı olarak nitelenebilecek bir zihniyet değişikliğini yansıtıyor.

Ancak ABD’nin de tarihteki bütün büyük emperyal devletler gibi fanatik bir dürtüyle dünyada tek süper güç olma konumundan ve küresel hegemonya hedefinden vazgeçmesi söz konusu değildir. şimdi Washington için mesele, İslam coğrafyasına yönelik politikaların ABD’nin küresel stratejisiyle nasıl bağdaştırılacağıdır.

şükrü M. ELEKDAĞ CHP İstanbul Milletvekili

OBAMA'NIN AÇIKLAMASI: YARGISIZ İNFAZ

Başkan Obama'nın ülkemizi ziyareti sırasında TBMM'de yaptığı konuşma etkileyiciydi. Hem bu konuşması, hem de çeşitli temasları sırasındaki söylemi, Obama'nın Türkiye'ye iyi niyetle ve önyargılardan arınmış bir zihniyetle bakabilen bir lider olduğu izlenimini bıraktı. Ne yazık ki bu izlenimi lobilerin baskısına karşı koyamayarak kısa sürede sildi ve Türkiye'yi ciddi bir düş kırıklığına uğrattı. Nitekim Obama, 24 Nisan açıklamasında “soykırım” (genocide) kelimesini kullanmış olmasa da, “soykırımın” Ermenice lisanında tam karşılığı olan ve “büyük felaket” anlamına gelen “metz yeghern” kelimelerini kullandı ve bunu iki kere tekrarladı. Ayrıca, “her yıl Osmanlı İmparatorluğu'nun son günlerinde katledilen ya da ölüme yürüyen 1.5 milyon Ermeniye anıyoruz” ifadeleriyle Türkleri suçladıktan sonra, “O dönem hakkında düşüncelerim değişmedi. O dönemin gerçeklerinin dürüst ve tam olarak kabul edilmesini istiyorum” diyerek seçim kampanyası sırasında beş kez kullandığı “soykırım” sözcüğünü çağrıştırdı.

Yargısız infaz

Bu ifadeler, Ermeni tarafının “soykırım” iddialarını güçlendiren bir peşin hüküm oluşturuyor ve Türkiye ile Ermenistan arasında yürütülen müzakereler çerçevesinde kurulması öngörülen Ortak Tarih Komisyonu'nun etkin ve işlevini yapabilecek bir yapıda olmasını engelleyecek bir nitelik taşıyor. **1915 olaylarına ilişkin gerçeklerin ortaya çıkarılması amacını güdecek olan Ortak Tarih Komisyonu'nun kurulması, Türkiye-Ermenistan ilişkilerinin normalleşmesinde kilit unsurdur.** Ve Türk tarafının, sınır kapılarını Ermenistan'a açmasının başta gelen bir nedeni bu komisyonun kurulmasıdır.

Çünkü, Türkiye ve Ermenistan arasında gerçek barış ve uzlaş, Türk ve Ermeni uluslarının yaşadıkları beşeri facianın tüm yönlerinin nesnel bilimsel araştırma ile gün ışığına çıkarılmasından ve iki tarafın tarihleriyle yüzleşmelerinin yaratacağı travmadan doğacaktır. Bu bakımdan, Türkiye'ye Ermenistan'la ilişkilerini normalleştirme önerisinde bulunan Başkan Obama'nın, Ortak Tarih Komisyonu'nun yapacağı göreve ve çalışmaları sonucunda ortaya çıkaracağı bulgulara saygı gösteren bir şekilde konuşması gerekirdi. **Oysa, Obama tam bir yargısız infazla Ortak Tarih Komisyonu'nun bulgularını sıfıra indirmeye çalışmıştır.**

BM Soykırım Sözleşmesi

Sayın Obama, Harvard Hukuk Fakültesi mezunudur ve aynı zamanda Amerika'nın hukuk alanında en çok alıntı yapılan dergilerinden biri olan “**Harvard Hukuk Dergisi**”nin (Harvard Law Review) başkanlığını yapmış bir kişidir... Saygıdeğer bir hukukçudur. Ama, ne yazık ki evrensel hukuk prensiplerini pervasızca çiğnemiştir.

Çünkü uluslararası bir suç olan **“soykırım”** bir uluslararası hukuk enstrümanı ile kodifiye edilmiştir. Bu enstrüman, 1948 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından oybirliğiyle kabul edilen **“Birleşmiş Milletler Soykırımın Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi”**dir. Soykırım Sözleşmesi'nin 2. maddesi suçu tanımlamış ve suçun mevcut olması için kanıtlanması gerekli olan objektif ve sübjektif unsurları belirlemiştir. **Bir zanlının ve devletin soykırım suçu ile suçlanabilmesi için, yetkili mahkeme tarafından suçun objektif ve sübjektif unsurlarının kanıtlanması ve bilhassa suçun özel kasıtlı işlendiğinin saptanması gerekir.**

Sözleşme, soykırım iddialarını kapsayan davalara bakmakla yetkili mahkemeleri de belirlemiştir. Sözleşmenin 6. maddesinde, yetkili mahkemelerin, ya olayın vuku bulduğu ülkenin yetkili mahkemesi, yahut da tarafların üzerinde anlaşacakları yetkili uluslararası ceza mahkemesi olduğu belirtilmiştir. Ayrıca, sözleşmenin 9. maddesinde, devletlerin soykırım konusunda aralarında çıkabilecek ihtilafları Uluslararası Adalet Divanı'na götürebilecekleri öngörülmüştür.

Bu bakımdan, bir zanlıya yöneltilen soykırım suçunun, eğer yetkili hukuk mercileri tarafından, objektif ve sübjektif unsurlarının mevcudiyetleri kanıtlanmamış ve suçun özel kasıtlı işlendiği saptanmamış ve bu veriler ışığında suçun işlendiği hükme bağlanmamışsa, böyle bir isnat hiçbir hukuki değeri olmayan bir iftiradan ibaret kalır. Sayın Obama'nın bunları bilmemesi kabil mi?

Bugüne kadar, yetkili bir uluslararası ceza mahkemesi kararı olmadan hiçbir zanlı soykırımla veya onun kadar ağır bir suç olan insanlığa karşı suçla suçlanmamıştır. Nitekim, **Nüremberg Uluslararası Askeri Ceza Mahkemesi**, insanlığa karşı suçlarla suçlanan Alman Nazilerinin ileri gelenlerini uzun bir mahkeme sürecinden sonra suçlu bulmuş ve bunlardan 22 tanesini ölüme mahkûm etmiştir. Keza, Ruanda ve Yugoslavya çatışmaları sırasındaki soykırım zanlıları, **Ruanda Uluslararası Ceza Mahkemesi** ve **Yugoslavya Uluslararası Ceza Mahkemesi** tarafından soykırım suçuyla mahkûm edilmişlerdir. Her iki mahkeme de, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararıyla kurulmuş bulunan geçici nitelikte mahkemelerdir.

Masumiyet karinesi

Başkan Obama'nın, kökleri 1215 tarihli **Magna Carta**'ya giden ve hukukun temel ilkesi olan **masumiyet karinesini** bilmemesi mümkün mü? Masumiyet karinesi (presumption of innocence), 1948'de Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından oybirliğiyle kabul edilen, **Evrensel İnsan Hakları Bildirgesi**'nin 11. maddesinde şöyle ifade edilmiştir: **“1. Bir suç işlemekten sanık herkes, savunması için kendisine gerekli bütün tertibatın sağlanmış bulunduğu açık bir yargılama ile kanunen suçlu olduğu tespit edilmedikçe masum sayılır. 2. Hiç kimse işlendikleri sırada milli veya milletlerarası hukuka göre suç teşkil etmeyen fiillerden veya ihmallerden ötürü mahkûm edilemez.”**

Bu konuda **Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi**'nin 6/2. maddesinde şu ifadeler yer alır: **“Bir suçla itham edilen herkes, suçluluğu kanıtlanıncaya kadar masum sayılır.”**

ABD Anayasası'nın "5. Değişikliği" (Fifth Amendment) ve "14. Değişikliği" de (Fourteenth Amendment) "bir kişinin adil bir mahkeme sũrecinden geçmeden suçlanamayacağını ve cezandırılamayacağını" öngörür.

Bu bakımdan, Başkan Obama, 24 Nisan açıklamasıyla, hem ABD Anayasası'nı, hem uluslararası hukuku, hem de hukukun temel prensiplerini çiğnemiştir.

řükrũ M. ELEKDAĞ *CHP İstanbul Milletvekili*